

MOHOLY-NAGY
VIZUÁLIS
MODULOK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

Szaktudományi pályázat
2016-2020

Moholy-Nagy Vizuális Modulok:
a 21. századi képi nyelv tanítása

Kézikönyv a Vizuális kultúra tanításához III.

Tanítási tanulási programok az 9. osztály számára.
2017. szeptember

A kézikönyv az MTA-ELTE Vizuális kultúra szakmódszertani kutatócsoport, *"Moholy-Nagy Vizuális Modulok - a 21. század képi nyelvének tanítása, 2016-2020"* című projekt keretében készült. A kutatásokat a *Magyar Tudományos Akadémia Tantárgypedagógiai Kutatási Programja* támogatta.

A kötetben szereplő írások szerzők szellemi tulajdonát képezik. Oktatási célra szabadon felhasználhatók, de más kiadványban csak a szerzők írásos beleegyezésével jelenhetnek meg.

Tartalom

BEVEZETŐ A KUTATÁSRÓL Kárpáti Andrea	11
2. modul: Vizuális médiakommunikáció	
VIZUÁLIS MÉDIAKOMMUNIKÁCIÓ MODUL.....	16
PEDAGÓGIAI PROGRAM.....	16
Alapelvek, célok – szemléletmód	16
A modul innovatív tartalma.....	17
Fenntartható innováció: a modul esélyei a közoktatásban	19
A Nemzeti Alaptanterv (NAT) és a modultanterv összevetése	20
Témakörök, fejlesztési témák és nevelési célok	30
Tartalmak.....	30
Műfajok	31
Technikák.....	31
Új és hagyományos módszerek.....	32
Informális tanulási alkalmak.....	32
3. Témakörök és időterv.....	34
5. évfolyam, 2016/17. tanév	35
A technikai képalkotás alapjai - fotó	35
Az animáció alapjai.....	36
A filmkészítés alapjai	36

6. évfolyam, 2017/18. tanév	37
Fotózás	37
Animáció.....	38
7. évfolyam, 2018/19. tanév	39
Fotózás	39
Animáció.....	39
Filmkészítés	40
8. évfolyam, 2019/20. tanév	40
Fotózás	40
Animáció.....	43
Filmkészítés	43
9. évfolyam, 2016/17. tanév	43
A modul céljai a 9. évfolyamban	43
A modul témakörei a 9. évfolyamban	43
10. évfolyam, 2017/18. tanév	45
A modul céljai a 10. évfolyamban	45
A modul témakörei a 10. évfolyamban	45
11. évfolyam, 2018/19. tanév	46
A modul céljai a 11. évfolyamban	46
A modul témakörei a 11. évfolyamban	47
9. évfolyam	48
10. évfolyam	49
11. évfolyam	50

4. Kimeneti követelmények tanévenként	51
5. évfolyam	51
Minimum követelmények	51
Optimum követelmények:.....	51
6. évfolyam	51
Minimum követelmények	51
Optimum követelmények:.....	51
7. évfolyam	52
Minimum követelmények	52
Optimum követelmények.....	52
8. évfolyam	52
Minimum követelmények	52
Optimum követelmények.....	52
9. évfolyam	52
Minimum követelmények	52
Optimum követelmények.....	52
10. évfolyam	53
Minimum követelmények	53
Optimum követelmények.....	53
11. évfolyam:.....	54
Minimum követelmények	54
Optimum követelmények.....	54
5. Informális tanulási terv.....	54

6. Alkotók és művek	56
Állókép-fotó (történet):.....	56
Állókép-fotó (digitális, posztmodern, posztmodern utáni):.....	56
Mozgóképek (filmtörténet):.....	56
Animációs filmek	57
Internet, virtuális valóság:.....	57
7. Hivatkozások jegyzéke.....	58
8. A modul adatai	60
Cím: Vizuális médiakommunikáció.....	60
Közreműködő kutatók	60
Közreműködő pedagógusok	60
Kísérleti osztályok, 2017 január	60
9. osztályos tanítási - tanulási programok Vizuális médiakommunikáció modulhoz	61
Nagy Angelika Ágnes Nyíregyházi Egyetem Eötvös József Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium (Nyíregyháza)	62
Klima Gábor Eötvös József Gimnázium, Budapest	97

3. modul: A tárgy- és környezetkultúra tanítása

A TÁRGY-, ÉS KÖRNYEZETKULTÚRA TANÍTÁSA MODUL.....	125
PEDAGÓGIAI PROGRAM 5-11. évfolyam Alapelvek, célok – szemléletmód	125
Bevezetés	125
Kapcsolódás az érvényes tantervekhez.....	126
Kapcsolódás a NAT Vizuális kultúra fejezetében foglaltakhoz.....	126
Sajátos fejlesztési célok.....	126

Attitűdök, képességek.....	127
Ismeretek.....	127
Tartalmak.....	127
A tárgy- és környezetkultúra képességrendszere	127
Alkotó részképességek	128
1. Tartalmak és módszerek	131
Munkaforma.....	131
Módszerek.....	131
Az alkotómunka témái és műfajai a tárgykultúra tanításán belül	131
A rendeltetés, funkció tanítása	132
A technológia, a szerkezet tanítása.....	133
A tervezés tanítása	133
A formaadás tanítása	134
A célzott feladat, az összetett feladat és a projekt	135
Az elemzés fajtái.....	135
2. Témakörök, fejlesztési feladatok	136
5. osztály.....	136
JÁTÉKSZER, MODELLEZÉS	136
6.-osztály	137
CSOMAGOLÁS.....	137
8. osztály.....	138
ÖLTÖZKÖDÉS	138
8.-osztály	139

Téma: LAKÁS, OTTHON	139
9.-osztály	140
Téma: TERVEZZÜNK TÁRGYAKAT!	140
10.-osztály	140
Téma: TERVEZZÜNK TEREKET!	140
11.-osztály	141
Téma: KRITIKUS SZEMMEL	141
3. Kimeneti követelmények.....	143
5-8. évfolyam.....	143
9 – 11. Évfolyam	146
4. Informális tanulás terv	150
5. Alkotók és művek	151
Épületek, építészek:	151
Tárgyak	151
6. Hivatkozások jegyzéke.....	152
7. A modul adatai	153
9. osztályos tanítási - tanulási programok A tárgy-, és környezetkultúra tanítása modulhoz.....	154
Mészáros Zsuzsanna Budapesti Fazekas Mihály Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium (Budapest)	155
Póczos Valéria Budapesti Fazekas Mihály Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium (Budapest).....	161
4. modul: A kortárs képzőművészet tanítása	
PEDAGÓGIAI PROGRAM Geisbühl Tünde, Nagy Imre, Pók Tímea, Sinkó István (Wrobel Péter közreműködésével)	166
1. Alapelvek, célok – szemléletmód	166

Célok	166
A gondolkodás fejlesztése művészeti tevékenységgel.....	166
Új tanulási formák	167
Nevelési, fejlesztési célok (képességek, ismeretek, attitűdök fejlesztése).....	168
Várható eredmények.....	168
Fenntartható innováció: a modul esélyei a közoktatásban	169
1. Tartalmak és módszerek	169
A modul innovatív tartalma.....	169
A racionális – irracionális összekapcsolása (fantázia)	169
Célok megfogalmazásának generálása és döntési helyzetek biztosítása	170
Lehetőség teremtése rendszer kialakításának közvetlen megtapasztalására	170
Ismeretanyag és aktív megismerés – parafrázis	170
A kortárs művészet megközelítésének sajátos lehetőségei.....	170
Módszerek.....	172
A dinamika elve	172
Egyéni és csoportos feladatok.....	172
Szemiotikai megközelítés	172
Történeti megközelítés és térbeli elhelyezés aktív felkutatással.....	173
A környezet feltárása és a feltárt elemek bevonása egy nyitott rendszerbe	173
A racionális – irracionális összekapcsolása (fantázia)	173
Modellszerűség	173
A kommunikáció széles spektruma	174
Csatornaváltás	174

Problémát felvető, sejtető kommunikáció.....	174
Műhely elv - személyes preferenciák és kölcsönhatások	174
Elfogulatlanság	175
Várható eredmények.....	175
Fenntartható innováció: a modul esélyei a közoktatásban	176
2. Témakörök és időterv.....	176
Módszerbeli hangsúlyok.....	178
5-6. osztály	179
7-8. osztály	179
9-11. osztály	179
Témakörök, fejlesztési témák és célok, 5.-8. osztály	179
2017/18. tanév, 5. osztály	179
2017/18. tanév, 6. osztály	186
2018/19. tanév, 7. Osztály.....	193
2019/20. tanév, 8. Osztály.....	200
Témakörök, fejlesztési témák és célok, 9.-11. osztály	205
2016/17. tanév, 9. osztály	205
2017/18. tanév, 10- osztály.....	216
2018/19. tanév, 11- osztály.....	224
2019/20. tanév, 12- osztály(külön lehetőségként)	232
Múzeumpedagógiai módszerek	241
3. Értékelés: kimeneti követelmények tanévenként.....	242
Differenciálás a feladatokban és az értékelésben.....	242

A parafrázis feladatok hatásainak értékelése	242
Minimum követelmények és optimum szintek.....	242
4. Informális tanulási alkalmak.....	251
Múzeumi tanulás.....	251
A kortárs művészet elhelyezése a gondolkodásban:	251
Kortárs művészet a múzeumban.....	252
Kortárs művészet az iskolában	252
Módszertani ötletek kortárs művek bemutatásához példák kortárs művek bemutatására:	254
Egyéb informális tanulási alkalmak	256
5. Műlista.....	256
5. osztály.....	257
6. osztály.....	259
7. osztály.....	262
8. osztály.....	264
9. osztály.....	266
6. Hivatkozások és ajánlott irodalom	271
9. osztályos tanítási - tanulási programok A kortárs képzőművészet tanítása modulhoz.....	272
Pók Tímea Kőbányai Szent László Gimnázium (Budapest).....	273

BEVEZETŐ A KUTATÁSRÓL

Kárpáti Andrea

ELTE TTK, Természettudományi Kommunikációs és UNESCO
Multimédiapedagógiai Központ

„Minden egészséges emberben megvan az a mélyen rejlő képesség, hogy alkotó energiáit kibontakoztassa, ha munkáját belülről igenli. Minden emberben megvan az eredendő képesség az érzéki élmények befogadására, és minden ember érzékeny a hangokra, színekre, tapintási és térhatásokra stb.

Ez azt jelenti, hogy természeténél fogva minden ember élvezheti az érzéki élmények minden örömét; jelenti továbbá azt is, hogy minden egészséges emberből aktív zenész, szobrász, építész stb. válhatik, éppúgy, ahogy beszéd közben „szónok” lesz: vagyis élményeinek minden anyagban formát tud adni (ami nem egyértelmű a „művészettel”). (...)

Ha tehát azt mondjuk: minden emberben megvan a képesség, hogy – jóllehet objektív szempontokból nem is mindjárt a legtökéletesebben, s a közösség számára talán nem is jelentőségteljesen – bármely műfajban ki tudja fejezni magát, úgy még nagyobb biztonsággal állíthatjuk, hogy minden emberben megvan a képesség bármely műfajhoz tartozó műalkotás befogadására”. (Moholy-Nagy László: Az anyagtól az építészetig. Budapest: Corvina Kiadó, 1928/1968, 14. old.)

A hazai vizuális nevelés máig korszerű hagyománya Moholy-Nagy László, Kepes György és Breuer Marcel, a német Bauhaus iparművészeti és építészeti főiskola funkionalista és puritán szellemét meghatározó magyar alkotók öröksége, amelynek középpontjában a vizuális nyelv kreatív használata áll. Ahogyan Kodály a zenei tehetség alapjait minden gyermeknél felfedezi, úgy látja Moholy-Nagy az alkotás lehetőségét a képekkel való közlésben – minden ember számára. Iparművész és építész-tervező képzésünkben él a három mester szelleme, de helye van a közoktatásban is.

Különösen fontos Moholy-Nagy László számos műben kifejtett, ma is korszerű művészetpedagógiája. „Az anyagtól az építészetig” (1968), „Festészet, fényképészet, film” (1978), „Látás mozgásban” (1996) – már a címek is jelzik, mennyire korszerű az irány, amelyet mutat: a kortárs témákat korszerű anyagokkal és technikákkal kísérletezve lehet a legjobban kifejezni, s ezek természetesen társíthatók a hagyományos alkotó módszerekkel. A képeket és tárgyakat élethelyzetek megoldására, indulatok és gondolatok érzékletes és inspiráló kifejezésére kell használnunk az iskolában éppúgy, mint később, a munka világában és a mindennapi életben.

Kutatásunk során, 2016-2020 között négy „Moholy-Nagy modul” – a mester gondolatait napjaink vizuális kultúrájából vett tananyagokkal ötvöző tananyagot – dolgozunk ki, amelyek alapoznak az elmúlt évtizedek képességkutatásaira, és teret engednek a gyerek közösség és a pedagógusok, az iskola és a település sajátos hagyományainak, igényeinek megjelenítésére is:

1. **Vizuális kommunikáció** hagyományos és digitális képi eszközökkel, az 1-4. és 5.-8. osztályok számára;

2. **Vizuális médiakultúra:** a médiakompetencia és informatikai kompetencia integrált fejlesztése, az 5.-8. és 9-12. osztályok számára;
3. **Környezetkultúra és tárgykultúra,** közösségi tervezés és konstruálás, az 5.-8. és 9-12. osztályok számára;
4. **A kortárs vizuális művészet** tanítása és felhasználása alkotási folyamatban, az 5.-8. és 9-12. osztályok számára.

Pedagógiai programunk alapelve, hogy meg kell őrizni a hagyományos rajz tantárgy értékét, a manualitást és a közvetlen érzéki tapasztalatszerzést, illetve a kreativitás fejlesztésének kialakult és bevált formáit. Ugyanakkor *hidakat kell építenünk az Informatika és a Mozgóképkultúra és médiaismeret felé.* A médiakultúra oktatása 2012 óta a jelentős részben a Vizuális kultúra tantárgy oktatóira hárul. Ezért közlünk kipróbált feladatokat minden modulunkban a digitális képalkotás területéről is, második modulunkat pedig digitális és hagyományos képalkotás együttes oktatásának szenteltük. A magyar Bauhaus-mesterek művészi alkotómunkája a bizonyíték arra is, hogy a hagyományos és géppel segített képalkotás egyenértékű: a fotó és a film, illetve a 21. században a multimédia és intermédia a mindennapi életben használt képi nyelv részévé vált. Szintén a korszerűség követelménye miatt szerepel programunkban a kortárs képzőművészet tanítása, hogy napjaink társadalmi és egyéni problémáit újszerű és hatásos megfogalmazásában mutathassuk meg a tanulóifjúságnak. Az építészet és a dizájn megújítását megfogalmazó Bauhaus szellemét követő programból nem hiányozhat a bennünket is körülvevő építészeti és tárgyi környezet, azaz a környezetkultúra tanítása sem.

A jelenleg érvényes Nemzeti Alaptanterv szerény, a legtöbb évfolyamon heti egy órási időkeretben, maximális téma- és módszerbeli változatosságot szeretne megvalósítani. Ez szerintünk lehetetlen vállalkozás, hiszen számos kutatás igazolja, hogy a célzott, egy vizuális nyelvi területet alaposan bemutató fejlesztés hatékonyabb, mint a minden témát felületesen érintő, „teljességre törekvő” oktatás. Moholy-Nagy László és művész-pedagógus társai pedagógiai munkássága is arra inspirál, hogy *kevesebb területen és alaposabban:* a kísérletezésnek, játéknak, közösségi alkotásnak és problémamegoldásnak bőséges teret engedve működjön együtt a rajztanár és tanítványai a rajzórán és az ezzel integrált, iskolán belüli és iskolán kívüli tanulási színtereken. *Moduláris rajzpedagógiai programunk* ezt a célt szolgálja. Kísérletünkben az iskolában rendelkezésre álló óra-keret mintegy felében tanítjuk a kerettantervi törzsanyagot, a fennmaradó időkeretet pedig a Nemzeti alaptanterv követelményei alapján választott modul tölti ki.

Tantárgyunk lényegét tekintve integratív, bár oktatásában szeretnénk *megőrizni a vizuális kompetenciára fókuszáló programot.* Kepes György „*A világ új képe a tudományban és a művészetben*” (1979) című munkája mutatja, hogy a fotóval, filmmel, digitális modellel és szimulációval gazdagított tudományos vizualizáció és az infografika tananyagba építésével a vizuális kultúra utat találhat a természettudományok és a humán tudományok, társművészetek felé is.

Négy modulunkhoz pedagógiai programot, tanítási-tanulási programokat, és ezek kipróbálása után **tanári kézikönyveket** készítünk. Kétféle szerkezetben adjuk közre a köteteket: *korosztályok szerint* – ez a kötet is ilyen. Az első kézikönyv-sorozatunk tehát a modul programokat korosztályonként közli, az 1. osztály számára (amelyhez csak az 1. Vizuális kommunikáció modul fejleszt tananyagot), és az 5. és 9. osztályok számára, amelyekhez minden modulban készül tananyag. Jövőre a következő korosztályok (a 2., 6. és 10.

osztályosok) kézikönyvei készülnek el. A kutatás végén, 2020-ban *modulok szerint* szerkesztjük meg kipróbált tananyagainkat, hogy a pedagógusok szakmai céljaik és érdeklődésük szerint, illetve és tanítványaik igényei, iskolájuk pedagógiai kultúrája szerint választhassák ki a Vizuális kultúra tantárgy tananyagából azokat a témákat, amelyekkel részletesebben foglalkozni szeretnének.

Oktatási programunkat tudományosan megalapozott fejlesztő hatású módszerekre építjük. Az ELTE vizuális képességkutató csoportja 2009-2015 között kidolgozta és 6-12 évesek körében vizsgálatokkal alátámasztotta a vizuális képességek rendszerét, majd három képességterületen (térsemlélet, vizuális kommunikáció, szín) fejlesztő feladatrendszert hoztunk létre. A képességstruktúra fejlődésének vizsgálatára kidolgozott 90 feladattal 6-14 évesek körében végzett értékelés alapján *a vizuális képességrendszer négy fő klaszterben írható le* (Kárpáti és Gaul, 2011):

1. Vizuális megismerés (észlelés, emlékezés, értelmezés) / tanulási képességek
2. Problémamegoldó képesség
3. Vizuális alkotó, kifejező képesség
4. Vizuális kommunikációs képesség

A nemzetközi rajzpedagógia törekszik a **kutatás alapú oktatásfejlesztés, a képességvizsgálatokra építő tanterv-tervezés** megvalósítására, és ebbe az irányba mutat az Európai Vizuális Műveltség Hálózat ([European Network for Visual Literacy, EnVIL](#)) megalakulása is. A 11 ország 19 felsőoktatási és kutatóintézetének együttműködésével létrejött kutatócsoport munkájában kutatócsoportunk több közreműködője is részt vesz. A *Közös Európai Vizuális Műveltség Referenciakeret* (KEVMR) kialakítása, a hasonló típusú nyelvi írástudási dokumentum mintájára, 2016-ban elkészült és jelenleg is folynak a beválás vizsgálatai – ezek közé tartozik kutatásunk is (Kárpáti és Pataky, 2016, Schönau és Wagner szerk., 2016).

Moduljaink egy-egy képességcsoportot kiemelten fejlesztenek. Az iskolakísérletek eredményeit **kontroll csoportos képességméréssel és portfólió értékeléssel** követjük nyomon. Kutatásunkban a pedagógus munkáját segítő köztes mérések is lesznek. A vizuális és általános képességteszteket a portfólió értékeléssel együtt alkalmazzuk, így módunk lesz sokoldalú, a fejlesztést segítő visszajelzéseket adni. A *pszichológiai immunkompetenciát* standardizált kérdőívvel, *a divergens gondolkodást és a kombinatív képességet* bemért kompetencia alapú online tesztekkel vizsgáljuk. A színpercepciót és színértelmezést, a térsemléletet és a vizuális kommunikáció képességeleseit a Szegedi Egyetem Neveléstudományi intézetében fejlesztett online diagnosztikus értékelési rendszerben, színes képes, hangos tesztekkel vizsgáljuk. Ezekről bővebben kutatásunk honlapján, a [Képességvizsgálati eszközök](#) menüpontban és a [Közleményeink](#) rovatban olvashatnak.

A "Moholy-Nagy Vizuális Modulok - a 21. század képi nyelvének tanítása" projekt a [Magyar Tudományos Akadémia Tantárgypedagógiai Kutatási Programjának](#) része. Az [MTA-ELTE Vizuális Kultúra Szakmódszertani Kutatócsoportban](#) öt felsőoktatási intézmény munkatársai dolgoznak, kísérleti programjaink az ország számos területét lefedik. A projektet vezető és a 3. modul koordináló budapesti ELTE, az 1. modulért felelős kecskeméti Neumann János Egyetem és az egri Eszterházy Károly Egyetem sárospataki Comenius Campusa, a 2. és 3. modul koordináló Nyíregyházi Egyetem és egri Eszterházy Károly Egyetem és a 4. modulért felelős Magyar Képzőművészeti Egyetem 22 kísérleti és 4 kontroll iskolával, valamint számos

követő iskolával dolgozik együtt. A felsoroltakon kívül a Szegedi és a Pécsi Tudományegyetem munkatársai is tagjai a képességkutató csoportnak.

A kutatócsoport tagjait [a kutatás honlapján](#), az [Információk rólunk](#) menüpontban találja. A modulokról bővebben a nevüket viselő almenükben, a kézikönyveket – köztük ezt is - a [Közleményeink](#) menüpontban olvashatja vagy töltheti le.

Ez a kötet a pedagógiai programokat és a kipróbált, tanulói munkákkal és műalkotásokkal illusztrált tanítási-tanulási programokat is tartalmazza. A Moholy-Nagy Vizuális Modulkok lefelé és felfelé egyaránt tovább építhetők, és az itt olvasható pedagógiai program és tanítási-tanulási programok módszertani elvei mentén további tananyagrészekkel bővíthetők. Közös jellemzőjük, hogy a hagyományos technikák és műfajok mellett, a kortárs vizuális kultúrához hasonlóan, integrálják a digitális, illetve multimediális képalkotási lehetőségeket is. A NAT-ban a digitális képalkotás technikáit is tanító Informatika és az alapfokú képzésben a Vizuális kultúra tantárgy tantervébe iktatott mozgóképkultúra és médiaismeret tantárgyakkal való együttműködéshez is kidolgozunk javaslatokat. A programokhoz *informális tanulási alkalmak* (múzeumi foglalkozások, műemléktúrák, látogatások kézműves műhelyekben, képzőművészek műtermeiben stb.) is kapcsolódnak.

Kérjük, ossza meg velünk tapasztalatait a könyvről, és ha kedvet kapott arra, hogy kipróbálja tananyaginkat, [jelentkezzen honlapunkon partner iskolának](#). Szeretettel várjuk művészetpedagógus közösségünkbe!

Kutató csoportunk kezdeményezésére, a drámapedagógia és színházi nevelés, a táncpedagógia, vizuális nevelés és a zenepedagógia művelői számára konferencia sorozat indult az ELTÉ-n. [Az első rendezvény előadói, kiállítói írásait letöltheti innen](#). Évről évre, júniusban, gyermekmunkák és innovatív programokat bemutató kiállítással, koncertekkel, drámapedagógiai műhelyekkel jelentkező rendezvényre 2017-ben 260 művész-tanár és kutató jött el, a hozzá csatlakozó, nemzetközi workshopon hatvan előadást hallgathattunk. Jöjjön el, és mutassa be saját innovatív tanítási eredményeit az [ELTE Művészetpedagógiai Konferencián](#) és az [ELTE Workshop for Art Education](#) rendezvényen!

mpk.elt.hu

2017|06|22-23
1. MŰVÉSZETPEDAGÓGIAI KONFERENCIA

E·L·T·E
KÖZTUDÓSEJTEK

ENGLISH

BELEPÉS • INFORMÁCIÓK • PROGRAM • REGISZTRÁCIÓ • HELYSZÍN • ARCHÍVUM

HÍREK

összes hír megjelenítése

Kedves Kolléga!

Négy művészeti ág: a dráma, a tánc, a vizuális művészetek és a zene, valamint a gyermek és ifjúsági kultúra oktatóit és kutatóit, művészeket és tanárképző szakembereket egyaránt várjuk az ELTE művészetpedagógiai konferencia sorozata első rendezvényeire.

Célunk a művészetpedagógia területén születő innovációk és kutatási eredmények bemutatása, a művészeti ágak szakemberei közötti kapcsolatok erősítése és új

MEGJELENTEK A KONFERENCIA KÖTETEK!

Előadónk és kiállítónk 1-4 oldalas tartalmi kivonatával, letölthető a konferencia kiadványai: **MPPK2017** magyar nyelven, **EWAE** angol nyelven. ... **2017.07.17. 09:34:16**

Hivatkozások

Kárpáti Andrea és Gaul Emil (2011). A vizuális képességrendszer: tartalom, fejlődés, értékelés. In B. Csapó és A. Zsolnai (szerk.), *Kognitív és affektív fejlődési folyamatok diagnosztikus értékelésének lehetőségei az iskola kezdő szakaszában*. (pp. 41–82). Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó

Kárpáti Andrea (2001). [*Firkák, formák, figurák – a gyermekrajz fejlődése a kisgyermekkortól a kamaszkorig*](#). Dialóg Könyvkiadó, Budapest

Kárpáti Andrea (megjelenés alatt). *Gyermekrajz az Új Képkorszakban: tér, forma, szín és technika*. Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest. e-könyv.

Kárpáti Andrea, Pataky Gabriella (2016). [*A Közös Európai Vizuális Műveltség Referenciakeret. Neveléstudomány*](#), 2016(1), 6-21

Kepes György (1979): *A világ új képe a tudományban és a művészetben*. Budapest, Corvina Kiadó

Moholy-Nagy László (1928/1968): *Az anyagtól az építészetig*. Budapest: Corvina Kiadó

Moholy-Nagy László (1979): *A festéktől a fényig*. Bukarest, Kriterion Könyvkiadó

Schönauf, D. és Wagner, E. Hrsg.: *Gemeinsamer Europäischer Referenzrahmen für Visual Literacy - Prototyp*. Münster-New York: Waxmann Verlag, 319-327. Absztrakt: <http://www.waxmann.com/buch3428>

VIZUÁLIS MÉDIAKOMMUNIKÁCIÓ MODUL

SZERZŐK:

Havasi Tamás, Nyíregyházi Egyetem, Vizuális Kultúra Intézet

Orosz Csaba, Nyíregyházi Egyetem, Vizuális Kultúra Intézet

Tóth Tibor, Eszterházy Károly Egyetem, Médiainformatika Intézet,

Mozgóképkultúra Tanszék

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Alapelvek, célok – szemléletmód

Az aktuális Nemzeti Alaptanterv és új kerettantervi változások sürgetik a helyi tantervek és a saját tanítási stratégia átgondolását, új alternatívák keresését. Nevezetesen, a korábban külön tantárgyként kezelt Mozgóképkultúra és médiaismeret tananyagait az új médiumokkal, fotóval, mozgóképpel, filmmel, posztmodern képiséggel való foglalkozást modulos, illetve integrált formában a Vizuális kultúra, illetve a Művészetek műveltségterület részének tekinti az új dokumentum.

A médianevelés és oktatás nélkülözhetetlenségét ma már senki nem vitatja, ezért ez az átalakítás több szempontból átgondolatlanak tűnik. Amikor a különböző médiumoknak legintenzívebb kapcsolatban lévő korosztály oktatási, nevelési lehetőségei az önálló tárgy megszűnésével beszűkülnek. A Nemzeti Alaptantervben részben önállóan, részben a Vizuális kultúra tantárgy részeként szerepel, de kézikönyv, pedagógiai program még nem készült hozzá. Új komplex, a területeket integráló alternatív pedagógiai programokra van szükség. A Mozgóképkultúra és médiaismeret tantárgy keretei korábban - szaktanári irányítással - több időt biztosítottak a beszélgetésekre, hosszabb művek elemzésére és az alkotásra is. Talán némi nyereséggént könyvelhető el a komplexitás kényszere, amely a másik tantárgy keretei közzé kerülésből következik. A megváltozott, átstrukturálódott tantervben a különböző tárgyi tartalmak is más időintervallumba kerültek. Esetenként más évfolyam tananyagába; például a művészettörténet tartalmaiban is van ilyen jellegű változás. (Az új tankönyv szerint a Barokk a 7. osztály tananyagából a 6. osztályába került.) Ez több olyan tantárgyat érint, amellyel a rajz vizuális kultúra is együttműködik. Ilyen tárgy például a történelem (ahol a korábbi tananyag feldolgozásának üteme felgyorsult, így nehéz párhuzamosan haladni a művészettörténeti korszakok tárgyalásával) és az irodalom is. Ez megnehezíti a tantárgyi koncentrációt, amely kiemelten fontos a probléma centrikus, nem lineáris oktatás és gondolkodás fejlesztése terén, de egyben az új modulok elhelyezését is nehezebbé teszi.

A másik érv az átgondolás mellett, hogy a változó „új képi világ” a fiatalok életét, társas kapcsolataikat minden elemében átszövik. Az általuk alkotott, létrehozott, fogyasztott, illetve általuk preferált digitális képek mennyisége megnövekedett, tematikai jellegzetességei és a fiatalok „használati” szokásaiban bekövetkező változások is indokolják a médianevelés és a vizuális nevelés komplex átgondolását. *A mai fiatalok nem egyszerűen csak passzív médiafogyasztók, hanem a digitális technológiákat használó aktív alkotók is.* Különösen tekintettel kell lennünk a társadalmi média új platformjaira, az internet közösségi oldalainak bővülő felhasználói köreire, új vizuális lehetőségeire. Így, a befogadók nevelése mellett az alkotás technikai segítségét is fel kell vállalnunk, az alkotói képességeket is integráló digitális kompetenciát kialakítanunk, valamint szemléletbeli útmutatást adnunk a média művek befogadásához. Ez a folyamat csak úgy lehet hatékony, ha hangsúlyt fektetünk a mediatizált kommunikáció vizuális, auditív és szöveges (textuális) elemeire is, legyenek azok hétköznapi, vagy éppen művészeti kontextusban. A tervezett munkát nehezíti, hogy az iskolakíséretünk egyik helyszínén a Nyíregyházi Egyetem gyakorlóiskolájában, bár médiaterem van, de csak nyílt forráskódú, egyszerű képfeldolgozó szoftvereket tudnak használni. „Komolyabb” képszerkesztő, rasztergrafikus, fényképfeldolgozó szoftvert (Adobe Photoshop), vagy vektorgrafikus (Corel Draw, Adobe Illusztrátor) és mozgókép feldolgozására, szerkesztésére alkalmas szoftver nem elérhető az iskolában. (Erre talán lehetőséget adhat, legalábbis a bemutatás és kipróbálás szintjén a Nyíregyházi Egyetem Vizuális Kultúra Intézetének médiaterme, ahol, bár csak 15 gépállásban, de kipróbálhatók ezek a szoftverek.)

Nem kétséges a médianevelés és a kommunikáció tanításának szükségessége, bármelyik metodikát, stratégiát, tantervek által biztosított formát választjuk, vagy van lehetőségünk alapul venni. Talán még koncentráltabban kell követnünk a változó képiséget, technikai fejlődést és az eszközök használatának trendjeit, miközben valamilyen állandóságot is keresünk a változások mellett. Ezek az „állandónak” tekinthető tematikák a vizuális kultúra órát, ill. a tanórákon kívüli tevékenységeket is átszőhetik. Ilyen témák pl. a *képolvasás* és annak tágabb értelmezése: a *látványolvasás*, ami végtelen variációs lehetőséget enged. A *kép és a szöveg* kapcsolata a kétféle kommunikációs jelrendszer között teremtett változatos kapcsolatokat vizsgálja.

A *nézőpont* vizuális, illetve tágabb értelmezése is segít a tömegmédiák hatásai ellen vértéződnünk. A *montázs* képi és akusztikus/auditív értelmezése, gyakorlása különösen fontos terület. A *látás és más érzékszerveink által felfogott információk kapcsolata* is számtalan élményszerű feldolgozás lehetőségét nyújtja. A *mozgás, történet és az idő ábrázolásának vizsgálata*, ábrázolásának lehetőségei a mozgóképes gondolkodást alapozza meg. Példák erre a képregény, fotóregény képsorai, az egybeszerkesztett mozgásfázisok, a kronofotográfia, vagy a képek vizuális dinamikája. A *képi-, zenei-, irodalmi alkotásokban egyaránt előforduló kifejező eszközök*, mint például a ritmus, a kommunikációs jelrendszerek, kódok összefüggéseit, átfordítási lehetőségeit rejti, míg a *szituációs játékokon* keresztül az üzenet kontextusait vehetjük számba. De ezeken a tevékenységeken keresztül a szociális kapcsolatok is gazdagíthatók, az együttműködés tanulása is megvalósítható. Nem maradhatnak ki a *befolyásolás különböző technikái* sem a tananyagokból. Mindezek a témák a médianevelést vezethetik be a különböző tantárgyak, így a rajz, vizuális kultúra keretei között is.

A modul innovatív tartalma

Napjainkra a vizuális kultúra, tartalmát, a mű megalkotásának és befogadásának módját tekintve rendkívüli módon kibővült. A tantárgy keretében nagyon nehéz tisztán pl. csak

festészetről, szobrászatról, építészetről, grafikáról beszélni. A művészeti területek között mindig volt kapcsolat, áttekintés, átfedés. Amikor a technikai képalkotás lehetősége a fotografálással megteremtődött, szinte azonnal felfigyelt rá a képzőművészet. Nem volt ez másképp a filmmel, később a videóval, majd a számítógéppel sem. Ma a világban egyszerre van jelen, például a festészetben, az impresszionizmus klasszikus időszakát idéző tájképfestészet és a számítógépes grafika vagy az interaktív videó installáció. Nagyon ritka az a kortárs képzőművészeti tárlat, amelyen mozgóképes alkotások ne lennének, de nem ritka a hangokat is tartalmazó mű. A képzőművészet audiovizuálissá vált. Új vizuális művészeti ágak születtek pl.: fotografika, számítógépes grafika, video installáció, video projekció, a virtuális valóság művészi alkalmazása (VR művészet), stb.. Ezek mellett az egyes művészeti területek között is, megőrizve szuverén jellemzőiket, felfedezhetők különböző kapcsolódási pontok. Pl. az animációs film és a képzőművészet között, már csak a használt anyagok, a képalkotás módjának azonossága miatt is keletkeznek értelmezési átfedések, de a filmekben a figyelem irányításában is hasonlóságok vannak/lehetnek.

A technikai képalkotás eszközeinek tömeges használatával új tömegkommunikációs helyzet állt elő: a hivatalos kommunikátorok mellett megjelentek az ún. nem hivatalos kommunikátorok is. Az információk hitelességének megállapítása nagyon nehézvé vált, a szabad tartalom fel- és letöltések révén kezd elterjedni az „egy személyre szabott tömegkommunikáció”.

A vizuális kultúra és a mozgóképkultúra médiaismeret bizonyos mértékű integrációja lehetővé teszi a szélesebb körű problémamegoldást, a világ jelenségeinek összefüggésben történő vizsgálatát, megértését, valamint segítséget adhat a kortárművészet törekvéseinek megértéséhez is. Ezek mellett az oktatásban nagyobb érvényt nyerhet az interdiszciplinaritás elve, tovább oldódhat a még mindig tapasztalató tantárgysovinizmus is.

A NAT a fentebb említett a gondolkodásmódnak teret enged. *1.2. A NAT, A KERETTANTERVEK ÉS A HELYI SZINTŰ SZABÁLYOZÁS* című részben olvasható, miszerint bizonyos műveltségi területeknek lehetnek olyan fejlesztési céljai és tartalmi elemei, amelyek a kerettantervekben akár más-más tantárgyba integrálva szerepelhetnek. Sajnos ez többnyire csak azt jelenti a gyakorlatban, hogy ami eddig külön tantárgyként szerepelt (mozgóképkultúra és médiaismeret), annak tartalmát „szétdobták” más tantárgyakba. A mozgóképkultúra médiaismeret így kapott helyet leginkább a magyar irodalomban, az informatikában, a vizuális kultúrában, történelem és állampolgári ismeretekben. Ez a fajta integráció az alapján valósulhat meg, hogy mik azok a tartalmak, problémakörök, amelyek részben más tantárgyakat is érinthetnek. A mozgóképkultúra a Kerettantervben (továbbiakban: Kerettanterv) már így szerepel, ami lehet jó is, ha erre a feladatra felkészültek a pedagógusok, és a pedagógusképzés.

Tehát a Kerettanterv, ha úgy tetszik, minden lehetőséget felkínál a vizuális kultúra számára, hogy beépítse magába a digitalizáció és medializáció előidézte jelenségeket, kérdéseket, lehetőségeket. Ezekkel a lehetőségekkel élve és ezeket kiegészítvén a vizuális- és médiakultúra modulba oly mértékben és vonatkozásban kerültek be a mozgóképpel, a médiával, a digitális álló- és mozgóképalkotással kapcsolatos tartalmak, amilyen mértékben és vonatkozásban ezek átfedésbe kerülnek a képzőművészetrel. Például az animáció és a képzőművészet kapcsolata nyilvánvaló, hiszen mindkét terület ugyanazokat az anyagokat, eszközöket (grafikai, festészeti, plasztikai) használja. A digitális képalkotás több formája is beépült a képzőművészetbe. Az is szempontként sorolandó fel a vizuális kultúra és a mozgókép-, médiakultúra kapcsolatában, miszerint korunkban nagyobb hatást gyakorol a vizuális

kultúrára a mozgókép és média, mint a hagyományos képzőművészet, amelyre ezek a jelenségek tartalmi, formai szempontból, valamint eszközeit tekintve is visszahatnak.

Tehát a technikai álló- és mozgókép több módon úgy is szerepet kaphat a vizuális kultúrában. Egyszer, **mint a vizuális probléma feldolgozását szolgáló eszköz** (pl. egy tárgy, jelenség megfigyelése során videofelvétel, szerkesztett film, fotósor készítése). Ilyen esetekben a mozgókép „csak” egy probléma megoldásában, eszközként kap szerepet. Más esetekben a műalkotás szerves része vagy egésze a technikai álló- és mozgókép valamelyik formája (pl. videó szobor, interaktív videó installáció).

A médianevelésnek vannak „állandónak”, kiemeltnek tekinthető tartalmi. Legfontosabb feladatai közé tartozik a *média változatos nyelvezetének* elsajátítása. A *médiaszövegek* szövegértési képességének elsajátítása. A különböző *médiumok technológiai, műfaji jellegzetességei* fontos részét képezik a nevelés és oktatás-e formáinak. A médiaszövegek *kategorizálásának* szerepe van a megértésükben egy médiumon belül, vagy a médiumok „fölött”. Példaként a reklám, mint műfaj megtalálható a rádióban, televízióban, interneten stb. A *műfaji jellegzetességek* meghatározzák az egyes médiumok karakterét, s egyben a nyelvezetét is. Nem mellőzhető a különböző *média alkotó, közvetítő intézmények*, tartalomszolgáltatók bemutatása (például a Magyar Televízió, Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság, Magyar Rádió) sem. A bemutatott intézmények, szolgáltatók működésének „láthatatlan” része a műsorszerkezetre és tartalomra is különböző mértékbe visszaható közönség. A *média közönsége* az a fogyasztói csoport, akinek szokásaival, igényeivel kell megtanulnunk azonosulni, akár felhasználók, akár alkotók vagyunk. A célközönség számára a különböző médiumok produktumai *reprezentálnak* valamilyen eszmét, értéket, minőséget, stb. A *közösségi média* különböző platformjai szinte minden iskolás korosztály számára elérhetők, így az *önreprezentáció* lehetősége is adott. A médianevelés és oktatás területein belül a technikai *médiumok történetével*, a vizualitáson belül a képkészítés korszakaival is érdemes megismertetni a diákokat. Korosztálytól függően és mértékben a *médiaelmélet, manipulációelméletek, médiafilozófia, és médiaesztétika* is említést kaphat a médiával és vizualitással foglalkozó tanórákon, így a rajz, vizuális kultúra óra média moduljában is.

A felvázolt gondolatmenetet követve, az egymásra épülő évfolyamokon különböző vizuális közlésformák és médiumok kapnak kitüntetett figyelmet. Először a kép, majd a szöveg, a kép és a szöveg kapcsolata, valamint ez a közösségi médiumok kontextusában, a mozgókép, a médiaművészet különböző formái és végül a multimédia, valamint a virtualitás témakörei épülnek egymásra.

Fenntartható innováció: a modul esélyei a közoktatásban

1. A művészetek állandó változásban vannak, a médiához köthető alkotás hétköznapivá vált.
2. A művészetek között mindig is voltak átfedések.
3. A mediális hatás nagyobb szerepet kap az ízlés, szemlélet, értékrend alakításában, mint a család és az iskola.
4. A mediális közlésforma népszerű a diákok körében. Ezzel szemben az iskolák zöme a szabadkézi rajzolás, festés terén nyújtott teljesítmény alapján értékeli a diákokat.

5. Korunkban csak szándék kérdése, hogy kiből válik tömegkommunikátor.
6. A digitális technológia majdhogynem egy eszközbe integrálja az álló- és mozgóképkészítés és feldolgozás lehetőségeit.
7. Az iskolák csak kis mértékben élnek a média, a digitális technológia kínálta lehetőségekkel, ezeknek leginkább csak a káros hatásaival foglalkoznak.
8. A technikai álló- és mozgókép adta lehetőségek kiválóan alkalmazhatóak a hagyományos vizuális problémák feldolgozásában, elegyíthetők velük a hagyományos módszerek, eszközök, eljárások, kitágítják a művészettörténet tanításának, tanulásának is az eszköztárát.
9. Az iskolák és a tanulók birtokában már olyan digitális eszközök vannak, amelyek jól alkalmazhatók a vizuális kultúrába történő beépítésére.

A Nemzeti Alaptanterv (NAT) és a modulterv összevetése

Alaptanterv	Modulterv
<p>A művészi tevékenységek semmi mással nem pótolható szerepet játszanak a képzelőerő, az empátia, az ízlés és az árnyalt kifejezés képességének fejlesztésében. Kora gyermekkortól kezdve ezek szolgálják a leghathatósabbban a forma-, a tér-, a ritmus- és a színérzék kibontakozását, a mozgáskoordináció fejlesztését, és elengedhetetlenek a figyelem, az emlékezet, valamint a kooperációs és kommunikációs készségek fejlesztésében is.</p> <p>A művészi tevékenység mind a mai napig megőrizte beavatás jellegét: a műalkotások által közvetített sors- és magatartásminták megismerése az egyén szocializációjának döntő mozzanata, a kulturális közösség fennmaradásának biztosítója.</p> <p>A művészetpedagógia valamennyi ágazatának közös vonása a gyakorlat- és tevékenységközpontúság. Az egyes művészetek formakincsének, kifejezőmódjának játékos elsajátítása a készségfejlesztés leginkább örömteli módja. Ugyanakkor a művészeti nevelés széles teret biztosít a művészettel nevelésnek is, így az alkotókészség és az együttműködési képesség és készség fejlesztésének, az erkölcsi értékek tudatosításának. Egyensúlyt keres a kiemelkedő kulturális minták és a hétköznapi esztétikum között: egyaránt kapcsolódhat művészi alkotásokhoz, a népszerű kultúrához és a mindennapi élet megnyilvánulásaihoz. A művészetek tanítása hozzájárul a nemzeti és európai azonosságtudat kialakításához, a kultúra hagyományos és mai értékeinek megismertetéséhez. A közös ismeret- és élményanyag az összetartozás érzésének erősítését szolgálja. A művészeti örökség és a kortárs alkotások megismertetésével a művészeti nevelés segítséget</p>	<p><i>Ahogy a NAT-ban szerepel, változatlan formában átvesszük:</i></p> <p>A művészi tevékenységek semmi mással nem pótolható szerepet játszanak a képzelőerő, az empátia, az ízlés és az árnyalt kifejezés képességének fejlesztésében. Kora gyermekkortól kezdve ezek szolgálják a leghathatósabbban a forma-, a tér-, a ritmus- és a színérzék kibontakozását, a mozgáskoordináció fejlesztését, és elengedhetetlenek a figyelem, az emlékezet, valamint a kooperációs és kommunikációs készségek fejlesztésében is.</p> <p>A művészi tevékenység mind a mai napig megőrizte beavatás jellegét: a műalkotások által közvetített sors- és magatartásminták megismerése az egyén szocializációjának döntő mozzanata, a kulturális közösség fennmaradásának biztosítója.</p> <p>A művészetpedagógia valamennyi ágazatának közös vonása a gyakorlat- és tevékenységközpontúság. Az egyes művészetek formakincsének, kifejezőmódjának játékos elsajátítása a készségfejlesztés leginkább örömteli módja. Ugyanakkor a művészeti nevelés széles teret biztosít a művészettel nevelésnek is, így az alkotókészség és az együttműködési képesség és készség fejlesztésének, az erkölcsi értékek tudatosításának. Egyensúlyt keres a kiemelkedő kulturális minták és a hétköznapi esztétikum között: egyaránt kapcsolódhat művészi alkotásokhoz, a népszerű kultúrához és a mindennapi élet megnyilvánulásaihoz. A művészetek tanítása hozzájárul a nemzeti és európai azonosságtudat kialakításához, a kultúra hagyományos és mai értékeinek megismertetéséhez. A közös ismeret- és élményanyag az összetartozás érzésének erősítését szolgálja. A</p>

<p>nyújt a fiataloknak, hogy eligazodjanak saját koruk kultúrájában.</p> <p>A művészeti nevelés eredményességéhez nélkülözhetetlen a művészeti intézmények látogatása (mozi, színház, bábszínház, hangverseny, múzeum, kiállítás), és a tapasztalatok közös feldolgozása.</p>	<p>művészeti örökség és a kortárs alkotások megismertetésével a művészeti nevelés segítséget nyújt a fiataloknak, hogy eligazodjanak saját koruk kultúrájában.</p> <p>A művészeti nevelés eredményességéhez nélkülözhetetlen a művészeti intézmények látogatása (mozi, színház, bábszínház, hangverseny, múzeum, kiállítás), és a tapasztalatok közös feldolgozása.</p>
<p>VIZUÁLIS KULTÚRA</p> <p>ALAPELVEK, CÉLOK</p>	
<p>Alaptanterv</p>	<p>Modul tanterv</p>
<p>A vizuális kultúra tanításának célja: hozzásegíteni a tanulókat a látható világ jelenségei, valamint a sajátos képi közlések, vizuális művészeti alkotások mélyebb átéléséhez, értelmezéséhez.</p>	<p><i>Módosítjuk így:</i></p> <p>A vizuális kultúra tanításának célja: hozzásegíteni a tanulókat a látható világ jelenségei, valamint a sajátos álló- mozgóképi közlések, a vizuális művészeti alkotások mélyebb átéléséhez, értelmezéséhez.</p>
<p>Célja továbbá azon képességek, készségek fejlesztése, ismeretek átadása, amelyek a vizuális kommunikáció magasabb szintű műveléséhez, a látható világ használatához, alakításához, a kreativitás fejlesztéséhez szükségesek.</p>	<p><i>Ahogy a NAT-ban szerepel, változatlan formában átvesszük:</i></p> <p>Célja továbbá azon képességek, készségek fejlesztése, ismeretek átadása, amelyek a vizuális kommunikáció magasabb szintű műveléséhez, a látható világ használatához, alakításához, a kreativitás fejlesztéséhez szükségesek.</p>
<p>A műveltségterület nem csupán a hagyományos képző- és iparművészettel foglalkozik, hanem magában foglalja a vizuális jelenségek, közlések köznapi formáit is, például a tömegkommunikáció vizuális megjelenéseit, az új, elektronikus médiumokhoz kapcsolódó jelenségeket és az épített környezetet is.</p>	<p><i>Módosítjuk így:</i></p> <p>A műveltségterület nem csupán a hagyományos képző- és iparművészettel foglalkozik, hanem magában foglalja a filmművészet bizonyos területeit, a kortárművészet újabb és újabb törekvéseit, a vizuális jelenségek, közlések köznapi formáit is, például a tömegkommunikáció vizuális megjelenéseit, az új, elektronikus médiumokhoz kapcsolódó jelenségeket és az épített környezetet is.</p>
<p>Mivel a vizuális kultúra részterületei a képzőművészet, a vizuális kommunikáció, illetve a tárgy- és környezetkultúra a különböző életkorokban, sőt személyenként is eltérő mértékben képesek kifejteni motiváló hatásukat, illetve különböző képességek fejlesztésére alkalmasak, fokozott lehetőség nyílik a differenciálásra.</p>	<p><i>Módosítjuk így:</i></p> <p>Mivel a vizuális kultúra részterületei a képzőművészet, a mozgókép, a vizuális kommunikáció, illetve a tárgy- és környezetkultúra a különböző életkorokban, sőt személyenként is eltérő mértékben képesek kifejteni motiváló hatásukat, illetve különböző képességek fejlesztésére alkalmasak, fokozott lehetőség nyílik a differenciálásra.</p>

<p>A tantárgy elsődleges célja nem a művészeti képzés, így a művészet nem célja, hanem eszköze a vizuális nevelésnek. A vizuális kultúra hatékony tanítása meghatározó ismeretszerzési és feldolgozási eszközt biztosít a többi műveltségi terület oktatásához, és hatással van azok fejlesztési lehetőségeire is. Az életkornak megfelelő fejlesztés a spirális felépítést indokolja, de itt csak az újonnan belépő tevékenységeket említjük, ami nem jelenti azt, hogy abban a képzési szakaszban a már korábban megjelenő tevékenységek ne szerepelnének továbbra is. A szabadkézi rajzolás például minden szakaszban fontos eleme a képzésnek. Mivel a vizuális nevelés fejlesztési célja komplex – más műveltségi területekhez hasonlóan – a megfogalmazott közműveltségi tartalom nem értelmezhető kizárólag ismeret jellegű tudáselemek felsorolásaként ebben az esetben sem.</p>	<p><i>Ahogy a NAT-ban szerepel, változatlan formában átvesszük:</i></p> <p>A tantárgy elsődleges célja nem a művészeti képzés, így a művészet nem célja, hanem eszköze a vizuális médianevelésnek. A vizuális kultúra hatékony tanítása meghatározó ismeretszerzési és feldolgozási eszközt biztosít a többi műveltségi terület oktatásához, és hatással van azok fejlesztési lehetőségeire is. Az életkornak megfelelő fejlesztés a spirális felépítést indokolja, de itt csak az újonnan belépő tevékenységeket említjük, ami nem jelenti azt, hogy abban a képzési szakaszban a már korábban megjelenő tevékenységek ne szerepelnének továbbra is.</p> <p><i>Nem szerepel:</i></p> <p>A szabadkézi rajzolás például minden szakaszban fontos eleme a képzésnek.</p> <p><i>Ahogy a NAT-ban szerepel, változatlan formában átvesszük:</i></p> <p>Mivel a vizuális nevelés fejlesztési célja komplex – más műveltségi területekhez hasonlóan – a megfogalmazott közműveltségi tartalom nem értelmezhető kizárólag ismeret jellegű tudáselemek felsorolásaként ebben az esetben sem.</p>
<p>FEJLESZTÉSI FELADATOK</p> <p>A fejlesztési feladatok szerkezete</p>	
<p>1. Megismerő- és befogadóképesség</p> <p><i>1.1. Közvetlen tapasztalás útján szerzett élmények feldolgozása</i></p> <p><i>1.2. Ismeretszerzés, tanulás, térbeli tájékozódás</i></p> <p><i>1.3. Kommunikációs képességek</i></p> <p>2. Kreativitás</p> <p><i>2.1. Alkotóképesség</i></p> <p><i>2.2. Problémamegoldó képesség</i></p> <p>3. Önismeret, önértékelés, önszabályozás.</p>	<p><i>Ahogy a NAT-ban szerepel, változatlan formában átvesszük:</i></p> <p>1. Megismerő- és befogadóképesség</p> <p><i>1.1. Közvetlen tapasztalás útján szerzett élmények feldolgozása</i></p> <p><i>1.2. Ismeretszerzés, tanulás, térbeli tájékozódás</i></p> <p><i>1.3. Kommunikációs képességek</i></p> <p>2. Kreativitás</p> <p><i>2.1. Alkotóképesség</i></p> <p><i>2.2. Problémamegoldó képesség</i></p> <p>3. Önismeret, önértékelés, önszabályozás</p>
<p>1. Megismerő- és befogadóképesség</p> <p><i>1.1. Közvetlen tapasztalás útján szerzett élmények feldolgozása</i></p>	
<p>5-6. évfolyam</p>	

<p>Jelenségek megfigyelése adott szempontok alapján, a célirányos figyelem fejlesztését szolgálva.</p> <p>Az azonosságok és különbségek tudatosítása az érzékelhető tulajdonságok alapján.</p> <p>Egyszerű téri helyzetek leírása, megjelenítése síkban vagy térben.</p> <p>Ismert útvonal rajzának elkészítése.</p> <p>Mozgásélmények megjelenítése.</p> <p>Időbeli folyamatok, változások megfigyelése, ábrázolása.</p>	<p><i>Ahogy a NAT-ban szerepel, változatlan formában átvesszük:</i></p> <p>Jelenségek megfigyelése adott szempontok alapján, a célirányos figyelem fejlesztését szolgálva.</p> <p>Az azonosságok és különbségek tudatosítása az érzékelhető tulajdonságok alapján.</p> <p>Egyszerű téri helyzetek leírása, megjelenítése síkban vagy térben.</p> <p>Mozgásélmények megjelenítése.</p> <p>Időbeli folyamatok, változások megfigyelése, ábrázolása.</p>
<p>Egyszerű kéziszerszámok (művészeti és modellező eszközök) használata.</p> <p>Különböző festőtechnikák kipróbálása.</p>	<p><i>Módosítjuk így:</i></p> <p>Egyszerű kéziszerszámok, elektronikus álló- és mozgóképrögzítő eszközök használata.</p> <p>Különböző festő-, grafikai technikák, számítógépes álló- és mozgóképszerkesztő programok kipróbálása.</p>
<p>7-8. évfolyam</p>	
<p>Látványok, jelenségek kapcsán a célirányos megfigyelés szempontjainak önálló kiválasztása.</p> <p>Tájékozódás ismeretlen városi környezetben. Tájékozódás térkép segítségével.</p>	<p><i>Ahogy a NAT-ban szerepel, változatlan formában átvesszük:</i></p> <p>Látványok, jelenségek kapcsán a célirányos megfigyelés szempontjainak önálló kiválasztása.</p> <p>Tájékozódás ismeretlen városi környezetben. Tájékozódás térkép segítségével.</p>
<p>Látvány megjelenítése képi, szobrászi eszközökkel.</p>	<p><i>Módosítjuk így:</i></p> <p>Látvány megjelenítése álló- és mozgóképi, szobrászi eszközökkel.</p>
<p>Formák helyes arányviszonyainak elemzése, megítélése.</p> <p>Mozgások megfigyelése, megjelenítése.</p>	<p><i>Ahogy a NAT-ban szerepel, változatlan formában átvesszük:</i></p> <p>Formák helyes arányviszonyainak elemzése, megítélése.</p> <p>Mozgások megfigyelése, megjelenítése.</p>
<p>A kifejezés, közlés különböző rajzi technikáinak használata.</p>	<p><i>Módosítjuk így:</i></p> <p>A kifejezés, közlés különböző (analóg-, technikai) képalkotói technikáinak használata.</p>
<p>Kézműves technikák munkafolyamatainak kipróbálása.</p>	<p><i>Ahogy a NAT-ban szerepel, változatlan formában átvesszük:</i></p> <p>Kézműves technikák munkafolyamatainak kipróbálása.</p>
<p>1.2. Ismeretszerzés, tanulás, térbeli tájékozódás</p>	
<p>5-6. évfolyam</p>	
<p>Különböző mozgások vizuális rögzítése, síkbeli, térbeli megjelenítése.</p>	<p><i>Módosítjuk így:</i></p> <p>Különböző mozgások vizuális rögzítése, síkbeli, térbeli és mozgógépes megjelenítése.</p>

Tárgyakkal, épületekkel, jelenségekkel, műalkotásokkal kapcsolatos információk gyűjtése.	<p><i>Ahogy a NAT-ban szerepel, változatlan formában átvesszük:</i></p> <p>Tárgyakkal, épületekkel, jelenségekkel, műalkotásokkal kapcsolatos információk gyűjtése.</p> <p>A közvetlen környezetben található tárgyakon, épületeken a forma és a rendeltetés kapcsolatának elemzése.</p> <p>Önálló kérdések megfogalmazása a tárgyalt témával kapcsolatban.</p>
Rajzos és írásos válasz szóbeli vagy írásbeli kérdésekre.	<p><i>Nem szerepel:</i></p> <p>Rajzos és írásos válasz szóbeli vagy írásbeli kérdésekre.</p>
Képek, látványok, események leírása, a leírás alapján annak megjelenítése síkban vagy térben.	<p><i>Módosítjuk így:</i></p> <p>Álló- és mozgóképek, látványok, események, kitalált- és valós történetek leírása, a leírás alapján annak megjelenítése síkban vagy térben.</p>
Ismerkedés egyszerű kifejező - és tárgykészítő technikákkal.	<p><i>Ahogy a NAT-ban szerepel, változatlan formában átvesszük:</i></p> <p>Ismerkedés egyszerű kifejező - és tárgykészítő technikákkal.</p>
7-8. évfolyam	
Ábra alapján téri helyzet rekonstruálása.	<p><i>Módosítjuk így:</i></p> <p>Ábra, filmrészlet alapján téri helyzet rekonstruálása.</p>
Megfigyelt és elképzelt térbeli helyzetek pontos ábrázolása.	<p><i>Ahogy a NAT-ban szerepel, változatlan formában átvesszük.</i></p> <p>Megfigyelt és elképzelt térbeli helyzetek pontos ábrázolása.</p>
Tárgyak, épületek, jelenségek megadott szempontok alapján történő rajzos felmérése, elemzése, értelmezése.	<p><i>Módosítjuk így:</i></p> <p>Tárgyak, épületek, jelenségek megadott szempontok alapján, a vizuális megjelenítés eszközeivel (rajz, fotó, mozgókép) történő felmérése, elemzése, értelmezése.</p>
<p>Szabadkézi rajzvázlatok készítése, a vizuális memória segítségével is.</p> <p>Időbeni folyamatok képi tagolása, értelmezhető megjelenítése.</p> <p>Reklámok képi eszközeinek elemzése.</p>	<p><i>Ahogy a NAT-ban szerepel, változatlan formában átvesszük:</i></p> <p>Szabadkézi rajzvázlatok készítése, a vizuális memória segítségével is.</p> <p>Reklámok képi eszközeinek elemzése.</p>
<p>Műelemzés a formai jegyek alapján.</p> <p>A művészettörténeti korszakok stílusjegyeinek vizsgálata.</p>	<p><i>Módosítjuk így:</i></p> <p>Műelemzés korszakoktól függetlenül, a formai jegyek alapján.</p> <p>A művészettörténeti korszakok stílusjegyeinek, társadalmi körülményeinek vizsgálata.</p>
A tanári előadás önálló jegyzetelése.	<p><i>Ahogy a NAT-ban szerepel, változatlan formában átvesszük:</i></p>

	A tanári előadás önálló jegyzetelése.
1.3. Kommunikációs képességek	
5-6. évfolyam	
A legfontosabb vizuális jelek, jelzések, szimbólumok értelmezése, alkotó használata.	<i>Ahogy a NAT-ban szerepel, változatlan formában átvesszük:</i> A legfontosabb vizuális jelek, jelzések, szimbólumok értelmezése, alkotó használata.
Képi utasítások követése, illetve ilyenek létrehozása.	<i>Módosítjuk így:</i> Álló és mozgóképi utasítások követése, illetve ilyenek létrehozása.
Fényképek, újsággépek, reklámképek csoportosítása, olvasása, értelmezése.	<i>Ahogy a NAT-ban szerepel, változatlan formában átvesszük:</i> Fényképek, újsággépek, reklámképek csoportosítása, olvasása, értelmezése.
7-8. évfolyam	
Nem vizuális természetű információk (a néesség összetétele, családfa stb.) érzékletes, képi megfogalmazása diagramokban, grafikonokon.	<i>Nem szerepel:</i> Nem vizuális természetű információk (a néesség összetétele, családfa stb.) érzékletes, képi megfogalmazása diagramokban, grafikonokon.
A sík- és térbeli kifejezés, közlés vizuális nyelvi elemei (vonal, sík, forma, szín) korosztályi szintű használata különböző célú kompozíciókban. A vizuális kommunikáció különböző formáinak csoportosítása.	<i>Ahogy a NAT-ban szerepel, változatlan formában átvesszük:</i> A sík- és térbeli kifejezés, közlés vizuális nyelvi elemei (vonal, sík, forma, szín) korosztályi szintű használata különböző célú kompozíciókban.
Látványok, képek jellemzése, elemzése rajzban, szóban és írásban.	<i>Módosítjuk így:</i> Látványok, álló- és mozgóképek jellemzése, elemzése rajzban, szóban, írásban, prezentációban.
2. Kreativitás	
2.1. Alkotóképesség	
5-6. évfolyam	
Szabad asszociációs játékok. Hang és kép együttes alkalmazása (például árnyjátékokban). Reflektálás irodalmi, zenei, filmes élményekre saját, kifejező szándékú alkotásokban. Egyszerű tárgy létrehozása. Tervvázlatok készítése. Felületek dekoratív kialakítása.	<i>Ahogy a NAT-ban szerepel, változatlan formában átvesszük:</i> Szabad asszociációs játékok. Hang és kép együttes alkalmazása (például árnyjátékokban). Reflektálás irodalmi, zenei, filmes élményekre saját, kifejező szándékú alkotásokban. Egyszerű tárgy létrehozása. Tervvázlatok készítése.

	Felületek dekoratív kialakítása.
7-8. évfolyam	
Gondolatok, érzelmek, hangulatok kifejezése a művészet képi, plasztikai műfajaiból tanult kifejezőeszközök, módszerek, technikák alkalmazásával.	<i>Módosítjuk így:</i> Gondolatok, érzelmek, hangulatok kifejezése a művészet álló- és mozgóképi, plasztikai műfajaiból tanult kifejezőeszközök, módszerek, technikák alkalmazásával.
Egy tárgy más funkcióra történő átalakítása. Tárgytervezői feladatoknál természeti előképek alkalmazása.	<i>Ahogy a NAT-ban szerepel, változatlan formában átvesszük:</i> Egy tárgy más funkcióra történő átalakítása. Tárgytervezői feladatoknál természeti előképek alkalmazása.
2.2. Problémamegoldó képesség	
5-6. évfolyam	
A gyakorlati feladatok önálló előkészítése, megoldása. Rögtönzött eszközök készítése. A gazdaságos anyaghasználat gyakorlása.	<i>Ahogy a NAT-ban szerepel, változatlan formában átvesszük:</i> A gyakorlati feladatok önálló előkészítése, megoldása. Rögtönzött eszközök készítése. A gazdaságos anyaghasználat gyakorlása.
7-8. évfolyam	
Adott probléma kapcsán önálló kérdések megfogalmazása. A felmerülő első elképzelések, ötletek alapján vázlatok készítése. A megfelelő megoldás kiválasztása, megvalósítása. Máshol látott formai, technikai megoldások adekvát alkalmazása saját, kifejező szándékú alkotásokban.	<i>Ahogy a NAT-ban szerepel, változatlan formában átvesszük:</i> Adott probléma kapcsán önálló kérdések megfogalmazása. A felmerülő első elképzelések, ötletek alapján vázlatok készítése. A megfelelő megoldás kiválasztása, megvalósítása.
3. Önismeret, önértékelés, önszabályozás	
5-6. évfolyam	
Személyes preferenciák tudatosítása. Saját képességek számbavétele. Saját és mások munkájának összehasonlítása, értékelése tanári segítséggel. Páros munkák.	<i>Ahogy a NAT-ban szerepel, változatlan formában átvesszük:</i> Személyes preferenciák tudatosítása. Saját képességek számbavétele. Saját és mások munkájának összehasonlítása, értékelése tanári segítséggel. Páros munkák.
7-8. évfolyam	
Saját és mások alkotásának értékelése. Saját értékek számbavétele. Önkritika.	<i>Ahogy a NAT-ban szerepel, változatlan formában átvesszük:</i> Saját és mások alkotásának értékelése. Saját értékek számbavétele.

Együttműködés csoportmunkában.	Önkritika. Együttműködés csoportmunkában.
KÖZMŰVELTSÉGI TARTALMAK	
5–8. évfolyam	
1. Vizuális nyelv és technikák	
<p>- A vizuális nyelv alapelemeinek, valamint a viszonyaikat leíró kifejező és közlő szerep tudatos használata és pontos értelmezése.</p> <p>— Vizuális minőségek megkülönböztetése különböző eszközökkel.</p> <p>— Színtani alapok használata és ismerete.</p> <p>— Formaredukció használata és ismerete.</p> <p>— A kifejezésnek megfelelő kompozíció használata és ismerete.</p> <p>— A tér leképezési módjainak (vetület, axonometria, perspektíva) használata és ismerete.</p> <p>— Legalább négy különböző grafikai és színes technika használata alkotótevékenység során; tárgyalakítás szabad anyaghasználattal, modell- és makett készítés; legalább egy kézműves technika alkalmazása; fotózás. A technikák legfontosabb jegyeinek felismerése: grafikai eljárások; festészeti eljárások; szobrászati technikák; kézműves technikák; digitális képalkotás.</p>	<p><i>Módosítjuk így:</i></p> <p>1. Vizuális és audiovizuális nyelv és technikák</p> <p><i>Ahogy a NAT-ban szerepel, változatlan formában átvesszük:</i></p> <p>— A vizuális nyelv alapelemeinek, valamint a viszonyaikat leíró kifejező és közlő szerep tudatos használata és pontos értelmezése.</p> <p>— Vizuális minőségek megkülönböztetése különböző eszközökkel.</p> <p>— Színtani alapok használata és ismerete.</p> <p><i>Nem szerepel:</i></p> <p>— Formaredukció használata és ismerete.</p> <p><i>Új tananyag:</i></p> <p>- Kiemelés és elhagyás alkalmazása a művészetben.</p> <p>— A kifejezésnek megfelelő kompozíció használata és ismerete.</p> <p><i>Ahogy a NAT-ban szerepel, változatlan formában átvesszük:</i></p> <p>— A tér leképezési módjainak (vetület, axonometria, perspektíva) használata és ismerete.</p> <p><i>Módosítjuk így:</i></p> <p>— Legalább négy különböző grafikai és színes technika használata alkotótevékenység során; tárgyalakítás szabad anyaghasználattal, modell- és makett készítés; legalább egy kézműves technika alkalmazása; fotózás, animáció. A technikák legfontosabb jegyeinek felismerése: grafikai eljárások; festészeti eljárások; szobrászati technikák; kézműves technikák; digitális képalkotás, animáció, videó.</p> <p><i>Új tananyag:</i></p> <p>Hang és kép viszonya az álló- és mozgóképes művészetben.</p>
2. Kifejezés, képzőművészet	
Alkotótevékenység	Alkotótevékenység <i>Módosítjuk így:</i>

<p>— Személyes élmények, elképzelt történetek, érzelmek vizuális megjelenítése különböző eszközökkel.</p>	<p>— Személyes élmények, elképzelt történetek, érzelmek vizuális megjelenítése különböző álló- és mozgóképes, animációs valamint plasztikai eszközökkel.</p>
<p>— Modellek térbeli helyzetének, arányainak, plaszticitásának és színviszonyainak megfigyelése és ábrázolása különböző ábrázolási rendszerekben.</p>	<p><i>Ahogya a NAT-ban szerepel, változatlan formában átvesszük:</i></p> <p>— Modellek térbeli helyzetének, arányainak, plaszticitásának és színviszonyainak megfigyelése és ábrázolása különböző ábrázolási rendszerekben.</p>
<p>Befogadó tevékenység</p> <p>— A vizuális közlés köznapi és művészi formáinak megkülönböztető ismerete.</p> <p>— A képzőművészeti ágak, az építészet, a design főbb jellemzőinek ismerete.</p> <p>— A legjelentősebb művészettörténeti stíluskorszakok és irányzatok elemi ismerete a legjellemzőbb alkotókon és alkotásokon keresztül: ősművészet (ajánlott: Stonehenge), ókori Kelet (ajánlott: gizai piramis-együttes), görög és római művészet (ajánlott: athéni Akropolisz, római Colosseum); bizánci művészet, honfoglalás kora (ajánlott: a nagyszentmiklósi kincs), romanika (ajánlott: jáki templom), gótika (ajánlott: amiens-i székesegyház, Giotto), reneszánsz (ajánlott: Leonardo da Vinci, Michelangelo Buonarroti, Raffaello Santi), barokk (ajánlott: Esterházy-kastély, Pieter Pauwel Rubens, Rembrandt Harmensz van Rijn), klasszicizmus (ajánlott: Pollack Mihály: Nemzeti Múzeum), romantika és realizmus (ajánlott: Steindl Imre: Országház, Munkácsy Mihály), impresszionizmus (ajánlott: Edouard Manét, Claude Monet), XIX–XX. század fordulójának irányzatai, XX. századi modern művészet, kortárs művészet.</p> <p>— Múzeumok (közgyűjtemények) látogatása; rendeltetésének, szerepének ismerete.</p>	<p>Befogadó tevékenység</p> <p><i>Ahogya a NAT-ban szerepel, változatlan formában átvesszük:</i></p> <p>— A vizuális közlés köznapi és művészi formáinak megkülönböztető ismerete.</p> <p><i>Módosítjuk így:</i></p> <p>— A képzőművészeti ágak, az építészet, a design, mozgóképművészet főbb jellemzőinek ismerete.</p> <p><i>Ahogya a NAT-ban szerepel, változatlan formában átvesszük:</i></p> <p>— A legjelentősebb művészettörténeti stíluskorszakok és irányzatok elemi ismerete a legjellemzőbb alkotókon és alkotásokon és keresztül.</p> <p><i>Új tananyag:</i></p> <p>A műalkotások, korstílusok vizsgálata az adott kor társadalmi jelenségeinek és a műalkotások megjelenését befolyásoló, koroktól független tényezők tükrében:</p> <p><i>Ahogya a NAT-ban szerepel, változatlan formában átvesszük:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Ősművészet (ajánlott: Stonehenge), – ókori Kelet (ajánlott: gizai piramisegyüttes), – görög és római művészet (ajánlott: athéni Akropolisz, római Colosseum); – bizánci művészet, honfoglalás kora (ajánlott: a nagyszentmiklósi kincs), – romanika (ajánlott: jáki templom), – gótika (ajánlott: amiens-i székesegyház, Giotto), – reneszánsz (ajánlott: Leonardo da Vinci, Michelangelo Buonarroti, Raffaello Santi), – barokk (ajánlott: Esterházy-kastély, Pieter Pauwel Rubens, Rembrandt Harmensz van Rijn), – klasszicizmus (ajánlott: Pollack Mihály: Nemzeti Múzeum), – romantika és realizmus (ajánlott: Steindl Imre: Országház, Munkácsy Mihály), – impresszionizmus (ajánlott: Edouard Manét, Claude Monet), – XIX–XX. század fordulójának irányzatai, XX. századi modern művészet, kortárs művészet.

	— Múzeumok (közgyűjtemények) látogatása; rendeltetésének, szerepének ismerete.
3. Vizuális kommunikáció	
<p>Alkotótevékenység</p> <ul style="list-style-type: none"> — Bonyolultabb vizuális kommunikációt szolgáló megjelenések tervezése. — Idő- és térbeli változások megjelenítése képsorozatokkal. — Kép és szöveg együttes alkalmazása többféle céllal. 	<p>Alkotótevékenység</p> <p><i>Módosítjuk így:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> — Vizuális kommunikációt szolgáló megjelenések tervezése. — Idő- és térbeli változások megjelenítése képsorozatokkal, animációval, mozgóképpel. — Kép és szöveg, kép és hang együttes alkalmazása többféle céllal.
<p>Befogadó tevékenység</p> <ul style="list-style-type: none"> — A mindennapi élet vizuális kommunikációs jelzéseinek és tömörített képi közléseinek megkülönböztetése és értelmezése. — Magyarázó rajz, képes használati utasítás, grafikon, diagram pontos értelmezése. — A reklám hatásmechanizmusának elemzése. — A technikai képalkotás lehetőségeinek (fényképezés, film) ismerete és megértése. — Mozgóképi kifejezőeszközök vizuális értelmezése. 	<p>Befogadó tevékenység</p> <p><i>Ahogy a NAT-ban szerepel, változatlan formában átvesszük:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> — A mindennapi élet vizuális kommunikációs jelzéseinek és tömörített képi közléseinek megkülönböztetése és értelmezése. — Magyarázó rajz, képes használati utasítás, grafikon, diagram pontos értelmezése. — A reklám hatásmechanizmusának elemzése. <p><i>Módosítjuk így:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> — A technikai képalkotás lehetőségeinek (fényképezés, film, videó, számítógépes grafika, animáció) ismerete és megértése. <p><i>Ahogy a NAT-ban szerepel, változatlan formában átvesszük:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> — Mozgóképi kifejezőeszközök vizuális értelmezése. <p><i>Új tananyag:</i></p> <p>A nem professzionális tömegkommunikációs megnyilvánulások értelmezése.</p>
4. Tárgy- és környezetkultúra	
<p>Alkotótevékenység</p> <ul style="list-style-type: none"> — Egyszerű tárgyak tervezése, áttervezése és modellezése. — Egyszerű tértervezés és téralakítás különböző eszközökkel. 	<p>Alkotótevékenység</p> <p><i>Ahogy a NAT-ban szerepel, változatlan formában átvesszük:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> — Egyszerű tárgyak tervezése, áttervezése és modellezése. — Egyszerű tértervezés és téralakítás különböző eszközökkel.
<p>Befogadó tevékenység</p> <ul style="list-style-type: none"> — A környezettudatosság lehetőségeinek ismerete, elemzése és értelmezése. 	<p>Befogadó tevékenység</p> <p><i>Ahogy a NAT-ban szerepel, változatlan formában átvesszük:</i></p>

<p>— Az építészet legfontosabb alátámasztó és térlefedő lehetőségeinek, illetve alaprajzi elrendezéseinek ismerete.</p> <p>— A lakás-, lakókörnyezet-tervezés legfontosabb szempontjainak ismerete, elemzése.</p> <p>— Történeti korok, európai és Európán kívüli, illetve a modern társadalmak tárgyi környezetének leírása, elemzése példák alapján.</p> <p>— Lakóhelyhez közeli néprajzi tájegység építészeti jellegzetességeinek, viseletének és kézműves tevékenységének elemzése.</p> <p>— A legfontosabb szimbolikus nemzeti tárgyak, épületek ismerete.</p>	<p>— A környezettudatosság lehetőségeinek ismerete, elemzése és értelmezése.</p> <p>— Az építészet legfontosabb alátámasztó és térlefedő lehetőségeinek, illetve alaprajzi elrendezéseinek ismerete.</p> <p>— A lakás-, lakókörnyezet-tervezés legfontosabb szempontjainak ismerete, elemzése.</p> <p>— Történeti korok, európai és Európán kívüli, illetve a modern társadalmak tárgyi környezetének leírása, elemzése példák alapján.</p> <p>— Lakóhelyhez közeli néprajzi tájegység építészeti jellegzetességeinek, viseletének és kézműves tevékenységének elemzése.</p> <p>— A legfontosabb szimbolikus nemzeti tárgyak, épületek ismerete.</p>
---	--

Témakörök, fejlesztési témák és nevelési célok

Ezen pedagógiai koncepció célja olyan alapelvek megfogalmazása, amelyek segítséget nyújtanak a résztvevő pedagógusok számára egy alternatív tanítási modul, tanmenet és óratervek létrehozásához. Útmutatót szeretnénk adni a mozgóképkultúra és médiaismeret integrálására a rajz és vizuális kultúra tantárgy keretein belül.

Témakörök (modulok a rajz és vizuális kultúra tantárgy alternatív tanításához): Vizuális médiakommunikáció, Vizuális médiakultúra (médiakompetencia és informatikai kompetencia).

A tartalom megválasztása lehetőleg a település és környezetére épüljön úgy, hogy az kapcsolódjon, illetve egészítse ki a tanítást szabályozó dokumentumokban rögzített elvárásokat. A tanítási-tanulási folyamat lépjen ki a tantermekből. Az iskolán belül adódó tereket, szolgáltatásokat (más tantárgyak termei, aula, könyvtár/médiatár, udvar, műhelyek, laborok, stb.) a lehetőségekhez mérten építsük be a munkánkba, ne csak a tanteremre korlátozódjon a tevékenységünk. A település, ahol az iskola működik, egyszerre lehet téma és munkaterület is.

A Kerettantervben a vizuális kultúrába integrált, a mozgóképkultúra médiaismerethez tartozó tartalmakat a modulterv nem tartalmazza, azt tényként fogadjuk el. A javaslatok a fentebb is említett mediális kifejezési, megismerési lehetőségekre, műfajokra vonatkoznak.

Tartalmak

- Művészettörténeti tartalmak (pl. egy helyi műemlék feldolgozásánál alkalmazható digitális álló- és mozgókép alkalmazások)
- Kortárművészeti alkotások megismerése, elemzése
- Folyamatok megfigyelése (pl. fejlődés, változás, idő múlása)

- Térkérdések (pl. egy településrész, épület térbeli feltérképezése mozgókép segítségével)
- Színtani kérdések (pl. absztrakt animáció komplementerekre építve)
- Konkrét és absztrakt (pl. tárgyak, felületek, fények-árnyékok fotózása - fotósorozat - úgy, hogy a felvételen a leképzett látvány jelentése veszítse el eredeti jelentését)
- Ritmus (pl. fotósorozat készítése, melyek bizonyos szempont szerinti ritmust jelenítenek meg, vagy animáció¹)
- Kompozíciós kérdések, a figyelem irányítása (pl. egy személy fotózása eltérő képkivágásban)
- Kiadványok szerkesztése, tipográfiai ismeretek (pl. helyi látnivalóról ismertető, szórólap készítése)
- A filmkészítés (pl. rövid jelenetek megírása, helyszínekre, jelenetekre, beállításokra, plánokra bontva, ezek leforgatása)
- Animáció készítése (pl. egy folyamat, változás, stb.)
- A média gerjesztette társadalmi jelenségek értelmezése (a reklám, a bulvár-dokumentarizmus, a dokushow, a dokureality és a valóság viszonya, média és szocializáció, stb.)

Műfajok

A hagyományos műfajok tiszteletben tartása mellett a tanulókkal meg kell ismertetni a technikai álló és mozgóképalkotás teremtette új vagy kevésbé ismert illetve rosszul értelmezett műfajokat.

- A film műfajai
- A fotózás műfajai
- Az animáció, mint műfaj²
- A videó műfajok (pl. videó-projekció, klip, videó installáció)³
- számítógépes grafika, digitális festészet
- Intermediális műfajok, más művészetek nyelvét is használó műfajok (pl. akcióművészet, performansz)

Technikák

- Hagyományos animációs technikák (rajzanimáció, festményanimáció, kollázsanimáció, tárgyanimáció, agyag/gyurma animáció, stb.)⁴

¹ <http://www.daazo.com/film/5d090d0a-8962-11e0-ba3e-0050fc84de33>

² <https://vimeo.com/149065163>

³ <http://www.ludwigmuseum.hu/site.php?inc=kepkereso&kepld=1713>

⁴ Az animációban nagyon változatosan alkalmazhatók a különböző anyagok, technikák. (A szerző)

- Digitális fotózás (anyaggyűjtés, folyamatok bemutatása, megfigyelése, mozgástanulmányok, kompozíció: képkivágás, a figyelem irányítása, a látvány leképezése és az absztrakció, stb.)⁵
- Digitális videózás, mozgóképszerkesztés (anyaggyűjtés, folyamatok bemutatása, megfigyelése, mozgástanulmányok, kompozíció: képkivágás, a figyelem irányítása, a látvány leképezése és az absztrakció, történetmesélés, stb.)
- Digitális állóképszerkesztés (reklám, plakát, meghívók, kollázs, tipográfiai alkalmazások)⁶

Új és hagyományos módszerek

A modulban a történelmileg már kialakult művészettörténeti korszakok a műalkotások és a hagyományok képzőművészeti eljárások megismerése, alkalmazása mellett, a kortárs képzőművészet is jelentős teret kap, melyekben a kollektív, csoportos alkotási forma is gyakran érvényesül, ezért a modulban alkalmazott munkamódszereknek olyannak kell lenniük, amelyek nagy teret engednek a kreatitásnak, a rögtönzésnek, a rugalmas tevékenységformáknak. Az egyéni munkaformák mellett a megszokottnál nagyobb hangsúlyt kapnak a többszemélyes munkavégzést lehetővé tevő módszerek, mint: projektmunka, kooperatív módszerek, KIP-módszer⁷, amelynek, a csoportos munka mellett, része a személyre szabott feladatmegoldás is. Teret kell biztosítani az egyéni vélemények, érdeklődési területek megnyilvánulásának is. Nagyon fontos, hogy a témaválasztásban teret kapjon az aktualitás, a diákok személyes érintettsége.

A Világháló kínálja lehetőségeket⁸ ki kell használni (pl. adatgyűjtés, adatbázisok alkalmazása, létrehozása, művek vizsgálata, stb.), de nem helyettesítheti a közvetlen tapasztalat- és élményszerzés hatékonyságát. Fontos annak megteremtése is, hogy az elkészült gyerek munkáknak legyen fizikálisan és digitálisan is közzétételi tere. Régi és nagyon hatékony az iskolagaléria, kiállítófal, illetve ma már nincs különösebb akadály egy a repertoárjában mindig megújuló virtuális galéria létrehozásának sem. Mindkettő a gyerekek számára, a közönségében kiszélesedett visszacsatolási lehetőséget biztosíthatnak.

Informális tanulási alkalmak

Kedvező esetben az informális tanulási szituációk és az órarendi tanórákon folyó munkaformák nem nagyon különböznek egymástól, hiszen az informális tanulási lehetőségek akkor lehetnek igazán hatékonyak, ha azok folytatását képezik az iskolai, „reguláris” tanórák anyagának és fordítva. Azt is mondhatjuk, hogy meg kellene, hogy változzon az iskolában ma leginkább jellemző gyakorlat, miszerint az iskolában a tanórákon tanultak vetülnek ki a valóságra, ehelyett a valóság jelenségeit, problémáit, kérdéseit kellene az iskolai órákon feldolgozni. A vizuális kultúrában, a mozgókép, média világában az ún. tananyag egy része már a megszületésekor elavult, folyamatos frissítésre van szükség. Mások mellett az informális tanulási lehetőségek alkalmat adhatnak erre.

⁵ A fotózással elegyíthető technikák újabb lehetőségeket nyitnak. (A szerző)

⁶ Az állóképszerkesztés is keverhető a hagyományos képkészítési folyamatokkal – saját szabadkézi rajz, festmény digitális felhasználása. (A szerző)

⁷ http://komplexinstrukcio.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=62&Itemid=102

⁸ <http://www.kmgaleria.eu/galeria>

Minden informális tanulási lehetőséget tervezni kell, ezek alapját képezhetik akár egy projekt elindításának, vagy már egy meglévő témafeldolgozás valamely pontjához kapcsolódhatnak. Lényeges szempont, hogy milyen szerepet adunk az informális tanulási megnyilvánulásnak, alkalomnak. Ez a szerep alapvetően kétféle lehet: mindenkire vonatkozó, vagy tehetséggondozó/felzárkóztató. Egy szakkörben kiválóan folytatható egy elkezdett témafeldolgozás, ahol nagyobb teret engedhetünk az egyéni elképzeléseknek és képességeknek.

A múzeumokkal, a galériákkal kapcsolatban erősen él még az a viszonyulási forma, amely szerint a műtárgyakat csak nézegetni kell, lehet. Számtalan szervezett múzeumé s tárlatlátogatás fullad a diákok részéről húsz perc után a teljes érdektelenségbe, mert a gyerekek nincsenek jól előkészítve, az információkat nem tudják kötni semmihez, nincsenek motiválva abban, hogy megfigyeljenek, vizsgálódjanak. Természetesen ilyen alkalmakkor korosztálytól függően szabályoznunk kell azt is, hogy a múzeumok kínálta lehetőségekből, mit, mennyit, milyen időintervallumban veszünk igénybe, vagyis irányítani kell a diákok figyelmét.

Műterem látogatások kapcsán, többek mellett, lehetőséget kaphatnak arra a diákok, hogy az a „misztikum”, amely a művészek tevékenységét övezi, megváltozzon, valamint megismerjék az egyes munkafogásokat, a mű megvalósulását az ötlettől akár a kiállítás-kész alkotásig. Személyes találkozás a művészekkel segítheti a kortárs művészeti irányzatok elfogadását, megértését. Szerencsés esetben egy jó pedagógiai érzékkel rendelkező művész, ha a gyerekek együtt gondolkodhatnak, tevékenykedhetnek vele, a műtermében kinevelheti művészetének jövőbeli közönségét is.

Az informális tanulási alkalmak közül ki kell emelni a települések és azok környékén könnyen elérhető lehetőségeket. Nincs olyan település, ahol ne lehetne izgalmas, vizuális-mozgóképes feldolgozásra érdemes témákat találni. A saját élettérből indított témák, a személyes érintettség, helyismeret, az időszerűség motivációs tényezőként sem elhanyagolandók. A közvetlen környezet adta lehetőségek feldolgozásában igénybe vehetők a technikai képrögzítés különböző formái, a fotózás, a videózás. Az így elkészített nyersanyagot az iskolában, műhelymunka keretében, sokféleképpen feldolgozhatjuk. Például: egy település népi iparművészeti emlékeinek (kovácsoltvas-kapuinak) összegyűjtése fotózással, majd a kinyomtatott motívumok alkalmazása kollázsanimációs filmben.

*Szakköri munka. Képek a gyűjtésből és az animációs filmből
(Noszvaj, Figedy János Általános Iskola)*

A másik példa, amikor a gyűjtés célja az adott település gyümölcskultúrájának bemutatása. Ez alkalommal a gyerekek a fotózás mellett, videofelvételeket, interjúkat készítettek, beszélgettek az érintettekkel, majd ebből született egy kis dokumentumfilm.

*Szakköri munka - Werkfotók és képek a kész dokumentumfilmből
(Noszvaj, Figedy János Általános Iskola)*

Az ilyen és az ehhez hasonló alkalmak rendkívül jó lehetőséget biztosíthatnak a különböző tantárgyak (tudomány- és művészeti területek) integrálására, a valós helyzetekhez köthető nevelési feladatok képviselésére. Ezek mellett, ha és amennyiben az elkészült munkák a település lakosai előtt, színvonalas körülmények között bemutatásra kerülnek, a tevékenység hozadéka meglehetősen bővíthető: a gyerekek egy sor művészettörténeti, néprajzi (helytörténeti), vizuális kultúrához és a mozgóképkultúrához tartozó ismeret sajátítanak el, és más formában nehezebben megszerezhető készséggel, képességgel gazdagodnak. A gyűjtőmunka értékmentésként is szolgál, tehát közérdekű rendeltetése is van a tevékenységnek, növekedhet a feladatot megvalósító gyerekek önbecsülése, a településükhöz való kötődése mélyebbé válhat. Tanításunk során fontos nevelési feladatokat képviselhetünk és példákat szolgáltatunk a korszerű eszközök értelmes használatára és a média egyik fontos szerepének hangsúlyozására is.

A NAT integratív tanulás-szervezési elvárásainak is megfelelünk, hiszen az alaptanterv elvei között jelentős hangsúlyt kap a tantárgyak közötti integrációs lehetőségek kihasználása, a helyi értékek beépítése a munkánkba, a hosszabbtávú projektekben való gondolkodás, a csoportos munkavégzés és az egyéni képességekre szabott feladatmegosztás valamint a digitális eszközök kreatív alkalmazása is.

3. Témakörök és időterv

A Kerettanterv a vizuális kultúra tantárgyat az alábbi területekre tagolja: képzőművészet, vizuális kommunikáció, tárgy- és környezetkultúra a vizuális kultúra tantárgynak olyan részterületei, amelyek végigkísérik a közoktatásban a vizuális nevelést, ám a különböző korosztályoknál különböző módon, egyre bővülő tartalommal kapnak hangsúlyt. A modulterv felépítése hasonló elvet követ. A tananyag témák szerinti rendszere ugyanaz (fotó, animáció, film), mely figyelembe veszi az egyes évfolyamok, korosztályok életkori sajátosságait, ennek megfelelően egészül ki.

A modul alapvetően a vizuális nevelés minden területére vonatkoztatva a technikai képalkotás lehetőségeire, alkalmazhatóságra épül, de kiegészül a kortárművészet megértését segítő és a korunkban eluralkodó képi kommunikáció túlsúlyának elemzésével és gyakorlatokkal is.

Az ötödik évfolyam modul-tananyaga a technikai képalkotásban rejlő lehetőségekkel, a fotózás, az animáció készítés és a nem fikciós filmek készítésének alapjaival ismerteti meg a diákokat úgy, hogy a technikai képalkotási formák a kerettantervben szereplő témakörökbe is bevonhatók. Az ezt követő évfolyamok tananyagán keresztül eljutunk a technikai álló- és mozgókép használatára épülő képzőművészeti alkotásokig.

A napi iskolai gyakorlat tervezésében fontos szempont, hogy hosszabb időt átfogó projektekben gondolkodjunk, melyek megvalósításának menetébe épülnek be az említett álló- és mozgókép-alkotási módok. A projektek megalkotásánál lényeges, hogy a tanulók a választott témákban személyes élményen alapuljanak, valós kérdésekre próbáljanak válaszokat adni a technikai képalkotás segítségével és képesek legyenek véleményt alkotni a saját és mások munkáját illetően.

5. évfolyam, 2016/17. tanév

A technikai képalkotás alapjai - fotó

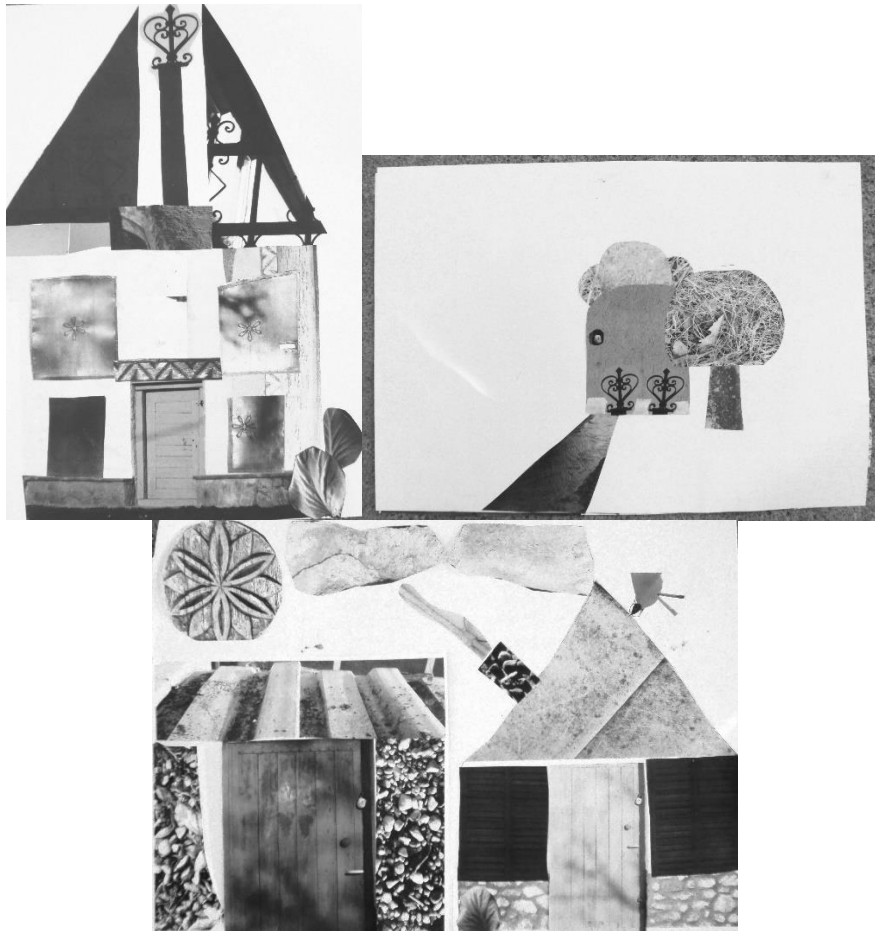
A camera obscura, mint minden optikai elven működő kamera alapja. Mi a különbség egy festmény és egy fénykép megalkotása között? Az analóg fotózás története, technikája. A fotogram és kemogram eljárások. A digitális fotózás. Összehasonlító elemzések: festmény, analóg- és digitális fényképek. Az analóg állóképek digitalizálása: szkennel, fénymásoló. A felsorolt technikai képalkotó eljárások kreatív alkalmazása.

Növénygyűjtemény készítése fotogrammal (Eszterházy Gyakorló Iskola, Eger)

Művészettörténeti témákban, pl. helyi értéket képviselő épületekről, tárgyakról, megadott szempontok alapján, digitális fotózással gyűjtőmunka végzése, a fotók megadott szempontok szerinti rendszerezése, feldolgozása, felhasználása új képek megalkotásában. A látvány átírása.

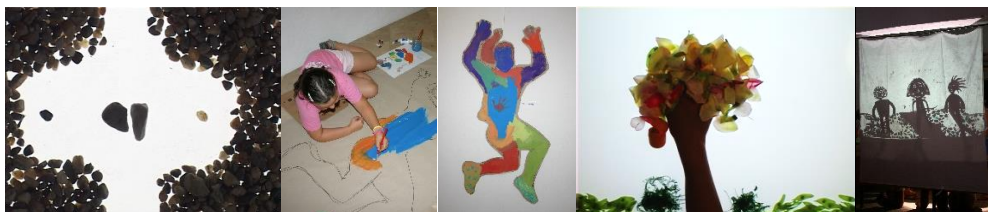

*Adott település építészeti-, tárgyi emlékeiből új képek létrehozása kollázs technikával
(Noszvaj, Figedy János Általános Iskola)*

Az animáció alapjai

A képregény és az animáció kapcsolata. Az animáció műfaji sajátosságainak megismerése. Kétdimenziós animációs eljárások (rajzfilm, kollázsanimáció, sziluett animáció, árnyanimáció, festményanimáció, homokanimáció). Háromdimenziós animációs eljárások (tárgyanimációk, báb- és gyurma animáció, pixilláció). A hagyományos animáció készítésének alapjainak megismerése, egyszerű animációs gyakorlatok keretében.

*Animációs gyakorlatok (kövekkel, festményekkel, kézzel és növényi részekkel, árnyjáték, stb.)
(Nyári napközis tábor Eger, Noszvaj)*

A filmkészítés alapjai

A dokumentumfilm legjellemzőbb tulajdonságai. Hogyan készül a dokumentumfilm, milyen fajtái vannak. A kamera és egyéb eszközök: állvány, mikrofon kezelésének elemi elsajátítása. Képkivágások. Irányított beszélgetések felvétele.

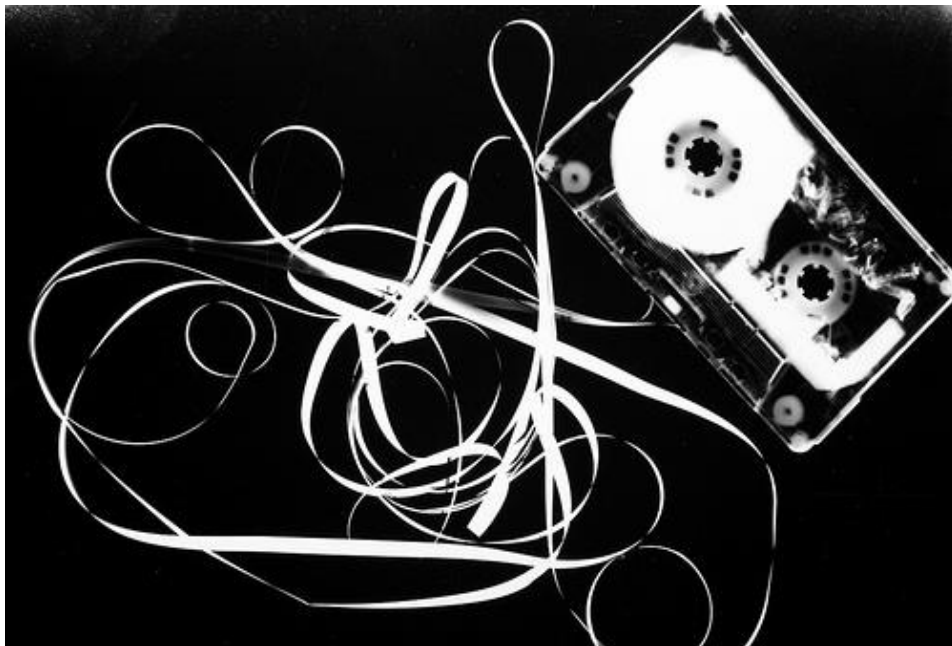

Werkfotók interjú készítéséről (Noszvaj, Figeđy János Általános Iskola)

6. évfolyam, 2017/18. tanév

Fotózás

Fototechnikai kísérletek – tárgyakkal megjelenítése, megvilágítása - fotogram, kemogram alkalmazása. A jellemző nézet.

Primer fotograma (forrás: [//www.flickr.com/photos/mariabonita1/3679907328/](http://www.flickr.com/photos/mariabonita1/3679907328/))

Folyamatok, állapotváltozások, fejlődés, átalakulás lépéseinek fotózása. Történetmesélés – jelenet írása, beállítások fotózása.

Jelenet (folyamat) fotózása (Noszvaj, Figeđy János Általános Iskola)

Fény és plaszticitás, fény és jelentés. Gyűjtemény készítése fotózással különböző fényviszonyokban tárgyak, épületek és ezek részletei. Világítási gyakorlatok a világítás szakkifejezéseinek megismerése (főfény, ellenfény, derítés, súrolófény, direkt fény, szórt fény, színhőmérséklet, stb.).

A főfény iránya (forrás: http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop412A/2011-0010_szabo-kardos_kepalkotas/ch06.html)

Arc megvilágítása derítetlenül és derítéssel, valamint ellenfényvel (forrás: http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop412A/2011-0010_szabo-kardos_kepalkotas/ch06.html)

Animáció

Saját élmények, elképzelt történet, mese animációs filmre átírása. A storyboard jelentősége az animációs film elkészítésében. A storyboard és a képregények összehasonlítása. Animációs film készítése.

Animációs film tervezése, felvétele (Noszvaj, Figedy János Általános Iskola)

A filmkészítés alapjai

Kiemelés és elhagyás, a rész és egész viszonya. Egy foglalkozás bemutatása csak képekkel. Forgatósi terv készítése. Filmes szakkifejezések alkalmazása: helyszín, jelenet, beállítás,

plánok, kameraállás, kameramozgás, a film ritmusa, tempója, montázs dramaturgia. A téma tanulmányozása fotózással, majd videofelvétel készítése. A nyersanyag megvágásai.

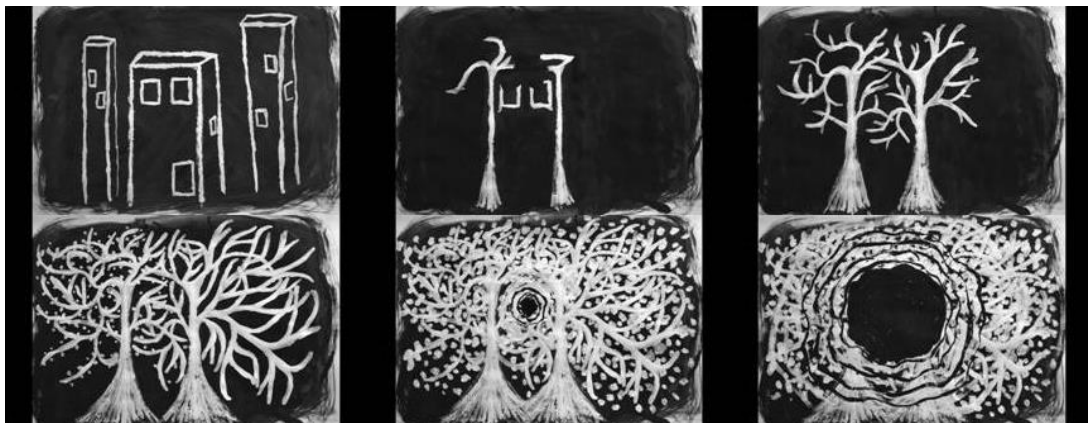
7. évfolyam, 2018/19. tanév

Fotózás

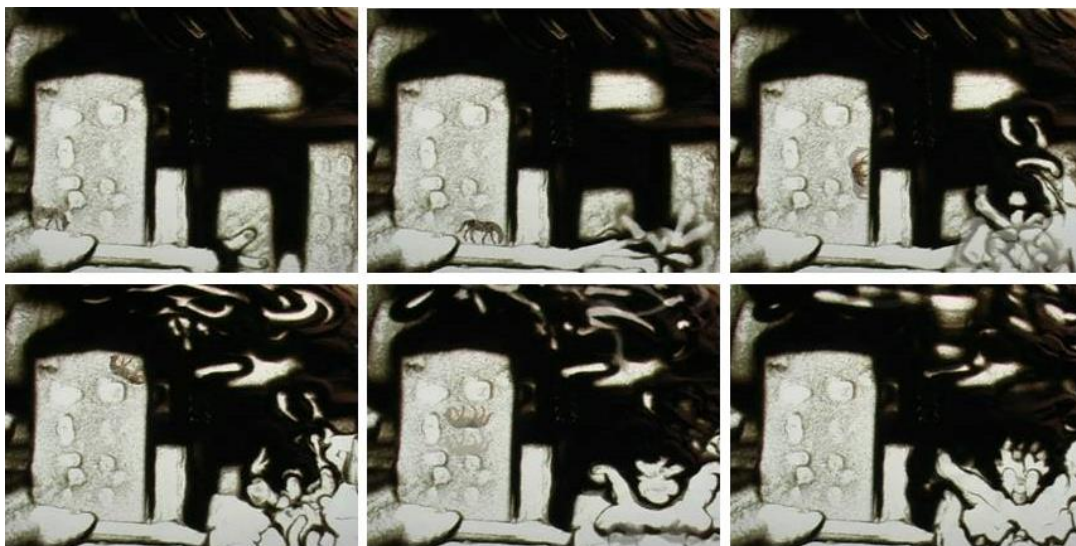
Absztrakció a fotózásban. Fotóművészet alkotásainak megismerése. A fototechnika képzőművészeti alkalmazása. A látvány átírása fototechnikai eljárásokkal. Fotómanipuláció. Alkalmazott fotózás: riportkép, reklámfotó, plakátfotó. Kép és szöveg viszonya.

Animáció

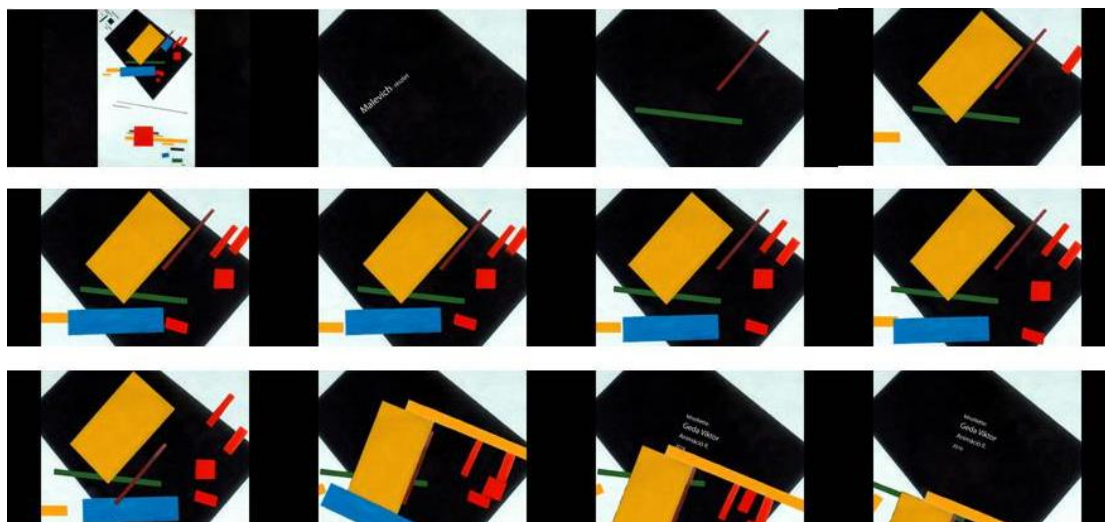
Átváltozós animáció. Absztrakció az animációban. A képzőművészet és az animáció kapcsolatai. Az anyag, jelentés, gondolkodásmód kapcsolata az animációban. Tárgyanimáció – tárgyak megszemélyesítése. Az animáció képzőművészeti alkalmazásai.

Átváltozással (festéssel) készült animáció kulcsképei (Katona Fanni)

Átváltozással (homokkal) készült animáció kulcsképei

Malevich kép ihlette absztrakt animációs film fázisai

Filmkészítés

Tér-idő kezelése a filmben, filmtér filmidő, valós tér valós idő visznya. Hang és kép visznya a filmben. A játékfilmek történetének klasszikus felépítése (1. egy adott állapot, 2. az adott állapotot megszünetető megzavaró tényező belépése, mely konfliktust okoz, 3. konfliktusok, 4. csúcspont, ahol a konfliktus tetőpontra jut, 5. a konfliktus így-úgy megoldódik, 6. új állapot jön létre). A legfontosabb montázs fajták és alkalmazásuk. A dramaturgia. Szerepkörök a filmkészítés folyamatában (rendező, operatőr, dramaturg, vágó, gyártásvezető, hangmérnök, világosító, díszlettervező, jelmez-kellékes, stb.) A kollektív alkotás jellemzői. A film befogadási körülményei. Kísjátékfilm készítése. A film, videó képzőművészeti alkalmazásai.

8. évfolyam, 2019/20. tanév

Fotózás

A privátfotózás jellemzői napjainkban. A fotózás lehetőségeinek tudatos megválasztása az alkalmazásokban. A fototechnikai lehetőségek összekapcsolódásai a képzőművészetben. A konceptuális fotózás.

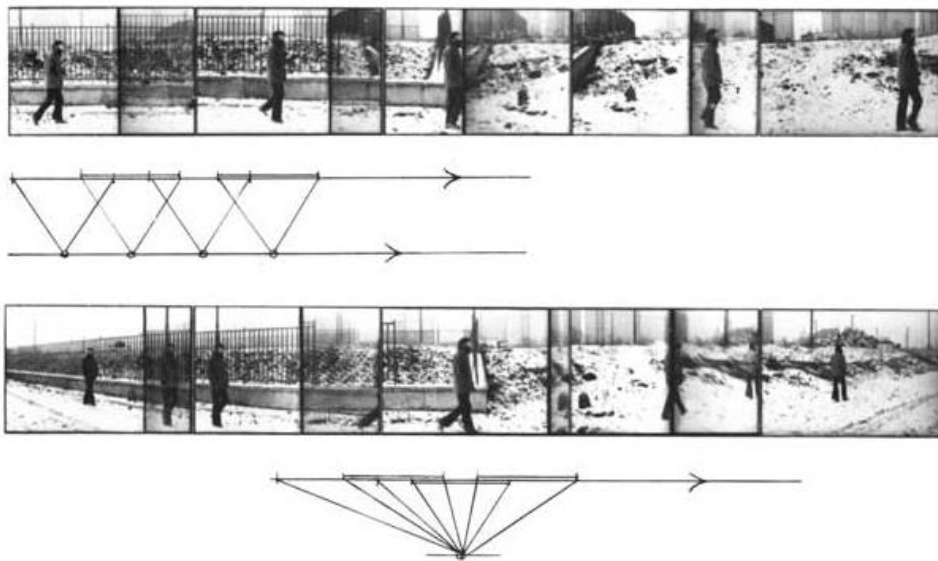
Látványra épülő absztrakció lépései (Tóth Tibor)

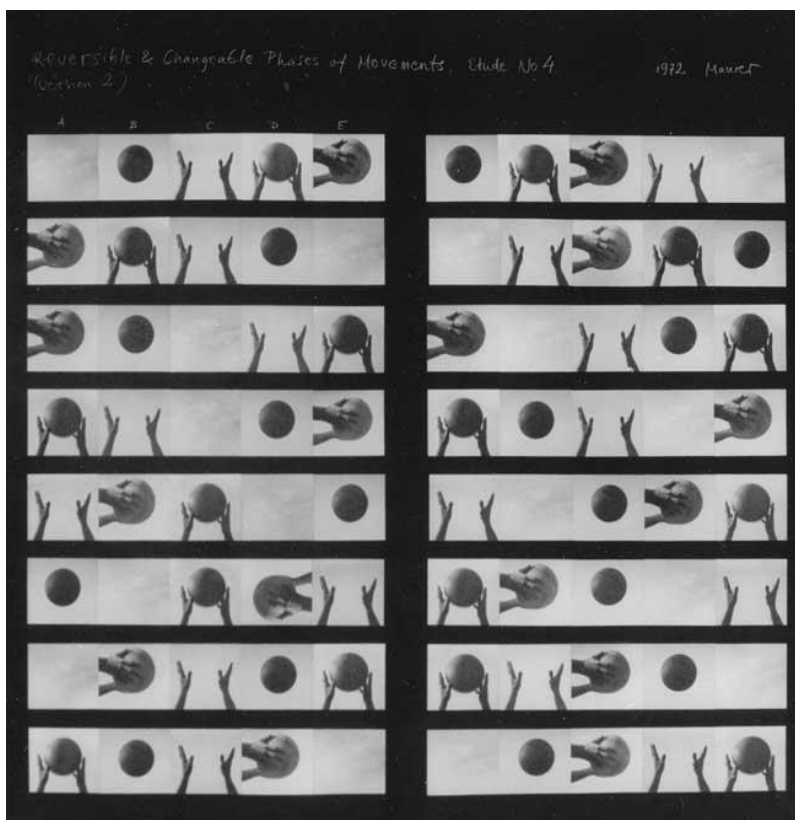
Együttállítás – véletlenek (Tóth Zsuzsanna)

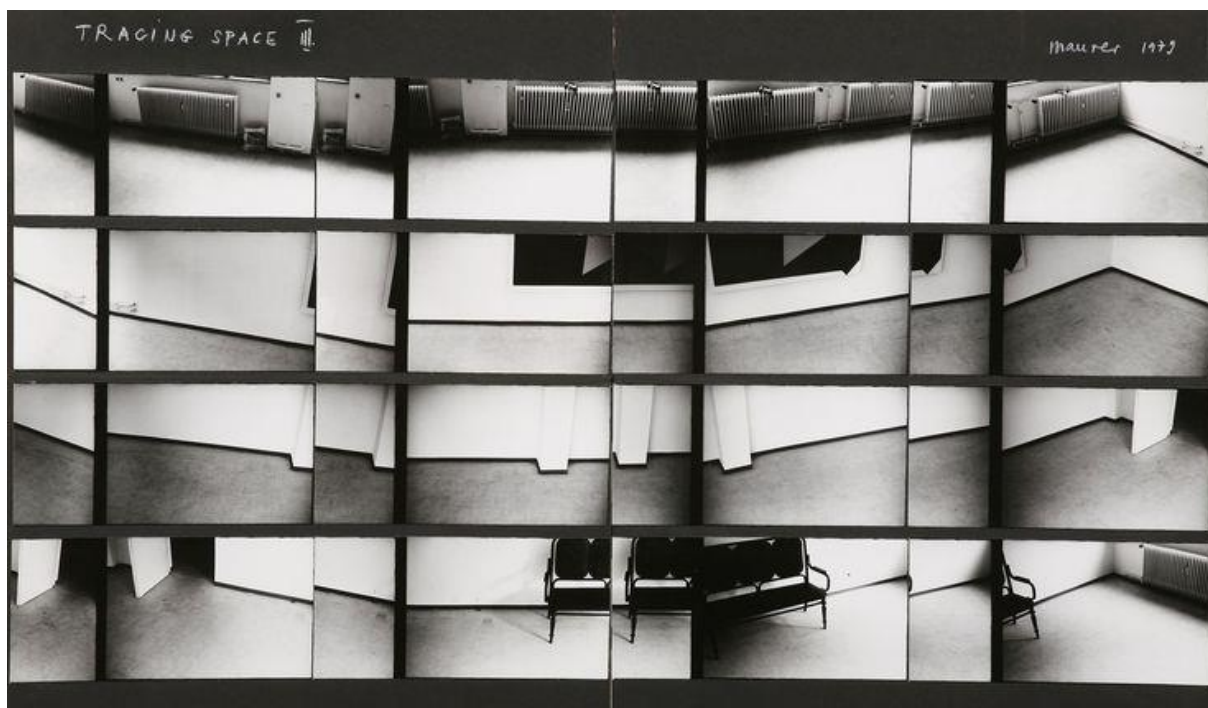
Látványra épülő absztrakció - architektúrák (Tóth Zsuzsanna)

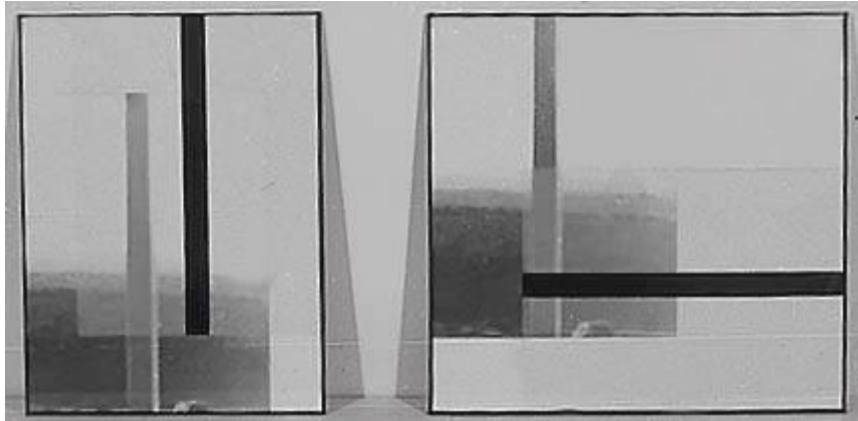
Maurer Dóra: Rajzolás kamerával, 1977

Maurer Dóra: Megfordítható és felcserélhető mozgásfázisok, No 4., 1972

Maurer Dóra: Térletapogató III., 1979.

Maurer Dóra: Eltolódások sorozat, II. III., 1974 (fotó és kollázs)

Animáció

Animációs kísérletek. Hang és kép viszonya. (pl.: fotó animáció: architektúra fotók, faktúra fotók, arckifejezések, mozdulatok, stb.). Projekciók (pl.: architektúrákról készült animáció kivetítése egy felületre, szokatlan téri megoldásban, stb.). Képmanipuláció (pl.: adott képi anyag - fotók, kiadványok, könyvek lapjainak megváltoztatása).

Filmkészítés

Irracionális tér és idő a filmben. A film, videó és a képzőművészet viszonya. Videó felvételek készítése, szerkesztése, beépítése más műalkotásokba.

9. évfolyam, 2016/17. tanév

A modul céljai a 9. évfolyamban

A digitális fotók műelemzésein keresztül a vizuális nyelvi műveltség, valóságérzékenység, esztétikai ítélőképesség fejlődését segíti elő a képzés. A megtapasztalt műélményeken keresztül, valamint az alkotó tevékenység tapasztalataiban konkretizálódó ismeretek értelmezésével a diákok megteremthetik egy szélesebb esztétikai műveltség, kritikai készség alapjait. Az ikonológia, ikonográfia, szemiotika, kulturális antropológia eredményeinek felhasználásával ki alakul az alkotások megismerésének többretegű lehetősége is.

A modul célja továbbá feltárni, bemutatni a vizuális megismerés, a vizuális kommunikáció képi jelenségeiben az objektív törvényszerűségeket. A kommunikációs készség (megismerés, megértés, megjelenítés), az alkotókészség és az önkifejező képesség alakítása.

A modul témakörei a 9. évfolyamban

A 9. évfolyamon a *képi kommunikáció*, elsősorban a digitális állóképek kerülne előtérbe. A fényképek készítésének és olvasásának gyakorlata alapvető érdeklődésre tarthat számot a fiatalok közösségeiben. A kamaszok és fiatalok gondolkodásmódja és képi világa párhuzamos a fotó pszeudo képi valóságával, melynek megfogalmazására, kritikai szemléletmódjára ez a korosztály a legfogékonyabb. Ez a fotóelemzések filozófiai megközelítése, elemzése során válik egyértelművé. (Flusser, 1990) "Az állókép, vagyis a rögzített pillanatkép fogalmi értelmezésében nem hagyható figyelmen kívül az a nyelvi értelmezés, mely a kép, az imago rögzülésének, keletkezésének összefüggésére utal. Az állókép úgy is magyarázható, mint az időn kívül helyezett, tehát mozgásban pillanatnyilag nem lévő jelenségek technikai lenyomata. A fény képe, a fotó gráfiája, azaz a fény rajzolata, mely

egy adott pillanat és egy adott észlelési pont együttállását, de korántsem valóságát hivatott igazolni. Már keletkezésében is rendkívül sok értelmezésre és elemzésre adhat lehetőséget, s magában hordozza a világ felfedezésének, megragadásának és megértésének kihívását, s felébreszti a mindannyiunkban lakó gyermeki kíváncsiságot.” (Orosz, 2015 26)

A fotótörténetéből megismerhető, hogy a lenagyított, majd a nyomtatott papíralapú kép helyét fokozatosan átvették a feltöltött digitális képek. A digitális képforradalom során a családi fényképalbumokból a CD-kre, majd a DVD-kre, onnan a fényképmegosztók virtuális világába kerülnek, az eközben anyagtalanná vált képek.

A feladatokon keresztül megtapasztalható a fotó által közvetített valóság, melyben a jelvalóság és tárgyvalóság egyszerre van jelen. A fotó elsődleges és másodlagos kódjai is elemzés tárgyát képezik:

- *tárgyi szimbolizmus* (ruha, lakás): a fotók értelmezése túlmutat a valóság egyszerű leképezésén. A fotós a képelemek kiválasztásakor önmagukon túlmutató jelképeket, tárgyakat, környezetet választ, kompozícióját a különböző jelentésrétegeknek rendeli alá.
- *kinezikus kód* (gesztus, mimika): a kinezikus jelzések a fotó szereplőinek gesztusait, mimikáját, testtartását, távolságtartását foglalja magába. Ezek a gesztusok kulturális eltéréseket mutatnak, nemzetköziségük csak látszólagos. Lehetnek önkéntelenek, vagy szándékosak, mesterkéltek és őszinték, de meghatározzák a képek üzenetét. (Pease, 2005)
- *proxemikus (térköz) kód*: E.T. Hall antropológus a proxemika tudományának megteremtője. A különböző kultúrák egyik jellegzetességének tartja az emberek személyes és társadalmi térfelhasználásának jellegzetességeit, a távolságtartást, ezek érzékelését. (Hall, 1987) A fotón a képkészítő távolságától, a képkivágástól függően, a látvány intim, illetve nyilvános lehet.
- *ikonografikus kód*: a képek elemzésének több rétege van. A „jelenségértelem” A kép elsődleges hatásainak összefoglalója. A jelentés második rétege a jelenségértelem az ikonografikus kódok feltárásával fejthető meg. Előzetes ismereteink felhasználásával a képen történeteket, allegóriákat azonosíthatunk az egyes személyek, jelenetek ábrázolásának ismeretén keresztül. Az ikonológiai, vagy tulajdonképpeni értelem a kor szellemiségének ismeretével tárulhat csak fel. (Panofsky, 1984)
- *perspektíva*: értelmezhető a fotók perspektívája technikai szempontból, mint az ábrázolt tér látványa, a tér mélysége, vagy éppen síkszerűsége, léptékei. A fotós ezeket szándékai szerint választja, szűkíti, tágítja, vagy torzíthatja is a teret. A fotós a kép nézőpontját átvitt értelemben is befolyásolja a választott képelemek szimbolikájával, a kép címének, kontextusának megválasztásával. „A nézőpont megválasztása a történetmesélés megformálásának és a néző/olvasó manipulálásának egyik legfontosabb eszköze.” (Margitházi, 2011)
- *retorikai kód*: a képeket, mint médiaszöveget először elemeiben vizsgáljuk, majd azt, hogy ezek az elemek egymással milyen kölcsönhatásba lépnek, együttesen, milyen ki nem mondott jelentést tolmácsolnak a különböző „műveltségű”, ismeretű, háttértudású néző számára. (Tasnádi, 2012; Barthes, 2010)

- *narratív kód*: a képek narratívája a képelemek által meghatározott olvasat/ok, vagy elbeszélési módok összessége, beleértve a többféle olvasat lehetőségét is. A vizuális narratíva nyelvi elemei, „nyelvtana” koronként, kultúránként változik. (Thomka B. 1998)

A különböző típusú képek olvasásán, értelmezésén, esztétikai és kontextus-elemzésén túl az alkotás lehetőségei is hasonló arányban vannak képviselve. Természetesen a képen alkalmazott ábrázolási (tér, mozgás, szín, forma), műfaji, médianyelvi konvenciók, a lehetőségekhez mérten teljességre törő megismerése, gyakorlása is a fejlesztés tárgyát képezi, hiszen a mérőeszközként alkalmazott vizuális tesztek, az ezeken a területeken történő változásokat, fejlődést is vizsgálják.

Digitális állóképek	Internet, közösségi médiumok
<p>Kibontásra kerülnek a legtágabban értelmezett „KÉP” fogalmi meghatározásai, típusai, funkciói. (kép, látvány, belső kép)</p> <p><i>Képolvasás-képertelmezés-digitális képkalkotás</i> lehetőségeinek feltárása, alkalmazása. A kép és a valóság viszonyának sokrétű feltárása</p> <p><i>A kép tere, térábrázolási konvenciók az állóképeken.</i> (perspektíva, fordított perspektíva, több nézőpontú-, kombinált nézőpontú tér, nézőpontok, anamorfózis, panorámakép) Síkszerű hatás-térbeliség.</p> <p>Mozgásábrázolás konvenciói, lehetőségei.</p> <p>Az önkép/önarckép/arckép/identitás, önreprezentáció témaköre.</p>	<p>Közösségi oldalak: vizuális kreativitás, veszélyek</p> <p>1.</p>

10. évfolyam, 2017/18. tanév

A modul céljai a 10. évfolyamban

A diákok a különböző jelrendszerek aktív használatával, nyelvtanával, jelentésmódosító egymásra hatásaival bővítik a vizuális nyelvi műveltségüket, képi és szöveges közlésbiztonságot szereznek. Megtanulják a különböző médiaszövegek alkalmazását, témához, kifejezni kívánt tartalomhoz igazítását, azaz elsajátítják, fejlesztik a funkcionális írástudás (Koltay, 2011) képességét. Ez a képesség (az információ elolvasása, megértése) nélkülözhetetlen az információs társadalom résztvevői számára. A képesség kialakítása, fejlesztése nélkül funkcionális analfabéta marad a tanuló.

A médiatartalmak tudatos megválasztása a kritikai készség fejlesztése kiemelkedő szerephez jut, ami a tudatos médiafogyasztás feltétele. Ebben az évfolyamban, a kép és a szöveg kapcsolatán keresztül találkoznak a kereskedelmi kommunikáció különböző formáival és reklámmal, ami a fogyasztói szerepek és vásárlói magatartás elsajátításánál nélkülözhetetlen.

A modul témakörei a 10. évfolyamban

A 10. évfolyamon először a szöveggel, majd ismétlésként a képpel, mint információhordozó jelrendszerekkel, azok működésével, használatával, összehasonlításával foglalkoznak a diákok.

Az írott szöveg koronként és kultúránként változó jelentőségű információhordozó. A jelenkor társadalmát posztmodern, vagy információs társadalomnak aposztrofálják, amelynek közel egyenrangú jelrendszere az írás különböző formái (irodalom, SMS nyelv, Facebook kommentek, hypertext stb.), a beszélt nyelv, a képnelv és a mozgóképnelv is. Bemutatásra kerül e jelrendszerek egymásra épülése, fejlődése, harca (Flusser, 1994). Jelenünkben is más nyelvi jellegzetessége van a reklámoknak, tudományos műveknek, ismeretterjesztő-, vagy bulvár sajtónak, tankönyveknek, gyermekkönyveknek akár a szöveget, annak betűválasztását, tördelését, felépítését, akár a képi világot vizsgáljuk.

A két kódrendszer (kép és szöveg) változatos kapcsolódási lehetőségei is hangsúlyt kapnak. Majd a jelentésmódosító egymásra hatásuk köré szerveződnek a gyakorlatok és a tartalmak. A vizuális, szöveges és az auditív elemek módosító, bővítő, magyarázó, hozzá- és összeadó kapcsolatai különböző jellegzetességeket mutatnak az állóképek, a mozgóképek és a multimédiás ill az interaktív „szövegek” esetében. Az internethasználat tekintetében az iskolakísérlet korosztálya digitális bennszülöttnek is nevezhető, akik gyorsan befogadják az információkat, a többféle információt szimultán dolgozzák fel, bár a hagyományos szöveggel szemben előnybe részesítik a képet és a hangot. A random információkeresést kedvelik (hypertext) és hatékonyan dolgoznak hálózatban. Ezeket a jellemzőket is érdemes kiaknázni a feladattervezéskor.

Digitális állóképek	Internet, közösségi médiumok
<p>A kép és a szöveg változatos kapcsolódási lehetőségei, jelentésmódosító egymásra hatásuk. A vizuális, szöveges és az auditív elemek egymásra hatása az állóképek, a mozgóképek és a multimédiás illetve az interaktív „szövegek” esetében.</p> <p>Nyomdai ismeretek, újságtervezési alapok. Tartalmi, formai analízis és az alkotási folyamatok elemzése, reprodukálása, egyéni, kreatív folyamatok. Médiaszövegek készítése.</p> <p>A kép és a szöveg felhívó szerepe, befogadása, kifejező szerepe, egyértelműsége, leíró, állító funkciója információ tartalma.</p> <p>A képmanipuláló programok ismerete révén gazdagodik a kifejezőkészség és nő a szabadságfok.</p>	<p>Az információszerzés, új útvonalainak feltárása.</p> <p>Weboldal elemzés, tervezés</p> <p>Tipográfiai ismeretek, tördelési gyakorlatok</p>

11. évfolyam, 2018/19. tanév

A modul céljai a 11. évfolyamban

A mozgóképes gondolkodás kialakítása, fejlesztése mellett a mozgókép kreatív felhasználása, újrafelhasználása, alkotása és kritikus elemzése is cél. Médiaközlemény befogadása, elemzése, értelmezése és megalkotása a legtöbb feladat szerves részét képezi.

„A gyerekek tömegkultúráról és tömegmédiáról folytatott beszélgetése erősen kötődik a nyelvi fejlődési, szövegértési és kifejezési készséghez. Angliában például a médiaműveltség területén folytatott, több mint 60 általános iskolában végzett gyakorlati munka során tudósok megállapították, hogy a filmek közös megnézése és megvitatása elősegíti, hogy a diákok az elemző készség és a gondolatmegosztás magas szintjét érik el. A filmet nézve a kisgyerekek erősen figyelnek, és képesek megérteni a narratívát, valamint megfigyelni a dialógussal és a zenével, a cselekménnyel, a helyszínnel és a szereplőkkel kapcsolatos részleteket.” (Hobbs és Moore, 2015, 31)

A modul témakörei a 11. évfolyamban

A 11. évfolyam tananyagait a mozgókép, média, mediatizált közlésmód és virtualitás témák alkotják. A kortárs művészet, a digitális képzőművészet alkotási metódusait, médiumait, technikait, tartalmi, fogalmi, filozófiai problémáit ismerhetik meg a diákok.

A mozgóképes gondolkodás bevezetéséhez érdemes felidézni a manuális optikai és mozgóképes játékokat. A mozgóképes és optikai játékokat már alsó tagozatban is be lehet mutatni, illetve el lehet készíteni. Érdemes később is beépíteni a saját tanítási eszköztárba, mert népszerűségük a középiskolai, sőt a főiskolás korosztály esetében is töretlen, bizonyára nem csak az életkori sajátosságokból adódóan. „Az általános iskola negyedik-ötödikes tanulói már szívesen készítenek képregényeket, melyeket folyamatábrákkal színesítenek. Innen már csak egy lépés egy-egy egyszerű animáció előkészítése.” (Sinkó 1998)

Az évfolyam tananyagainak középpontjában természetesen a digitális mozgóképek (film és animáció különböző művészi és hétköznapi formái) és azok megjelenése a közösségi médiában. A mozgóképet, mint posztmodern, rövid narratívájú „képfajta” vizsgáljuk, mely az okostelefonok elterjedésével új „népművészetté” avanszált. Míg a fiatalok mozgóképei esetében kiemelésre kerül az értékorientáció a műfajválasztás motivációi (selfie, dronie, az önmagunkra irányított, kézben tartott vagy felülnézetben rögzített kamera) és az egyre gazdagodó technikai repertoár (mobiltelefon, saját mozgás – futás, sportolás - filmfelvétel készítésére alkalmas GoPro kamera), addig a művészi felhasználás esetében a közösségi médiumok, kortárs művészeti műfajok, pl. videó installációk reduktív dramaturgiája képezi a vizsgálat tárgyát. A „hétköznapi ember a képek passzív szemlélőjéből azok aktív formálójává válik. Napjainkban az MMS, az internetre való képfeltöltési lehetőségek, vagy a 'mobiltelefon' a képi tudatosságnak egy egészen új fokát jelzik. Amikor a képkészítés és szerkesztés szinte egy új népművészetté válik.” (Muhi 2009: 14-17)

Érdekes téma lehet a webkamerák, ipari kamerák, a „bekamerázott famíliák” (Soós, 2008: 40-42), 3D-s mozi (Deák, 2009: 47-48), vagy a virtuális valóság (VR), a számítógépes játékok (Orbán, 2011; Józsa, 2008), szimulátorok mozgóképei és ezek előfordulása művészeti kontextusokban. Az ipari kamerák biztonságunkat szolgáló zárláncú rendszerek, melyek sajátos, hitelesség érzetét keltő képi világa a szerkesztett műsorok alkotóit is megihlette. Így a szórakoztatás eszközével a „reality” műfajával gazdagította a televíziózás és az internet kínálatát. A mozi is egyre inkább közösségi élménnyé változik, továbbfejlesztve Baudry apparátus-elméletét. (Baudry, 1975)

Digitális állóképek	Internet, közösségi médiumok	Digitális mozgókép	Virtuális valóság, 3D
----------------------------	-------------------------------------	---------------------------	------------------------------

<p>Kép, képsorozat, mozgókép.</p> <p>Fotóregény, képregény, mint önálló médium.</p> <p>Képes forgatókönyv (storyboard).</p> <p>Mozgóképelőzmények.</p> <p>Mozgóképes és optikai játékok.</p>	<p>Művészet az interneten, közösségi média és a vizuális művészet. A kritikus médiafogyasztás. Médiatudatosság.</p>	<p>A mozgókép formanyelve, felhasználási lehetőségei a médiában, az egyéni önkifejezésben.</p> <p>A fiatalok digitális mozgóképei és a művészi alkalmazás.</p> <p>Digitális videó etűd, (esetleg reklám, klip) készítése. (Adobe Premier– a feladatot a NYE, Vizuális kultúra intézet média termében tervezzük végrehajtani a program miatt)</p> <p>Animációk digitális fotó segítségével, egyszerű pixillációs, technikák kipróbálása (NYE, Vizuális kultúra intézet média terem?)</p> <p>Telefon és film applikációk</p>	<p>Az elemzések szintjén megvalósítható témák:</p> <p>3D animáció</p> <p>3D szobrászat</p> <p>3D mozi</p> <p>Virtuális műalkotások</p> <p>Virtualitás</p>
--	---	--	---

9. évfolyam

- „Megfoghatatlan kísérlet” Hosszú expozíciós idővel megvalósított fotókísérletek.
 - Képi asszociáció. tárgyak és árnyékuk...
 - „Parafrázis” a képzőművészet-, a média- és a sztárvilágból.
 - „Sztárok vagyunk” Egy ismert sztárról készült képet alapul véve „hasonmás” portré készítése, a képpárok összerendezése.
 - Digitális fotó „pózképek” készítése:
2. Hogyan pózolunk a fényképezőgép előtt? A képek azt reprezentálják, ahogyan szeretnének kinézni. A diákok ebben a feladatban a legelőnyösebb arcukat mutatják a kamerába, legtöbbször valamilyen ismert sémát követve.
 - Digitális és analóg fotómanipulációs feladatok, montázsok, kollázsok
 3. Újságok, fénymásolatok, egyéb eszközök felhasználásával. (A digitális montázsok nyílt forráskódú szoftverek, esetleg photoshop használatával– a feladatot a NYE, Vizulis kultúra intézet média termében tervezzük végrehajtani a program miatt.)
 - “We belong together” című fotómontázs. Önkép, arckép témakörét érinti a feladat, emberi arcok azonosságain keresztül, az összetartozás és tolerancia kérdéseire is reflektál. A feladatban a diákok digitális portrékat készítenek egymásról. A fekete-fehérben kinyomtatott fotográfiákat csoportokban egy közös portré összeállításához használják fel.
 - Ábraolvasás, képolvasás, fotókritika
 - Képekből történet, „fotóregény”
 - Anamorfózis, mint a külső nézőpont szerkesztése
 - Panorámakép, amelyben a néző kicsit részévé válik az alkotásnak
 - Harmóniakép két fotóból összeállítva az egyik legegyszerűbb optikai játék.

4.

5.

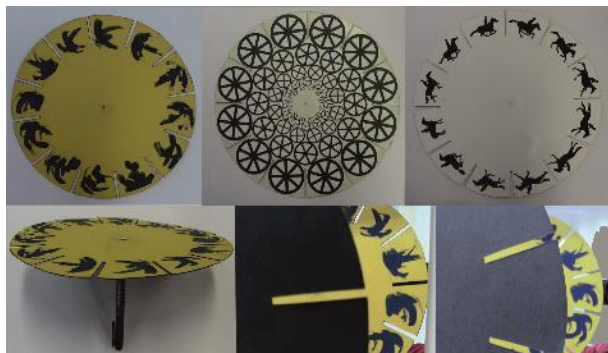
- Új szimbólumrendszerek felfedezése, keresése, kitalálása. Csoportjelek. Fotóolvasás, médiafotók.
- „Arcrejtés” a legegyszerűbb eszközökkel. Hogyan tudjuk karakterünket megváltoztatni? Fotómanipulációval, átfestéssel, manuális technikákkal.
- Szelfi készítés ikonikus képi kontextusban.
- Illúziófotók, az illúzió típusainak megismerésén keresztül olyan helyzet (képi) megrendezése, ami a valóságban nem jöhet létre. A képeket digitális fényképezővel kell elkészíteni, szerkesztésére nincs lehetőség.
- Az optikai játékok egyszerűbb formái a kaleidoszkóp, vagy a taumatróp (forgó csoda), esetleg a pörgetős füzetek (Képzlet világa 7.oszt. TK).

10. évfolyam

- Adott szöveg egalizálása. Pénzérme tervezése, felirat egalizálása (betűkivágással manuálisan és vektorgrafikus programmal digitálisan)
- Közérdekű egyéni és társadalmi problémák feldolgozása és digitális megjelenítése egy közösségi oldalon, digitális sajtóban (iskolaújság), vagy ilyen céllal. A munka lehet elemzés, kritika, de jellemzően komplex vizuális közlemény, tehát videós, fotós, tipográfiai feldolgozással.
- Képregény oldal készítése különös tekintettel a kép és a szöveg illeszkedésére a tér és az idő, az események ábrázolására, a képregény sajátos nyelvi elemeinek alkalmazására. (manuális, digitális)
- Újságcímlap. (Címlapfotó sajátportré és szöveg.)
- Weboldalak elemzése, téma és megjelenítés szerinti csoportosítása, Weblapesztétika. Téma és szöveg illeszkedése.
- Weblaptervezés (kép, szöveg, betűtípus, kompozíció)
- Facebook gesztusszótár létrehozása. Valamilyen gesztuscsoport kiválasztása (pl.: Barbara Pease - Allan Pease: A testbeszéd enciklopédiája alapján) és a gesztusokhoz képek, leírások keresése, vagy alkotása. A feladat elkészíthető manuálisan is újságvágásokkal, sajátfotók felhasználásával.
- Illusztráció készítése manuális és digitális technikák felhasználásával
- Kalligramma, képvers, arabeszk készítése
- Kép és szöveg párosítása úgy, hogy a megismert kapcsolódási típusokat reprezentálja.

11. évfolyam

- Animáció témák keresése, elemzése az interneten. (műfajgyűjtemény készítése)
- A fenakisztoszkóp a 12 fázisú, önmagába visszatérő, általános iskolásokkal is készíthető mozgóképes játék népszerű formája.

6.

- „Ombro cinema” (árnymozi) A korosztály saját és gyakorló pedagógusok tapasztalatai szerint is legnépszerűbb mozgóképes játéka. „Már a mozi korszakában született a francia találmány. Színpadot ábrázoló fa vagy kartonpapír doboz, amelyben a színpadnyílásba függőlegesen csíkozott átlátszó papírt vagy fóliát helyeznek el. Egy szintén enyhén

áttetsző, figurákat ábrázoló papírcsíkot a színpad két oldalán két rúd között kell továbbítani. A figurák mozgása ezzel a csavarással lesz látható, mert mindig más mozgásfázis kerül takarásba.” (Kolta 2003 on.) A vékony fekete sávok mögül előbukkanó és elrejtőző mozgásfázisok alakítják ki a mozgókép illúzióját. A megfelelő vektorgrafikus programmal elkészíthető.

7.

8.

- Adott sematikus kompozíció alapján képsor, filmsnitt készítése. Pl: kör-film, négyzetfilm. A feladat egy variációja, amikor egy kiválasztott színnel kell fotósorozatot, filmet készíteni. Ebben az esetben a színek kommunikációban betöltött szerepe is vizsgálható.
- Folytasd a filmet az utolsó képkocka alapján. Olyan közös alkotás létrehozása, melyben a teljes filmet nem tervezik meg, csak az utolsó képkocka megnézése alapján szabad vizuális asszociációval folytatják a filmet.
- Videoklip, forgatókönyv visszaírás Rövid klip, filmrészlet snittjeinek, vágási pontjainak, kameramo mozgásainak, megkeresése
- Fiktív történet, esemény létrehozása egy közösségi honlapon. Az esemény (koncert, fiktív zenekar, társadalmi esemény) hihető bemutatása valós alapok nélkül. (Pl. a zenekari háttér munka, stúdió munka bemutatása valódi zeneszámok nélkül) Magánmitológia.
- Egy virtuális (pl.: Second Life) avatar létrehozása, önreprezentációs próba egy többszereplős virtuális világban, vagy más online játékban (alkotás, építés a Minecraft-ban). Játékközösségek megismerése. (Józsa, 2008)

- Komplex, videó és animációs (tárgy-/ illetve kollázs) képsorokat tartalmazó digitális rövidfilm készítése (tervezése, kivitelezése - több alkalom -) csoport- és páros munkában. Képes forgatókönyvírás. Az animációs részek lehetnek pixillációs, tárgyanimációs (pl: gyurma, használati tárgyak, papírkivágás), táblarajz-, festményanimációs jelenetek, melyeket digitális fényképezővel készítenek. A „videós” részek készülhetnek több kamerával, fényképezőgéppel, telefonnal (formátumproblémák, vágási, szerkesztési, hangosítási problémák)
- Digitális videóetűd (adott témában: tánc, lebegés, tükröződés), (esetleg reklám, klip) készítése egy tárgy eladásához (pl.: művirág, kitűző). (Esetleg olyan esemény bemutatása, ami valakinek csak a gondolatában történik meg- csoportmunka)
- Riport az iskolai életről, egy adott iskolai eseményről, jelenségről (öltözködés, zene), amelyben nézeteket ütköztetnek...

4. Kimeneti követelmények tanévenként

5. évfolyam

Minimum követelmények

A tanulók tudják mi a különbség a technikai képalkotás és a hagyományos képalkotás között. Segítséggel legyenek képesek technikai álló- és mozgókép, animáció készítésére, felhasználására saját alkotás létrehozásában.

Optimum követelmények:

Önállóan legyenek képesek technikai álló- és mozgókép, animáció készítésére, felhasználására saját alkotás létrehozásában.

6. évfolyam

Minimum követelmények

A tanulók segítséggel legyenek képesek folyamatok, állapotváltozások, fejlődés, átalakulás főbb lépéseinek rögzítésére. Ismerjék a különböző világítási formákat. Tudják, mi a szerepe a storyboardnak az animációs film tervezésében. Tudják a legjellemzőbb nézetét fogalmát. Ismerik a helyszín, jelenet, beállítás, plánok, kameraállás, kameramozgás, a film ritmusa, tempója, montázs, dramaturgia jelentését. Legyenek képesek az animációban az alapvető mozgások megvalósítására.

Optimum követelmények:

A tanulók önállóan legyenek képesek folyamatok, állapotváltozások, fejlődés, átalakulás főbb lépéseinek rögzítésére. Ismerjék és tudják alkalmazni a különböző világítási formákat. Tudják, mi a szerepe a storyboardnak az animációs film tervezésében. Tudják a legjellemzőbb nézetét fogalmát. Legyenek képesek a helyszín, jelenet, beállítás, plánok, kameraállás, kameramozgás, a film- ritmusa, tempója, montázs, dramaturgia megválasztására. Legyenek képesek az animációban az alapvető mozgások tudatos alkalmazására.

7. évfolyam

Minimum követelmények

A tanulók ismerjék a fotó felhasználásának lehetőségeit. Legyenek képesek elemi szinten fotómanipulációs eljárásokra. Ismerjenek néhány fototechnikát, animációt alkalmazó képzőművészt. Tudják az animáció legfontosabb műfaji jellemzőit. Tudják a film klasszikus dramaturgiai felépítésének összetevőit. Legyenek képesek stábtagnaként együttműködni egy produkció létrehozásában.

Optimum követelmények

A tanulók ismerjék és tudatosan alkalmazzák a fotó felhasználásának lehetőségeit. Tudatosan válasszák meg a fotómanipulációs eljárásokat. Legyenek tájékozottak a fototechnikát, animációt alkalmazó képzőművészek körében. Tudják és alkalmazzák az animáció legfontosabb műfaji jellemzőit. Tudják és alkalmazzák a film klasszikus dramaturgiai felépítésének összetevőit. Legyenek képesek idő- és térsűritésre. Legyenek képesek stábszervezésre, irányításra egy produkció létrehozásában.

8. évfolyam

Minimum követelmények

A tanulók ismerjék fel a fotózás lehetőségeit, legyenek képesek egy koncepció megfogalmazására, elemi megvalósítására. Stábtagnaként legyenek képesek az alkotói folyamatokban részt venni.

Optimum követelmények

A tanulók ismerjék fel, alkalmazzák a fotózás lehetőségeit, legyenek képesek egy koncepció megfogalmazására, következetes megvalósítására. Legyenek képesek az alkotói folyamatot kreatív módon megtervezni, irányítani.

9. évfolyam

Minimum követelmények

A képzés eredményeképpen helyzettől függetlenül lesznek képesek a közvetlen érzéki tapasztalat és a technikai reprodukciók virtuális világának megkülönböztetésére a diákok. Ezzel párhuzamosan a síkbeli és térbeli vizuális megjelenítő, kifejező eszközök adekvát használatában szereznek jártasságot. Közvetve a térszemlélet és a formaérzék, valamint az anyagalakítás, eszközhasználat is változik, elsősorban az új médiumok alkalmazása területén. Legyenek képesek a fotózás digitális eszközeinek használatára. Rendelkezzenek gazdag képi asszociációs ötlettárral (eszköztárral). Képi analógiákat, parafrázisokat tudjanak készíteni, rendelkezzenek az újraalkotás képességével. Tudják olvasni a képek technikai és tartalmi információit. Képesek legyenek önmaguk képi és szöveges megfogalmazására.

Optimum követelmények

A félév végén a jó képességű tanuló ismerje és a médiajelenségekkel kapcsolatban helyesen alkalmazza a tematizálás, a napirend és a diskurzus fogalmát. Konkrét példákon keresztül képes értelmezni, bemutatni a közönség befolyásolásának fontosabb eszközeit, stratégiáit. Ismeri és képes bemutatni a közszolgálati-, kereskedelmi- és a közösségi média eltérő szerepét

a nyilvánosságban. Képes jellemezni a médiaintézmények, kategóriák és azok meghatározó médiaszövegeinek célközönségeit (életkor, nem, végzettség, kulturális és egzisztenciális háttér, érdeklődés szerint). Képes értelmezni a tartalom-előállító és a közönség szerepét a web 2.0-ás alkalmazásokban.

A tárgy tudatosítja, melyek a médiaszöveg-fogyasztás maximalizálásának, a közönség befolyásolásának alapeszközei. Képes értelmezni azt az állítást, hogy: miért jelenik meg a média közönsége kettős szerepben, mint vásárló, és mint áru. A képzés eredményeképpen helyzettől függetlenül lesznek képesek a közvetlen érzéki tapasztalat és a technikai reprodukciók virtuális világának megkülönböztetésére és alkotások, reprodukciók létrehozására a diákok. Ezzel párhuzamosan a síkbeli és térbeli vizuális megjelenítő, kifejező eszközök adekvát használatában szereznek jártasságot. Közvetve a térszemlélet és a formaérzék, valamint az anyagalakítás, eszközhasználat is változik, elsősorban az új médiumok alkalmazása területén. A digitális eszközök mellett az analóg képkészítési eljárásokkal is tisztában van. A műalkotások parafrázisait mai tartalommal, humorral képesek megtölteni. Az önreprezentációban képesek a külső hasonlóságokon túl belső tartalmak, gondolatok vizuális kifejezésére. A képek technikai, tartalmi elemzésén túl nem esek nehezükre a kritikus attitűd elsajátítása sem.

10. évfolyam

Minimum követelmények

A médiatartalmak tudatos megválasztása a kritikai készség fejlesztése kiemelkedő szerephez jut, ami a tudatos médiafogyasztás feltétele. Ebben az évfolyamban, a kép és a szöveg kapcsolatán keresztül találkoznak a kereskedelmi kommunikáció különböző formáival és reklámmal, ami a fogyasztói szerepek és vásárlói magatartás különböző formáinak elsajátításánál nélkülözhetetlen. Képesek legyenek szövegalkotó, képalkotó és kiadványszerkesztő programok alapfelhasználói szintű alkalmazására. A különböző típusú információk kombinálására, összerendezésére (kép-szöveg-mozgóképek). Az idő, a történés állóképeken való ábrázolásának különböző módszereit tudja alkalmazni. Elemezni képes a kép és a szöveg változatos kapcsolódási formáit példákkal illusztrálva.

Optimum követelmények

A jó képességű tanuló a különböző médiatartalmakhoz kritikusan tud viszonyulni, azokkal kapcsolatban negatív és pozitív véleményt tud megfogalmazni és megállapításai mellett (és ellen) érveket képes felsorakoztatni. Egy adott témában érvelni és meggyőzni tudja társait. Médiaszövegeket képes vizuálisan és verbálisan elemezni, összehasonlító elemzésre is képes.

A technikai képalkotó eljárások, technikatörténeti ismerete. A képalkotás és a kép rögzítésének, a mozgásábrázolásának és a történetmesélésének képes-szöveges megjelenítésének ismerete, annak motivációinak felismerése adott alkotások esetében. A képfeldolgozó, szövegszerkesztő kiadványszerkesztő programokat kreatívan alkalmazza saját gondolatainak kifejezésére. Az elemzésen túl képes a kép és a szöveg változatos kapcsolódási formáit nagy szabadságfokkal alkalmazni. A közérdekű, egyéni és társadalmi problémákat a tanult komplex vizuális eszközökkel tudja bemutatni és azokat különböző fórumokon megosztani, mások közleményeit pedig tartalmilag, technikailag, a kommunikáció sikeressége szempontjából is tudja elemezni.

11. évfolyam:

Minimum követelmények

A közösségi médiával kapcsolatos gyakorlatok során a diákok képessé válnak a tudatos és kreatív részvételre az online kommunikációban. Mindezt a megfelelő adatbiztonsággal, jogtudatossággal, a függőség és egyéb veszélyek elkerülésével tudják majd végrehajtani.

Képesek lesznek olyan közösségi tartalmak előállítására, melyekhez figyelembe veszik a kapcsolódó etikai szabályokat, tudatosítják a közzététel felelősségét is.

Az online személyiség megtapasztalása lehetővé teszi az odafigyelést a hálózati és offline önreprezentációra. Fejlődik a problémaérzékenység, probléma megoldás hatékonysága, a fantázia, kreativitás, ítélőképesség, kritikai érzék is.

Felismerni, jellemezni tudja a különböző médiumok médiaszövegeit, a tömegfilmek műfajait (sci-fi, akció, horror stb.) és a szerzői film (művészfilm, kísérleti film stb.) különböző formáit.

Optimum követelmények

A közösségi médiában való foglalkozás a tudatos, kritikus, kreatív részvétel megfelelő adatbiztonságú, függőség mentes és kiterjed az adott médiumokhoz kötődő alkotások ismeretére is. Képesek olyan tartalmak előállítására, melyekhez figyelembe veszik a kapcsolódó esztétikai, etikai szabályokat, valamint a közzététel felelősségét is. Az online személyiség megtapasztalása lehetővé teszi az önálló, autonóm odafigyelést a hálózati és offline önreprezentáció célorientáltságára is. Ebből az következik, hogy változatos célok elérése érdekében képes differenciáltan megfogalmazni, bemutatni online és valódi személyiségét.

Képes árnyaltan, példákon keresztül bemutatni a mozgókép utalásos természetét, az állókép és a mozgókép dinamikáját, kompozíciós metódusainak hasonlóságát és különbözőségét. Hatékony, több ötletből kiinduló problémamegoldásra képesek a mozgóképes gondolkodás, a közösségi média, digitális médiumok, virtualitás területén. A tágra értelmezett mozgóképek (az animációk sokfélesége, interaktív és lineáris mozgóképek, filmek, klipek, dokumentumok, installációk, számítógépes játékok, telefon applikációk mozgóképei) képelemzésében jártas, típusokat, kontextusokat tud jellemezni a megfelelő szakkifejezések használatával és a különböző műfajokban alkotni is képes. Az alkotásaikban megjelenik a fantázia, kreativitás, kritikai és a humor is. Felismerni, leírni, elemezni és alkalmazni képes a kép és a hang viszonyát, szinkronitását, aszinkronitását, időérzet- és hangulatteremtését.

5. Informális tanulási terv

Félévenként minimum egy alkalommal egy aktuális, kortárművészeti kiállítás meglátogatása indokolt. Az offline kiállítások mellett javasolt, hogy a diákok tanári irányítás mellett online képzőművészeti és médiaművészeti, médiaoktatási-nevelési adatbázisokat is felkeressenek. (Pl.: <http://buvosvolgy.hu/>)

Amennyiben lehetséges, az osztálykirándulások programjába épüljön be kortárs művész műteremlátogatása vagy/és kortárművészeti kiállítás. Tanévenként egy alkalommal, gyakorlattal egybekötött találkozó kortársképzőművésszel, valamint filmek megtekintése „mozi-körülmények” között.

A világhálón fellelhető filmek alkotások feltérképezése, tematikus listák kidolgozása.

A múzeumlátogatások helyett az interaktívabb, átstrukturált múzeumi, galériai anyagok és a sokoldalú, élményszerű múzeumpedagógiai feldolgozásokat javaslom.

A korábban felnőttekre tervezett múzeumok a 1990-es évektől egyre gyermekcentrikusabbak. A „tapintható”, „kézbe vehető” múzeumok egyre több interaktív elemmel gazdagodnak, figyelembe veszik a látogató korosztályok szemmagasságát, az írott információk mennyiségét, vetített képeket alkalmaznak, telefon applikációkkal terjesztik ki a valódi múzeumi teret a virtuális térbe.

A múzeumpedagógiai foglalkozások is egyre népszerűbbek. Nem csak a történelem, vagy a természettudomány témakörében, hanem a kortárs művészet, a média megismertetésében is. Ezekben a programokban élen jár a Múcsarnok, de egyre több vidéki múzeum is szervez hasonló programokat. A Múcsarnok „FÉNYVESZTÉS ÉS SZEMFÉNYVESZTÉS” című múzeumpedagógiai foglalkozássorozata (2015) nagyon jó lehetőség volt a média- és művészet nevelés integrált, egyben az informális tanulás megvalósítására. A program részeként a résztvevő osztályokat egy camera obscurává átalakított busz szállította Markus Schinvald kiállítására. A Vinyl csoport (Vizuális Nevelés Labor Nyíregyháza) és a Miskolci Galéria közös rendezvényein, a Múzeumok Éjszakája keretében rendszeresen vonják be a város lakosságát, diákságát a különböző alkalmi akcióikba 2003 óta. Az itt bemutatott példák egyre gyakoribbak és jól integrálhatók a modul programjába. A helyi aktuális programok tanulmányozása esetén ezt a szempontot is érdemes figyelembe venni.

Ötletek a különböző megyei médiaintézmények, kiállítások látogatására, melyek a lehetőségekhez igazítva tovább bővíthető, változtatható.

- Nyíregyházi Városi Televízió és a Kölcsey Televízió stúdiólátogatás. A stúdióban folyó munka megismerése autentikus környezetben. esetleg a stúdió munkáiba való bekapcsolódás is elképzelhető.
- Campus Rádió és/vagy a Sunshine Rádió stúdiólátogatása. A műsorkészítés, az előadás és felvétel jellegzetességeivel, a rádióműsorok sugárzásának technikai eszközeivel ismerkedhetnének meg a diákok. A rádióműsorok és a televízió műsorok szerkesztési, médianyelvi hasonlóságai, különbségei is kiemelhetők.
- Kelet-Magyarország: Egy képes cikk útja a megírástól a megjelenésig.
- Szabolcs Online. Internetes szolgáltatók szerkesztői munkájának megismerése.
- Városi Galéria: Fotókiállítások. Pl legutóbb: "Az Eperjesi Galéria fotóművészeti szalonja - Nyíregyháza 2016"
- Látogatás Soltész István fotóműtermébe, ahol az egyedi, manuális készítésű fakamerák rejtelseibe avathat be az alkotó. A digitális képözönben, a digitális az analóg fotográfiának még mindig jelentős szerepe, helye van. Hasonló „analóg-élményben” részesülhetünk, ha a Nyíregyházán élő litván fotóművésszel, a MMA rendes tagjával, Normantas Pauliussal sikerül műterem látogatást megszerveznünk.
- Krúdy Art mozi
- Nyírpláza 3D-s filmvetítés

9.

6. Alkotók és művek

Állókép-fotó (történet):

Daguerre Louis-Jacques-Mandé, Niépce Joseph Nicéphore, Bresson Henri Cartier, Capa Robert, Carroll Lewis, Brassai, Munkácsi Martin, Weston Edward, Moholy-Nagy László stb.

Állókép-fotó (digitális, posztmodern, posztmodern utáni):

Dakowic, Maciej: Cardiff at Night fotósorozat 2005-2011 között

Levine, Sherrie: „Edward Weston” után (Untitled, After Edward Weston, ca. 1925) 1981

Levine, Sherrie: „Walker Evans” után (Untitled, After Walker Evans) 1980

Mondik Noémi: „piknik 2”, pixelképek Paint programmal (2013)

Muniz, Vik: The Sugar Children fotóportré, visszafotózás (1996)

Sherman, Cindy: Untitled Films Stills 1977-1980

Mozgóképek (filmtörténet):

AMV (anime music video), CMV (cartoon, vagy cosplay music video) videók

Brown, Rebecca: 6 és fél év szelfi 2007-2014 (videó állóképekből)

Flaherty, Robert J.: Nanuk, az eszkimó /Nanook of the North/ némafilm (dokumentumfilm), 50 perc, (1922)

Gaál István: Pályamunkások filmetűd 1957.

Галина, Еловкова (feltöltő): The Modern Motorcycle Diaries (Rider: Alex Chacon) 2013 Youtube videó GoPro kamera film

KFT: Miénk az utca, album: Nem csupa angyal (2006) telefonnal készített videoklip; Lumière, Auguste és Louis: A vonat érkezése (1895)

Marey, Etienne;

Muybridge Eadward J.

Méliès, Maries-Georges-Jean munkássága (Melies munkásságát bemutató A leleményes Hugo c. film, amerikai családi kalandfilm, 126 perc, 2011)

Nagy Krisztina (Tereskova): Magyarország (2008) telefonnal készített videoklip

Online kamerarendszerek: Pl: „Jurassic Word Park Cam” 2015 (<http://islanublar.jurassicworld.com/park-cam/>), vagy „Gólyanapló”. A gólyák fészkelésének élő közvetítése az MME Nagyhalászbba telepített webkameráján keresztül (<http://nagyhalaszgolyakamera.blogspot.hu/>)

Paik, Nam June: Magnet TV (1965)

Paik, Nam June: „TV Buddha” c. videó installációjában (1974).

Paik, Nam June: TV Cello Performance Charlotte Moorman-nal (1976)

Rofusz Ferenc: A légy, Oscar-díjas animációs film (1980)

Rybczyński, Zbigniew: Nowa Książka (Új könyv) - 35 mm-es rövidfilm, 10:26, SMFF Se-Ma-For Łódź (1975)

Rybczyński, Zbigniew: Imagine (Képzeld el) - kísérleti HDTV film, 4:20, music by JOHN LENNON, Rebo/Rybczynski Production (1986)

Rybczyński, Zbigniew: Steps - kísérleti videó/35 mm-es film, 26 perc, Zbig Vision, KCTA-TV(PBS), Channel Four (1987)

Smith, Richard Curson (Rendező): Az örökmozgó masina, utazás Terry Gilliammal A magyar változatot a Duna Televízió készítette

Vadócz Péter: „Colorful EU” 2005-ben díjazott mobilfilm (mobiltelefon film)

Youtube, Vimeo, Indavideo (Internetes videó megosztók)

Animációs filmek

Czakó Ferenc: Ab ovo

Háy Ágnes animációi

Keresztes Dóra: De profundis

M. Tóth Géza: Ikarosz

Ocelot, Michel: Les Trois Inventeurs

Reisenbüchler Sándor: Az 1812-es év

Rófusz Kinga: Etűd

Svankmajer, Jan: A Game With Stones

Tóth Pál: Leó és Fred

Varga Csaba: A szél

Internet, virtuális valóság:

An Xiao „The Artist Is Kinda Present” című projektje (2010)

Held, Matt olajképként megfestett Facebook-profiljai (2009)

Linden Research Inc.(fejlesztő): „Second Life” interaktív, többszereplős virtuális világ (2003)

Linz, Ars Electronika Fesztivál honlapja

McCarthy, Lauren „Script” (forgatókönyv) online projekt (2010)

Persson Markus "Notch" (játékfejlesztő): „Minecraft” sandbox open world (nyílt játékerű) stílusú videojáték (2009)

Shaw, Jeffrey: Az olvasható város interaktív installáció 1989-91/1999

Shaw, Jeffrey: Virtuális múzeum interaktív installáció (Ars Electronica, 1992)

Szabó Attila „Minden nap (-ra) egy lufi” című egy éves facebook projektje (2016)

7. Hivatkozások jegyzéke

Barthes, R. (2010): A kép retorikája. In: Blaskó Ágnes – Margitházy Bea (szerk.): *Vizuális kommunikáció. Szöveggyűjtemény.* Typotex, Budapest, 109-124.

Baudry, J.-L. (1975): *Az apparátus* A valóság érzetének metapszichológiai megközelítése. online: <http://www.c3.hu/scripta/metropolis/9902/ baudry.htm> (utolsó megtekintés: 2016. november 14.)

Bíró I., Ferencziné Ács I., Gaul E., Havasi T., Orosz Cs., Pintér-Keresztes I., Török Á., Váradi J. (2015) *Tanulmányok a levelező és részismereti tanárképzés tantárgypedagógiai tartalmi megújításáért*, (ének-zene, zenepedagógia, rajz– és vizuális kultúra) Kiadó: Debreceni Egyetem online: <http://tanarkepzes.unideb.hu/szaktarnet/kiadvanyok/muveszetek.pdf> (utolsó megtekintés: 2016. november 14.)

Bíró Y. (2003): *A hetedik művészet* Osiris Kiadó Budapest ISBN 9789633894460

Deák D. (2009): *A mozi térben él tovább*, Mozitrend Filmvilág 2009/03 47-48 old.

online: http://www.filmvilag.hu/cikk.php?cikk_id=9695&gyors_szo=&kep=

(utolsó megtekintés: 2016. november 16.)

Gaul E., Havasi T., Orosz Cs. (2015): *A fiatalok digitális képi világa*, Nyíregyházi Főiskola SZAKTÁRNET, TÁMOP-4.1.2.B.2-13/1 kutatás keretében ISBN 978-963-473-839-8

Hall E. T. (1987): *Rejtett dimenziók* Gondolat, Budapest

Flusser. V (1990) *A fotográfia filozófiája* ELTE BTK ISBN: 9630288494

Flusser, V. (1994): Képeink in: *Médiatörténeti szöveggyűjtemény I.* szerk.: Peternák, M. MKF Intermédia Tsz. Barabás Ilona Kkt. Bp.44

Hobbs R. – Moore D. C. (2015): *A médiaműveltség felfedezése*, Wolters Kluwer Kft. Budapest

Józsa B. (2008): *Számítógépes játékelmények pszichológiai elemzése* Szkhion 2008/2 Debrecen, DE Pszichológiai Intézet online: www.szkhion.unideb.hu/content/rov/skhmap/08_2anyag/bonc/14jozsa.doc (utolsó megtekintés: 2016. november 16.)

Kolta M. (2003): *Képmutogatók* A fotográfia látás kultúrtörténete Magyar Fotográfiai Múzeum Kecskemét, ISBN: 9638383372 online: <http://www.fotoklikk.hu/sites/default/files/fm/kepmutogatok/vii.html> (utolsó megtekintés: 2016. november 14.)

Koltay T. (2011): Kérdések és válaszok az írástudás új formáiról in: *Anyanyelv-pedagógia* szakfolyóirat 2011/3. szám online: <http://www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=329> (utolsó megtekintés: 2016. november 14.)

Margitházi B. (2011): *A néző kép* Filmiskola, A szubjektív beállításról, Filmvilág 2011/06 40-42 old. online: http://filmvilag.hu/xereses_frame.php?cikk_id=10660 (utolsó megtekintés: 2016. november 14.)

Muhi K. (2009) *Képbőség, képenyészet, beszélgetés a digitális forradalomról*, offline: Filmvilág folyóirat 2009/05 (14-17) online: http://filmvilag.hu/xereses_frame.php?cikk_id=9760 (utolsó megtekintés: 2016. november 14.)

Orbán J. (2011): A számítógépes játékok tudománya, in: *A szöveg mint inter-mediális esemény* Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar, TÁMOP 412-08/1/B-2009-0003 tananyagfejlesztés online: http://janus.ttk.pte.hu/tamop/tananyagok/orban_inter-med/4_a_szmtgpes_itkok_tudomnya.html (utolsó megtekintés: 2016. november 16.)

Panofsky, E. (1984): Ikonográfia és ikonológia: bevezetés a reneszánsz művészet tanulmányozásába. In: Panofsky, E. (szerk): *A jelentés a vizuális művészetekben*. Budapest, 284-307.

Pease A. (2005): *Testbeszéd*, Gondolatolvasás gesztusokból, Park Könyvkiadó, Budapest

Sinkó I. (1998): Mozgó rajzok – mozirajzórák in: *Új Pedagógiai Szemle* 1998 január . online: <http://epa.oszk.hu/00000/00035/00012/1998-01-me-Sinko-Mozgo.html> (utolsó megtekintés: 2016. november 14.)

Sontag S. (1999): *A fényképezésről* Európa Könyvkiadó Kft. Budapest ISBN: 9789630789462 online: <http://www.artpool.hu/Flusser/Fotografia/01.html> (utolsó megtekintés 2016. november 14.)

Soós T. (2008): *Bekamerázott familiák Családi kód* in: Filmvilág 2008/05 (50-51)

Tasnádi R. (2012): Miről szólnak a képek? Sajtófotó, képjelentés, kontextus a média- és kommunikációkutatás nézőpontjából Médiakutató 2012 tél http://www.mediakutato.hu/cikk/2012_04_tel/08_miro_l_szolnak_a_kepek (utolsó megtekintés: 2016. november 14.)

Thomka B. (szerk.) (1998) *Narratívák 1. Képelemzés*. Budapest, Kijárat Kiadó

8. A modul adatai

Cím: Vizuális médiakommunikáció

Közreműködő kutatók

Havasi Tamás művésztanár, **Nyíregyházi Egyetem, Vizuális Kultúra Intézet**

Orosz Csaba főiskolai docens, **Nyíregyházi Egyetem, Vizuális Kultúra Intézet**

Tóth Tibor, Eszterházy Károly Egyetem, Médiainformatikai Intézet

Közreműködő pedagógusok

Gál András, Edelény, Szent Miklós Görögkatolikus Kéttannyelvű Általános Iskola, Óvoda és Alapfokú Művészeti Iskola

Nagy Angelika, **Nyíregyházi Egyetem Eötvös József Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium**

Kísérleti osztályok, 2017 január

Szent Miklós Görögkatolikus Kéttannyelvű Általános Iskola, Óvoda és Alapfokú Művészeti Iskola: két 5. osztály

Nyíregyházi Egyetem Eötvös József Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium: 9-11. osztály három évfolyamban három tanéven keresztül, hat féléves időtartamban (felmenő rendszerű iskolakísérlet)

9. osztályos tanítási - tanulási programok Vizuális médiakommunikáció modulhoz

SZERZŐK:

PEDAGÓGIAI PROGRAM:

Havasi Tamás, Nyíregyházi Egyetem, Vizuális Kultúra Intézet

Orosz Csaba, Nyíregyházi Egyetem, Vizuális Kultúra Intézet

Tóth Tibor, Eszterházy Károly Egyetem, Médiainformatica Intézet,

Mozgóképkultúra Tanszék

TANÍTÁSI-TANULÁSI PROGRAM:

Nagy Angelika Ágnes, Nyíregyházi Egyetem Eötvös József Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium

TANÍTÁSI TANULÁSI PROGRAM

A Vizuális médiakommunikáció modul pedagógiai koncepciójának
megvalósításhoz

Nagy Angelika Ágnes

*Nyíregyházi Egyetem Eötvös József Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium
(Nyíregyháza)*

TANÍTÁSI - TANULÁSI PROGRAM RÉSZLETES TERVE

Nyíregyházi Egyetem Eötvös József Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium

9. évfolyam (36 óra - heti 1 tanóra)

Téma	Fejlesztési résztémák	Integráció	Időigény
Vizuális közlések	Kommunikáció A kommunikáció csatornái, típusai, a verbális és nonverbális kommunikáció	Biológia: - Az érzékelés biológiai alapjai Mozgóképkultúra és médiaismeret: - Tömegkommunikáció csatornái Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: - Polgári nyilvánosság kialakulása és jellemzése Magyar nyelv és irodalom: - Verbális és nonverbális jelek a közlési folyamatban - A kommunikáció folyamatának ábrája	5 óra
	Tömegkommunikáció Tömegkommunikáció csatornái, funkciói		
	Kép, mint a közvetett kommunikáció eszköze		
Kifejezés, képzőművészet	Műalkotások értelmezése - a művészi közlés és jelentés Művészi szándék és kifejezés a különböző művészettörténeti korszakokban	Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: - Történelmi korszakok társadalmi és kulturális háttere Művészettörténet: - Műalkotások elemzése, élvezete és értelmezése	2 óra
	Művészeti technikákban rejlő kifejezési lehetőségek		

Digitális állóképek A digitális - fotografikus - képalkotás technikai alapjai	Fotográfia története A képi világ és a képalkotó technika változása a kezdetektől napjainkig	Fizika: - Fény természete, fénytörés, színek - Képalkotás: valódi kép keletkezése és annak jellemzői Mozgóképkultúra és médiaismeret: - A fotografikus leképezés története és jelentősége Kémia: - Fényérzékeny anyagok, vegyszerek felhasználása és alkalmazása a fotografikus képalkotásban Informatika: - Digitális képek típusai és jellemzői	15 óra
	Fotográfiai gyakorlatok A fotográfia képalkotó lehetőségeinek ismerete és alkalmazása		
A fotografikus látásmód Összetett vizuális közlések megvalósítása	Jelentésmódosítás - parafrázisok	Művészettörténet: - 20. század művészete, illetve kortárs fotográfia és alkalmazott irányzatok Mozgóképkultúra és médiaismeret: - Mozgóképek kialakulása, jellemzői - Online felületek, közösségi portálok jellegzetességei - Személyiségi jogok, médiaetika	11 óra
	Önreprezentáció		
	Képsorozatok		
Reprezentáció Alkotások bemutatása értékeléssel	Kiállítás rendezése	Technika és életvitel - tárgykultúra: - Képek keretezésének, kiállításon való reprezentatív bemutatásának lehetőségei	3 óra
	Értékelés		

VIZUÁLIS KÖZLÉSEK

Fejlesztési résztémák	Tevékenységformák, módszerek	Technikák, eszközök, anyagok	Alkotók és művek
Kommunikáció alapjai	1. Kommunikáció csatornái		
	<p>Kommunikáció típusainak vizsgálata az információ átadásának szempontjából, játékos feladatokon keresztül. (Activity játék - szóban, írásban, mutogatással és rajzzal történő közlések korlátainak és előnyeinek, jellegzetességeinek bemutatása.)</p> <p>Kommunikáció lehetőségei és módjai a különböző történelmi korszakokban és kultúrákban egészen napjainkig. Csoportos és egyéni munkaformák alkalmazása az ismeretek feldolgozásában.</p>	<p>Feladatlapok, képek, fénymásolatok, digitális tartalmak</p>	<p>Roy Lichtenstein, <i>Crying Girl</i>, 1963 Roy Lichtenstein, <i>Hopeless</i>, 1970 Roy Lichtenstein, <i>M-Maybe</i>, 1970</p>
	2. Tömegkommunikáció funkciói - médiumok jellemzői		
	<p>Tömegkommunikáció csatornáinak vizsgálata. Médiumok jellemzőinek meghatározása játékos feladatokon keresztül csoportmunkában. Egyéni értékítéletek megfogalmazása, véleményalkotás meghatározott szempontok alapján.</p>	<p>Újságok, feladatlapok, printek, digitális tartalmak</p>	<p>Orson Welles: <i>Világok harca</i> adaptáció</p>
	3. A mediatizált közlésmód		

Tömegkommunikáció	A mediatizált közlésmód új jelenségeinek (interaktivitás, virtuális valóság) jellemzése, egyénre és társadalomra gyakorolt hatásuk bemutatása és értékelése. Az elektronikus médiumokban használatos szövegtípusok alkalmazása különböző témaköröket érintve csoportmunkában.	Számítógép, internet, digitális tartalmak, papír	Internetes tartalmak
--------------------------	---	--	----------------------

Kép, mint a közvetett kommunikáció eszköze	4. A kép mágikus természete		
	A képi ábrázolás és a mágikus gondolkodás kultúrtörténeti kapcsolatának értelmezése. A fikciós és dokumentarista ábrázolás jellemzőinek felismerése és értelmezése játékos feladatokon keresztül. A valóságos és a valószerű fogalmának egyéni alkotásokban történő feldolgozása és értelmezése.	Feladatlapok, fénymásolatok, digitális tartalmak	The Treachery of Images, 1929 by Rene Magritte
	5. Jelek és szimbólumok		
Jelek és szimbólumok eredetétének áttekintése. Különböző korokból származó jelképek gyűjtése, válogatása, csoportosítása a közlés rendeltetése szerint páros munkában. Szimbólumok és jelentéstársítás a művészetben. Különböző korszakok alkotásaiban megjelenő tartalmak, jelentések olvasása, majd módosítása egyéni parafrázisok készítésével.	Digitális képek, fénymásolatok, nyomatok, olló, ragasztó	Egyiptomi kultúra emlékei Ókeresztény korszakhoz, keresztény kultúrához köthető jelképek, szimbólumok Keleti kultúrák szimbólumrendszere Népművészetben fellelhető jelképek	

KÉPZŐMŰVÉSZET, KIFEJEZÉS

Fejlesztési résztémák	Tevékenységformák, módszerek	Technikák, eszközök, anyagok	Alkotók és művek
Műalkotások értelmezése A művészi közlés és jelentés	6. Művészi szándék és kifejezés a különböző művészettörténeti korszakokban		
	<p>Ismeretek felelevenítése egyénileg és csoportmunkában. Adott téma (portré, párok, csendélet, térábrázolás, elvont fogalmak) feldolgozása különböző művészettörténeti korszakokban. Az alkotások elemzése a művészi szándék, a kifejezés módja és lehetőségei, illetve a tartalom alapján.</p> <p>Hasonlóságok, különbségek keresése és megfogalmazása játékos feladatokon keresztül.</p>	<p>Feladatlapok, papír, színes eszközök</p>	<p>Párok témakörében:</p> <p>Jan van Eyck, Az Arnolfini házaspár, 1434</p> <p>G. Wood, Amerikai gótika, 1930</p> <p>Dürer, Ádám és Éva, 1507</p> <p>Moore, Király és királynő, 1952</p> <p>Grosz, Házaspár, 1930</p>
Művészeti technikák	7. Művészeti technikákban rejlő kifejezési lehetőségek		
	<p>Különböző eljárásokkal, technikákkal készült mű információ-hordozó szerepének vizsgálata.</p> <p>Egy adott téma, tartalom átültetése különböző technikákkal készült alkotásokba. Egyéni és csoportos munkaforma.</p>	<p>Papír, ceruza, színes lapok, ragasztó, olló, fénymásolatok, vízfesték, tempera, zsírkréta, gyurma</p>	<p>Hokusai, Déli szél és szép idő, 1823</p> <p>Kandinszkij, Két nyárfa, 1913</p> <p>Seurat, A „Bec du Hoc” Grandchamp-nál, 1885</p> <p>Hszia Kuj, Tájkép, 1200</p>

DIGITÁLIS ÁLLÓKÉPEK

Fejlesztési résztémák	Tevékenységformák, módszerek	Technikák, eszközök, anyagok	Alkotók és művek
Fotográfia története	8. A technikai képrögzítés kezdetei		
	A technikai képalkotás története, meghatározó találmányok ismertetése a fotográfia területéről. A fényérzékeny anyagok természetének, jellegzetességeinek tanulmányozása. Az első fényképek mintájára fekete-fehér, negatív-pozitív eljárás kifejezőeszközeit alapul véve, kreatív fotók készítése egyénileg és csoportmunkában.	Okostelefonok, alkalmazások, üveglap, lámpák, fehér lapok, tárgyak	Daguerre László Moholy-Nagy, <i>Flower</i>, ca. 1925/1927
	9. Színek szerepe		
	A fekete-fehér, monokróm képi világ tanulmányozása, összevetése a színes fotográfiák kifejezőeszközeivel. A monokróm és színes képi megoldások közötti különbségek megismerése, azok tudatos használata és irányítása a célnak megfelelően. Csoportos és egyéni munka.	Digitális kamera, okostelefonok, különböző tárgyak, fekete és fehér drapériák, kartonok, festék	Willi Moegle, <i>Untitled</i>, date unknown Edward Steichen, <i>The Spiral Shell</i>, France, 1921
10. A technikai képalkotás szerepe és funkciója napjainkban			

	<p>A fotográfia műfajai régen és napjainkban, alkalmazott irányzatokban megjelenő képi tartalmak szerepének és jellegének vizsgálata. Műfajok jellemzőinek áttekintése. Csendélet, mint fotográfiai műfaj. Alapvető kompozíciós formákat ismertetve, képformátumokhoz (adott oldalarányokhoz) igazítva. Csoportos és egyéni munka.</p>	<p>Digitális kamera, okostelefonok, különböző tárgyak, drapériák, kartonok</p>	<p>Henri Cartier- Bresson Rudolf Eickemeyer, Jr., Portrait, 1897 Rudolf Eickemeyer, Jr., The wrong tone, 1898 Willi Moegle alkotásai</p>
<p>FOTOGRAFIAI GYAKORLATOK</p> <p>Képkivágás</p> <p>és</p> <p>kompozíció</p>	<p>11. Külső tér és épületfényképezés</p>		
	<p>A fotográfia műfajai napjainkban, alkalmazott irányzatokban megjelenő képi tartalmak szerepének és jellegének vizsgálata. Műfajok jellemzőinek áttekintése.</p> <p>Az épített környezet megjelenítése egyéni, szubjektív nézőpontok érvényesítése mellett.</p>	<p>Digitális kamera, okostelefon, projektor, feladatlapok</p>	
	<p>12. A keret szerepe az alkotásban, mozgóképes plánok és egyéni képkivágatok</p>		
	<p>Plánfajták ismertetése kamerakép kivetítésével és a képkivágat állításával.</p> <p>Plánfajták alkalmazásának tárgyalása, annak célja és módja szerint, különböző témák (emberi alak, tárgyfotó, illetve egyéb, alkalmazott fotográfiai irányzatok) esetében.</p> <p>Fényképek, mozgóképes és filmes analógiák megtekintése, majd csoportokban történő feldolgozása, elemzése.</p>	<p>Digitális kamera, okostelefon, projektor, PPT bemutató, képkeret</p>	<p>Duane Michals, <i>Alice's Mirror</i>, 1974 Herb Ritts, Cordula Reyer, Vogue UK, 1989 © Herb Ritts, <i>Isabella Rossellini</i>, New York, 1994 Herb Ritts, <i>Cindy Crawford</i>, Malibu, 1993 Charles Nègre, Chimney-Sweeps Walking, 1851 Marc Riboud, A Street in Old Beijing, 1965 Lewis Carroll, <i>Rosy Dreams and Slumbers Light</i>, 1873</p>

	Nem szokványos képvágatokban (különböző geometriai formákban) történő komponálási gyakorlat, illetve kép a képben kompozíciók készítése.		
<p>FOTOGRAFIAI GYAKORLATOK</p> <p>Optikai beállítások</p>	13. Optikai beállítások: látószög, előtér, háttér, képélesség		
	<p>A kamera térbeli elhelyezésével, optikai beállításával kapcsolatos ismeretek és gyakorlatok.</p> <p>Látószög, képélesség szerepe az alkotásokban. Az előtér és háttér viszonyának felismerése a térábrázolásban és a téma kiemelésében. Páros munkaforma.</p>	Okostelefonok, digitális kamerák	<p>Pierre Boucher, <i>Jeanine Prévert with Magnifying Glass</i>, 1938</p> <p>Kenro Izu, <i>Amritsar 376, India</i>, 2009</p>
	14. Optikai beállítások: nézet és nézőpont		
	<p>A kamera térbeli elhelyezésével, optikai beállításával kapcsolatos ismeretek és gyakorlatok.</p> <p>A kiemelés (hangsúlyozás) alapvető eszközeinek megismerése a digitális állóképeken. Nézet, nézőpont, gépállás szerepének és funkciójának felismerése és alkalmazása páros munkában.</p>	Okostelefonok, digitális kamerák	<p>Laszlo Moholy-Nagy, <i>Lyon (Stadium)</i>, 1929</p> <p>Laszlo Moholy-Nagy, <i>Play</i>, 1929</p> <p>Germaine Krull, <i>Stairs</i>, c. 1930</p>
	15. Trükkös képek		
<p>Különböző nézőpontok megválasztásával érdekes térbeli helyzetek, térbeli viszonyok leképzése. Játékos vizuális kísérletek, gyakorlatok csoportmunkában.</p>	Okostelefonok, digitális kamerák	<p>George Hoyningen-Huene, <i>The Divers</i>, Paris, 1930</p> <p>André Kertész, <i>Lion and Shadow</i>, 1949</p>	

<p>FOTOGRAFIAI GYAKORLATOK</p> <p>Fényhatásokban és a megvilágításban rejlő kifejezési lehetőségek</p>	16. Természetes és mesterséges fények		
	Fényforrások jellemzőinek ismertetése, azok alkalmazása vizuális gyakorlatok során. Fénytípusok, fényhatások (direct light, indirect light, ambient light, diffuse light, specular light, contrast) és tükröződések kifejezőerejének vizsgálata csoportmunkában, kreatív feladatok kapcsán.	Zseblámpák, különböző tárgyak, tárgyasztal, derítőlápok, tükrök, filmrészlet	Masahisa Fukase , Erimo Cape, from the series Solitude of Ravens, 1976 Andreas Feininger , The Photojournalist, 1955 FrederickH. Evans , A Sea of Steps, 1903
	17. Az irányított fény		
	Fény és árnyék együttesének szerepe a képi környezetben, árnyéktípusoknak, mint kifejezőeszköznek a vizsgálata és alkalmazása vizuális gyakorlatok során csoportmunkában.	Lámpák, különböző tárgyak, tárgyasztal, drapériák, digitális kamera, állvány	J. Funke , Untitled, 1927 Sándor Zsuzsa , Árnyék Gémes Péter , Cím nélkül, 1991
	18. Az irányított fény		
	Portrévilágítás alapjainak ismertetése kamerakép kivetítésével. Világítási gyakorlatok különböző fényforrások használatával csoportmunkában.	Digitális tartalmak, képek, lámpák, drapériák, digitális kamerák, állvány, okostelefonok	Herb Ritts , Brad Pitt, 1990s Rudolf Eickemeyer, Jr. , Portrait of Lone Bright, 1912 Clarence Sinclair Bull , Greta Garbo, 1931 CosetteHarcourt , Edith Piaf, 1946 Andy Warhol , Self-Portrait II. , 1986 Herb Ritts , Isabella Rossellini , New York, 1994

	19. Színes fények		
	Színtani ismereteket követően színhatások vizsgálata, színek kifejezőerejének ismertetése. Fényfestés különböző felületekre, tárgyakra csoportmunkában, majd ezeknek rögzítése digitális állóképek formájában.	Projektor, lámpák, színes fóliák, különböző tárgyak, drapéria, digitális kamerák, állvány	EPER kreatív csoport alkotásai
FOTGRÁFIAI GYAKORLATOK Expozíció	20. Mozgás és dinamizmus kifejezése		
	Rövid és hosszú expozíciós idő módosításával mozgás és dinamizmus kifejezése. Gyors mozgás megörökítésének lehetőségei, a megfelelő érzékenység, rekeszérték és idő kiválasztásával. (Összefüggések ismertetése.) Mozgástanulmány képsorozat készítése Duane Michals képe alapján csoportos munkában.	Lámpák, digitális kamerák, állvány	Duane Michals, Andy Warhol, 1972
	21. Exponálás		
	Önkifejezési lehetőségek gyakorlása az expozíciós idő, a fényviszonyok megválasztásával. Kreatív gyakorlatok az előző órához kapcsolódóan, csoportonként, meghatározott témában.	Lámpák, digitális kamerák, állvány	Ernst Haas, Bronco Rider, California, 1957
	22. Dupla expozíció		
Állóképek egymásra gyakorolt hatása, áttünésekkel. Képek egymásra vetítése, jelentésmódosítás vizsgálata. Egy adott kép átalakítása új fénykép készítésével és hozzáadásával, rávetítésével. Különböző kompozíciók készítése, vizuális élmény elemzése, megbeszélése.	Digitális kamerák, állvány, projektorok	Duane Michals, Magritte at his easel, 1965 Duane Michals, Magritte with Hat, 1965	

ÖSSZETETT VIZUÁLIS KÖZLÉSEK

Fejlesztési résztémák	Tevékenységformák, módszerek	Technikák, eszközök, anyagok	Alkotók és művek
Jelentésmódosítás - parafrázisok	23. Montázs		
	Adott képelemek kiemelésével és egymáshoz rendelésével, új tartalmak létrehozása a szürrealizmus jegyében. (Művészeti irányzat ismertetése, jeles alkotók munkáinak bemutatásával, a jellegzetességek közös megfogalmazásával.) Képvariációk készítése egyénileg.	Fénymásolatok, ragasztó, olló, lapok, digitális kamerák, állvány, okostelefon alkalmazások	Philippe Halsman , Dali Atomicus, 1948 Herbert Bayer , <i>The Lonely Metropolitan</i> , 1932
	24. Képmanipuláció		
	Képmanipuláció az alkalmazott irányzatokban, médiatartalmakban. Hatásának és szerepének feltérképezése az élet számos területéről. Különböző alkalmazásokkal, maszkolásokkal, belenyúlással, rajzolással, választott fénykép átalakítása digitálisan, vagy manuálisan, lehetőségektől függően. Egyéni alkotási folyamatok.	Lámpák, digitális kamerák, állvány, okostelefon alkalmazások, fénymásolatok, ceruza, festék	Maurice Tabard , <i>Solarized Portrait</i> , c. 1930
	25. Képatírat		
Ismert fotós alkotás, vagy műalkotás, festmény feldolgozása, reprodukálása tetszőleges módon csoportmunkában, a műalkotás jellegének, felismerhetőségének megtartásával.	Lámpák, digitális kamerák, állvány, okostelefon alkalmazások	Jan Vermeer van Delft képei	

Önreprezentáció	26. Sztárok vagyunk		
	Napjaink kedvelt, „szelfizős”, önreprezentációs folyamatát alapul véve, hasonmás „sztárportré” készítése. A hírességről készült fényképről leolvasott kompozíció, beállítás, fényviszonyok adják meg a megoldási, kivitelezési lehetőség alapját.	Digitális kamerák, okostelefon, tetszőlegesen választott tárgyak, eszközök	Cindy Sherman, <i>Untitled (As Marilyn Monroe)</i>, 1982 Cindy Sherman, <i>Lucille Ball</i>, 1975
	27. Összetartozunk		
	Összetartozás érzését kifejező alkotás létrehozása. “We belong together” című fotómontázs. Önkép, arckép témakörét érinti a feladat, emberi arcok azonosságain keresztül, az összetartozás és tolerancia kérdéseire is reflektál. A feladatban a diákok digitális portrékat készítenek egymásról. A fekete-fehérben kinyomtatott fotográfiákat csoportokban egy közös portré összeállításához használják fel.	Fénymásolatok, ragasztó, olló, lapok, okostelefon alkalmazások	Nyíregyházi Egyetem vizuális kísérletei alapján
	28. Takarásban		
	„Arcrejtés” a legegyszerűbb eszközökkel. Hogyan tudjuk karakterünket megváltoztatni? Mit jelent arcunk elrejtése? Fotómanipulációval, átfestéssel, takarással, manuális technikákkal megvalósuló egyéni és páros vizuális kísérlet.	Digitális kamerák, okostelefon, tetszőlegesen választott tárgyak, eszközök	The Lovers I, 1928 by Rene Magritte The Son of Man , 1946 by Rene Magritte Benkő Imre , Havanna- lakótelep, 1989 Déri Miklós , Ez a Tilos Rádió, 1993

Képsorozatok, képek kapcsolódási lehetőségei	29. Képsorozatok		
	Sorozatelv a fényképezésben. Képek kapcsolódási lehetőségeinek vizsgálata. Képsorozatok készítése egyénileg és csoportmunkában	Digitális kamerák, okostelefon, papír, ceruza, tárgyak	Michals Duane , I Build a Pyramid, 1978 Drégely Imre , Pisces, 1992
	30. Fotóetűd készítése		
	Adott zenére, egyéni asszociációt alapul véve, tetszőleges vizuális kifejezőeszközöket alkalmazva, 15-20 képet tartalmazó képsorozat készítése. Az egyéni alkotófolyamat végén az alkotásokat a zenei alappal együtt kell majd levetíteni.	Digitális kamerák, okostelefon alkalmazások, zene	Internetes tartalmak
	31. Panorámakép		
	Összetett kép kialakítása egy nézőpontban történt központi alkotást meghaladva, folyamatos elmozdulásokkal. Digitálisan, vagy manuálisan, kollázsként illesztik össze a képeket a tanulók. Egyéni alkotófolyamat.	Olló, ragasztó, fénymásolatok, vonalzó, fényképek	Drégely Imre , Pisces, 1992
	32. Harmóniakép		
	Harmóniakép készítése két tetszőlegesen választott fénykép felnagyításával, fénymásolatának felhasználásával. Az egyik legegyszerűbb optikai játék megismerése. Egyéni munkaforma.	Olló, ragasztó, fénymásolatok, vonalzó, fényképek	Korábbi, tanulói munkák
33. Kép, képsorozat, mozgókép			
Animáció technikájának és műfajának ismertetése. Csoportmunkában összefüggő képsorozat (25-30 kép) készítése, majd animálása megfelelő alkalmazásokkal.	Digitális kamerák, okostelefon alkalmazások, zene	Rofusz Ferenc alkotásai Macskássy Gyula alkotása	

REPREZENTÁCIÓ

Fejlesztési résztémák	Tevékenységformák, módszerek	Technikák, eszközök, anyagok	Alkotók és művek
Alkotások bemutatása értékeléssel	34. Kiállítás látogatása		
	Kiállítás csoportos megtekintése, látottak értelmezése előzetesen megadott szempontok alapján.	-----	-----
	35. Kiállítás szervezése, előkészületek		
	A tanulók válogatott munkáinak elrendezése, „keretezése”, majd a kiállítótér rendezése.	Kartonok, olló, ragasztó	-----
	36. Értékelés		
Kiállítás megnyitása, az éves munka értékelése.	-----	-----	

TANÍTÁSI - TANULÁSI PROGRAM RÉSZLETES TERVÉNEK MEGVALÓSÍTÁSA

Nyíregyházi Egyetem Eötvös József Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium

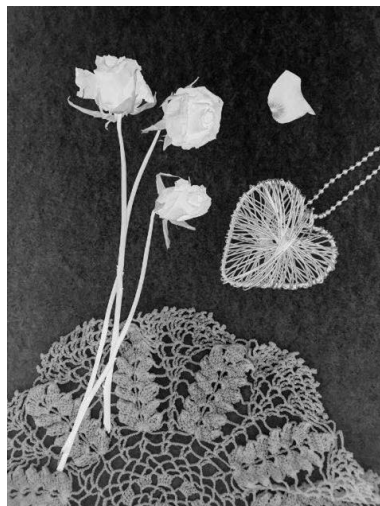
2016/2017-es tanév második félév

9.a és 9.b osztály (11 tanóra)

Az éves program tervezetének egy része került kipróbálásra a második félévben.

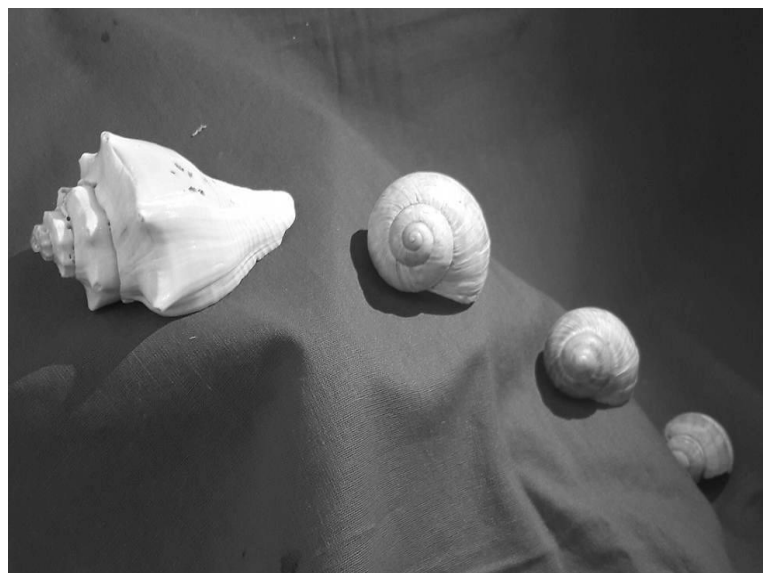
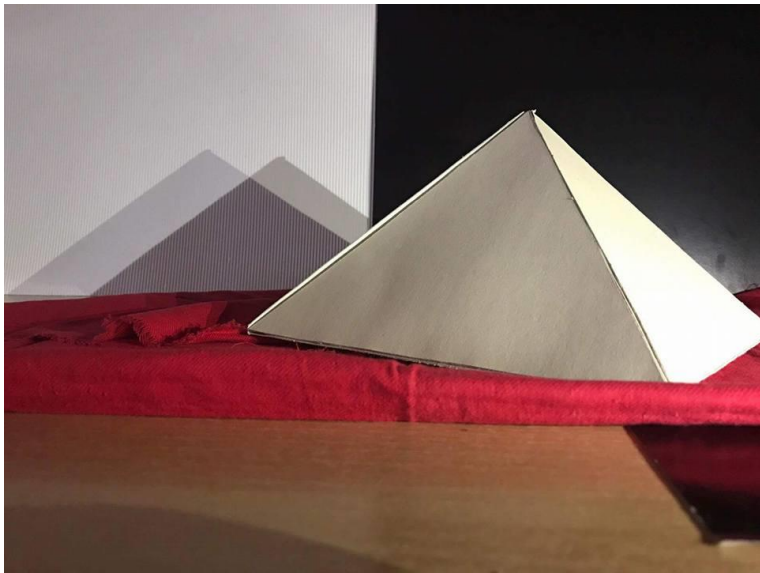
DIGITÁLIS ÁLLÓKÉPEK

Fejlesztési résztémák	Tevékenységformák, módszerek	Technikák, eszközök, anyagok
Fotográfia története	8. A technikai képrögzítés kezdetei	
	<p>A technikai képkalkotás története, meghatározó találmányok ismertetése a fotográfia területéről. A fényérzékeny anyagok természetének, jellegzetességeinek tanulmányozása. Az első fényképek mintájára fekete-fehér, negatív-pozitív eljárás kifejezőeszközeit alapul véve, kreatív fotók készítése egyénileg és csoportmunkában.</p>	<p>Okostelefonok, alkalmazások, üveglap, lámpák, fehér lapok, tárgyak</p>

DIGITÁLIS ÁLLÓKÉPEK

Fejlesztési résztémák	Tevékenységformák, módszerek	Technikák, eszközök, anyagok
Fotográfia története	10. A technikai képalkotás szerepe és funkciója napjainkban	
	A fotográfia műfajai napjainkban, alkalmazott irányzatokban megjelenő képi tartalmak szerepének és jellegének vizsgálata. Műfajok jellemzőinek áttekintése. Csendélet, mint fotográfiai műfaj. Alapvető kompozíciós formákat ismertetve, képformátumokhoz (adott oldalarányokhoz) igazítva, egyéni, illetve páros munkaformában fényképezési gyakorlatok.	Okostelefonok, alkalmazások, lámpák, színes lapok, drapériák, tárgyak

DIGITÁLIS ÁLLÓKÉPEK

Fejlesztési résztémák

Tevékenységformák, módszerek

Technikák, eszközök, anyagok

Fotográfiai gyakorlatok

11. Külső tér és épületfényképezés

A fotográfia műfajai napjainkban, alkalmazott irányzatokban megjelenő képi tartalmak szerepének és jellegének vizsgálata. Műfajok jellemzőinek áttekintése. Az épített környezet megjelenítése egyéni, szubjektív nézőpontok érvényesítése mellett.

Okostelefonok, digitális kamerák, alkalmazások, feladatlapok, digitális bemutató

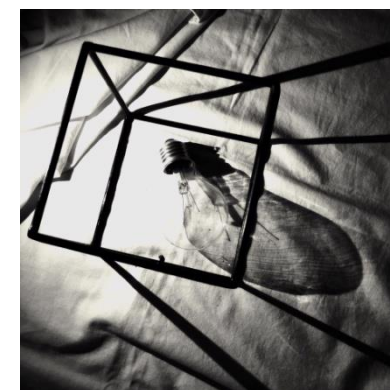
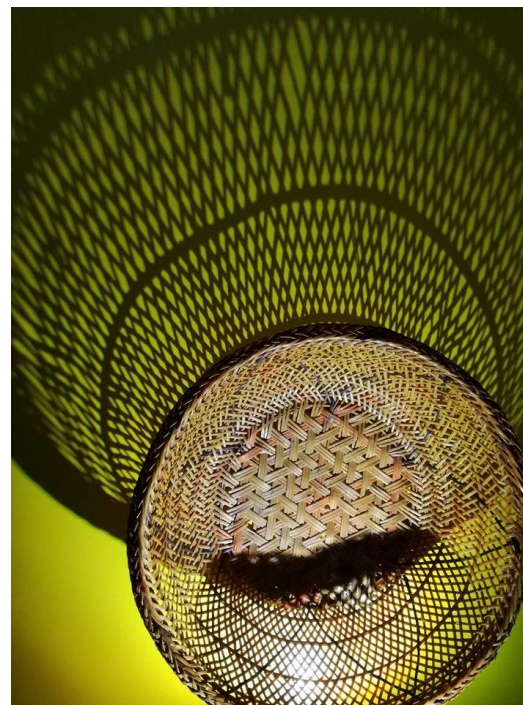
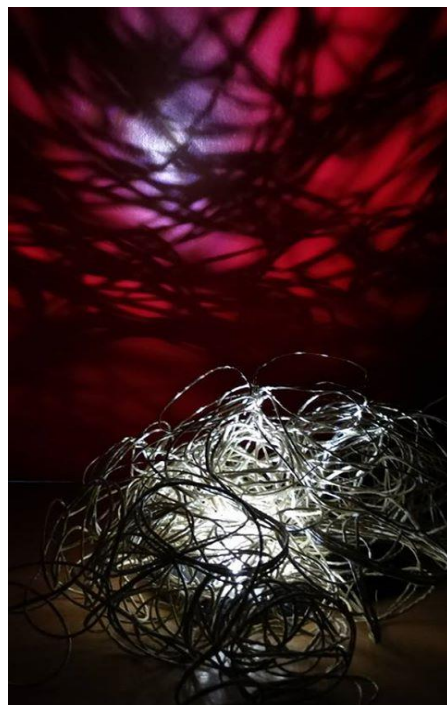
DIGITÁLIS ÁLLÓKÉPEK

Fejlesztési résztémák	Tevékenységformák, módszerek	Technikák, eszközök, anyagok
Fotográfiai gyakorlatok	15. Trükkös képek Különböző nézőpontok megválasztásával érdekes térbeli helyzetek, térbeli viszonyok leképzése. Játékos vizuális kísérletek és gyakorlatok csoportmunkában.	Okostelefonok, digitális kamerák, tárgyak, projektor, internet, digitális bemutató

DIGITÁLIS ÁLLÓKÉPEK

Fejlesztési résztémák	Tevékenységekformák, módszerek	Technikák, eszközök, anyagok
Fotográfiai gyakorlatok	17. Az irányított fény Fény és árnyék együttesének szerepe a képi környezetben, árnyéktípusoknak, mint kifejezőeszköznek a vizsgálata és alkalmazása vizuális gyakorlatok során csoportmunkában.	Okostelefonok, kamerák, fényforrások, tárgyak, drapériák, kartonok

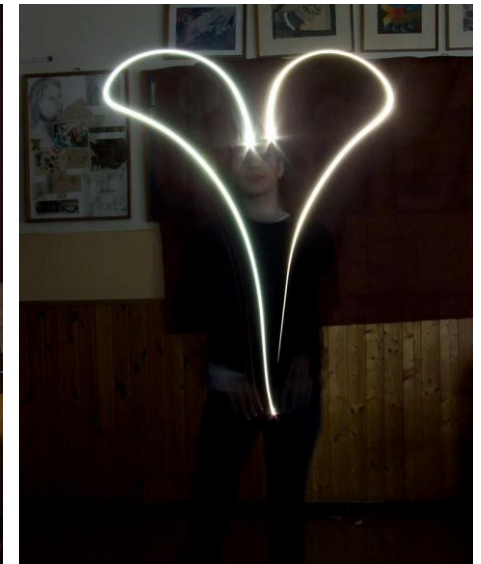
DIGITÁLIS ÁLLÓKÉPEK

Fejlesztési résztémák	Tevékenységformák, módszerek	Technikák, eszközök, anyagok
Fotográfiai gyakorlatok	18. Az irányított fény Portrévilágítás alapjainak ismertetése kamerakép kivetítésével. Világítási gyakorlatok különböző fényforrások használatával csoportmunkában.	Különböző fényforrások, digitális kamerák, okostelefonok, drapériák, kartonok

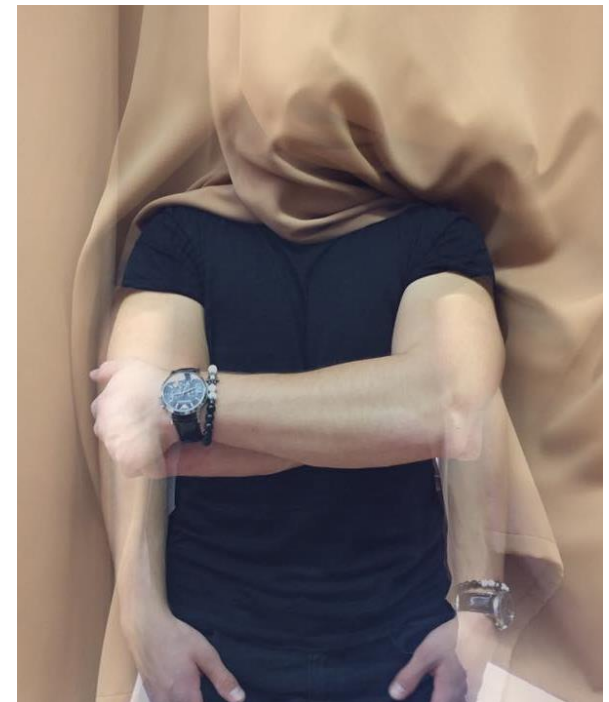
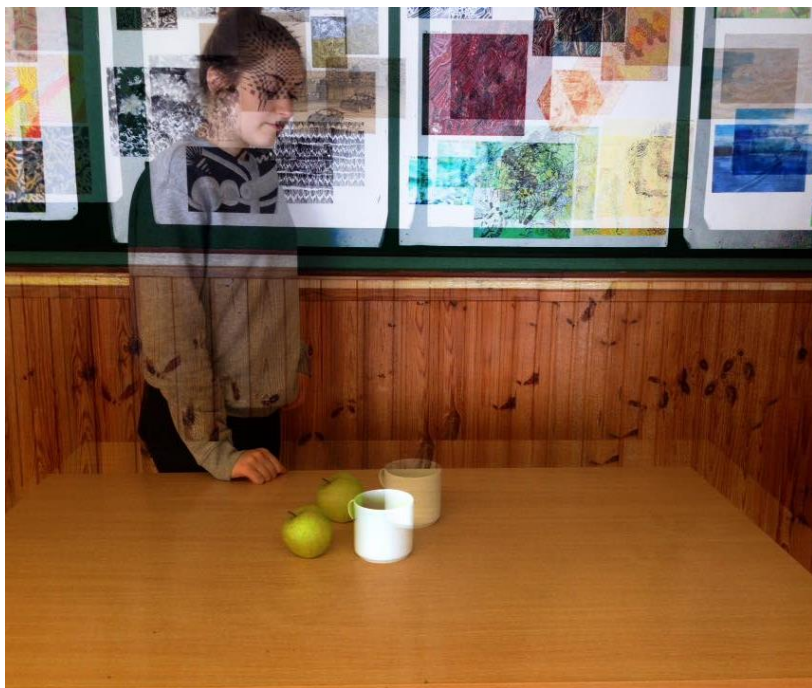
DIGITÁLIS ÁLLÓKÉPEK

Fejlesztési résztémák	Tevékenységszabványok, módszerek	Technikák, eszközök, anyagok
Fotográfiai gyakorlatok	20. Mozgás és dinamizmus kifejezése	Különböző fényforrások, digitális kamerák, okostelefonok, drapériák, kartonok
	Rövid és hosszú expozíciós idő módosításával mozgás és dinamizmus kifejezése. Gyors mozgás megörökítésének lehetőségei, a megfelelő érzékenység, rekeszérték és idő kiválasztásával. (Összefüggések ismertetése.) Mozgástanulmány képsorozat készítése Duane Michals képe alapján csoportos munkában.	

DIGITÁLIS ÁLLÓKÉPEK

Fejlesztési résztémák	Tevékenységformák, módszerek	Technikák, eszközök, anyagok
Fotográfiai gyakorlatok	22. Dupla expozíció Állóképek egymásra gyakorolt hatása, áttünésekkel. Képek egymásra vetítése, jelentésmódosítás vizsgálata. Egy adott kép átalakítása új fénykép készítésével és hozzáadásával, rávetítésével.	Digitális kamerák, okostelefonok, alkalmazások, tárgyak, kellékek

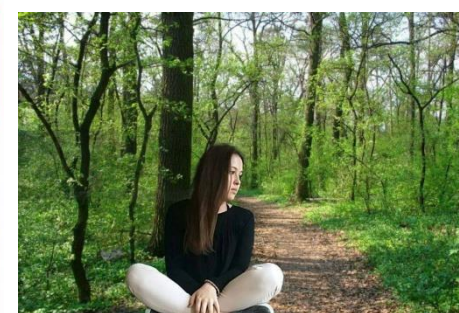
ÖSSZETETT VIZUÁLIS KÖZLÉSEK

Fejlesztési résztémák	Tevékenységformák, módszerek	Technikák, eszközök, anyagok
Jelentésmódosítás, parafrázisok	23. Montázs Adott képelemek kiemelésével és egymáshoz rendelésével, új tartalmak létrehozása a szürrealizmus jegyében. (Művészeti irányzat ismertetése jeles alkotók munkáinak bemutatásával, a jellegzetességek közös megfogalmazásával.) Képvariációk készítése egyénileg.	Digitális kamerák, okostelefonok, alkalmazások

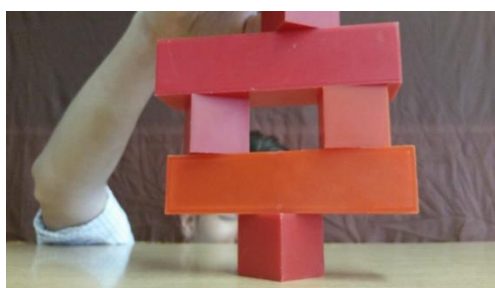
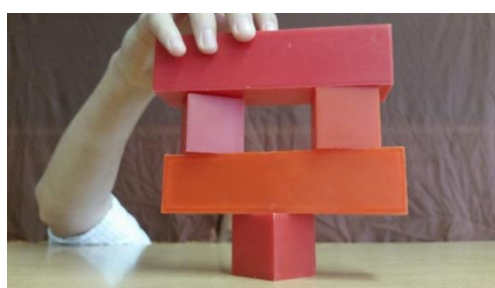
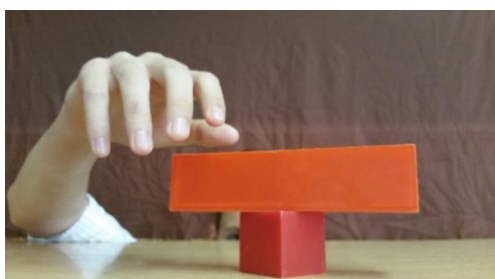
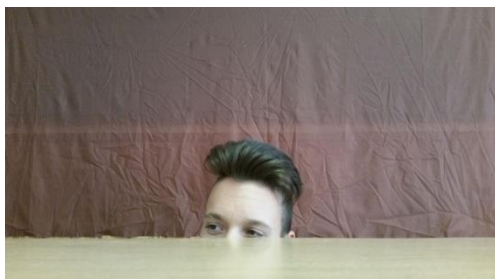
ÖSSZETETT VIZUÁLIS KÖZLÉSEK

Fejlesztési résztémák	Tevékenységformák, módszerek	Technikák, eszközök, anyagok
Jelentésmódosítás, parafrázisok	24. Képmanipuláció	
	<p>Képmanipuláció az alkalmazott irányzatokban, médiatartalmakban. Hatásának és szerepének feltérképezése az élet számos területéről. Különböző alkalmazásokkal, maszkolásokkal, belenyúlással, rajzolással, választott fénykép átalakítása digitálisan, vagy manuálisan, a lehetőségektől függően. Egyéni és csoportos alkotási folyamatok.</p>	
	<p>Digitális kamerák, állvány, okostelefonok, alkalmazások</p>	

ÖSSZETETT VIZUÁLIS KÖZLÉSEK

Fejlesztési résztémák	Tevékenységformák, módszerek	Technikák, eszközök, anyagok
Jelentésmódosítás, parafrázisok	29. Képsorozatok	Digitális kamerák, állvány, okostelefon, tárgyak, asztal, collage alkalmazás
	Sorozatelv a fényképezésben. Képek kapcsolódási lehetőségeinek vizsgálata. Képsorozatok készítése két koncepció szerint, egyénileg és csoportmunkában.	

A MEGVALÓSULÓ TANÍTÁSI-TANULÁSI PROGRAM FEJLESZTÉSI CÉLJAI

Nyíregyházi Egyetem Eötvös József Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium
9.a és 9.b osztály

DIGITÁLIS ÁLLÓKÉPEK

Fejlesztendő képességek, attitűdök	Elsajátítandó ismeretek	Értékelési módszerek
<p>Kifejezés: Személyes gondolatok, érzelmek vizuális megjelenítése.</p> <p>Alkotóképesség: A technikai képkészítő eszköz tudatos használata. Komponáló képesség fejlesztése.</p> <p>Befogadás: A művészet stíluskorszakait reprezentáló legfontosabb fotográfiai, képzőművészeti alkotások, (alkotók) felismerése, jelentőségének megértése. Képolvasás képességének fejlesztése.</p> <p>Kommunikáció: Egyéni vélemény megfogalmazása verbális és vizuális közlésmódban.</p> <p>Szociális kompetencia: Csoportmunkában pozitív csapatjátékos attitűd fejlesztése, a hatékony együttműködés alapjainak kialakítása.</p> <p>Tanulási, művelődési kompetencia.</p>	<p>A fotóművészet stíluskorszakait reprezentáló legfontosabb művészeti alkotások, alkotók ismerete.</p> <p>A technikai képrögzítés kultúrtörténeti szerepének értelmezése.</p> <p>A technikai képkészítés műfajainak, kifejezőeszközeinek ismerete.</p> <p>A fényképezés képkészítő lehetőségeinek ismerete, és megértése, azok alkalmazása.</p> <p>A kiemelés (hangsúlyozás) alapvető eszközeinek megismerése a digitális állóképeken.</p>	<p>Tanulói portfólió készítése online médiafelületen.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tanári egyéni értékelésre és csoportos értékelésre is lehetőség nyílik. - Szóbeli korrektúra és értékelés - Írásos értékelés - egyénileg - Tanulói önértékelés szóban és írásban - Közös értékelés, a tanulók egymás munkáit is értékelik.

ÖSSZETETT VIZUÁLIS KÖZLÉSEK

Fejlesztendő képességek, attitűdök	Elsajátítandó ismeretek	Értékelési módszerek
<p>Kifejezés, alkotóképesség: A fotografikus látásmód kialakítása, a technikai médium sajátosságainak tudatos alkalmazása.</p> <p>Befogadás: A művészet stíluskorszakait reprezentáló legfontosabb művészeti alkotások, alkotók felismerése, jelentőségének megértése. Fényképnek, mint műalkotásnak az értelmezése a kortárs művészetben.</p> <p>Problémamegoldó képesség: Adott feladatok értelmezése, szempontok szerint történő kivitelezése.</p> <p>Kommunikáció: Egyéni vélemény megfogalmazása verbális és vizuális közlésmódban.</p> <p>Kreativitás: Egyéni megoldási lehetőségek, sajátos formanyelvi megoldások kidolgozása.</p> <p>Alternatív gondolkodás</p>	<p>Képek egymásra hatásából származó vizuális formanyelv ismerete.</p> <p>Történet elbeszélésének módja lineáris formában, több kép összefűzésével, képsorozaton keresztül.</p> <p>Idő- és térbeli változások megjelenítése állóképen és képsorozaton.</p> <p>Adott képelemek kiemelésével és egymáshoz rendelésével, új tartalmak létrehozása, a képi kontextus és az elemek egymásra gyakorolt hatásának értelmezése.</p> <p>Komplex vizuális kifejezés eszköztárának elsajátítása a fotográfia tárgykörét érintve.</p> <p>Képsorozatból mozgókép készítése, a technika ismerete és tetszőleges műfajának alkalmazása.</p>	<p>Tanulói portfólió készítése online médiafelületen.</p> <p>- Tanári értékelésre, tanulói önértékelésre és csoportos értékelésre is lehetőség nyílik.</p> <hr/> <p>- Szóbeli (egyéni, csoportos) korrektúra és értékelés</p> <p>- Írásos tanári értékelés - egyénileg</p> <p>- Tanulói önértékelés szóban és írásban</p> <p>- Közös értékelés - tanulók egymás munkáit is értékelik</p>

REPREZENTÁCIÓ

Fejlesztendő képességek, attitűdök	Elsajátítandó ismeretek	Értékelési módszerek
<p>Önismeret: Reális kép kialakítása, erősségek és esetleges hiányosságok felismerése.</p> <p>Kommunikáció: Egyéni vélemények érthető, pontos megfogalmazása.</p> <p>Esztétikai és művészeti tudatosság</p>	<p>Saját munkákból adott szempontok szerint válogatott anyag (portfólió) összeállítása, a válogatás szempontjainak értelmezése és érvelés a választás mellett.</p> <p>Alkotások esztétikus elrendezése, kiállítótér berendezése.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Tanári verbális, illetve érdemjeggyel történő szummatív értékelés - Tanulói, egyéni értékelés, önreflexió

TANÍTÁSI-TANULÁSI PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSA

ÖSSZEGZŐ ÉRTÉKELÉS - REFLEXIÓK

A félév feladata:

- A félév célkitűzése volt a digitális fényképezés alapvető technikai ismereteinek átadása, illetve vizuális gyakorlatok során a médiumban rejlő kifejezési lehetőségek megismertetése a diákokkal.
- Az alkotótevékenység tapasztalataiban konkretizálódó ismeretek értelmezésével a diákok megteremthessék egy szélesebb esztétikai műveltség, kritikai készség alapjait.
- Befogadói aspektusból a különböző technikai eljárásokkal készült fényképek, fotografikus műalkotások elemzésein keresztül a vizuális nyelvi műveltség, valóságérzékenység, esztétikai ítézőképesség fejlesztése élvezett prioritást. A modul feladata volt továbbá feltárni, bemutatni a vizuális kommunikáció képi jelenségeiben az objektív törvényszerűségeket.

A félév során a tanulók - a pedagógiai koncepciónak megfelelően – alaposan megismerhették a digitális képalkotás technikai alapjait és a műfajban rejlő önkifejezési lehetőségeket. A diákok alkotófolyamatokon keresztül sajátíthatták el a technikai médium által közvetített tartalmak vizuális formanyelvét. Gyakorlatorientált tanórákon a fiatalok játékos kísérleteket végezhettek, ami lehetőséget teremtett arra, hogy változatos képi kifejezőeszközök alkalmazásával megtanulják a tartalom és forma szintézisének megteremtését és a nézői figyelem irányításának módját az állóképeken.

A képzés eredményeképpen a tanulók képessé váltak a közvetlen érzéki tapasztalat és a technikai reprodukciók virtuális világának megkülönböztetésére, ezzel párhuzamosan a síkbeli és térbeli vizuális kifejezőeszközök adekvát használatában szereztek jártasságot. A digitális eszközzel párhuzamosan az analóg fényképezési eljárásokról is ismereteket szereztek. A 20. századi és kortárs fotográfusok válogatott műveinek elemzése a képolvasás képességét fejlesztette, ezáltal a művészi látásmód kibontakozását segítette elő. A képek technikai, tartalmi elemzésén túl a tanulók kifejleszthették a fotografikus, vizuális nyelv vonatkozásában a kritikus attitűdöt is.

A megvalósult tanítási-tanulási program összegző értékelése:

Nagyon szerencsésnek mondhatom magam, hogy ebben a kísérleti programban és tantárgyi innovációban tanítványaimmal együtt részt vehetek. Már az első félév alatt hasznos tapasztalatokat szerezhettünk közösen a tanulókkal, és az élményközpontú tanórák viszonylatában a diákok érdeklődése és produktív alkotótevékenysége rávilágított arra, hogy milyen fontos törekvés új irányokat keresni a vizuális kultúra tanításában.

A Havasi Tamás és Dr. Orosz Csaba által gimnáziumi évfolyamokra kidolgozott vizuális médiakultúra modul pedagógiai programja számos hiánypótló elemmel gazdagította a vizuális kultúra tantárgy Nemzeti alaptantervben megfogalmazott tartalmi, fejlesztési területeit. A modern kor képi kultúráját és technikai apparátusát fókuszában tartó pedagógiai program elősegítette, hogy tanárként, az eddigiektől eltérően - a hagyományos kereteket meghaladva, attól kicsit elrugaszkodva - más irányból közelíthessem meg a tanórák élményszerű vizuális gyakorlatait, a tanulói alkotófolyamatot, és a műalkotások befogadását célzó kompetenciák fejlesztését. A vizuális kultúra órák lehetőséget adtak arra, hogy új, hatékony pedagógiai módszerek kidolgozására tegyek kísérletet.

Az általam kidolgozott tanítási-tanulási program a fényképezőgépet, mint a képalkotás korszerű eszközét helyezi a diákok kezébe, reflektálva napjaink legfontosabb kommunikációs tendenciájára, melynek a fotó alapvető eszköze. A fénykép napjainkban már nem másodrendű információhordozó, hanem közvetlenül tartalomává vált, melyet alkalomadtán csupán kiegészít az írott szöveg. A vizuális média folyamatos térhódítása, az online platformok, a közösségi portálok „képfaló” mechanizmusai hatványozódó pixeldömpinget eredményeztek. Az új interaktív, elektronikus felületek új funkcióval ruházták fel a fényképeket, melyek felhasználásuk függvényében egyszerre lettek dokumentációk, prezentációk, vagy a megtévesztés eszközei. Talán nem túlzás azt állítani,

hogy a képek sokrétű olvasásának képessége a 21. században olyan tudás, mely segíti birtokosát a tájékozódásban, információszerzésben, magabiztosságot és médiatudatosságot eredményez. Ennek a tudásnak az átadását célozta meg a pedagógiai koncepció, illetve az azon alapuló tanítási-tanulási program. A mozgóképkultúra és médiaismeret tantárgy tartalmi elemei a vizuális kultúra kifejezést, képzőművészetet érintő fejlesztési célkitűzéseivel integrálódtak a tanítási-tanulási programba. Bizonyos témakörök a kísérleti tanítások által részletes, alapos feldolgozásra adtak lehetőséget, melyek valóban nagyon hasznosnak, eredményesnek bizonyultak. A képmódosítást, manipulációt magába foglaló tanórák, melyek a digitális technológián alapulnak, a médiatudatosság kialakításában komoly szerepet tölthetnek be és segítették a tanulókat a képi világ által prezentált valóság újraértelmezésében.

A tanulók nagy része rendelkezik okostelefonnal, fényképek készítésére alkalmas eszközökkel, melyekkel napi szinten állítanak elő digitális tartalmakat és használják fel azokat a legkülönbözőbb célokra. A fényképezés alapismereteinek, technikai hátterének ismertetése, a technikai képalkotási módok bemutatása, a digitális alapokon nyugvó eljárások és alkalmazások kipróbálása a diákoknak új perspektívát adott az önkifejezésben.

A programban két digitális fényképezőgépet használtunk, illetve a tanulók leginkább saját eszközeikkel oldották meg a feladatokat. Nem jelentett gondot az eszközök hiánya. Fontosnak tartottam, hogy olyan programot dolgozzak ki, mely nem igényel drága eszközöket, komoly beruházást. (A gyakori csoportmunkának köszönhetően, ha a diákoknak nem lett volna saját eszköze, egy 30 fős osztály esetében 10 tablet bevonásával eredményesen teljesíthetőek lettek volna a programban leírt feladatok.) A modern eszközöknek köszönhetően - a manuális technikához képest - a képi leképezés, a vizuális tartalmak létrehozása egyszerűbbé vált a tanórákon, számos variációs lehetőséget, jó megoldást és sikerélményt rejtve magában. Nem kötötte gúzsba az alkotói szabadságot a manuális technikák gyakran nehézkes, időigényes alkotói folyamata, a 45 percre szabott időkorlát, sem az a tény, hogy komolyabb rajzi rutin hiányában, vagy egy félresiklott koncepció miatt esetleg nem az elvárások szerint formálódott a tanulói alkotás. A diákok tanórán megnyilvánuló lelkesedése engem is motivált és inspirált, öröm volt látni és tapasztalni, hogy bizonyos gyakorlatok az iskola falain túl, tanórát meghaladva is folytatódtak. Egyes témakörök jobban felkeltették a diákok érdeklődését, szívesen időztek a feladat megoldásán, új nézőpontokat, saját elképzeléseket megvalósítva, integrálva azokat a feladatba. Egyre ügyesebbek lettek, egyre tudatosabbak és kritikusabbak saját munkáikat illetően.

A kísérleti program végén végeztem egy írásbeli felmérést, melyben megkértem őket, fogalmazzák meg, mit jelentettek nekik a kísérleti tanórák, mit tanultak a félév során. A válaszokat összevetve elmondható, hogy pozitívan vélekednek a tanórákról, ezek elnyerték a tetszésüket és úgy érezték, sokat fejlődtek a félév alatt. Néhány példa a tanulói válaszokból:

- *„Nekem jobban tetszettek ezek az órák. Érdekesebbek és kötetlenebbek voltak. Szerintem már szebb, esztétikusabb fényképeket készítek.”*
- *„Tetszettek ezek az órák, mert minden héten más technikát ismertem meg. Jobban odafigyelek a képek hátterére, a fényekre, az elrendezésre, és más képekről is tudok véleményt alkotni.”*
- *„Szerintem ezek az órák nem voltak rosszak, bár én rajzórákat is nagyon szerettem. Nagyon tetszik a fotós szakma, ezért szerintem jó alapot adott.”*
- *„Sokkal jobban éreztem magam, mint rajzórakon, mivel jobban ki tudtam bontakozni, a kreativitásomat használhattam, a fotós „énemet” próbálgathattam. Kreatívabb lettem, jobban meglátom a fényképes megoldásokat.”*
- *„Nekem tetszettek ezek az órák, mivel szerintem ezeket a dolgokat jobban tudjuk hasznosítani a mai életben, mint a rajzolást. A képi manipuláció technikáját jobban tudom használni, és odafigyelek a kompozícióra és a megvilágításra is. A képeimet jobban meg tudom szerkeszteni, mint azelőtt.”*
- *„Nekem jobban tetszettek a kísérleti órák, mint a hagyományos rajzos órák. Mindenki nagyobb kedvvel és aktivitással csinálta a feladatokat. Jobban megfigyelem a dolgokat és figyelek a látványra.”*

Úgy gondolom, a gimnáziumi képzésben komoly létjogosultsága lenne vizuális kultúra tanórákon a fotografiai gyakorlatoknak. Elmondható, hogy a tanulók sokkal jobban megértették a vizuális kifejezőeszközök szerepét és tudatos alkalmazásuk fontosságát a műalkotások vonatkozásában. A fényképezési gyakorlatok tapasztalatait átültették a képolvasásba is, a művészettörténet kiemelkedő festészeti alkotásaiban is könnyűszerrel felismerték az alkotói koncepció és a képi kifejezőeszközök kapcsolatát, a nézői figyelem irányításának eszközeit, így befogadóként is aktívabbak lettek.

TANÍTÁSI-TANULÁSI PROGRAM

2017/18

A Vizuális médiakommunikáció modul pedagógiai koncepciójának
megvalósításhoz

Klima Gábor

Eötvös József Gimnázium, Budapest

Művésztanár, PhD hallgató, ELTE

Tanítási tanulási program

a Vizuális média modul pedagógiai koncepciójának megvalósításhoz

Kipróbálás: 2016/17. tanév, a megvalósítás kezdete a 2. félévben, 2017 februártól

9C – Heti egy órában: 18 tanóra

9D – Heti egy órában: 18 tanóra

Téma	Időigény - 18 óra	Fejlesztési résztémák	Integráció
A fotográfiai jel, dokumentum és allegória			
Globális felmelegedés. A fotográfiai dokumentum.	1 óra	A fotográfia dokumentáló karaktere a téma bemutatását szolgálja.	Média, földrajz, történelem
Globális felmelegedés. A fotográfiai jel.	1 óra	A fotográfia jel karaktere egy elvontabb ábrázolási rendszer felé vezet, hidat képezve a dokumentálás és szimbólikus ábrázolások között.	Média, földrajz, történelem
Globális felmelegedés. A fotográfiai allegória.	1 óra	A fotográfiai allegória lehetőséget teremt egyéni interpretációk és elvontabb, konceptuális jellegű megoldások kidolgozására.	Média, földrajz, történelem

Téma	Időigény - 18 óra	Fejlesztési résztémák	Integráció
Portré és önarckép parafrázis (a "selfie" kontextusai)			
1. Művészettörténeti példák vetítése és megbeszélése, a portré ábrázolásának fejlődése napjainkig.	1 óra	A feladat témája a portré, mint képzőművészeti eszköz és fogalomrendszer megismerése. A tematika alapját képező problémafelvetés a különböző portréábrázolások jelentőségének és jelentéseinek megismerése.	Média, Történelem
2. Kortárs alkotók munkáinak megismerése, a konceptuális önarckép megjelenése a művészetekben.	1 óra	A 21.sz. vizuális művészeteinek és konceptuális gondolat rendszereinek megismerése egy speciális területen keresztül	Média, történelem
3. A selfie jelenség robbanása és gyorsuló terjedése. A kép tárgya fontos vagy az, hogy én is rajta vagyok?	1 óra	Művészettörténeti példáktól indulva megérkezünk korunk "selfie kultúrájáig". A tematika többek között arra a jelenségre kíván reflektálni, hogy az elmúlt évtizedekhez képest életünk sokkal erősebben dokumentált képileg.	Média, történelem

Téma	Időigény - 18 óra	Fejlesztési résztémák	Integráció
Dokumentum és fikció kapcsolatai, a fikciós dokumentumfilm			
1. Híres példák vetítése és megbeszélése (Olajfalók, Jan Sverák, 1987). Az áldokumentumfilmek egyik leghíresebb, stílus-teremtő alkotásának megismerése és értelmezése	1 óra	A tematika alapját képező problémafelvetés a dokumentum érték kérdése. A dokumentumfilm eszköztárát alkalmazva hogyan mutathatunk be nem létező dolgokat? Illetve ha maga a médium feltételezi az igazság és hitelesség jelenlétét, akkor hogyan alkalmazható hazugságra?	Média
2. Riport- és dokumentumfilmek közti különbségek, hasonlóságok. Dokumentálás és történet mesélés közötti kapcsolatrendszerek.	1 óra	A hír hírértéke, a média történetmesélés, a média narratíva valóság alakító hatásának kérdésköre.	Média
3. A filmkészítés technikai alapjai, a gyártásban résztvevő szereplők	1 óra	A gyakorlati feladat egy rövid áldokumentumfilm forgatása lesz. Az osztály két csoportra osztva dolgozik. Modellezzük a filmkészítés különböző szerepeit is (rendező, operatőr, vágó stb). Iskolán kívüli feladat, az iskolai órákon a tematika elméletével és történetével ismerkedünk vetítés és kiselőadások formájában.	Média

Téma	Időigény - 18 óra	Fejlesztési résztémák	Integráció
Műemlék/Emlékmű, a történelmi és társadalmi tér összefüggései			
1. Nemzetközi és hazai példák vetítése hasonló témakörökben. Mitől lesz valami műemlék, és minek állítunk emlékművet?	1 óra	<p>A feladat témája a történelmi emlékezet és a különböző történelem narratívák megjelenése.</p> <p>A tematika problémafelvetése az épített környezet, mint társadalmi tér, és a kollektív emlékezet, mint történelmi tér összefüggéseire kíván reflektálni. Az emlékművek és műemlékek megjelenése különböző összefüggésekben jó leképezését adják a hatalmi struktúrák öndefinícióinak. Ennek megértése és tudatos értelmezése fontos eleme a történelemről való gondolkodásnak.</p>	Média, történelem
2. Fikciós emlékmű tervezés	1 óra	Gyűjtés emlékművekről, majd fikciós emlékmű tervezése. A feladat olyan dolognak emlékművet állítani, ami a személyes élethez kötődik valamilyen módon.	Média, történelem
3. Valós témát feldolgozó emlékmű tervezés	1 óra	Valós, történelmi eseményt feldolgozó emlékmű -terv készítése.	Média, történelem

Téma	Időigény - 18 óra	Fejlesztési részművek	Integráció
Storyboard és képregény, a rajzfilmkészítés alapjai			
1. A feladat témája egy személyes, családi történet ábrázolása.	1 óra	A tematika probléma felvetése a plánok, nézetek, kompozíciós elemek megjelenése és használata a történet mesélésben.	Média, történelem, irodalom, dráma
2. Mi a storyboard, hol és mire használják? Gyakorlati példák vetítése. Szöveg és kép kapcsolata. Hogyan lép tovább a képi történet mesélés a textus irányába a képregényeknél.	1 óra	Az első részben a tanulóknak le kell írniuk és ábrázolniuk egy családi történetet. Az ábrázolás formája kötött, amennyiben a storyboard és képregény formanyelvét kell használniuk. Itt a hangsúly a különböző plánok és kompozíciók tudatos használatán van.	Média, történelem, irodalom, dráma
3. A rajzfilm, mint megmozdult képi narráció. Animációs filmek vetítése és elemzése technikai szempontból.	1 óra	A második részben egy-két jelenet kiválasztása után egy stopmotion animációt kell készíteniük. A karakterek és hátterek újrarajzolása és kivágása után egy kb 3sec hosszú mozgóképsorból (24fps-sel számolva ez 72 képkocka) kell ismétlődő szekvenciát készíteniük. A végeredmény egy "gif" lesz, amit a saját történetük storyboardjából hoznak létre.	Média, történelem, irodalom, dráma

Téma	Időigény - 18 óra	Fejlesztési résztémák	Integráció
Kiállítás látogatás és konceptuális alkotói munka			
1. A feladat témája egy kiállítás megtekintése, értelmezése és feldolgozása. A téma problémafelvetése a kortárs képzőművészet befogadásának és átadhatóságának kérdéskörét járja körül.	1 óra	A konceptuális képzőművészet társadalmi érzékenysége és alkotói mechanizmusai hasznos mintákkal szolgálhatnak a félév tematikájának gyakorlati és elméleti oldalhoz egyaránt. A projekt alapú csoportos munka megjelenése és gyakorlása a rajzóra keretein belül egy nagyon fontos prioritás a félév során. Ehhez szolgálhat mintául egy csoportos kiállítás alapos értelmezése, feldolgozása.	Média, történelem, irodalom, dráma
2. Kiállítás megtekintése az FKSE Stúdió galériájában, ahol az alkotók és kurátorok segítenek a koncepció értelmezésében. Egy kortárs képzőművészettel foglalkozó szervezet megismerése.	1 óra	A téma fő fókusza a tanulók alkotóként történő megjelenése egy kortárs képzőművészeti kiállítás kontextusában. A konceptuális művészet fogyasztásának, átadásának és létrehozásának folyamatai.	Média, történelem, irodalom, dráma
3. A látottak, hallottak közös elemzése rajzórán	1 óra	A feladat gyakorlati része egy munka elkészítése a kiállítás koncepciójához illeszkedve. A technika itt már teljesen kötetlen. A félév során elsajátított fotografiai és videó technikák, illetve installatív munkák létrehozása ugyanúgy lehetséges, mint a hagyományos grafikai és festészeti technikákkal történő feladatmegoldás	Média, történelem, irodalom, dráma

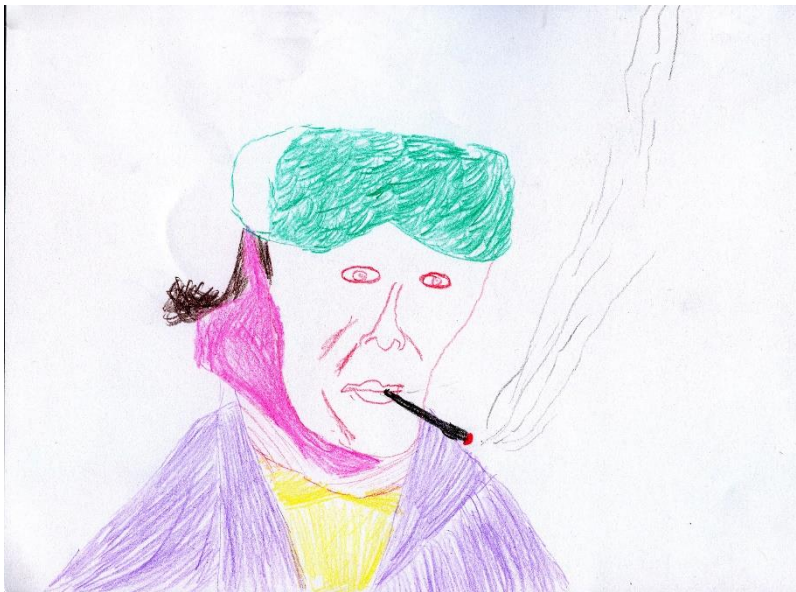
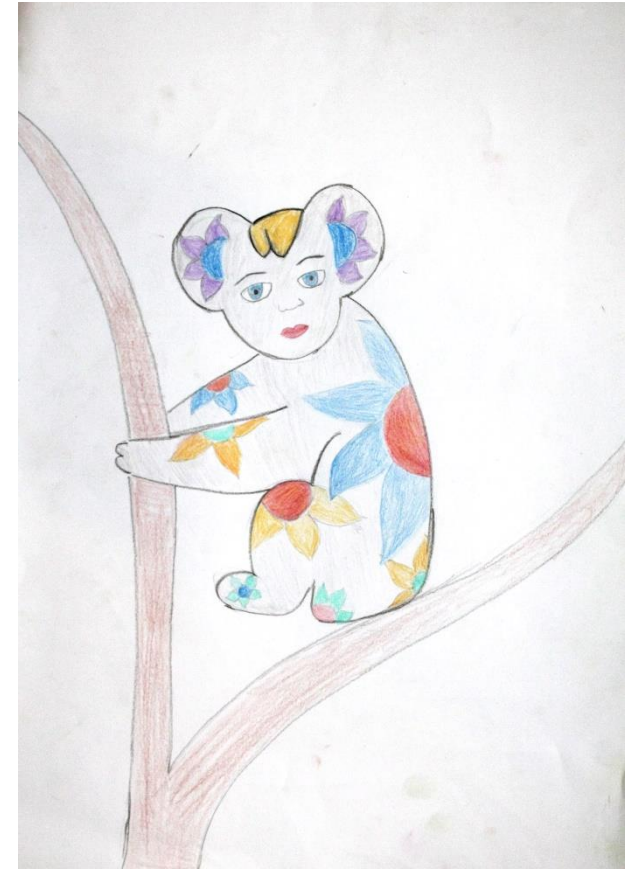
Az 1. tanév részletes terve

Kipróbálás: 2016/17. tanév, a megvalósítás kezdete a 2. félévben, 2017 februártól

Téma	Idő-igény	Fejlesztési résztémák, tartalmak	Tevékenységformák, módszerek	Technikák, eszközök, anyagok
1. A fotográfiai jel, dokumentum és allegória				
1. Globális felmelegedés, a fotográfiai dokumentum.	1	A fotográfia dokumentáló karaktere a téma bemutatását szolgálja. Dokumentarista fotográfia alapelveinek és munkamódszereinek ismertetése. Fotótechnikai alapismeretek. A jelenségre való reflektálás fotográfiai lehetőségei. Mi a globális felmelegedés jelenség-halmaza?	Vetítés és beszélgetés a témáról. A tervezési feladat kiadása önálló munkavégzésre. Példák keresése a fotográfiában, művészetben.	Digitális és analóg fényképezőgépek, mobiltelefon, képszerkesztő szoftverek, projektor. Hf.: A feladathoz kapcsolódó önálló gyűjtés készítése.
2. Globális felmelegedés, a fotográfiai jel.	2	A fotográfia jel karaktere egy elvontabb ábrázolási rendszer felé vezet, hidat képezve a dokumentálás és szimbolikus ábrázolások között. Mit nevezünk képi jelnek? Jelek a más művészeti ágakban.	Vetítés és beszélgetés a témáról. Jelek készítése órán, rajz és fotográfiai eszközökkel. Emlék és nyom összefüggései. Jel és dokumentum különbségeinek vizsgálata. A tervezési feladat kiadása önálló munkavégzésre	Digitális és analóg fényképezőgépek, mobiltelefon, képszerkesztő szoftverek, projektor. Rajzeszközök, digitális és analóg kollázs lehetőségei tanórán. Hf.: A feladathoz kapcsolódó önálló gyűjtés készítése.
3. Globális felmelegedés, a fotográfiai allegória.	3	A fotográfiai allegória lehetőséget teremt egyéni interpretációk és elvontabb, konceptuális jellegű megoldások kidolgozására. Mi a megrendezett fotó? Hogyan jutunk el a dokumentálástól a jelek keresésén át az allegórikus képi rendszerekig?	Vetítés a megrendezett fotóról. Allegórikus jelenetek kitalálása, a globális felmelegedés megszemélyesítése. Az elkészítendő képek megtervezése, csoportos munka megkezdése. A tervezési feladat kiadása önálló munkavégzésre, a folyamatban lévő munkák áttekintése és értékelése.	Digitális és analóg fényképezőgépek, mobiltelefon, képszerkesztő szoftverek, projektor. Rajzeszközök, digitális és analóg kollázs lehetőségei tanórán.

Téma	Időigény	Fejlesztési résztémák, tartalmak	Tevékenységformák, módszerek	Technikák, eszközök, anyagok
2. Portré és önarckép parafrázis (a "selfie" kontextusai)				
1. Művészettörténeti példák vetítése és megbeszélése, a portré ábrázolásának fejlődése napjainkig.	4	A feladat témája a portré, mint képzőművészeti eszköz és fogalomrendszer megismerése. A tematika alapját képező problémafelvetés a különböző portréábrázolások jelentőségének és jelentéseinek megismerése. Önarckép és portré párhuzamainak ismertetése és történeti áttekintése	Vetítés a portré és önarckép ábrázolások történetéről, a kezdetektől korunkig. A látottak összefoglalása és a feladatok kiadása egyéni és órai munkavégzésre.	Digitális és analóg fényképezőgépek, mobiltelefon, képszerkesztő szoftverek, projektor.
2. Kortárs alkotók munkáinak megismerése, a konceptuális önarckép megjelenése a művészetekben.	5	A feladat gyakorlati megoldása egyrészt egy híres portré fotográfiai parafrázisát jelenti majd. A cél nem a kép újratereztése, hanem átkontextualizálása mai környezetbe. A tematika többek között arra a jelenségre kíván reflektálni, hogy az elmúlt évtizedekhez képest életünk sokkal erősebben dokumentált képileg. A most iskolás korú generációról összehasonlíthatatlanul több kép készül, mint a korábbi generációkról. A valós személyként történő megjelenés a virtuális térben rendkívül komplex probléma halmazt hagy maga után, ennek dekódolása és megértése a 21. század vizuális és média kultúrájának megértéséhez elengedhetetlen kulcsot jelent.	Vetítés kortárs példákból. Önarckép és portré megjelenése a 21. sz. vizuális kultúrájában és művészetében.	Digitális és analóg fényképezőgépek, mobiltelefon, képszerkesztő szoftverek, projektor. Rajzeszközök, digitális és analóg kollázs lehetőségei tanórán.
3. A selfie jelenség robbanása és gyorsuló terjedése. A kép tárgya fontos vagy az, hogy én is rajta vagyok?	6	A második rész egy rajzi feladat. Fiktív önarckép készítése grafikai és festészeti technikák alkalmazásával. Az önarckép, mint idealizált Én-kép ábrázolás.	Elemző beszélgetés a korábbi vetítések anyagából. Rajzi feladat órai tervezése és megoldása.	Digitális és analóg fényképezőgépek, mobiltelefon, képszerkesztő szoftverek, projektor. Rajzeszközök, digitális és analóg kollázs lehetőségei tanórán. Grafikai és festészeti eszközök.

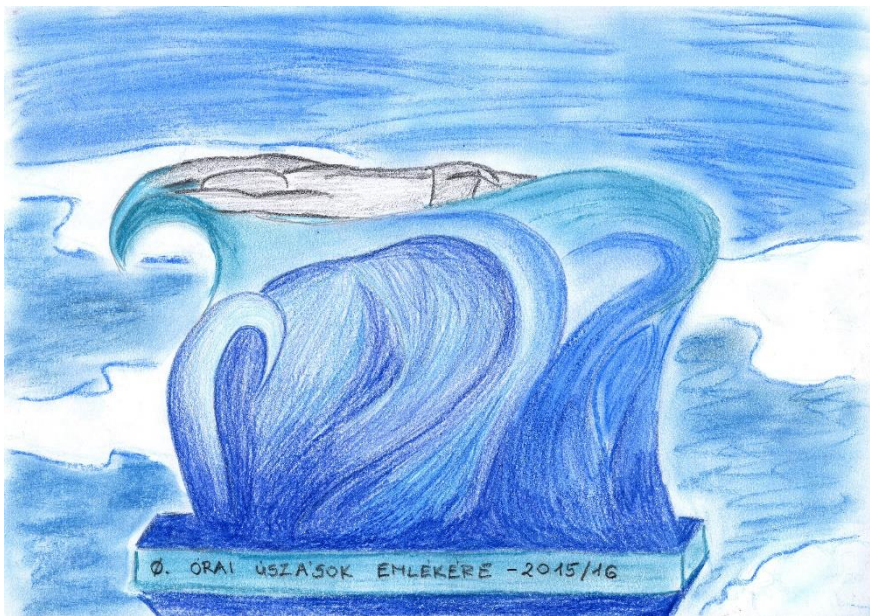
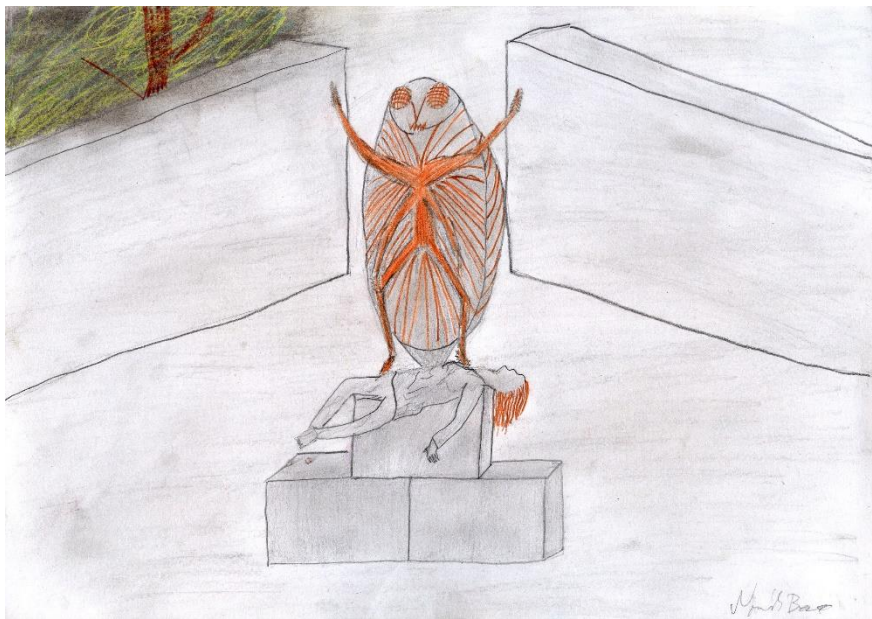

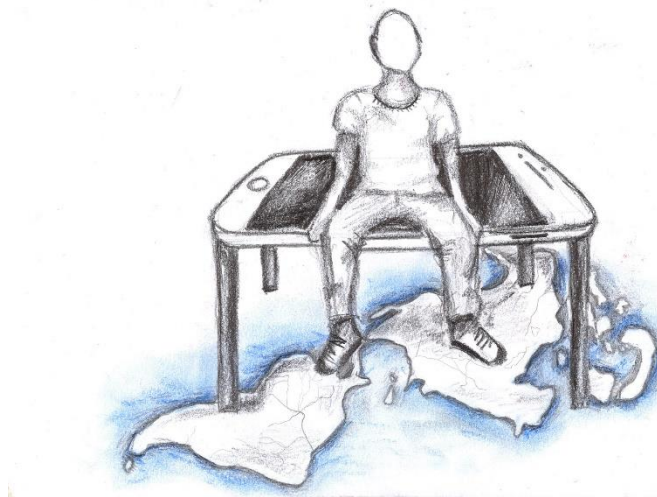
Téma	Idő-igény	Fejlesztési résztemák, tartalmak	Tevékenységformák, módszerek	Technikák, eszközök, anyagok
3. Dokumentum és fikció kapcsolatai, a fikciós dokumentumfilm				
1. Híres példák vetítése és megbeszélése (Olajfalók, Jan Sverák, 1987). Az áldokumentumfilmek egyik leghíresebb, stílus-teremtő alkotásának megismerése és értelmezése	7	A tematika alapját képező problémafelvetés a dokumentum érték kérdése. A dokumentumfilm eszköztárát alkalmazva hogyan mutathatunk be nem létező dolgokat? Illetve ha maga a médium feltételezi az igazság és hitelesség jelenlétét, akkor hogyan alkalmazható hazugságra? Filmtörténeti példák ismertetése, filmkészítési technikák, dokumentumfilm-eszköztár.	Filmvetítés, majd elemző beszélgetés a dokumentumfilmekről, illetve a valóság és fikció filmes narratíváinak lehetőségéről. Tervezési feladat kiadása.	Projektor. Hf.: filmlista készítése, önálló gyűjtés.
2. Riport- és dokumentumfilmek közti különbségek, hasonlóságok. Dokumentálás és történet mesélés közötti kapcsolatrendszer.	8	A hír hírértéke, a média történetmesélés, a média narratíva valóság alakító hatásának kérdésköre. Riport és dokumentum film a médiában. A hitelesség médiuma és a hitelesség kérdésköre.	Vetítés tartása riport- és dokumentum film témakörében. A gyűjtés átnézése és elemző beszélgetés az eddig látottakról.	Projektor, vetítő, hangrendszer, internet.
3. A filmkészítés technikai alapjai, a gyártásban résztvevő szereplők	9	A gyakorlati feladat egy rövid áldokumentumfilm forgatása lesz. Az osztály két csoportra osztva dolgozik. Modellezük a filmkészítés különböző szerepeit is (rendező, operatőr, vágó stb). Iskolán kívüli feladat, az iskolai órákon a tematika elméletével és történetével ismerkedünk vetítések formájában.	A filmkészítés gyakorlati struktúrái. A rendező, operatőr, vágó stb. szerepe. A filmgyártás, mint produkciós folyamat. Csoportok kialakítása, tervezési folyamat megkezdése.	Projektor, vetítő, hangrendszer, internet.

Téma	Idő-igény	Fejlesztési résztemák, tartalmak	Tevékenységformák, módszerek	Technikák, eszközök, anyagok
1. Nemzetközi és hazai példák vetítése hasonló témakörökben. Mitől lesz valami műemlék, és minek állítunk emlékművet?	10	A feladat témája a történelmi emlékezet és a különböző történelem narratívák megjelenése. A tematika problémafelvetése az épített környezet, mint társadalmi tér, és a kollektív emlékezet, mint történelmi tér összefüggéseire kíván reflektálni. Az emlékművek és műemlékek megjelenése különböző összefüggésekben jó leképezését adják a hatalmi struktúrák öndefinícióinak. Ennek megértése és tudatos értelmezése fontos eleme a történelemtől való gondolkodásnak.	Vetítés a műemlék/emlékmű témakörben. Történelmi és kortárs példák megismerése.	Projektor, vetítő, hangrendszer, internet. Hf.: Gyűjtés emlékművekről.
2. Fikciós emlékmű tervezés	11	A feladat olyan dolognak emlékművet állítani, ami a személyes élethez kötődik valamilyen módon. Személyesség és történelmi emlékezet/tér kapcsolatának kérdésköre.	Elemző beszélgetés és feladat kiadás, tudatosítás az előző óra tapasztalatai alapján. Rajzi tervezés vagy objekt készítés.	Rajzeszközök, festészeti eszközök, grafikai eljárások. Plasztika és téralakítás. Kollázs technikák.
3. Valós témát feldolgozó emlékmű tervezés	12	Valós, történelmi eseményt feldolgozó emlékmű-terv készítése. Történelmi és társadalmi tér összefüggései. Lehetséges események számbavétele.	Példák áttekintése a történelemből. Esemény kiválasztása és tervezési feladat megkezdése.	Rajzeszközök, festészeti eszközök, grafikai eljárások. Plasztika és téralakítás. Kollázs technikák.

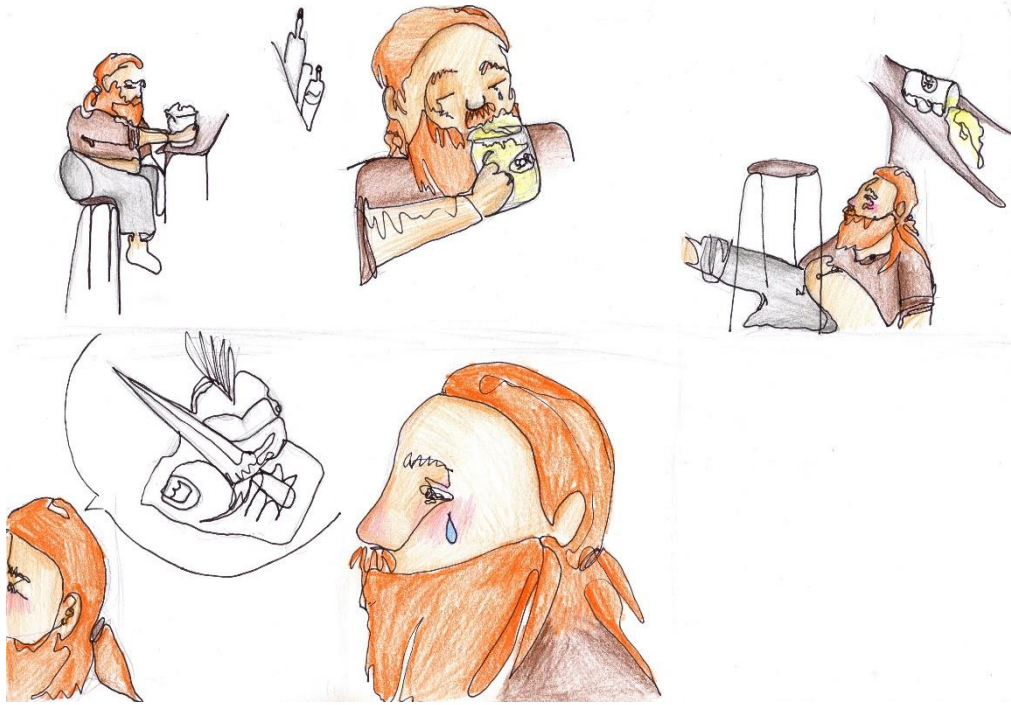

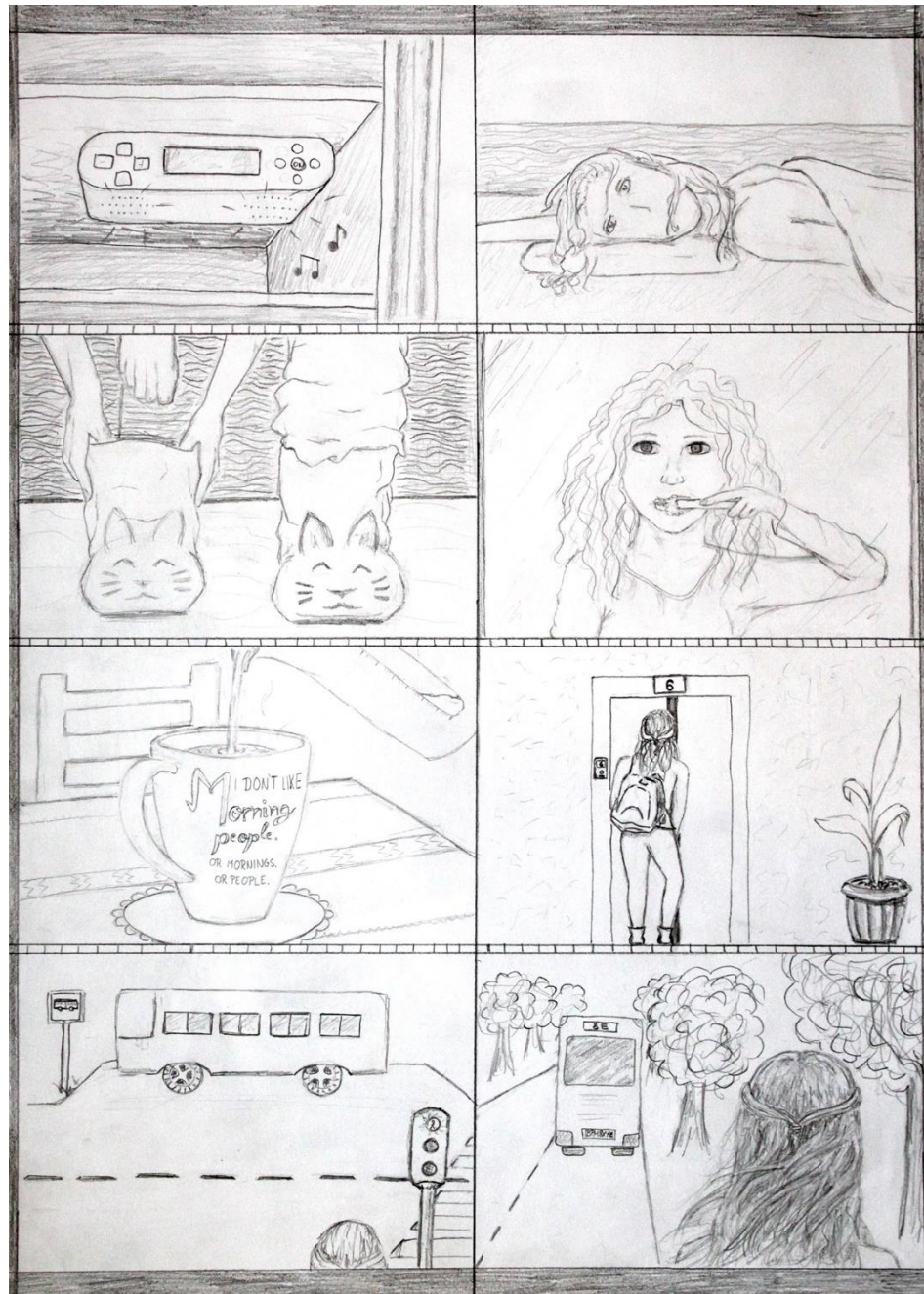

Amerikai felvedés

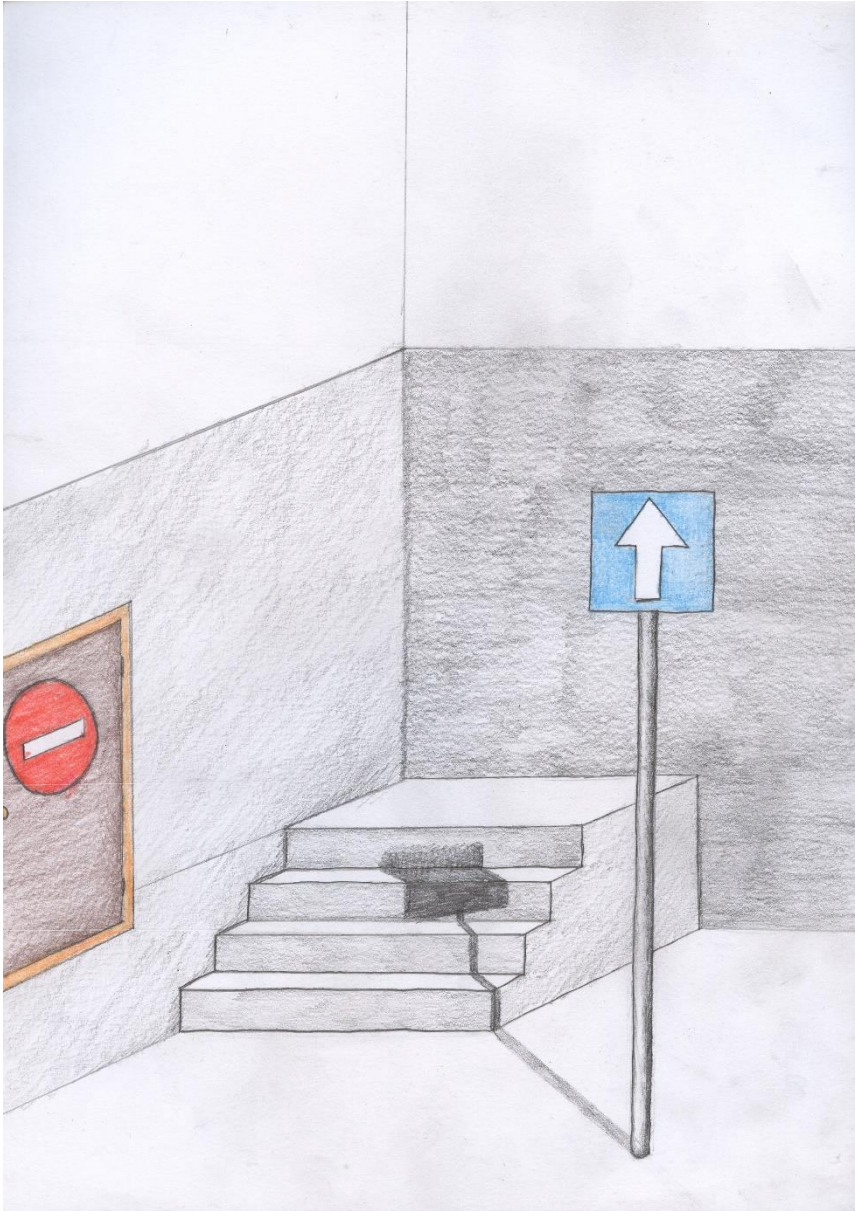
Téma	Idő-igény	Fejlesztési résztémák, tartalmak	Tevékenységformák, módszerek	Technikák, eszközök, anyagok
5. Storyboard és képregény, a rajzfilmkészítés alapjai.				
1. A feladat témája egy személyes, családi történet ábrázolása.	13	A tematika probléma felvetése a plánok, nézetek, kompozíciós elemek megjelenése és használata a történet mesélésben. A vizuális történet mesélés kérdésköre. Dramaturgiai alapismeretek átadása. Mi a „hős útja”?	Vetítés a storyboard és képregény elméletéről és gyakorlatáról. Plánok, nézetek és kompozíciós technikák tudatos használata és változtatása. A „hős útja” dramaturgiai keret ismertetése.	Projektor, vetítő, hangrendszer, internet. Rajzeszközök, festészeti eszközök, grafikai eljárások. Körző, vonalzó, szerkesztési eszközök.
2. Mi a storyboard, hol és mire használják? Gyakorlati példák vetítése. Szöveg és kép kapcsolata. Hogyan lép tovább a képi történet mesélés a textus irányába a képregényeknél.	14	Az első részben a tanulóknak le kell írniuk és ábrázolniuk egy családi történetet. Az ábrázolás formája kötött, amennyiben a storyboard és képregény formanyelvét kell használniuk. Itt a hangsúly a különböző plánok és kompozíciók tudatos használatán van.	Órai munka grafikai, festészeti eszközökkel. Storyboard váz készítése.	Rajzeszközök, festészeti eszközök, grafikai eljárások. Körző, vonalzó, szerkesztési eszközök. Hf.: A storyboard befejezése.
3. A rajzfilm, mint megmozdult képi narráció. Animációs filmek vetítése és elemzése technikai szempontból.	15	A második részben egy-két jelenet kiválasztása után egy stopmotion animációt kell készíteniük. A karakterek és hátterek újrarajzolása és kivágása után egy kb 3sec hosszú mozgóképsorból (24fps-sel számolva ez 72 képkocka) kell ismétlődő szekvenciát készíteniük. A végeredmény egy „gif” lesz, amit a saját történetük storyboardjából hoznak létre.	A stopmotion animáció technikai alapjainak rövid ismertetése. Szükséges eszközpark számbavétele. A storyboardok befejezése és áttekintése.	Projektor, vetítő, hangrendszer, internet. Rajzeszközök, festészeti eszközök, grafikai eljárások. Körző, vonalzó, szerkesztési eszközök.

Téma	Idő-igény	Fejlesztési résztémák, tartalmak	Tevékenységformák, módszerek	Technikák, eszközök, anyagok
6. Kiállítás látogatás és konceptuális alkotói munka				
1. A feladat témája egy kiállítás megtekintése, értelmezése és feldolgozása. A téma problémafelvetése a kortárs képzőművészet befogadásának és átadhatóságának kérdéskörét járja körül.	16	A konceptuális képzőművészet társadalmi érzékenysége és alkotói mechanizmusai hasznos mintákkal szolgálhatnak a félév tematikájának gyakorlati és elméleti oldalhoz egyaránt. A projekt alapú csoportos munka megjelenése és gyakorlása a rajzóra keretein belül egy nagyon fontos prioritás a félév során. Ehhez szolgálhat mintául egy csoportos kiállítás alapos értelmezése, feldolgozása.	Iskolán kívüli tanóra. Látogatás a Fialat Képzőművészek Stúdiójának galériájába. Előadás meghallgatása a kiállítás koncepciójáról. Művek értelmezése és vélemény alkotás.	Projektor, vetítő, hangrendszer, internet.
2. Kiállítás megtekintése az FKSE Stúdió galériájában, ahol az alkotók és kurátorok segítenek a koncepció értelmezésében. Egy kortárs képzőművészettel foglalkozó szervezet megismerése.	17	A téma fő fókusz a tanulók alkotóként történő megjelenése egy kortárs képzőművészeti kiállítás kontextusában. A konceptuális művészet fogyasztásának, átadásának és létrehozásának folyamatai.	Iskolán kívüli tanóra 2. A stúdió galériájának terében múzeumpedagógiai foglalkozás a kiállító művészek részvételével.	Projektor, vetítő, hangrendszer, internet. Rajzeszközök, festészeti eszközök, grafikai eljárások.

Téma	Idő-igény	Fejlesztési résztémák, tartalmak	Tevékenységformák, módszerek		Technikák, eszközök, anyagok
3. A látottak, hallottak közös elemzése, feldolgozása rajzórán	18	A feladat gyakorlati része egy munka elkészítése a kiállítás koncepciójához illeszkedve. A technika itt már teljesen kötetlen. A félév során elsajátított fotografiai és videó technikák, illetve installatív munkák létrehozása ugyanúgy lehetséges, mint a hagyományos grafikai és festészeti technikákkal történő feladatmegoldás	Iskolai tanóra. A téma harmadik részében az iskolában dolgozzuk fel a látottakat. Alkotás tervezése és létrehozás szabadon választható technikával.	Rajzeszközök, festészeti eszközök, grafikai eljárások. Analog és digitális fotografiai eljárások, filmes technikák. Plasztikák és objektek.	

Tanulók értékelése a vizuális kultúra tananyag média moduljához, 9. évfolyam

Fejlesztendő képességek, attitűdök	Elsajátítandó ismeretek	Értékelési módszerek
1. témakör, A fotografiai jel, dokumentum és allegória		
<p>1. Megismerő és befogadó képesség.</p> <p>1.1 Közvetlen tapasztalás útján szerzett élmények befogadása, feldolgozása.</p> <p>1.2 Ismeretszerzés, tanulás</p> <p>1.3 Kommunikációs készségek</p>	<p>A fotográfia, mint technikai médium megismerése, fotótechnikai alapok elsajátítása.</p> <p>Digitális és analóg fotó közti technikai és elméleti különbségek, hasonlóságok.</p> <p>Fotótörténet, technikatörténet megismerése. A fotografiai jövője.</p> <p>Ábrázolási rendszerek összefüggései. A dokumentum jelleg és érték kérdéskörének tárgyalása, elméleti és gyakorlati szempontok alapján.</p> <p>A fotografiai jel és allegóriai jelentései. A megrendezett kép jelentősége a fotográfiában. Fotótörténeti és kortárs példák. Művészettörténeti háttér ismerete. A megrendezett képi narratívák tulajdonságai, a képi történet mesélésben.</p> <p>A tér tulajdonságai és leképezhetősége a fotografiai eszköztárával. Emberábrázolás és kontextusba helyezés a fotográfia eszközeivel.</p> <p>Magyar fotótörténet és a médium jelentősége a hazai művészet történetében. Előképek és új irányok.</p>	<p>Formatív szóbeli értékelés.</p> <p>Közös, csoportos értékelés. A munkafolyamat haladásának figyelemmel követése, a felmerülő kérdésekre közös válaszkeresés. Flexibilis feladat alakítás, ha a folyamat megkívánja.</p> <p>Ismeretek megszerzésének és a feladat tudatosságának folyamatos ellenőrzése.</p>
<p>2. Kreativitás és alkotóképesség.</p>	<p>A fotográfia alapvető technikai jellemzőinek ismerete és gyakorlati használata.</p> <p>Digitális alapismertek tudatos beépítése a gyakorlatba. A médium adottságainak tudatos kihasználása.</p> <p>A kreatív médium használat erősítése, a fotográfia határainak felfedezése.</p>	<p>Formatív szóbeli értékelés.</p> <p>Közös, csoportos értékelés. A munkafolyamat haladásának figyelemmel követése, a felmerülő kérdésekre közös válaszkeresés. Flexibilis feladat alakítás, ha a folyamat megkívánja.</p> <p>Az alkotások kontextusba helyezése, portfólióba történő illesztése.</p>

Fejlesztendő képességek, attitűdök	Elsajátítandó ismeretek	Értékelési módszerek
	<p>Különböző kollázstechnikák alkalmazása, a fotó korlátainak megismerése és továbblépés grafikai technikák irányába.</p> <p>Tudatos tervezői és alkotói folyamat, ahol a fotográfia, mint médium választása indokolt.</p>	<p>Összehasonlítás más feladokra adott válaszokkal.</p> <p>Jeggyel történő értékelés.</p>
2. témakör, Portré és önarckép parafrázis (a "selfie" kontextusai)		
<p>1. Megismerő és befogadó képesség.</p> <p>1.1 Közvetlen tapasztalás útján szerzett élmények befogadása, feldolgozása.</p> <p>1.2 Ismeretszerzés, tanulás</p> <p>1.3 Kommunikációs készségek</p>	<p>A portréábrázolás művészettörténeti előképei. Az önarckép, mint képzőművészeti műfaj megismerése művészettörténeti és kortárs példákon keresztül.</p> <p>A portréábrázolás technikai lehetőségei, kompozíciós feltételei és problematikái.</p> <p>A portréábrázolás rajzi eszközrendszere, grafikai és festészeti technikai lehetőségei.</p> <p>A portréábrázolás és önarckép helye a 21. sz. vizuális kultúrájában, nyelvében.</p> <p>A „selfie” jelenség elméleti és történeti háttere, jelentősége, illetve technikai sajátosságai.</p> <p>A virtuális térben valós személyként történő megjelenés kérdésköre és problematikái. Az önreprezentáció lehetőségei valós és virtuális terekben, közösségekben.</p> <p>A parafrázis, mint képzőművészeti eszköz- és fogalomrendszer megismerése.</p>	<p>Formatív szóbeli értékelés.</p> <p>Közös, csoportos értékelés. A munkafolyamat haladásának figyelemmel követése, a felmerülő kérdésekre közös válaszkeresés. Flexibilis feladat alakítás, ha a folyamat megkívánja.</p> <p>Ismeretek megszerzésének és a feladat tudatosságának folyamatos ellenőrzése.</p>
<p>2. Kreativitás és alkotóképesség.</p>	<p>Önarckép készítés a gyakorlatban, a megszerzett ismeretek felhasználásával, tágításával.</p> <p>A minőség és mennyiség kérdéskörének megfigyelése. Tudatos törekvés a műtárgyjelleg, mint minőségi fogalom szemelőtt tartására.</p>	<p>Formatív szóbeli értékelés.</p> <p>Közös, csoportos értékelés. A munkafolyamat haladásának figyelemmel követése, a felmerülő</p>

Fejlesztendő képességek, attitűdök	Elsajátítandó ismeretek	Értékelési módszerek
	<p>Az önarckép feldolgozás és létrehozás párhuzamosságainak alkotói megfigyelése és kreatív alkalmazása.</p> <p>A parafrázis, mint képzőművészeti eszköz alkalmazásának lehetőségei, technikai feltételei.</p>	<p>kérdésekre közös válaszkeresés. Flexibilis feladat alakítás, ha a folyamat megkívánja.</p> <p>Az alkotások kontextusba helyezése, portfólióba történő illesztése.</p> <p>Összehasonlítás más feladokra adott válaszokkal.</p> <p>Jeggyel történő értékelés.</p>
3. témakör, Dokumentum és fikció kapcsolatai, a fikciós dokumentumfilm		
<p>1. Megismerő és befogadó képesség.</p> <p>1.1 Közvetlen tapasztalás útján szerzett élmények befogadása, feldolgozása.</p> <p>1.2 Ismeretszerzés, tanulás</p> <p>1.3 Kommunikációs készségek</p>	<p>A filmnyelv alapjainak megismerése.</p> <p>A filmkészítés alapjainak megismerése, technikai szempontból, alapvető szoftveres háttér ismertetése.</p> <p>Dramaturgiai és filmes történetmesélési alapok megismerése és elsajátítása.</p> <p>A dokumentumfilm, mint műfaj és médium történeti és technikai ismerete és alkalmazhatóságának területei.</p> <p>Riport és dokumentumfilm közti párhuzamok, különbségek.</p> <p>A valós és fikciós dokumentumfilm elmélete és gyakorlata. A dokumentum érték kérdésköre.</p> <p>A dokumentumfilm helye a 21.sz. vizuális kultúrájában és nyelvében.</p> <p>A média történet mesélés elmélete és gyakorlata.</p>	<p>Formatív szóbeli értékelés.</p> <p>Közös, csoportos értékelés. A munkafolyamat haladásának figyelemmel követése, a felmerülő kérdésekre közös válaszkeresés. Flexibilis feladat alakítás, ha a folyamat megkívánja.</p> <p>Ismeretek megszerzésének és a feladat tudatosságának folyamatos ellenőrzése.</p>
<p>2. Kreativitás és alkotóképesség.</p>	<p>A filmkészítés technikai alapjainak ismerete és használata a gyakorlatban.</p> <p>A dramaturgiai filmtervezés tudatos használata, a történetmesélés szóban és képben. Lineáris és nem lineáris történet vezetés.</p>	<p>Formatív szóbeli értékelés.</p> <p>Közös, csoportos értékelés. A munkafolyamat haladásának figyelemmel követése, a felmerülő kérdésekre közös válaszkeresés. Flexibilis feladat alakítás, ha a folyamat megkívánja.</p>

Fejlesztendő képességek, attitűdök	Elsajátítandó ismeretek	Értékelési módszerek
	<p>Tudatos témaválasztás fotossága. Szociális érzékenység kérdéskörének megjelenítési lehetőségei etikai és technikai szempontból.</p> <p>A fiktív téma valóság tartalmának megjelenítése a kreatív alkotói folyamatban.</p> <p>Filmes kompozíciók, plánok tudatos használata.</p>	<p>Az alkotások kontextusba helyezése, portfólióba történő illesztése.</p> <p>Összehasonlítás más feladokra adott válaszokkal.</p> <p>Jeggyel történő értékelés.</p>
4. témakör, Műemlék/Emlékmű, a történelmi és társadalmi tér összefüggései		
<p>1. Megismerő és befogadó képesség.</p> <p>1.1 Közvetlen tapasztalás útján szerzett élmények befogadása, feldolgozása.</p> <p>1.2 Ismeretszerzés, tanulás</p> <p>1.3 Kommunikációs készségek</p>	<p>Az emlékművek történetének megismerése, a műemlékek történetisége és jelentősége.</p> <p>A történelmi és társadalmi tér összefüggései.</p> <p>A műemlék, mint képzőművészeti alkotás tulajdonságai. A reprezentációs céllal létrehozott művészet sajátosságai.</p> <p>Az állami- és az önreprezentáció összefüggései a nyilvános térben. A nyilvános művészet története. A politikai művészet és aktivista művészet története, megjelenési formái a 21. sz. vizuális kultúrájában és nyelvében.</p> <p>Az építészet és szobrászat eszköztárai, kifejezési lehetőségei.</p> <p>A köztéri műalkotások kontextusai.</p> <p>A múlt-jelen-jövő megjelenítési lehetőségei technikai és narratív szempontok alapján.</p>	<p>Formatív szóbeli értékelés.</p> <p>Közös, csoportos értékelés. A munkafolyamat haladásának figyelemmel követése, a felmerülő kérdésekre közös válaszkeresés. Flexibilis feladat alakítás, ha a folyamat megkívánja.</p> <p>Ismeretek megszerzésének és a feladat tudatosságának folyamatos ellenőrzése.</p>
<p>2. Kreativitás és alkotóképesség.</p>	<p>A téralakítás módszerei és lehetőségei a képzőművészetben. Tudatos és kreatív tértervezés.</p> <p>Történelmileg és szociálisan érzékeny és releváns témaválasztás, illetve kreatív feldolgozás.</p>	<p>Formatív szóbeli értékelés.</p> <p>Közös, csoportos értékelés. A munkafolyamat haladásának figyelemmel követése, a felmerülő kérdésekre közös válaszkeresés. Flexibilis feladat alakítás, ha a folyamat megkívánja.</p>

Fejlesztendő képességek, attitűdök	Elsajátítandó ismeretek	Értékelési módszerek
	<p>Változatos technika használat, kollázs, fotó, grafikai eljárások egymás mellett, párhuzamosan történő alkalmazása.</p> <p>Tudatos tervező és alkotó folyamat. A tervezés és létrehozás közötti összefüggések helye alkotói folyamatokban.</p>	<p>Az alkotások kontextusba helyezése, portfólióba történő illesztése.</p> <p>Összehasonlítás más feladokra adott válaszokkal. Jeggyel történő értékelés.</p>
<p>5. témakör, Storyboard és képregény, a rajzfilmkészítés alapjai.</p>		
<p>1. Megismerő és befogadó képesség.</p> <p>1.1 Közvetlen tapasztalás útján szerzett élmények befogadása, feldolgozása.</p> <p>1.2 Ismeretszerzés, tanulás</p> <p>1.3 Kommunikációs készségek</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A képi történetmesélés feltételei, tulajdonságai. • A storyboard története, jelentősége, alkalmazási területei. • A képregény története és jelene. • A storyboard kompozíciós technikái, megjelenési formái. A plánok, nézetek elmélete és használata a látványtervezésben. • Storyboard és dramaturgia kapcsolata. A látványtervezés és történetmesélés összefüggés rendszerei. • Technikai kritériumok storyboard tervezés és alkotás folyamatában. • Grafikai eljárások, vonalas rajz ismerete, gyakorlása. • Emberábrázolás elmélete és gyakorlata. Térábrázolás, perspektíva és plánok összefüggései. • A képi hatáskeltés lehetőségei a látványtervezésben. Érzelmek és cselekmény kifejezése különböző kompozíciós eszközökkel. 	<p>Formatív szóbeli értékelés.</p> <p>Közös, csoportos értékelés. A munkafolyamat haladásának figyelemmel követése, a felmerülő kérdésekre közös válaszkeresés. Flexibilis feladat alakítás, ha a folyamat megkívánja.</p> <p>Ismeretek megszerzésének és a feladat tudatosságának folyamatos ellenőrzése.</p>
<p>2. Kreativitás és alkotóképesség.</p>	<p>Kompozíciós technikák alkalmazása a gyakorlatban.</p> <p>Plánozás, nézetek, közeli, távoli, totál váltogatása a történetmesélésben.</p> <p>A storyboard formai követelményeinek kreatív alkalmazása.</p> <p>Kép és szöveg párhuzamos használata, a „textus”, mint képelem.</p>	<p>Formatív szóbeli értékelés.</p> <p>Közös, csoportos értékelés. A munkafolyamat haladásának figyelemmel követése, a felmerülő kérdésekre közös válaszkeresés. Flexibilis feladat alakítás, ha a folyamat megkívánja.</p> <p>Az alkotások kontextusba helyezése, portfólióba történő illesztése.</p> <p>Összehasonlítás más feladokra adott válaszokkal.</p> <p>Jeggyel történő értékelés.</p>

Fejlesztendő képességek, attitűdök	Elsajátítandó ismeretek	Értékelési módszerek
6. témakör, Kiállítás látogatás és konceptuális alkotói munka		
<p>1. Megismerő és befogadó képesség.</p> <p>1.1 Közvetlen tapasztalás útján szerzett élmények befogadása, feldolgozása.</p> <p>1.2 Ismeretszerzés, tanulás</p> <p>1.3 Kommunikációs készségek</p>	<p>Ismerkedés a kortárs képzőművészet intézmény rendszerével, galéria látogatás.</p> <p>A kortárs képzőművészeti élet szerplői, terei.</p> <p>Irányzatok a kortárs képzőművészetben belül.</p> <p>Felkészülés a konceptuális képzőművészet befogadására, feldolgozására és átadására.</p> <p>Művészet reprezentáció és parafrázis. A feldolgozás folyamata és lehetőségei.</p> <p>Átdolgozás, átértelmezés és átadás folyamatai. Tudatos kultúrafogyasztás és közvetítés.</p>	<p>Formatív szóbeli értékelés.</p> <p>Közös, csoportos értékelés. A munkafolyamat haladásának figyelemmel követése, a felmerülő kérdésekre közös válaszkeresés. Flexibilis feladat alakítás, ha a folyamat megkívánja.</p> <p>Ismeretek megszerzésének és a feladat tudatosságának folyamatos ellenőrzése.</p>
<p>2. Kreativitás és alkotóképesség.</p>	<p>Adott műtárgy feldolgozásának kreatív lehetőségei és folyamatai.</p> <p>Az alkotó művész szerepei a műtárgy létrehozásától a kiállítás megrendezéséig. Tudatos, tervező jelenlét a folyamat során.</p> <p>A korábban megismert és elsajátított technikák alkalmazása.</p> <p>Koceptió kidolgozása, érthetővé és átadhatóvá tétele és ezek feltételei.</p>	<p>Formatív szóbeli értékelés.</p> <p>Közös, csoportos értékelés. A munkafolyamat haladásának figyelemmel követése, a felmerülő kérdésekre közös válaszkeresés. Flexibilis feladat alakítás, ha a folyamat megkívánja.</p> <p>Az alkotások kontextusba helyezése, portfólióba történő illesztése.</p> <p>Összehasonlítás más feladokra adott válaszokkal.</p> <p>Jeggyel történő értékelés.</p>

Fejlesztendő képességek, attitűdök	Elsajátítandó ismeretek	Értékelési módszerek
Önismeret, önszabályozás, önértékelés		
	<p>Saját képességek számbavétele, ismerete.</p> <p>Egyéni alkotói folyamatok tudatos megélése. Lelkiismeretes és következetes munkavégzés. A feladat végigcsinálása.</p> <p>Motiváltság megőrzése, koncentrált munkafolyamatokban.</p> <p>Csoportos és páros munkavégzés. Csoportdinamikák tudatos kezelése, kooperációra való nyitottság.</p> <p>Kritikai attitűd kialakítása másokkal és magunkkal szemben.</p> <p>A munkák, művek egyéni, összehasonlító értékelése. Egymás munkáinak egyéni és csoportos értékelése.</p> <p>Nyitottság és befogadókészség fejlesztése másokban és magunkban.</p> <p>Törekvés a tanár-diák viszonyban a hierarchikus elrendezés helyett a horizontális struktúrákra. Az alkotói folyamat megélése, mint csoporttevékenység.</p>	<p>Formatív szóbeli értékelés.</p> <p>Közös, csoportos értékelés. A munkafolyamat haladásának figyelemmel követése, a felmerülő kérdésekre közös válaszkérés. Flexibilis feladat alakítás, ha a folyamat megkívánja.</p> <p>Az alkotások kontextusba helyezése, portfólióba történő illesztése.</p> <p>Összehasonlítás más feladokra adott válaszokkal.</p> <p>Saját magunk, mint alkotó értékelése. Csoport értékelése szóban és írásban. A féléves tematika közös értékelése.</p>

Helyi feltételek, eszközök:

Rajzi és festészeti eszközök

Képszerkesztő kiegészítő eszközök, olló, vonalzó, ragasztó

Rajzlapok, papírok, kartonok, rajztáblák

Digitális eszközök, fényképezőgépek, mobiltelefonok

Projektor, vetítő, hangrendszer

Lámpák, fényformáló eszközök

Szkenner, nyomtató

Számítógép, laptop.

Fotó állványok

Analóg fotografiai eszközök

Képszerkesztő szoftverek, vágó programok

Internet

A TÁRGY-, ÉS KÖRNYEZETKULTÚRA TANÍTÁSA MODUL

Szerző:
Gaul Emil

PEDAGÓGIAI PROGRAM 5-11. évfolyam Alapelvek, célok – szemléletmód

Bevezetés

A tárgy és környezetkultúra tanításának több célja van. Az egyik az, hogy elmélyítse az anyagi kultúra e speciális területének megismerését, felhívja a figyelmet a benne lakozó információkra, és szépségekre, és ez által legalább ismerőssé, élhetővé, és, ha lehet, akkor otthonossá tegye az ember alkotta környezetet. A környezetkultúra tágabb értelmezésében benne foglalatik annak létrehozása, maga a tárgy, valamint ennek használata, és mindaz a tudás, ami az alkotáshoz és a környezet szakszerű használathoz kell. A környezet alakításban központi helyet foglal el a lehetőleg szeretettel végzett, örömteli emberi munka, amit két szakaszra bontunk: a tervezésre és a tervek megvalósítására.

Egy épület, vagy egy ipari tárgy tervezése és megvalósítása is több szakterület együttműködésével jön létre, így a környezetkultúra tanítása - tanulása is magától értetődően közösségi tevékenység, és ekként fejleszti a kooperációs készséget, és az empátiát. A téma szerepmoellje a tervező, mérnök, dizájner, az építész, aki a rajz tantárgy hagyományos főszereplője, a festőművész mellett lép színre és képviseli ezt a mindennapi életünk szempontjából oly fontos területet.

A fejlesztési célok között szerepel a vizuális kultúra tantárgy középpontjában lévő alkotóképesség, és kritikai érzék kibontakoztatása, az érdeklődés felkeltése azon problémák iránt, amelyeknek a megoldása a tárgy. A problémamegoldás gyakorlati válfaja ez, amelyet minél életszerűbb környezetben gyakoroltatunk. Különös és sajátos szerepe van a tervszerű gondolkodás fejlesztésében, az *operacionális* – eljárás jellegű és nem tudatosított– tudás kialakításában, valamint a tapasztalati megismerésben. A fejlesztés módszereként a feladatok mellett nagy szerepet kaphatnak a projektek, amelyekben a tanár által ajánlott élethelyzetben kell felismerni a problémát, majd megoldást találni rá.

A tárgy és környezetkultúra magában foglalja a technikai úton létrehozott tárgyakat, épületeket, létesítményeket, azonban nem terjed ki a természeti környezet tanulmányozására. A tanulás- tanítás során az alkotótevékenység keretében iskolai környezetben is megvalósítható, kisebb tárgyakat tervezünk, készítünk. Tereket többnyire csak megtapasztalható, tehát szoba méretig alakítunk. A tárgy és környezet elemzés keretébe már a nagy épülettől a kis tárgyig sok minden belefér.

Az *életkori sajátosságok* úgy jelennek meg a tárgy és környezetkultúra tanításában, hogy a 6-10 éves szakaszban az *anyagok* ösztönös megtapasztalása, megmunkálása felől indítjuk a tárgyformálást. 10-14 éves korban a tanulni valót a *szerkezetek* felől közelítjük, míg a 15-18 éves korszakban megjelenik és jellemzővé válik a *tervezés*, amely reflektál az emberi szükségletekre és igényekre. Jó, ha mindegyik korban működő tárgyak, vagy modellek készülnek. A tárgyalakítás jellemző tevékenységformái: az intuíció és a tervszerű gondolkodás jellemzően rajzban nyilvánul meg, a készítésnél térbeli manipuláció, anyagalakítás folyik, míg az elkészült munka értékelése szóban történik meg.

Az általunk tervezett vizuális kultúra tantárgy tartalma a tanévben úgy oszlik meg, hogy a diákok a rendelkezésre álló óraszám mintegy 50%-ban a tantervi törzsanyagot tanulják, a második félévben pedig a választott modul. Így évente 16 héten keresztül heti egy óra használható fel a modul tanulására. Ez a kibővített időkeret lehetőséget ad az egyébként évente néhány órás környezetkultúra témájú foglalkozások kiterjesztésére, aminek az előnyeit, ígérteit a fejlesztési céloknál fogalmazzuk meg részletesebben.

Kapcsolódás az érvényes tantervekhez

Kapcsolódás a NAT Vizuális kultúra fejezetében foglaltakhoz

Kulcskompetenciák

Program modulunkban mi is ezekre a kulcskompetenciákra építünk, a NAT 2012-nek is az alapja.

- Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség
- Természettudományos és technikai kompetencia
- Szociális és állampolgári kompetencia
- Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia

Általános fejlesztési célok a Vizuális kultúra tanításában

Program modulunk az általános fejlesztési célok szintjén megegyezik a NAT-ban meghatározott célokkal, amit onnan idézünk.

1. „Megismerő- és befogadóképeség
 - a. Közvetlen tapasztalás útján szerzett élmények feldolgozása
 - b. Ismeretszerzés, tanulás, térbeli tájékozódás
 - c. Kommunikációs képességek
2. Kreativitás
 - a. Alkotóképeség
 - b. Problémamegoldó képesség
3. Önismeret, önértékelés, önszabályozás” (NAT 2012, 10799. old.)

Sajátos fejlesztési célok

Modulprogramunk célrendszere a NAT-ban található fejlesztési célok figyelembevételével készült, de az alábbi megfogalmazást már modulunk számára készítettük.

1. Otthonosság a technikai környezetben, a civilizációban
2. A készítés megtapasztalása, ráérezés a technológia algoritmusára, a munka öröme

3. A tervező, a dizájn szerepmodelljének átélése

Attitűdök, képességek

4. Érdeklődés felkeltése a vonatkozó egyéni, társadalmi, környezeti problémák iránt
5. A kezdeményezőkézség erősítése
6. Alkotó, cselekvő magatartás támogatása
7. Együttműködési képesség, és empátia erősítése
8. Kritikai attitűd a tárgyi világ és az épített környezet problémái iránt. Vitakészség.

Ismeretek

9. Alapvető tájékozottság a környezetben található szerkezetépítésre használt anyagok, szerkezetek, technológiák területén
10. A tárgyak formai kifejezésének, szimbolikájának, kulturális jelentéstartalmának alapismerete
11. Néhány tervezési módszer elsajátítása (analógia, inspiráció, gondolattérkép, brain storming)
12. Alapvető prezentációs technikák (látszati rajz, szerkesztés, térbeli modellépítés) ismerete
13. Önismeret: a manuális – intellektuális tevékenység, az anyagi – szellemi terület, az intuitív – tudatos gondolkodás, az egyéni – csoportos munkavégzés ellentétpárjai mentén (*Holland, 1973*).

Tartalmak

Itt csak összefoglaljuk a fő tevékenységtípusokat, és majd csak az évfolyamoknál fogjuk részletezni. Az alább felsorolt tevékenységeket is tartalmazza a NAT Vizuális kultúra fejezete.

Tevékenységek

Alkotótevékenység: Tárgy és tér tervezés, készítés, térbeli modellezés, az idő háromnegyedében.

Befogadó tevékenység: Tárgy és téri környezet elemzése az idő negyedében.

Témakörök

Tárgyak. Használati-, emlék-, ajándék-, és kultikus tárgyak. (Gaul, 2014)

Épületek. Lakó és középületek, kereskedelmi és ipari épületek. (Gaul, 2006. Tatai, 2003)

A tárgy- és környezetkultúra képességrendszer

Az alábbi összeállítás kutatási munkák eredményeként jött létre (*Gaul, 2001*), de az egyes kompetenciák a NAT Vizuális kultúra fejezetében is megtalálhatók, persze nem ebben az összeállításban.

1. *Képességek*

- a. Problémaérzékenység
- b. Fantázia, kreativitás
- c. Ítézőképesség
- d. Technológiai érzék, konstruáló képesség
- e. Térszemlélet
- f. Formaérzék

2. Ismeretek

- a. Anyagismeret
- b. Szerkezetismeret
- c. Funkciók ismerete

3. Kommunikációs készségek

- a. Vizuális kifejezőkészség (rajzkészség), és ábraolvasás
- b. Verbális kifejezőkészség (írás és beszéd-készség) és szövegértés

Az alábbiakban a fejlesztendő képességrendszer egyes elemeit illusztráljuk tanulói munkákkal

Alkotó részképességek

Problémaérzékenység

1. kép „Bosszantó, ha valaki kávéat töltene a kiöntőből, de az elfordul a nyélen. [] Könnyen lehet a gondon segíteni: a nyelet két szegeccsel kell rögzíteni”.

Fantázia, kreativitás

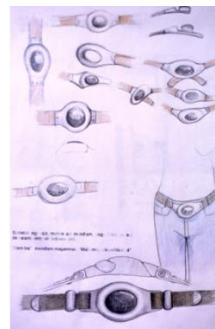
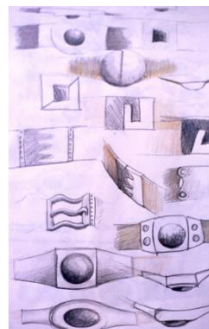
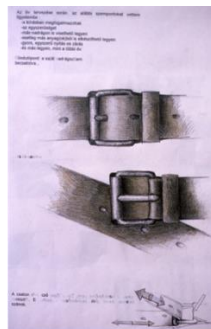
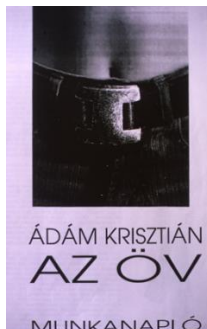

2. kép Rokkaku sárkány vontatású kocsí

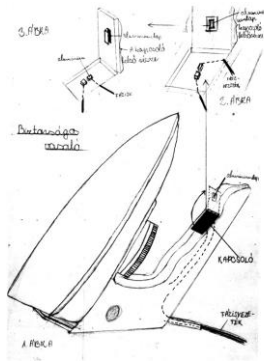
3. kép Nyers máj-szerű desszert (Szöllősi Géza)

Ítéloképesség

4. kép Az öv tervezése során a formai variációk hatását összeveti a tervező a céllal, és dönt, milyen irányban fejlessze tovább.

Technológiai érzék, konstruáló képesség

5. kép Hogy az otffelejtt vasaló ne égesse ki a ruhát, egy az alvó baba szemét mozgató szerkezethez hasonló kapcsoló van a vasaló nyelébe építve. Ha fogjuk, a nyelet, zárjuk az áramkört, ha elengedjük a nyelet, a kapcsoló bontja az áramkört, és így nem égeti meg a vasaló a ruhát.

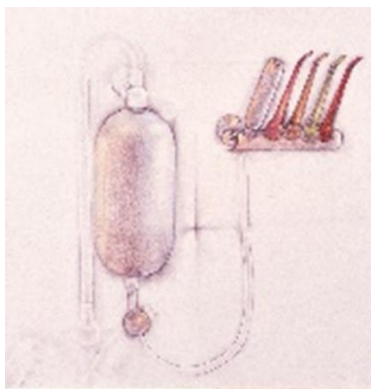
Térszemlélet

6. kép Csigaház. A csigavonal alaprajzú házban az intim terek egyre beljebb helyezkednek el. A legbelül a szülői fürdő, aztán a hálószoba, míg legkívül a nappali.

7. kép A doboz rejtett zárral van ellátva. Egy golyót kell egy labirintusban végig gurítani, míg ki nem pattintja a fedéltartó rugót.

Formaérvék

8. kép A táncórára járó leány olyan pólót csinált magának, ami pörög. Mások csak mintát batikoltak.

9. kép A szájuhany terv csepp alakjával a fürdőszobához illeszkedik, meg a reggeli „megtisztulási rítus” finom, bársonyos hangulatához.

Ismeretek

Anyagismeret

10. kép A pamutfonalból horgolt „anyagszerűtlen” csengő.

Szerkezetismeret

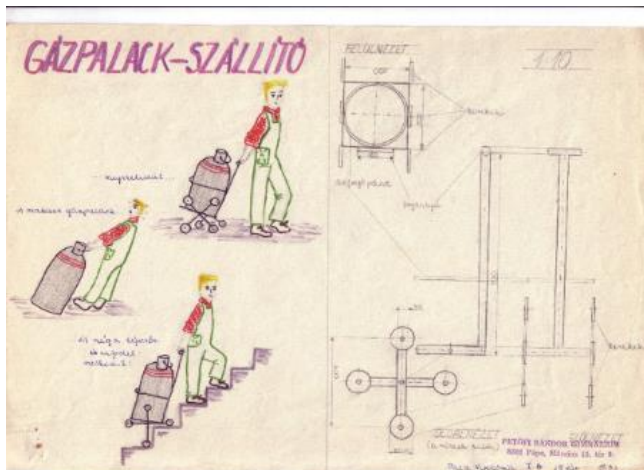

11. kép Pincebogár modell. Az ízek mozgását a gerinc csapos papírlánca biztosítja.

Funkciók ismerete

Kommunikációs képességek

Vizuális kifejezőkészség (rajzkészség), és ábraolvasás

Verbális kifejezőkészség (írás és beszéd-készség) és szövegértés

1. Tartalmak és módszerek

Munkaforma

A hagyományos rajzóraik alkotás, festés többnyire egyéni munkaformában folyik. Az adott témával kapcsolatos egyéni érzések kifejezésére, az ízléshez kötődő megfogalmazásra ad alkalmat. Mintája a festőművész, aki sajátos álláspontját fejt ki egy egyedi műben. A tervező, akár építész, akár formatervező a megrendelő kívánsága szerint, társtervezőkkel, később kivitelezőkkel dolgozik együtt. Ez a szerepmodell tehát társas tevékenységhez kötődik, így iskolai tükörképe is jó esetben kollektív. Ebből adódóan a tervezési feladatok magától értetődő lehetőséget adnak a csoportos munka iskolai gyakorlására. A csoport tagjai képviselhetnek eltérő szerepet (pl. megrendelő, tervező, gyártó, kereskedő), de modellezhetnek egy több tervezőből álló csoportot is.

A csoportmunka során erősödik meg az együttműködés készsége, a csoportmunka vezet kisebb-nagyobb tanuló közösség kialakulásához, a közösség jelzi vissza értékeinket és hibáinkat, így fejleszti önismeretünket. Közösségekben alakul ki a csoportnorma, és így többnyire könnyebben azonosulunk egy-egy feladattal. Javasoljuk, hogy ahol csak lehet az egyéni feladatmegoldás mellett alkalmazzuk a csoportos munkát, aminek ideális nagysága 3-5 fő. A páros munkaforma is nagyon hatékony például ellentétes lehetőségek, „tükörképek” feltárása során.

Módszerek

A tárgykultúra tanításánál is alapvetően két módszer ismeretes, az egyik, amikor tárgyakat hozunk létre, és a másik, amikor tárgyakat, épületeket elemzünk. Az *alkotás* és az *elemzés* két eltérő képesség, fejlesztésük egymástól eltérő tevékenységgel történik. Alkotómunka közben is elgondolkodunk két megvalósítási lehetőség között, ami elemző tevékenység, tehát az alkotómunka tartalmazza az elemzést is, persze nem feltétlenül tudatos formában.

Az alkotómunka témái és műfajai a tárgykultúra tanításán belül

A tárgyalkotás, építészeti tervezés eredményeképpen konkrét térbeli tárgy, tér keletkezik, ami hat az emberre. A hatás komplex, elfogadjuk, vagy elutasítjuk az épületet, vagy tárgyat. Az azonosulásról ezt írja Szentkirályi Zoltán építészettörténész:

„Mondanivalójának, tartalmának 'objektív igazságát' a művészet nem logikus érvek sorával bizonyítja, hanem azzal, hogy életünk szűkebb keretében, áttekinthető közelségben annak a kozmosznak törvényeit vetíti elénk, melyet világról alkotott képünk alapján magunkénak érzünk, és ezt – a kompozícióban megtestesült rendet – nem érvekkel, hanem kizárólag az evidencia erejével teszi elfogadhatóvá. (Szalai, 2010.o.n.)

Tárgyat, épületet általában emberi szükségletek kielégítésére hoznak létre, és ebben fontos szerepet játszik a felhasznált anyag, az alkalmazott szerkezet fajtája, a készítés módja, és

megvalósult forma, annak üzenete és hatása. A *formaképzés* –az építészeti formaképzését különösen jól tudjuk nyomon követni – vezérelve koronként változott. A nagy stílustörténeti korokban többnyire a *szimbólumok* szolgáltatták az alapot a formához (pl. várszerű, hatalmat sugárzó reneszánsz paloták). A Bauhaus gondolköréhez tartozik a *funkcionális formaképzés* (például a Dessau-i Bauhaus rendeltetés szerint elkülönülő épületei), a modernizmus kedvelt eszköze volt a *szerkezetforma* (például Nervi épületei, a Palazzetto dello sport) ahol a statikai szerkezetet hangsúlyozzák a formák, míg Donald Precioso a kommunikáció elméletét alkalmazta építészeti formákra, így ebben az esetben a *forma jelentése*, üzenete áll a középpontban. (Szalai, 2010). Ha a tárgyat közösen hozzuk létre, vagy közösen használjuk (pl. közösen épített családi ház egy házaspárnak), akkor a tárgy kapcsolatot is képezhet a használók között, a tárgy jelentése magába foglalja a közös tevékenységet is. Mindegyik nézőpontnak van létjogosultsága, így tehát megtehetjük, hogy valamelyik szempont szerint fogunk hozzá a munkához. Jó, ha a tanítás-tanulás során mindegyik formaképzésre látnak példát a tanulók, esetleg maguk is mindegyik elv szerint alkotnak legalább egyszer. Az alábbiakban bemutatjuk a tárgy és környezetkultúra tanulás - tanítás leggyakoribb fajtáit.

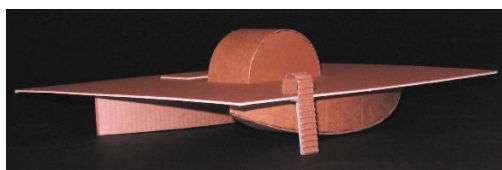
A rendeltetés, funkció tanítása

Az iskolai gyakorlatban ez a feladat típus fordul elő a legtöbbször. Az életben megtalálható funkciók közül az iskolai körülményekhez legjobban igazodókat alkalmazzuk. Így aztán helyváltoztatásra járműveket, tárolásra bútorokat, főzéshez edényeket, eszközöket terveznek, készítenek a tanulók. A tervezés során, - ami lehet, hogy csak intuitív módon a fejben zajlik és utána rögtön tárgyban ölt testet, vagy tudatos tervezés során, papíron, vagy számítógépen készített rajzokon alakul – a tárgy rendeltetését össze kell egyeztetni az anyagok, szerkezetek, technológiák adta lehetőségekkel. Szóval a tervezés egy optimalizálási eljárás, amelynek keretében a célokat ütköztetjük a lehetőségekkel a lehető legjobb eredmény elérése érdekében.

Az eredeti, önálló megoldás, és főként a gondolkodás rugalmasságának fejlesztése a szokásostól eltérő témákat adnak meg, mert különben a sztereotípiák bénítanák a munkát. Például, ha azt kérnénk, hogy a tanulók tervezzenek egy széket, akkor mindenkinek egy négylábú faszervezet jutna az eszébe, ami a maga nemében tökéletes, nincs mit tervezni rajta. Viszont, ha azt kérjük, hogy tervezzünk vécét egy úrhajóra, vagy sportszert mozgássérülteknek, akkor nagyobb a valószínűsége a kreatív ötleteknek. Szintén eredményes módja a tanulók képzeletének felcsigázására a humoros megfogalmazás, például az elvárt hatással ellentétes követelmény előírása. (Például az, hogy ne működjön, mert rossz az anyagválasztás: palack vattából, átlátszó ruha) (Gaul, 2011, 186). Alább gyakorlati példákat tettünk be illusztrációképpen.

13. kép Rögtönzött hordágy erdei biciklis balesetnél (OKTV, 2013)

14. kép Dunaparti stég beépített vízierőművel (OKTV, 2010)

A technológia, a szerkezet tanítása

Létezik egy olyan felfogás, hogy az iskolában a tanárok csak a technikát tanítsák meg, aztán ennek a tudásnak a birtokában ki-ki, így a tanulók is maguk döntsék el, hogy mit akarnak a technika birtokában csinálni. A tárgy elkészítésének technológiáját a választott anyag határozza meg, a tárgyak szerkezetének kialakításához megfelelő alapanyagot választunk, tehát az anyagválasztásnak nagy jelentősége van a tárgy minősége szempontjából. Edénykészítéshez az emberek *képlékeny anyagot* (pl. kaolint) használnak, amit öntenek, vagy korongoznak, majd szárítják és kiegészítik, amikor is megszilárdul az alapanyag. Szilárd anyagból (pl. fából) készül sok bútor. A *szilárd anyagot* forgácsoljuk (fűrészszeljük, gyaluljuk, marjuk), mindaddig, amíg a kívánt formát ki nem alakítottuk. Van, amikor valamilyen félkészterméket készítünk (pl. méterárut, lécet, fémlemez), és ezt szabjuk, majd építjük össze. Öltözködéshez kelmeiket, ezekhez meg *elemi szálakat* használunk, és fonjuk, szőjük, kötjük, szabjuk, varrjuk a megfelelő ruhaformára. A családi házak falai kisebb – nagyobb elemekből: téglákból épültek. Ezen felfogás keretében az anyagalakítás számtalan fajtája közül csak a tárgyformálásban leggyakoribb fő típusait tanítjuk: vagyis az *öntést, formázást, forgácsolást*. Emellett a tárgyakhoz készített elemek *összeépítését, összeszerelését* oldható (pl. csavar) és oldhatatlan kötésekkel (pl. ragasztó). A szerkezetforma bemutatására két példát adunk.

15. kép Hídmodellezés adott távolságra korlátozott anyagmennyiségből.

16. kép Térlefedés adott mennyiségű papírból

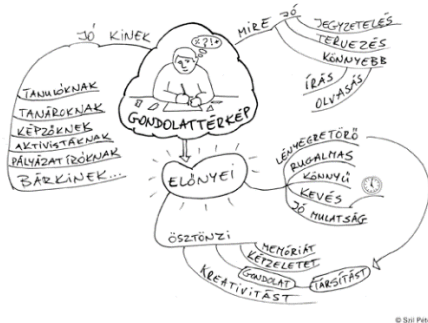
A tervezés tanítása

A tárgy és épülettervezés a gyakorlati problémamegoldó gondolkodás egy fajtája. Vannak, akik hisznek a tervezés lineáris fejlesztésében, ezért algoritmust adnak meg, például ilyen: a *probléma megfogalmazása, hasonló megoldások gyűjtése, vázlattervek készítése, a legjobb terv kidolgozása, térbeli modell, vagy eredeti tárgy elkészítése, a tárgy kipróbálása, a tanulságok levonása*. Kutatásaink szerint a gondolkodás nem ilyen merev egymásutánban folyik, de a „lépésekhez” kapcsolódó tevékenységeknek mind szerepe van a jó megoldás kialakításában, ezért vezérfonalként jól alkalmazható a fenti szempontsor. (Kimbell és mtsai, 1991, Kárpáti és Gaul, 1998)

A tervezés, az ötletelés egyik jellemző, és eredményes módja a rajzolás. A rajzolás során a tervező a korábban fogalmi síkon megadott követelményeket konkrét formával rendelkező jelenséggé alakítja (Gero, 1998. Kárpáti, 2005.) Ehhez a munkához nyugodt, egyben inspiráló körülményeket, rugalmas eszközöket (nem számítógépet) kell biztosítanunk.

A gondolat térkép, ötletroham (brain storming), analógiák keresése, inspirációs technikák, hat kalap (de Bono, 2007), a legközelebbi lépés, a végcél lebontása átlátható szakaszokra (ütemterv), mind-mind a gondolkodást segítő módszerek, és mint ilyenek kontextustól is meglehetősen függetlenek, nagy a transzferhatásuk más tanulási területekre, tantárgyon belül és kívül.

Ezen tervezési elvek, módszerek, fogások magukban is taníthatók, mint elméleti tananyagok. Azonban akkor mélyülnek el igazán a diákok, ha valamilyen tervezési gyakorlatban, egy konkrét munka során át is élik, meg is tapasztalják ezeket.

1. ábra Gondolat térkép.

2. ábra De Bono 6 kalap módszere. A megbeszélések során azonos témáról beszélünk, tehát ugyanabban a „kalapban”.

A formaadás tanítása

Vannak tárgyaink, amelyeknek nagy szimbolikus jelentőségük van, mint például a Szent Koronának, a liturgikus tárgyainak (pl. úrvacsora kehely), vagy az egyéb kultikus tárgyainak (pl. popsztárok használati tárgyai a rajongók számára). Vannak olyan tárgyaink, amelyeket már nem használunk, csak jelentésük, művészi értékük miatt őrzünk (ilyenek például a fazekasedények, vagy az emléktárgyak). Ezeknél a tárgyainál tehát nem a fizikai funkciójuk (pl. egy zsebóránál az idő mutatása) a meghatározó, hanem a tárgy jelentése (pl. az, hogy nagyapámé volt).

Amikor a tárgy tervezésénél a forma felől közelítünk, akkor egy bizonyos csoport, közösség (pl. európai kultúrkör, magyar nemzet) körében ismert és elfogadott szimbólumokkal fejezzük ki a tárgy jelentését. Azoknál a tárgyainál indokolt főként a forma felől közelíteni, amelyeknél a jelentés nagy szerepet játszik, pl. jelvény, ékszer, zászló. Olyan hétköznapi tárgyainál is indokolt lehet, mint az öltözék, mivel a ruháktól elvárjuk, hogy formája kifejezze a viselő egyéniségét, egyben egy társadalmi réteghez tartozását, státusát is. Viszont, ha már nem is látunk egy tárgyat, például egy konyhai robotgép motorját, akkor nem indokolt a forma felől kezdeni a tervezést.

A népművészetből ismert motívumok megismerése fontos a hagyományaink ápolása szempontjából, ugyanakkor mai felhasználása nem könnyű feladat, ezért szerencsésebb ezt a témát elemzési feladatok keretében feldolgozni.

17. kép Láncszem formájú „retro” kölnisüveg, középiskolás munkája (OKTV, 2010)

18. kép Star Wars óraszíj, felső tagozatos munka

19. kép Fülbevaló a "kevesebb illúzió, több realitás" témára. A repkedő toll Nóra, a fekete nehéz golyó az önkontroll, ami nem engedi Nórát elszállni (Amulett projekt, főiskolás munka)

A célzott feladat, az összetett feladat és a projekt

Van, amikor egy konkrét ismeret (pl. rugalmasság), egy konkrét eljárás (pl. öntés) érdekében végezzük el a feladatot, és ezt célzott feladatnak nevezzük. Előfordul, hogy több konkrét ismeretet szerzünk egy feladat során, például ha felmérjük és lerajzoljuk a konyhánk alaprajzát (mérés, alaprajzszerkesztés). Más esetben egy problémahelyzetből indulunk ki, és arra találunk megoldást, amit el is készítünk. Ez esetben projektet csináltunk.

Az elemzés fajtái

A művészettörténet tanításából ismerjük az ikonológiai és ikonográfiai elemzést, ezen belül gyakori a tartalom és forma elemzés, így a szobrokat, iparművészeti tárgyakat és épületeket a művészettörténet módszereivel is tudjuk elemezni. A művészetszemiotika az újabb tudományos irányzatok módszereit kínálja fel (pl. jelentéstan, tartalomelemzés, recepció elmélet). A kommunikáció elmélet többek között a munkák jelentésével foglalkozik, attól függetlenül, hogy az művészi értékű-e, vagy sem, így ez a módszer különösen a köznapi tárgyak elemzésénél használható jól. Mivel a modul egyik feladata a fogyasztói nevelés, így az árucikkek, termékek elemzése, az ár-érték arányban lényeges a szolgáltatás feltárása. Ehhez az építészeti kritikában egy-egy új épület bemutatásánál kialakult módszert fogjuk alkalmazni a tárgy és térelemzésben, azaz megnézzük a tárgy, épület:

1. működését, használhatóságát,
2. az illeszkedését a környezetbe (térbeli és társadalmi környezetbe),
3. a külső formáját (épületnél tereit, térrendszerét)
4. és ennek jelentését,
5. a választott anyagokat,
6. szerkezeteket
7. és építési módokat.

Munkaforma

Az elemző munka folyhat órán *egyéni* munkával, de folyhat *párosan* is, amikor például az egyik tanuló az előnyöket, a másik a hátrányokat írja össze. *Csoportos* munkánál a tagok egy-egy

jellegzetes álláspontot, munkakört tölthetnek be, például a gyártó, kereskedő, vásárló szerepét és így érvelhetnek.

Módszertani ajánlás.

Mindig szemléltessük az elemzést, és mutassuk meg az adott szempont érvényesülését valódi tárgyon, vagy vetített példán.

Épületelemzés tanulmányi kiránduláson

- Értékes, aktuális és a tanulókat érdeklő témát válasszunk elemzésre!
- Először a tanár elemezzen és mutasson be példát is!
- Jó, ha a tanulókkal közösen gyűjtjük össze az elemzési szempontokat
- A serdülőknél sikeres a vicces téma, például képtelen tárgyak, lehetetlen terek (Escher) bemutatása.

2. Témakörök, fejlesztési feladatok

Az egyes évfolyamok modulprogram javaslatainál egy-egy téma köré csoportosítva jelennek meg a tartalmak és módszerek. Minden témánál szerepel az alkotó és elemző munka, lehetőség van a funkcionális a szimbolikus és a technikai formaképzésre, kettő és háromdimenziós munkára.

Erősen ajánljuk, hogy egy-egy téma feldolgozása kapcsán a tevékenység terjedjen ki az önálló, vagy a feladatba épített anyagalakításra, „kézműves” munkára, mert így a kézügyesség fejlesztésén túl emlékezetessé is tesszük a megtanultakat. A tárgyformálás témái az öltözködés, játékszer, csomagolás, míg a téralkotás a lakáshoz kapcsolódóan kapott helyet. Ugyanakkor a térproblémák itt is megjelennek, hiszen a csomagolás témán belül a dobozoknak is van üres tere, csakúgy, mint egy ruhának, a játékszer, modellezés témánál az épületmodell és teherhordó szerkezet modell kapcsolódik közvetlenül oda.

5. osztály

A legfiatalabb felső tagozatos korcsoportban a játékszer és a modellezés témával kezdünk.

JÁTÉKSZER, MODELLEZÉS

A tantervben főként olyan játékszerek szerepelnek, amelyeknek témánk szempontjából hasznos tanulsága van, és *szemléletes*, azaz a működésük magától értetődően jelenik meg. Ilyen a játékszer a hangszer, ami vagy szól, vagy nem, a járműmodell, ami vagy megy, vagy nem, vagy az épületmodell, ami jó esetben nem dől össze. Másik szempontunk a *tárgyszerűség*, tehát jellemző legyen rá a térbeli megjelenés a testesség, például egy matrjoska baba, de nem ilyen például egy videójáték, ami inkább számítógépes program, egy társasjátékban pedig inkább a szabály a fontos. A játékszer azért is remek téma, mert az alapprobléma könnyen exponálható iskolai körülmények között. A játék feltételeit általában értik a tanulók, míg bizonyos tér-, vagy társadalmi-, esetleg személyes problémát részletesen el kellene magyarázni. A játék feltételrendszere gyakran sokkal egyszerűbben átlátható. Például egy hajómodelltől főként azt várjuk el, hogy ússzon, a többi követelmény ehhez képest alárendelt.

Alkotás

Az alkotó feladatokban élményszerű tapasztalatszerzésre nyílik lehetőség. Fokozottan így van ez a játékok esetében. Úgy képzeljük, hogy a játékok újra alkotása széles lehetőséget kínál a

fantázia fejlesztésére, ami bizonyára igaz, de ez a folyamat csak akkor fejleszt, ha a feltételek pontosan meg vannak adva, különben öncélú ötletparádává válhat a munka. Tehát a játékszer téma nagyon motiváló lehet, de egyáltalán nem könnyebb a többi gyakorlati problémamegoldási helyzetnél.

Elemzés

A modell fogalom többféle jelentésének bemutatása, a gondolati és matematikai modellektől a működési (szimulációs) modelleken át a formai modellekig. A modell elmélet azon szabályának megismerése, hogy a modell a jelenségnek valamilyen meghatározott tulajdonságára vonatkozik. (Szűcs, 1988). Az épített környezet elemzése (Sebestyén, 2010)

Feladatötletek

1. Járműmodellezés
 - a. hajómodell
 - b. autó, vagy vonatmodell (Gaul, 2011, 114)
 - c. papírsárkány, papírrepülő, léggömb (Bodóczky, 1982)
2. Hangszer (Mandel, 1980 Gaul, 2011, 103)
 - a. fúvós hangszer
 - b. ütőhangszer
 - c. húros – vonós hangszer
3. Épület modell
 - a. épület kicsinyített mása. (Beleznay, 2013. 36, 58)
 - b. építőkocka, kártyavár (Lego, Fischer Technik)
 - c. tartószerkezet modell (makaróni, hurkapálca) (Gaul, 2011, 109, 111)
 - d. térlefedés (papír, fólia) (Gaul, 2011, 106)
4. Mechanikus játék
 - a. mozgatható figurák (csuklókkal kartonból, fából) (Gaul, 2011, 116)
 - b. báb, marionett báb (Kaposi, 2013, 14-26)
 - c. egyszerű gépek

6.-osztály

CSOMAGOLÁS

A csomagolás, mint szállítványozási kérdés, mint reklámeszköz, és mint személyközi kommunikáció. Csomagolási alapismeretek. A csomagolás és a szállítás folyamata. A csomagolás fajtái: védő és díszítő csomagolás. A védelem fajtái: ütés, víz, hő, fény, rovar, lopás stb. ellen. A térkitöltés gazdaságos módja, geometriai elve. Reklám és csomagolás. Az ajándékozás szabályai, az adást követi a viszonzás: emberi kapcsolatot fejez ki. Az ajándékban örökre megmarad az ajándékozó. Mielőtt adnánk, mindig kérdezzük meg, mit szeretne. (Mauss, 1925, Gaul, 2014, 17-19.)

Alkotás

Adott méretű, súlyú, halmazállapotú, alakú küldemény csomagolása adott behatás (pl. ütés, fény, gombásodás) elleni védelemre. Csomagolás egy vagy több hatás elleni védelemre. Csomagolás egy gondolat közlésére, illetve gondolatsor megfogalmazására. Egy ember ajándék csomagja egyvalakinek, többen egy személynek, egy ember egy közösségnek.

Elemzés

Híres csomagolások: kólás üveg (Gaul, 2014, 56), Milka csoki, Túró Rudi.

Feladatötletek

1. Érzékenység fejlesztése
 - a. Zsákba macska: találjuk ki tapogatva, mi van a zsákban. (Bodóczy, 1998)
2. Geometria
 - a. Szabályos testek szabásmintája (Kimura, 1991, Radnainé, 1991)
 - b. Origami dobozok (Pataki, 1983)
3. Védelem
 - a. Tojáscsomagolás köznap és extrém helyzetben (Gaul, 2011, 67)
 - b. Fagyalaltos doboz (Gaul, 2011, 65)
 - c. Postai levélboríték törékeny, vagy olvadó küldeménynek
4. Kifejezés
 - a. Ajándék csomagolása alkalomra, konkrét személynek
 - b. Kedvenc tárgyam becsomagolva (Gaul, 2011, 66)
 - c. Mikulás készítés és csomagolás (Bodóczy, 1998)
 - d. Gondolat-doboz. Kifejezés csak a zsinór színének, a kötés formájának megválasztásával
 - e. Különleges csomagolások, pl. vírusnak, Marslakó ajándékának, érzésnek.

8. osztály

ÖLTÖZKÖDÉS

Az öltözködés, mint védelem (hideg, idegen tekintetek), mint státuszjelző, és mint önkifejezés. Az öltözködés szerepe az identitás alakításában. Divat, öltözködés, testalkat, táplálkozási rendellenességek. Az ifjúsági csoportok viselete, és a hagyományok: úri-, és népviselet.

Alkotás

Öltözéktervezés, vagyis póló, fejfedő, jelmez, bizsu, ékszer, gallér, gomb, táska. Karakterjegy (pl. büszke), érzés, gondolat megjelenítése öltözéssel.

Elemzés

Ikonikus öltözetek: Levis farmer, RayBan szemüveg, Tisza cipő, (Gaul, 2014, 64, 102, 121). Ifjúsági kultúra jellegzetes csoportviselete. Aktuális, helyi témák.

Feladatötletek

1. Ruha, mint védelem hideg, meleg, ütés (bukósisak), rontás ellen
 - a. Évszakok kalapja (Gaul, 2011, 73)
 - b. Amulett készítés valami elleni védelemre. (Gaul, 2011, 150-156)
 - c. Legyező (Gaul, 2011, 77)
2. Ruha, mint társadalmi státusz.
 - a. Reklámképek kivágása és szerephez, foglalkozáshoz rendelése, társítása
 - b.
3. Ruha, mint kifejezés, önkifejezés
 - a. Jelmeztervezés színdarabhoz (Bodóczy, 2012)
 - b. Gombkészítés ruhához, adott alkalomra, adott személynek

- c. Bizsu (Gaul, 2011, 71)
 - d. Ez a én vagyok
 - e. Óraszíj (Gaul, 2011, 80)
 - f. Paróka (Gaul, 2011, 81)
 - g. Póló (Gaul, 2011, 84)
4. Mint kommunikáció (társadalmi, személyes, rituális)
 - a. Öv valakinek, aki fontos nekem (Gaul, 2011, 136)
 - b. Iskolai sportegyesület meze (OKTV 2014)
 5. Ruha, mint komfortosság a test takarásával

8.-osztály

Téma: LAKÁS, OTTHON

A lakás funkciói. Védelem hidegtől, esőtől, szélről, állatoktól, idegenektől. Családi élet, pihenés, tisztálkodás, mosás, főzés, étkezés. Saját tér, a fal, mint találmány. Az antropológiai tér négy típusa. Lakóhelytípusok Magyarországon: családi ház, társasház. Hajléktalanság és jó mód. A lakás helyiségei, térkapcsolatai és a „funkcióséma” rajz. A lakás berendezése, a bútorok. A lakás stílusa. Lakás és otthon. A tér és a hely. Az építészeti ábrázolás alapjai, és a lépték fogalma. (Conran, 2003, Norberg-Schulz, 2004, Gaul, 2005. 14-26.)

Alkotás

Egy meglévő tér megépítése kicsiben. Sarok, szoba, lakás, bútortervezés, valós, vagy kitalált személy igényeire. A terv megjelenítése alaprajzon és nézetrajzon (falnézeten), maketten. A tér leképezése, kifejezése mozgásban, drámapedagógiai módszerekkel.

Elemzés

Lakóhely típusok: családi ház, társasházi lakás. Az emberi térigény mértéke. Példa bemutatása a hely szellemének magyarázatára.

Feladatötletek

10. Tértervezés
 1. Mesehős lakása (Gaul, 2011, 143)
 2. Kuckóépítés (Beleznay, 2013. 24. Gaul, 2011, 101)
 3. Szobatervezés valakinek (Gaul, 2011, 94)
 4. Álmaim otthona (Gaul, 2011, 139)
 5. A konyhánk áttervezése
 6. Elköltözöm...
 7. Pedagógus lakása (Kozma Lajos, Bodor Katalin, Gaul, 2005, 23.)
 8. A szobám színállása

Térelmézés

9. A hajléktalan térigénye (Gaul, 2005, 21-22.)
10. Érdekes lakáshirdetés elemzése

Bútorok

11. Függyöntervezés valaki ablakára (Gaul, 2011, 86)
12. Ajtó valakinek (Gaul, 2011, 86)
13. Kié ez a szék? (Gaul, 2011, 91)

14. Lámpa (Gaul, 2011, 93)

9.-osztály

Téma: TERVEZZÜNK TÁRGYAKAT!

A tanév témája bizalmat és önállóságot kínál a középiskolásoknak, aminek persze a felelősségvállalás az ára. A felkínált szerep nagyfokú azonosulásra teremt lehetőséget. A tervezés szolgálat, ami nevelési szempontból szerencsés, a megrendelő elismerését csak empátiával lehet megnyerni. A tananyag a módszeres tervezés lépéseinek megtapasztalására ad lehetőséget, amelyek az alábbiak: *a probléma felismerése, a probléma szavakba foglalása: a tervezési program, analógiák keresése, intuíciós technikák, ötletek, vázlatok, tervek, elkészítés, az eredmény ellenőrzése.* A tervezés témája a tárgytervezés bármely fajtájához kapcsolódhat. A megvalósításhoz pedig csoportmunkát javasolunk. (Tatai, 2002, 29-46, Gaul, 2011, 39-45,)

Alkotás

Kiemelten javasoljuk a közösségi események - mint például a ballagás, buli, kirándulás, iskolai színelőadás - kapcsán felmerülő tervezési feladatokat (*tabló, ruha, jelmez, jelvény, díszlet*). Az identitás fejlesztésének kiváló eszköze a *ruha, bizsutervezés*. A közösség összekovácsolásának alkalmi, például emléktárgykészítés valamilyen eseményhez.

Elemzés

Itt nem kérnénk önálló elemzést, hanem a tervezéshez kapcsolódó munkát, vagyis az analógiák értékelését, illetve a saját és iskolatársak munkáinak vizsgálatát.

Feladatötletek

Ruha, jelmez, táska, gomb, bizsu, ékszer, jelvény, díszlet, emléktárgy

10.-osztály

Középiskolában fokozottan fontos az osztályközösség kialakítása, mert mint tudjuk, ha az a csoportnorma, hogy érdemes dolgozni, akkor a tanár már a tanulásban tud segíteni. A közösségek kialakítása, erősítése érdekében érdemes olyan (pl. iskolai) témákat választani, amelyek az osztály tagjait érintik, és minél több csoportmunkát végezni.

Téma: TERVEZZÜNK TEREKET!

A tanév témája bizalmat és önállóságot kínál a középiskolásoknak, aminek persze a felelősségvállalás az ára. A felkínált szerep nagyfokú azonosulásra teremt lehetőséget. A tervezés szolgálat, ami nevelési szempontból szerencsés, a megrendelő elismerését csak empátiával lehet megnyerni. A tananyag a módszeres tervezés lépéseinek megtapasztalására ad lehetőséget, amelyek az alábbiak: *a probléma felismerése, a probléma szavakba foglalása: a tervezési program, analógiák keresése, intuíciós technikák, ötletek, vázlatok, tervek, elkészítés, az eredmény ellenőrzése.* (Tatai, 2002 55-76) Az építészeti tervezésnél is sok közös, kiscsoportos munkát javasolunk. A tér megtapasztalását és kifejezését pedig a rajzolás, makettezés mellett a mozgásra is érdemes kiterjeszteni.

Alkotás

A téralakítás lehetőségei az iskolában, például az udvar, az osztályterem, a zsebongó, az ebédlő, a büfé, ha van klubhelyiség, akkor annak megfigyelése, szükség szerint áttervezése.

Kapcsolódás az iskolai rendezvényekhez (ünnepély, osztálybuli, ballagás útvonala). Lakás, szórakozás, sport terei. Örök témák, mint labirintus, zártság, nyitottság, intimitás.

Elemzés

Ebben a témakörben nem végzünk önálló elemzést, csak az alkotómunka kapcsán vizsgáljuk meg a saját és mások felmerülő épületterveit.

Feladatötletek

Iskola: udvar, osztályterem, zsibongó, ebédlő, büfé, klubhelyiség (Beleznay, 2013, 20, 28, 53).

Lakás, szórakozás, sport terei.

Város: Utcák, terek. (Beleznay, 2013, 50, Sebestyén, 2010).

Elvont témák: labirintus, zártság, nyitottság, intimitás, erő, tisztaság (Beleznay, 2013, 24, 58).

11.-osztály

Téma: KRITIKUS SZEMMEL

A fogyasztói nevelés számára ideális téma a *termékelemzés*, ami elvezet a fogyasztói társadalom lényegének megértéséhez. Az *épületek elemzése* pedig az állampolgári nevelés egy jó példája, ami felveti a környezet iránti felelősség kérdését. A középiskolás korú fiatalok nagyon kritikusak, így a hozzájuk közel álló témák megvitatása közben észrevétlenül sajátíthatják el a tudatos véleményformálás szabályait, például mások álláspontjának tiszteletét, az érvelést, tárgyszerűséget, pontosságot. A vita értelemszerűen kisebb - nagyobb csoportban folyik, amit kiegészíthet, előkészíthet egy fogalmazás, vagy képekkel illusztrált Power-Point. Az elemző munka a tárgy lerajzolásával, vagy lefotózásával is történhet. A bírálat fő szempontjai az alábbiak:

1. működés, használhatóság,
2. az illeszkedését a környezetbe (térbeli és társadalmi környezetbe),
3. a külső forma (épületnél tér, térrendszer)
4. és ennek jelentése,
5. a választott anyagok,
6. szerkezetek,
7. és gyártási módok.

Alkotás

Ez a téma az elemzésé, így tervező, tárgyformáló munka nem folyik ezzel kapcsolatban az osztályban.

Elemzés

A fiatalok kultúrájához tartozó, egyben a fogyasztói társadalom ikonikus darabjai mellett az osztály számára fontos, érdekes termékek vizsgálata. (Gaul, 2014, Tatai, 2002, 29 - 54)

Aktuális, lehetőleg tapasztalatból ismert, környékbeli épület vizsgálata: áruház, szórakozóhely, iskola, sportpálya, utca, tér. (Építészfórum, Tatai, 2002, 55-96, Tatai, 2003, 112-142, Gaul, 2005)

Feladatötletek

11. Ifjúsági kultúrák

12. Termékek

1. Ruhák: farmernadrág, póló, sportcipő, bakancs, napszemüveg

2. Hifi: okostelefon, laptop, tablet
3. Sportszer: kerékpár,
13. *Épületek* 4. Iskola, áruház, szórakozóhely, sportpálya

3. Kimeneti követelmények

5-8. évfolyam

	A fejlettség jellemzése	Minimum követelmény	Optimum követelmény
KÉPESSÉGEK			
Problémaérzékenység	A technikai problémákat észreveszik (pl. beszorult a bicikli kereke). Az emberi problémák iránt talán kevésbé érzékenyek, a sajátjukra viszont igen.	Vegyék észre a saját környezetükben előforduló komoly emberi és technikai problémákat (pl-	Vegyék észre a tágabb környezetükben előforduló emberi és technikai problémákat (pl
Fantázia, kreativitás	A korosztály kezdeti szakaszára jellemző még a kisgyermekkorai ötletgazdagság, amit a tudatosság kezd egyre inkább kordába szorítani.	Legalább egy használható ötlete legyen.	Legyen 2-3 ötlete, köztük viszonylag eredeti is.
Ítéloképesség	Az ösztönös, ízlésítélet a jellemző a korosztályra: „ez tetszik”. Többnyire csak a munka végeredményét ítélik meg, azt viszont elég végtelenen. A munkafolyamat belső döntései kevésbé tudatosak. Már a munkakezdéskor el tudnak térni a feladat céljától, ahogy az anyag inspirálja őket.	Próbáljanak a feladat céljára koncentrálni. A termék, tárgy megítélésekor a tetszéssel kapcsolatban legalább egy szempontot nevezzenek meg.	Az ízlésítélet mellett tudatos ítéletet is tudjanak hozni. A munkafolyamat közben legyenek képesek jó döntést hozni.
Technológiai érzék	Kevés az anyagalakítási	A kívánatos eredmény	A munka céljának eléréséhez legalább

	<p>tapasztalatuk (homokozás, óvodai filcbábú), a létező technológiákat, mesterségeket alig ismerik, talán csak a főzést és mosást tudják megnevezni. Így aztán még a jó időérzékűek sem érzik igazán a technológia algoritmusát.</p>	<p>eléréséhez legalább egy eljárást meg tudjon nevezni. Tudja, hogy a technológia eljárások egymásutánja. Fel tudja sorolni a főbb anyagalakítási módokat (öntés, forgácsolás, vegyi-, biológiai eljárás)</p>	<p>két eljárást meg tudjon nevezni. Fel tudja sorolni egy közismert technológia (pl. főzés) lépéseit.</p> <p>Ismerje a jellemző anyagalakításokhoz kapcsolódó szakmákat (pl. fa – asztalos, ruha – szabó, ruhagyári munkás)</p>
Térszemlélet	<p>A fő térirányokat ismerik (a bal-jobb tévesztés más kérdés), a függőleges - vízszintes fogalma 12 éves korra válik függetlenné a környezettől. A mentális, képzeletbeli forgatást jó eredménnyel végzik, csak lassabban, mint a felnőttek. Az útvonalat és az út jellegzetes pontjainak sorrendjét és helyét elképzelik. A jellemző nézeteket felismerik. (Séra, 2002)</p>	<p>Ismert környék útvonalát fejben is el kell tudni képzelni és gondolatban végig járni.</p> <p>Egyszerű térbeli testet el kell tudni képzelni, és 1-2 lépésből álló műveletet (forgatás, hajtogatás, párosítás) végre kell hajtani.</p>	<p>Ismert mintázatú környék (pl. város, turistaút hegységen) útvonalát fejben is el kell tudni képzelni és gondolatban végig járni.</p> <p>Egyszerű térbeli testet el kell tudni képzelni, és 3-5 lépésből álló műveletet (forgatás, hajtogatás, párosítás) végre kell hajtani.</p> <p>Térképolvasás, műszaki rajz olvasás.</p>
Formaérvék	<p>A történetileg kialakult, közismert formakészlettel dolgoznak. A tárgykultúrában egyébként csak az ifjúkorban, és főként a szakembereknél alakul ki az egyéni hang. A tárgyak stílusát a formájukon</p>	<p>Tervezéskor a tárgy szokásos, közismert formáját adja meg (pl. Hi-fi – High tech). A befoglaló forma felejen meg a tárgy jellegének.</p>	<p>Az ismert sémák közül a tárgy jellegének megfelelő formát válassza ki. Egy tárgytípusnál 2-3 stílust, formavilágot is ismerjen (pl. ruhánál köznapi, sportos, elegáns).</p>

	keresztül ragadják meg, de még nem igazán tudják a kapcsolatot megmagyarázni.		
ISMERETEK			
Anyag-, és szerkezet ismeret	Alig ismerik az alapanyagokat és a belőlük létrehozható szerkezeteket, és azt is inkább csak az óvodából, iskolából, például a hurkapálcát, papírlapot, kartont, homokot, gyurmát.	Ismerjen néhányat a tárgyalakotás modellező anyagaiból és a belőlük létrehozható szerkezetekből. (pl. papírlap – hajtogatott lemez szerkezet, hurkapálca – rúdszerkezet).	Ismerjen néhányat a tárgyalakotás alapanyagaiból és a belőlük létrehozható szerkezetekből. (pl. gipsz – öntés, fa – faragás, illesztés – keret, lemez szerkezet). Ki tudja választani a munkájához legmegfelelőbb anyagot és szerkezetet
Funkciók ismerete	Az emberi alapszükségleteket ismerik, úgymint munka, pihenés, főzés, tisztálkodás, öltözködés, szórakozás, sport, társasági élet. A szükségleteket kielégítő tárgyakat, bútorokat is ismerik, de a funkció ellátására alkalmassá tévő tulajdonságok közül többnyire csak egyet tudnak megnevezni.	Ismerje a köznapi élet funkcióit, és a hozzájuk kapcsolódó tereket, tárgyakat.	Meg tudja határozni egy közismert funkció alapján, hogy mit kell tudjon a tárgy, a tér.(pl. az alváshoz nyugodt, csendes tér, környezet kell)
KÉSZSÉGEK			
Vizuális kifejezőkészség, ábraolvasás	Gondolataikat meg tudják jeleníteni rajzban, de az még elég sommás és a létező ábrázolási sztereotípiákhoz kötődik. Vetületi	Az ötletét le tudja skiccelni látszati, vagy vetületi ábrában. Egy közismert karaktert meg tud jeleníteni (pl.	A közlendőjének megfelelően használja a látszati és vetületi ábrázolást. Egy egyszerű tárgyról meg tud szerkeszteni egy

	<p>ábrázolás, metszetrajz használata az évek során egyre gyakoribb. Geometrikus papírmoddelt el tudnak készíteni. A térkép olvasása és a használati utasítás értelmezése nem megy mindenkinek.</p>	<p>áramvonalat autónál). Megérti egy szerelési útmutató ábrásoát, ismerős vidék térképét.</p>	<p>háromnézőpontos műszaki rajzot. A látászati rajznak az elképzelt stílushoz igazodó jelleget tud adni. Tud térképet, útvonalrajzot, szerelési útmutatót olvasni.</p>
--	--	---	--

9 – 11. Évfolyam

	A fejlettség jellemzése	Minimum követelmény	Optimum követelmény
KÉPESSÉGEK			
Problémaérzékenység	<p>Az emberi problémákat, különösen a saját problémáikat felismerik és ezekkel kapcsolatban szenvedélyesen állást is foglalnak. A technikai jellegű problémák kevés középiskolást foglalkoztatnak, ahogyan az emberi problémák technikai megoldásának kérdése sincs az érdeklődésük homlokterében.</p>	<p>Jó lenne, ha az emberi, személyes, és társadalmi problémák iránt érdeklődést tanúsítanának a tanulók. Vegyék észre a tárgyi környezetük bosszantó hibáit, fogyatékoságait.</p>	<p>Ismerik a globális problémákat és a jelentősebb társadalmi kérdéseket. Saját világukban, tárgyaik között felismerik a problémás megoldásokat.</p>
Fantázia, kreativitás	<p>Kevesebb ötlet jut eszükbe, mint fiatalabb korukban, talán azért, mert a frissen szárba szökkenő kritikai érzékük nem kedvez a szabad</p>	<p>Ismerjék az ösztönös ötletelés mellett a témák, a gondolkodásmód fókuszálását, így a brain storming módszerét, valamint a figyelem</p>	<p>Legyen világos, hogy az egyik folyamat az ötletek felvetése és egy másik folyamat a legjobb ötlet kiválasztása. Ismerjék a brain storming, az</p>

	ötletelésnek, amit a rivalizáló légkör sem támogat. Még nem rendelkeznek ötletelési technikákkal (analógia, inspiráció, brain storming), de a megnövekedett tudásuk tágasabb lehetőséget kínál az ötlettársításokra.	elterelésével a szabad asszociációk áramlását a gyakorlatban.	asszociálás, és az inspirálódás módszerét és ezek alapfeltételét a figyelemterelést.
Ítézőképesség	A logikus gondolkodás jellemzőbbé válása folytán jobban tudnak kérdéseket megítélni, de az ítéleteiket nehezen tudják megindokolni. Vannak, akik csak ízlésítéletet tudnak hozni. A ráérzés, és az intuíció, mint feltáró eszköz majd csak később válik rájuk jellemzővé.	Érezzék, hogy a tárgytervező – alkotó munka során hol vannak a döntéspontok. A saját és mások munkáját meg tudja ítélni szóban.	Tudják, hogy a gyakorlati problémamegoldás során folyamatosan ítéleteket hozunk: a probléma megfogalmazásánál, a tervezési cél kijelölésekor, az ötletek kiválasztásakor, a megvalósítandó terv kiválasztásakor és a kész tárgy értékelése során.
Technológiai érzék, konstruáló képesség	Személyes technikai munkatapasztalatuk nem számottevő, de iskolai tanulási tapasztalataik alapján ismerik az előkészítés, megvalósítás és az értékelés szakaszát, még ha nem is mindig eszerint dolgoznak. Az anyagalakításról nincs komoly saját élményük, de több közvetett, irodalmi ismeretük van róla.	Legyen érzéki benyomásuk, tapasztalatuk a technikai munkavégzés főbb szakaszairól. Kézzel, kéziszerszámmal tudjanak bánni.	A technikai munka tapasztalati és fogalmi szinten egyaránt jelenjen meg. A képességeikhez igazított cél eléréséhez tudjanak megfelelő technológiát választani. A munka nemének megfelelő szerszámot válasszanak.

	Szakmai orientációjukhoz kapcsolódóan is megismernek eljárásokat.		
Térszemlélet	A tárgyak és a tér alakját, arányait, ha nem is mindig pontosan, de érzik. A tárgyakat, téri helyzeteket le tudják írni szavakban, a belső tagoltságot is meg tudják jeleníteni. Az útvonalrajzot, térképet többnyire látják, olvassák.	Ismert környezet útvonaltól fejben is el kell tudni képzelni és gondolatban végig járni. Egyszerű térbeli testet el kell tudni képzelni, és 1-2 lépésből álló műveletet (forgatás, hajtogatás, párosítás) végre kell hajtani.	Bonyolultabb (pl. egy nagyobb város) útvonalat fejben is el tudnak képzelni és gondolatban végig járni. A térképolvasás, műszaki rajz olvasása, a mentális forgatás egyre biztonságosabban és gyorsabban megy.
Formaérvék	A tárgyaktól, összbnyomástól függetlenül is tudják kezelni az alapvető formakaraktereket, mint természetes – mesterséges, geometrikus és szabálytalan, sík és térformákat. A forma jellegét felismerik és át is tudják élni, különösen saját érdeklődési körükön belül, például a lányok az öltözködésben a fiúk meg inkább a műszaki cikkek megjelenésében.	Alkotó, tervező munka közben a célnak megfelelő (akár szokásos) formát válasszanak. Választásukat egy – két mondatban meg is tudják indokolni. A formát feletessék meg az anyagnak és a szerkezetnek is.	Tervezési munkájuk során a téma szokásos stíluselemeinek ismeretében a témának megfelelő formaképzést alkalmazzanak. A forma kialakítása során, valamint a részletképzésben lehessen látni, hogy érti a forma jellegét és abból következnek a részletmegoldások, tudja, hogy az anyagnak és a választott szerkezethez is illeszkednie kell a formának. A befoglaló forma és a részletformák indokoltan kapcsolódnak.

ISMERETEK			
Anyagismeret és szerkezetismeret	<p>Az ember alkotta környezetet használják, de előállítóként, alkotóként alig-alig tapasztalják meg az anyagalakítást, szerkezetképzést. Tanult anyagismeretük inkább a fizika és kémia óráról származik és nem a gyakorlatból. Az általuk használt tárgyakról (ruha, telefon) tagoltabb, árnyaltabb képük van, az alkatrészeket és azok anyagát is ismerik, más tárgyaknál inkább csak egy befoglaló formát, a fő funkciót, és anyagfajta (fém, műanyag) tudják megnevezni.</p>	<p>A fő cél az, hogy gyakorlati tapasztalatot szerezzenek a diákok az anyagalakításban, szerkezetépítésben. Évente legalább egy szerkezetépítési alapanyagot ismerjenek meg, és azt tudják kézzel, kézi szerszámmal megfelelően alakítani, hogy az anyag tulajdonságainak megfelelő szerkezet jöjjön létre belőle.</p>	<p>Évente legalább egy szerkezetépítési alapanyagot ismerjenek meg, és azt tudják kézzel, kézi szerszámmal megfelelően alakítani, hogy az anyag tulajdonságainak megfelelő szerkezet jöjjön létre belőle. Emellett két anyag és szerkezetet is tudjanak kombinálni, összeépíteni. Értsék a szerkezet erőjátékát és ennek kapcsolatát az anyaggal.</p>
Funkciók ismerete	<p>Gyakorlatból ismerik a tárgyvilág funkcióit, bár ezeket nem tanulmányozzák tudatosan, és csak „rendszer szinten” különböztetik meg egymástól azokat (pl. fűtés, világítás). Az „alkatrészek és összefüggések szintjére” (kazán, fűtőtest, hőszabályozó)</p>	<p>Ismerje a köznapi élet funkcióit, és a hozzájuk kapcsolódó tereket, tárgyakat.</p>	<p>Meg tudja határozni egy közismert funkció alapján, hogy mit kell tudjon a tárgy, a tér.(pl. az alváshoz nyugodt, csendes tér, környezet kell)</p>

	általában nem jutnak el, csak az őket érdeklő témákban.		
KÉSZSÉGEK			
Vizuális kifejezőkészség (rajzkészség), és ábraolvasás	Akár több mentális éves eltérés is lehet a kifejezés fejlettségében, például vannak akik megragadnak a pálcika ember ábrázolásnál, míg mások plasztikusan, tagoltan is képesek testet ábrázolni. Ismerik a színek hangulatjellemező tulajdonságát és ezt alkalmazzák is festményen, grafikán. A látszati képet a többség szerkesztéssel (pl. egy iránypontos perspektíva) is meg tudják jeleníteni. A vetületi, műszaki ábrázolást is ismerik, de a lépték kérdésében bizonytalanok.	Egy elképzelt egyszerű tárgyat le tud rajzolni látszati ábrában. Meg tudja szerkeszteni ennek a vetületi képeit is. Használati útmutatót és térképet tud olvasni.	A tervét meg tudja jeleníteni látszati és vetületi ábrában. A látszati képet meg is tudja szerkeszteni axonometriában, vagy több iránypontos perspektívában. A tervrajzon részletképzéssel, színekkel, tónussal érzékelteti a választott stílust. Tud térképet, útvonalrajzot, szerelési útmutatót olvasni.

4. Informális tanulás terv

Helyszínek:

1. Tájház a paraszti, polgári kultúra tárgyaival, kézműves technikák bemutatásával.
2. A település nevezetesebb épületei, jellegzetes épületegyüttese, utcaképe
3. Keramikus, textiles, modellező szakkör
4. A készítés műhelyei például hagyományos asztalos, lakatos műhely, bútor, edény, játék gyár.

5. Alkotók és művek

A modul alapvetően az alkotásra koncentrál, ezért nem jellemző rá a kiemelkedő alkotások és alkotók megismertetése. A 11. évfolyamon folyó kritikai tevékenység számára inkább iránymutatásként, mint kötelező példaként gyűjtöttük össze néhány elemezhető épületet, tárgyat, terméket.

Épületek, építészek:

Steindl Imre: Országház, 1904

Frank Lloyd Wright: Vízesés ház, USA, 1939.

Gropius: A Dessau Bauhaus épületegyüttese, Németország 1926

Pier Luigi Nervi: Palazzetto dello Sport, Róma 1957.

Maurice Koechlin és Emil Nougier: Eiffel torony, Párizs, 1889

Le Corbusier: A Ronchamp-i kápolna, Franciaország, 1955

Le Corbusier: Villa Savoy, Franciaország 1929

Felhőkarcoló, a legmagasabb ház: Skidmore Owings and Merrill: Burdusz Kalifa (828 m), Dubaj, Egyesült Arab Emírségek, 2010.

Hagyományos parasztház

Kockaház

Szóló utcai panelház, szovjet házgyár <http://epiteszforum.hu/szokolyai-gabor-okopanel-tajkep-varoskep-kep-a-tajban-kep-a-varosban>

Tárgyak

Szent Korona

A formatervezés klasszikusai:

1. Levi's farmer
2. póló (T shirt)
3. Kerékpár
4. Focilabda
5. Iphone

A magyar formatervezés gyöngyszemei

1. Rubik kocka, Budapest, 1974,
2. Breuer Marcell: Wassily szék, Dessau, 1925
3. Argentin motorvonat, Ganz Művek, Budapest, 1936-1940

6. Hivatkozások jegyzéke

Beleznay Éva (2013. szerk.): *Építő játékok 2. Kézikönyv pedagógusoknak*. Magyar Építész Kamara, Budapest

Bodóczy István (1982): *Sárkányépítés*. Műszaki könyvkiadó, Budapest

Bodóczy István (1998): *Feladatgyűjtemény és tanári kézikönyv a 7-12. évfolyamok számára*. Helikon kiadó, Budapest

Bodóczy István (2012): *Kis könyv a vizuális művészeti nevelésről*. Magánkiadás

De Bono, Edward (2007): *A hat gondolkodó kalap*. Manager Könyvkiadó Kft.

Conran, Terence (2003): *A lakberendezés kézikönyve*. Park Kiadó, Budapest

Gaul Emil (2001): *A tervező-konstruáló képességek szerkezete és fejlődése 12-16 éves korban*. ELTE BTK Neveléstudományi Doktori Iskola, Budapest.

Gaul Emil (2005): *Épületek, építészek. Tankönyv az építészeti környezetkultúra középfokú oktatásához*. Doktori értekezés. Magyar Iparművészeti Egyetem, Doktori Iskola, Budapest
<http://konyvtar2.mome.hu/doktori/ertekezések/DLAertekezés-GaulEmil-2006.pdf>

Gaul Emil (2011): *A tárgy- és környezetkultúra és tantárgy-pedagógiája*, Nyíregyházi Főiskola, Nyíregyháza. ISSN 2063 1952 <http://moodle.nyf.hu/course/view.php?id=30> vagy <http://reptha.detek.unideb.hu/szakmai-anyagok.html>

Gaul Emil (2014): *Fiatalok tárgyai*. Bessenyei Kiadó, Nyíregyháza p. 144

Holland, John (1973): *Making Vocational Choices: a theory of careers*. Prentice-Hall

Kaposi László (2013 szerk.): *Módszertani segédlet a BÁBJÁTÉK és a BÁBKÉSZÍTÉS valamint a DRÁMA és SZÍNJÁTÉK tárgyak tanításához*. OFI. Budapest

Kárpáti Andrea (2005): *A kamaszok vizuális nyelve*. Akadémiai Kiadó, Budapest

Kárpáti Andrea és Gaul Emil (1998): *A tervezőképesség értékelése projekt módszerrel*. In. Varga Lajos (1998, szerk.): *Közoktatás - kutatás 1996 - 1997*. MKM, MTA Pedagógiai Bizottsága, Budapest.

Kimbell, Richard (1991): *The Assessment of Performance in Design and Technology*. School Examinations and Assessment Council, London.

Kimura, Katsu (1991): *Booxx*. Taschen Verlag, Köln

Mandel Róbert (1980): *Hangszerbarkácsoló*. Zeneműkiadó, Budapest

Mauss, Marcel (1923): *Essai sur le don. Forme et raison de l'échange dans les sociétés archaïques*. *l'Année Sociologique, seconde série*, 1923-1924.
http://www.congoforum.be/upldocs/essai_sur_le_don.pdf Letöltve 2016.11. 05.

- Norberg-Schulz, Christian (2004): Genius loci. In *Ökotáj* **33-34**. 2004. 65–75. o.
- Pataki Tibor (1983): *Papírcsodák*. Ifjúsági Lapkiadó, Budapest
- Preziosi, Donald (1979): *Architecture, Language and Meaning*, The Hague, 1979.
- Purcell A. T. and Gero J. S. (1998): Drawings and the design process. *Design Studies* **19** (1998) 389–430
- Radnainé Szendrei Julianna (1991): *Kristályformák*. Pergamen Kiadó, Budapest.
- Sebestyén Ágnes, Tóth Eszter (2010): *Pécs gyerekeknek*. Hungarofest, Budapest
- Séra László, Kárpáti Andrea, Gulyás János (2002): *A térszemlélet*. Comenius Kiadó, Pécs
- Szalai András (2010): Az építészeti formaalkotás néhány művészetelméleti vonatkozása. In. *Építészforum*. <http://epiteszforum.hu/az-epiteszeti-formaalkotas-nehany-muveszetelméleti-vonatkozasa#sdfootnote1sym> Letöltve 2016. 10. 23.
- Szűcs Ervin (1988): *Rendszer és modell*. Tankönyvkiadó, Budapest
- Tatai Erzsébet (2002): *Művészettörténeti ismeretek*. Enciklopédia Kiadó, Budapest
- Tatai Mária (2003): *Az épített környezet*. Enciklopédia kiadó, Budapest

7. A modul adatai

Cím: Tárgy és környezetkultúra

Kutató: Gaul Emil

Közreműködők a 2016/2017. tanévben

Pedagógus neve	Iskola neve	évfolyam
Móricz László Péterné	Lázár Ervin Általános Iskola, Budapest	5.
Szász Regina	Újpesti Szigeti József Utcai Általános Iskola	5a. 5b.
Karsai Júlia	Budapest VI. Kerület Bajza Utcai Általános Iskola	5. 5.
Mészáros Zsuzsanna	Budapesti Fazekas Mihály Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium	9.
Póczos Valéria	Budapesti Fazekas Mihály Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium	9.
Záchné Ádám Izabella	Kovács Pál Baptista Gimnázium, Rákospalota	9a. 9b.

5-11. osztály három évfolyamban három tanéven keresztül, hat féléves időtartamban (felmenő rendszerű iskolakísérelt)

9. osztályos tanítási - tanulási programok A tárgy-, és környezetkultúra tanítása modulhoz

SZERZŐK:

PEDAGÓGIAI PROGRAM:

Gaul Emil, Nyíregyházi Egyetem, Vizuális Kultúra Intézet

TANÍTÁSI-TANULÁSI PROGRAMOK:

Mészáros Zsuzsanna, Budapesti Fazekas Mihály Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium

Póczos Valéria, Budapesti Fazekas Mihály Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium

TANÍTÁSI TANULÁSI PROGRAM

A tárgy-, és környezetkultúra tanítása modul pedagógiai koncepciójának
megvalósításhoz

Mészáros Zsuzsanna

*Budapesti Fazekas Mihály Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium
(Budapest)*

Az 1. tanév részletes terve

Kipróbálás: 2016/17. tanév, a megvalósítás kezdete a 2. félévben, 2017. februárjától

Téma	Idő igény	Fejlesztési célok	Tartalmak, tevékenységformák,	Módszerek, munkaformák	Technikák, eszközök, anyagok	Alkotók és művek
Tangram	1 óra	Mentális rotáció, kombináció fejlesztése	Kivetített alakzatot kell rekonstruálni összekevert, a szükségesnél több elemből álló tangram-készletből	Páros munka	Kivetítő Tangram készletek	Hagyományos és modern tangram formák
Festményből szobor	1 óra	Formaarányok, formakapcsolatok és karakterek felismerése, forma fény és szín kapcsolata	Színes festmény megfigyelése, elemzése Vázlatos agyagszobor létrehozása Ellenőrzés	Egyéni munka	Projektor Agyag, mintázóeszközök	Salvador Dalí
Építés és rekonstrukció játék	1 óra	Tér rekonstruálása, kétdimenziós ábrák alapján háromdimenziós térbeli alakzatok vizualizálása oda-vissza	Térsarokba kompozíció építése geometrikus térbeli elemekből A kompozíció 3 nézetének elkészítése A rajzokból egy másik páros kitalálja az eredeti alakzatot Ellenőrzés	Páros munka, párok vetélkedése	Karton térsarokok, hungarocell kockák és háromszög alapú hasábok Papír, rajzeszköz Hóvágó eszköz	-
Templom-külső, templom-belső	1 óra	A külső formatömeg és a befoglalt tér kapcsolatának elemzése	Összetett tömegű templomok fotói alapján ki kell találni az alaprajzukat Ellenőrzés	Egyéni munka	Projektor Papír, rajzeszköz	Román kori, gótikus, klasszicista és barokk templomok (esetleg kontrasztnak egy kortárs, ahol a térhatároló szerkezet=lemez)

Szerkezetépít és csapatban	1 óra	Szerkezet állékonyságának próbája, emberlépték	Fapálcikákból és kötőelemekből olyan kunyhó építése, amibe a csapat minden tagja belefér	Csoportos munka	Fapálcikák, hungarocell csomópontok	Rácsszerkezetes építészeti emlékeink (margit-híd, eiffel-torony, stb.)
Metszetek	1 óra	Mentális műveletek térben	Gyümölcsök mri-felvételeit kell sorba rakni a metszés sorrendjében	Egyéni munka	Gyümölcsök, mri felvételek	Insideinsides.blogspot.com
Axonometri- kus labirintus tervezése	1 óra	Térbeli tájékozódás	Labirintus tervezése, axonometrikus ábrázolása	Páros munka	Kockás papír Rajzeszköz	Labirintus inspirációk
Tónus és tériség vizsgálata	1 óra	Térkifejező tónushasználat tudatosítása	Egyszerű labirintus építése hungarocell kockákból A kockák lapjainak tónusozása (3 tónusérték) Labirintus felépítése random forgatott kockákkal ill. Fény-árnyék szabályok betartásával Fotózás, fotók térélményének összehasonlítása	Csapatmunka	Hungarocell kockák Középszürke és fekete papír Gombostű Fényképezőgép Fényképezős telefonok Projektor	Escher képek
Táj és térregek	2 óra	Térkifejező színhasználat tudatosítása	Hegyeket ábrázoló kollázs készítése Háttérkép megfestése, előtér (hegyek) lapjainak megfestése megadott színekkel, hegyek kitépése Kísérletezés, minél nagyobb térélmény elérése a különböző színárnyalatú papírok komponálásával, takarás.	Egyéni munka, csoportos konzultáció, csere-bere	Akvarellpapír Vízfesték, ecset Papírragasztó stift	Tájképek

Tanulói munkák:

TANÍTÁSI TANULÁSI PROGRAM

A tárgy-, és környezetkultúra tanítása modul pedagógiai koncepciójának
megvalósításhoz

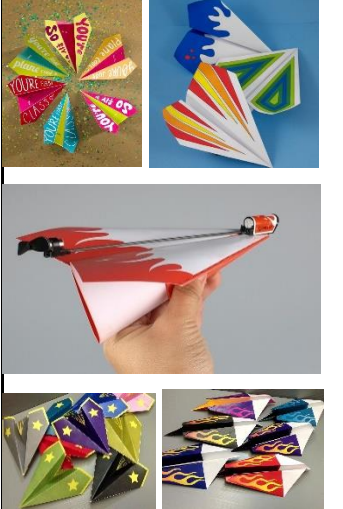
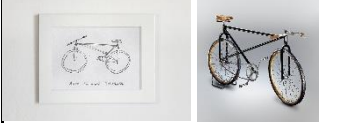
Póczos Valéria

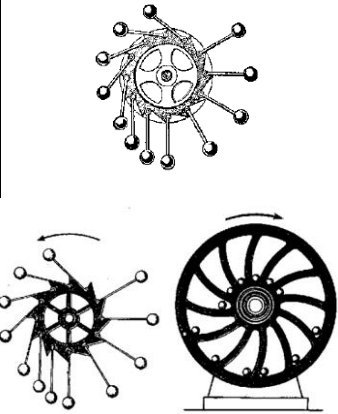
*Budapesti Fazekas Mihály Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium
(Budapest)*

Az 1. tanév részletes terve

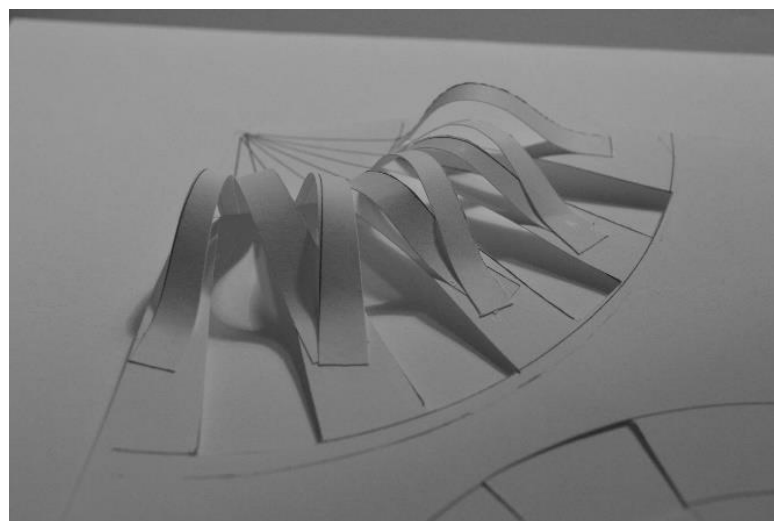
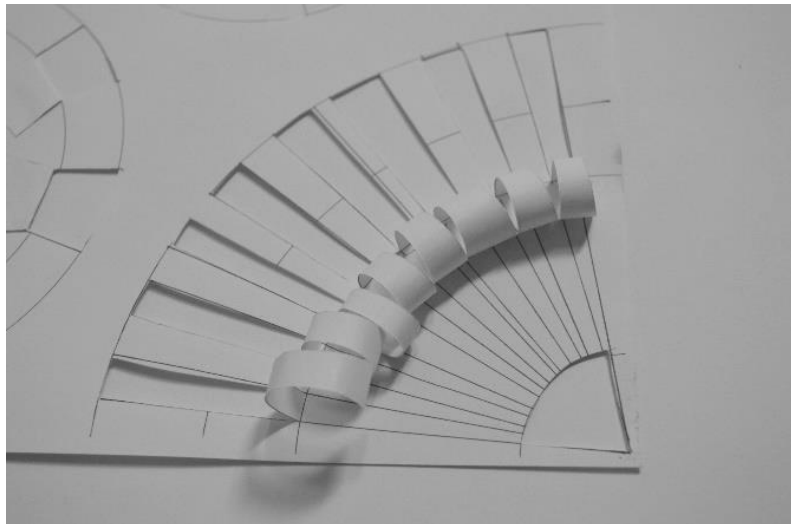
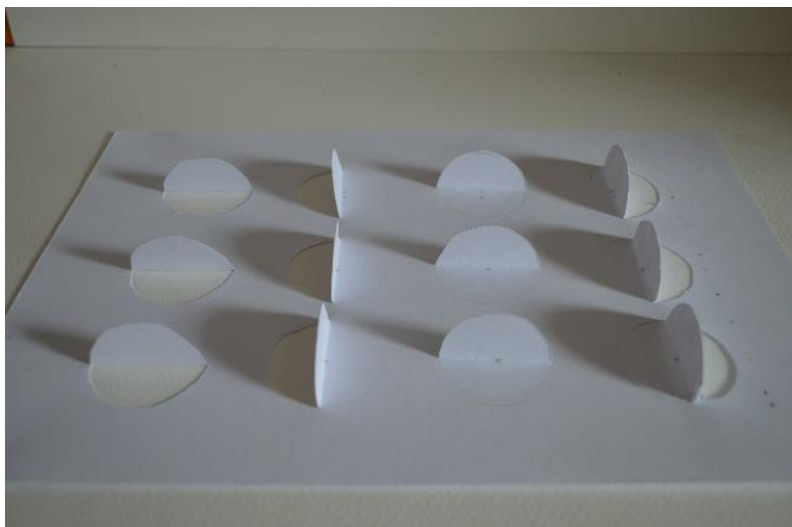
Kipróbálás: 2016/17. tanév, a megvalósítás kezdete a 2. félévben, 2017 februárjától

TÉMA	IDŐ IGÉNY	FEJLESZTÉSI CÉLOK	TARTALMAK, TEVÉKENYSÉGFORMÁK,	MÓDSZEREK, MUNKAFORMÁK	TECHNIKÁK, ESZKÖZÖK, ANYAGOK	ALKOTÓK ÉS MŰVEK
Térbeli plasztika, szabásminta rajz	1 óra	Együttműködési képesség, formaérzék (formaarányok, formakapcsolatok), konstruáló képesség, szerkezetismeret,	Egy tojás szabásmintájának elkészítése, méret és a forma 1:1-es rekonstruálása papírból. (papírplasztikai feladat) Elkészült munkák bemutatása a csoportok által.	csoportos munka	papír, ceruza, radír, olló, körző, vonalzó, ragasztó; Csoportonként egy-két tojás. Szemléltetéshez általam készített térbeli modellek és szabásminták (1-2 egyszerűbb forma)	
Felületek, struktúrák, mintázatok	2 óra	formaarányok, azok kifejezésének, szimbolikájának alapismerete, formakapcsolatok és karakterek felismerése, forma és fény kapcsolata	Különböző felületi létrehozása a következő hívószavak által: 1. konstruktív 2. dekonstruktív Térbeli alkotás legyen, nem maradhat síkban. Ellenőrzés. Érthető ez a két hívó szó?	egyéni munka	projektor papír, ceruza, radír, olló, körző, vonalzó, ragasztó;	 Ouchy, Lausanne Zaha Hadid, Iris van Herpen, stb
Forma és funkció: Papírrepülő tervezés	1 óra	Együttműködési képesség, formaarányok, formakapcsolatok, anyagismeret,	Papírrepülő tervezése a forma és funkció kapcsolatának vizsgálatával. Cél: újszerű formák alkotása.	páros munka, páros csoportok vetélkedése	projektor papír, ceruza, radír, olló, körző, vonalzó, ragasztó;	

		<p>szerkezetismeret, konstruáló képesség, együttműködési képesség, tervezési módszerek elsajátítása</p>	<p>Értékelés: a párosok bemutatják repülőiket. Az a páros „nyer”, akinek a legmesszebb repül a papírrepülője.</p>			 <p>http://www.funpaperairplanes.com/ http://paperairplaneshq.com/</p>
<p>Tervezés, modellezés</p>	<p>3 óra</p>	<p>A tárgyak formai kifejezésének, szimbolikájának, kulturális jelentéstartalmának alapismerete, tervezési módszer elsajátítása, látszati rajz, szerkesztés, térbeli modellépítés gyakorlása</p>	<p>A „nyertes” papírrepülő alapján (funkció!), formatervezett modell tervezése és kivitelezése egyénileg, színek és minták használatával. Mintatervek készítése. (látványterv; színes minták, feliratok tervezése) Egyéni konzultációk, értékelés.</p>	<p>egyéni munka</p>	<p>Projektor papír, ceruza, radír, olló, körző, vonalzó, ragasztó, színes rajzeszközök, festék</p>	 <p>www.amazingpaperairplanes.com</p>
<p>Vizuális memória, ergonómia</p>	<p>1 óra</p>	<p>formaarányok, formakapcsolatok, anyagismeret, szerkezetismeret, konstruáló képesség,</p>	<p>Vizuális memória fejlesztő gyakorlatok: Emlékezetből 10 perc alatt kell lerajzolni a következőket: 14. kerékpár 15. olló 16. telefon</p>	<p>egyéni munka</p>	<p>Papír, ceruza. Projektor.</p>	 <p>http://www.gianlucagimini.it/prototypes/velocipedia.html</p>

Vizuális memória	1 óra	mentális műveletek térben és síkban	<p>Eltakart tárgyak, formakapcsolatok lerajzolása tapintás alapján.</p> <p>A rajzoló csak tapintás alapján ismerheti meg a dobozban lévő tárgyat, vagy egymáshoz kapcsolódó tárgyakat, melyeknek anyagát, elképzelt színét és formáját kell megrajzolnia 1:1-es méretben.</p> <p>Cél, hogy minél pontosabb rajzok szülessenek a rejtett tárgyról, melyeket az óra végeztével felfedünk és összehasonlítunk az elkészült rajzokkal.</p>	egyéni munka	<p>Csavarok, tiplik, különféle szerkezetek (p: lakat, stb)</p> <p>Vászontáskák, dobozkák a tárgyak elrejtéséhez.</p>	
Gravitációs örökmozgók	3 óra	formaarányok, formakapcsolatok, anyagismeret, szerkezetismeret, konstruáló képesség, mentális műveletek térben	<p>Gravitációs örökmozgó tervezése:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tervezés papíron 2. Makettezés papírból 3. Működő modell készítése <p>Értékelés: az „nyer” amelyik csapatnak a legtovább mozog a modellje.</p> <p>Hogyan vezetted fel a feladatot?</p>	csoportos munka	<p>Projektor.</p> <p>Papír, ceruza, radír, olló, körző, vonalzó, ragasztó, gombostű, valamint az előző feladatból hátramaradt különféle csavarok, tiplik.</p>	

Tanulói munkák:

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Geisbühl Tünde, Nagy Imre, Pók Tímea, Sinkó István
(Wrobel Péter közreműködésével)

1. Alapelvek, célok – szemléletmód

Célok

A program az érvényben lévő Nemzeti Alaptanterv (2012) céljait, alapelveit elfogadja, de a hangsúlyt még inkább az *aktív, cselekvő megismerésre* helyezi, különös tekintettel a megismerés sajátosságainak megtapasztalására és feltárására. Ezért a megtapasztalható világ tág köréből merít, és ehhez társítja a kortárs művészet példáit. E művekhez kapcsolódva a megismeréshez *általánosan szükséges képességeket* kívánja fejleszteni. A környezet feltárása kiterjed a belső környezetre is, és ebben kiemelt hangsúly esik a megismerés folyamatára és jellemző módozataira.

Mentális reprezentációink bizonyos karakterizálható formái a műalkotások példáival jeleníthetők meg. A tapasztalatok értelmező megközelítése során a módszerek között is helyet kap a *reflexió* és az *önreflexió*, és az ezzel kapcsolatos műalkotások is.

A gondolkodás fejlesztése művészeti tevékenységgel

A legáltalánosabb értelemben megfogalmazható cél a gondolkodás fejlesztése a művészeti megközelítési módok és a művészeti tevékenység segítségével. A kortárs művészet jelenségeit, példáit használjuk fel arra, hogy szélesebb körben is érvényesíthető képességek kibontakozását segíthessük velük. A teljes körű, *egészséges fejlődés* olyan cél, amit a legtöbb pedagógiai program a sajátjának tekint. Ehhez mi hozzátesszük azt, hogy figyelembe kell venni az agykéreg két felének funkcionális aszimmetriáját, és arányosan, kiegészítő módon kell működtetnünk verbális és vizuális befogadó rendszerünket (Hámori, 1985, 144). A vizuális nevelésre fókuszáló fejlesztéstől nem áll távol az integratív szemlélet sem. Célunk az is, hogy a műveltség területei között lehetséges *kapcsolatok* feltárását a tanulás folyamatába is bevonjuk.

A fejlődést a következő általános képességek körében kívánjuk támogatni

- kezdeményezés
- kísérletezés
- feltárás (megtapasztalás – megélés - megértés)
- asszociáció
- elemzés – kombinálás
- probléma kiemelés (meghatározás, azonosítás)
- koncepció alkotás, tervezés

- döntés
- kifejezés (kommunikáció több csatornán, csatornaváltással)
- folyamatszervezés (a megvalósítás során)
- megoldás (komplex elméleti és gyakorlati)
- összetett építkezés
- kifelé irányuló reflexió
- befelé irányuló reflexió (önreflexió)
- tapasztalatok az alkotófolyamatról
- fogalmi bázis a tág értelemben vett alkotófolyamathoz
- rugalmas gondolkodás
- együttműködés
- motiváció

A képességek kialakításának minőségére helyeződik a hangsúly, és ez alá rendelődik az elsajátítandó ismeretek köre.

Új tanulási formák

Nem az egyszerűtől az összetett irányába tartó építkezés elve felel meg a megismerés természetesebb szempontjainak, hanem az összetett helyzetben szerzett tapasztalatoknak az értelmezése, rendszerezése, absztrakciója, modellek alkotása. Fontos cél a környezet megismerése és a megismert elemek bevonása egy olyan nyitott rendszerbe, mely az elemek sokféle kapcsolódásra ad alkalmat, így a mi szempontunkból kiemelt jelentőségű vizuális információs kapcsolódásokra is. A megismerés folyamatának jelentős fázisa a kutatás és kísérletezés, amikor a jelenségek sokasága kerül felszínre. A kísérletező, felfedezéseken alapuló tanítási, tanulási módszer (*Inquiry Based Learning*) pedagógiai modellje a vizuális nevelésben is jól alkalmazható. Fontos feladat ezeknek a tapasztalatoknak megőrzése az alkotó megközelítés számára.

A környezet vizuális módszerekkel történő megismerése során *magának a megismerésnek a sajátosságai* is feltárulhatnak előttünk. Ez a tudás igen tág körben érvényesíthető, és *szellemi eszközzé*, munkamódszerré válhat. A kezdeményező megközelítést érdemes összekapcsolni a reflexió eszközeivel. Saját aktív részvételünk folyamatát is érdemes regisztrálnunk, és elemeznünk. Ez alkalmat ad számunkra, hogy módosítsunk a megközelítésünkön, és tágíthassuk szellemi eszközeink körét. Bár felfogó rendszerünk működése által már az észlelés szintjén automatikusan rendszerbe szerveződnek a benyomásaink, mégis külön figyelmet kell szentelni annak a folyamatnak, mely során tudatosan bontakoztatunk ki rendszert.

A célok vázlatos megfogalmazását azok megvalósítása követi, és ez nem volna lehetséges olyan szerkezet kialakítása nélkül, amely az egész és a benne foglalt részek megformálását, elrendezését szolgálja, és ezzel egyben a kommunikációra is esélyt teremt. Az invenció mellett ez az alkotó megközelítés másik fő jellemzője. Az alkotófolyamat leírható úgy is, mint az invenciók és a rendszerré szervezés egymásra következő lépéseinek összetett folyamata (Taylor, 1983. 145; Ginnis, 2007. 42). Az alkotófolyamatnak ez a sajátossága kiterjeszhető a megismerésre is. Ezért fontos az, hogy *személyesen alakíthasson ki rendszert* az, aki tanul. Az is fontos, hogy személyes céljain túl *az együttműködés céljait is magának fogadja el*, legyen

képes csoportban dolgozni, és csoporttársaival együtt fogalmazni meg közös célokat és kidolgozni a megvalósítás módszereit. Ez rugalmas gondolkodást, a változó körülményekhez való alkalmazkodást igényel.

Nevelési, fejlesztési célok (képességek, ismeretek, attitűdök fejlesztése)

Munkája során a tanár az alábbi fejlesztési célokat egymással összehangolva, egységes folyamatként valósítsa meg

- Az inspirálódás önálló, személyes forrásainak kitágítása,
- A nyitottság, a befogadó képességcsoport tevékenységbe ágyazott fejlesztése
- A rugalmasság, a kombinációs készség és a nézőpontváltás képességének erősítése
- Kapcsolatok, összefüggések felismerésének fejlesztése az egymáshoz közelebb és az egymástól távolabb eső területeken
- Egyre differenciáltabb, összetettebb, kifinomultabb döntési folyamatokban való jártasság fejlesztése
- Az egységgé szervezés képességének kibontakoztatása mind konkrét képi, tárgyi, gondolati szinten, és e szintek között is
- Együttműködési képesség fejlesztése a másokkal való együttgondolkodás és együttes tevékenység során
- Reflexiókra való érzékenység, és az empátia fejlesztése
- Az önállóság és az egyéni kezdeményezés erősítése
- A reflexió és az önreflexió képességének kibontakoztatása

Várható eredmények

- Közvetlenebbé válik a diákok viszonya a kortárs művészettel.
- Több kapcsolódási pontot tudnak kialakítani általános tapasztalataik és a műalkotások között.
- Jobb lesz az átjárás az egészben való és a részletekben való megragadás között, ezáltal fejlődik a problémamegoldó képesség és a folyamatban való gondolkodás képessége. ennek az előnye várhatóan kihat a tanulás más területeire is.
- Erősödnek a kapcsolatok a gyakorlati megközelítési módok és az elméleti megközelítési módok között.
- Felismerhetőbbé válik a lappangó (tacit) tudás, mint forrás szerepe a diákok számára, miközben a tiszta, világos (explicit) forma megteremtésére tesznek kísérleteket.
- Általában véve fejlődik a kreativitás, ezen belül a nézőpontváltás, a rugalmasság, az eredeti megközelítés képessége.
- Az empátia jobban érvényesül a diáktársak között, tovább differenciálódik, és kiterjed a kortársakhoz és a társadalmi és művészeti szereplőkhöz való viszonyokra is.
- A személyiség fejlődésének részeként fejlődik a kritikai szemlélet és az önismeret

- A bizonytalanság tűrésének és a kudarc elviselésének a képessége javul, ezzel összefüggésben nő a kísérletező kedv.

Fenntartható innováció: a modul esélyei a közoktatásban

A közvetlen tapasztalatok megerősítik, hogy azok a gyerekek, akik megfelelő szituációban találkoztak kortárs művekkel, alapvetően érdeklődőek, mivel közel áll hozzájuk azok kifejezőmódja és látásmódja, hiszen mindez a napi vizuális élményeikkel is szinkronban van. Ez az elfogulatlan, közvetlen viszony lehet számukra a művészettel való ismerkedés első lépcsője, ami nem követel tőlük túlzott kezdeti erőfeszítést, előtanulmányt, és ez azonnali pozitív élményt, motivációt jelent számukra.

A pedagógusok megfelelő szemlélete biztosíthatja, hogy ez tartósan fenn is maradjon. A modul fenntartható akkor, ha a pedagógusok szemléletformáló, ismeretbővítő továbbképzésben részesülhetnek. Kiemelt szerepe van annak is, hogy a szakmai fejlődéshez szükséges információforrásokat és taneszközöket könnyen el tudják érni.

1. Tartalmak és módszerek

A modul innovatív tartalma

Tartalmában a program a környezethez és a belső folyamatokhoz fűződő tapasztalatot és tudást széles körre terjeszti ki. A művészeti példákat a kortárs művészet köréből választja. A program arra alapoz, hogy a megismerés folyamatában *az analógiák mobilizáló szerepet tölthetnek be*, átjárást biztosítanak a különböző területek között.

A tantárgyban úgy jelennek meg az ismeretek, hogy változatos módon tudjanak kapcsolódni más műveltségterületek képességfejlesztési céljaihoz. A Vizuális kultúra tantárgyhoz készült modulunk programjában szerepelnek más tantárgyakban is oktatott ismeretek, amelyek segítik a vizuális képességfejlesztés *integrálódását* az iskolai fejlesztés egészébe.

Programunk épít a már meglévő, összetett tapasztalatokra, a korábban megszerzett ismeretekre. Kiindulópontnak tekinthető az a szemléleti megközelítés, amely nem tiszta lapként kezeli a tanuló embert, hanem olyanként, aki az őt érő hatások és saját tapasztalatai szövedékében él. A tanuló *képes rá, hogy ő maga kezdeményezzen*. Nem az egyszerűtől az összetett irányába tartó építkezés elve felel meg a megismerés természetesebb szempontjainak, hanem az összetett helyzetben szerzett tapasztalatoknak az értelmezése, rendszerezése, absztrakciója, modellek alkotása. Ezzel párhuzamosan az alulról fölfelé építkezés is szükséges, mert e nélkül egyes képességek kifejlődésének hiányában a további lehetőségek lezárulhatnak.

Célunk a belülről motivált, cselekvő megközelítés. Az aktív megismerés folyamán új megközelítési módokat előhívó, innovatív attitűd bontakozhat ki. A tényszerű ismeretekből a fantázia által új összefüggés generálódhat. A tudás bármely területéhez kapcsolódó ötletnek, meglátásnak szerepe lehet az alkotó képességek kibontakoztatásában.

A racionális – irracionális összekapcsolása (fantázia)

Ha a megismert, tényszerű, oksági rendszerből kilépünk, váratlan, a rendszertől távoli, független lehetőségek bukkanhatnak fel, melyek nem magyarázhatók meg hitelt érdemlően a

megszokott módon – a keretektől ki kell lépni, ez a feltétele annak, hogy valami új jelenhessen meg.

Célok megfogalmazásának generálása és döntési helyzetek biztosítása

A képzőművészet bizonyos kortárs jelenségei a megismerés kezdeményező, cselekvő formáit erősíthetik meg bennünk, és ez alkalmat ad arra, hogy döntési helyzetekben próbálhassuk ki magunkat. A tanuló ember számára biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy célokra szerveződő tevékenység és döntések során szerezhessen tapasztalatokat. Biztosítani kell, hogy hathassanak rá mind a személyes, mind a közös célok. Ennek kiemelkedő szerepe van a személyiség alakulásában.

Lehetőség teremtése rendszer kialakításának közvetlen megtapasztalására

Bár felfogó rendszerünk működése által automatikusan rendszerbe szerveződnek a benyomásaink már az észlelés szintjén, mégis külön figyelmet kell szentelni annak a folyamatnak, mely során tudatosan bontakoztatunk ki rendszert. A célok megfogalmazását azok megvalósítása követi, és ez strukturális szervezési folyamatok nélkül nem lehetséges (Taylor, 1983). Ezért fontos az, hogy *személyesen alakíthasson ki rendszert* az, aki tanul.

Ismeretanyag és aktív megismerés – parafrázis

Az ismereteket nem egy elve elrendezett sorban bővítjük. A képességek fejlesztése során az ismereteket akkor hívjuk be, amikor szükség lesz rájuk. Nem is feltétlenül mindig ugyanazokra az ismeretekre van szükség, mert a fejlesztés lépései során érzékenyen kell reagálni az adott pillanatnyi állapotokra. Azt a viszonyt, amelyben a képességek fejlesztéséhez igazodik az ismeretanyag, leginkább egy feladattípus bemutatásával lehet szemléltetni.

Programunkban a *parafrázis* készítése rendkívül fontos feladattípus – olyan „átírás”, átdolgozás, amelyet értelmezéssel kötünk össze. A parafrázis készítése során a *cselekvő feltáráshoz* társulnak a megismerhető információk. Összetalálkozhatnak benne az értelmi és az érzelmi folyamatok, és tartalmaik kölcsönösen hathatnak is egymásra. A parafrázis olyan típusú feladat, amely alkalmat teremt a szemiotikai megközelítés számára, az értelmezés és a jel alkotás során. A megoldási lehetőségek számos irányban nyitottak, a képzőművészet, a tárgyalás, a téri szerveződés, az időbeli strukturálódás irányába egyaránt kiterjedhetnek.

A választott művel kisebb vázlatok és jegyzetek, vagy sorozat készítése során ismerkedhetünk, eleinte a pillanatnyi személyes kapaszkodók, mint kiindulópontok felől közelíthetünk hozzá. A parafrázisok készítése során *sajátos dinamika* érvényesül. A felszíni kapcsolatoktól az egészen mély tartalmúakig juthatunk el. Igen közel kerülhetünk az eredeti műhöz, és el is távolodhatunk tőle. Eközben szinte észrevétlenül folyik az elemzés és a rendszerre szervezés, az alkotás.

A cselekvő és az elemző megragadás módjait egyesítjük, és eközben *az ismeretszerzést összekötjük az alkotófolyamattal*.

A kortárs művészet megközelítésének sajátos lehetőségei

A kortárs művészet tárgya, és inspirációs forrásai tekintetében rendkívül sokszínű, vonatkoztatási rendszere pedig nyitott. A műalkotások arra adnak nekünk esélyt, hogy sajátos

szemléletmód szerint közelíthessük meg a világ dolgait. Egy ponton túl megszűnhet a határ műalkotás és élet között. Ahogy az életben elénk kerülő dolgokra reagálunk, úgy reagálhatunk műalkotásokra is és fordítva. Megmarad azonban az a lehetőség is, hogy ne lépjük át ezt a pontot, és a műalkotást ne az élet részeként fogjuk fel, hanem olyan lehetőségként, amely valamit felmutat, közvetít számunkra az életből. Valójában, amíg még beszélhetünk műalkotásról, e körül a pont körül mozgunk. Azok a művészeti formák, amelyek ránk hagyományozódtak, megkönnyítik számunkra a műtárgyak felismerését. Számos módon specializálódtak, ezzel gazdagították a világunkat.

A kortárs művészet spektruma igen széles, jelenségei szerteágazóak, ezért nem vállalható fel olyan megközelítés, amely a karakterizálását tűzné ki célul. Ennek ellenére többnyire jellemző az, hogy *a művek nyitottak*, és hogy *kommentárt igényelnek*. Az a módszer, ami a nagy stíluskorszakok, vagy a karakteres irányzatok megközelítésében alkalmazható, várhatóan nem lesz sikeres a kortárs művészet megközelítésekor. A kortárs művek elemző megközelítésének társulnia kell a kezdeményező, cselekvő, alakító, átformáló megtapasztalással, és számos lehetséges kapcsolódási pont feltárásával. A kortárs művészet köréből ennek megfelelően válogat a program az egyes jelenségek példái közül. E jelenségek elsősorban nem stílusok és műfajok, mert a kortárs művészet számos alkotása nem ezek által ragadható meg leginkább. Sokkal meghatározóbb az, hogy egy-egy alkotás hogyan választ ki és hogyan vet fel egy problémát, és hogy milyen sajátos kifejezési módot teremt, amikor ezt elénk tárja, így számos ismert médium mellett új, váratlan területen is megnyilvánulhat, szokatlan összefüggéseket is feltárva.

A kortárs művek megragadása során nem egy kijelölt pályát követünk, nyitottságuk alkalmat ad arra, hogy kötetlenül közelíthessük meg őket, egyszerre több irányból is. Ez a sajátosság jól kihasználható az általános iskolában, annak is leginkább az elején, hiszen éppen megfelel az iskoláskorú gyerekek érdeklődésének, a világ dolgaihoz való felfedező viszonyának. A kortárs művészet tekintetében pedig felkínálkozik az a lehetőség, hogy a diákok közvetlenebb kapcsolatba kerülhessenek alkotásokkal, alkotói attitűdökkel.

Nem célravezető az a gyakorlat, ami egy leegyszerűsített kommunikációs sémát követ, amely során a műtárgyra távoli objektumként tekintünk, és aminek az üzenetét mi, a befogadók majd megfejtjük az elemzés során. Ahelyett, hogy ezt az igen leegyszerűsített kommunikációs sémát követnénk, a beavatkozás, az átalakítás, és az átértelmezés aktusaiban tárulhat fel előttünk számos út a műhöz közelítve, és a műtől eltávolodva. Mindezt rögzíthetjük fogalmakkal, képekkel és tárgyakkal egyaránt. A képzőművészet bizonyos kortárs jelenségei a megismerés kezdeményező, cselekvő formáit erősíthetik meg bennünk, és ez alkalmat ad arra, hogy döntési helyzetekben próbálhassuk ki magunkat.

A kortárs művészet tanítása során a kezdeményezés, a cselekvés, döntés támogatása nagy kihívást jelent ez az értékelés szempontjából, hiszen az értékelésnek mindig kötődnie kell viszonyítási pontokhoz. A kínáló lehetőségek közül a portfólió és a kreativitás vizsgálata közelíthet megfelelően ehhez, ami az életkor növekedésével szinkronban, egyre inkább kiegészülhet a szemiotikai feltárásban való jártasság vizsgálatával. Ekkor színre léphet, majd fokozatosan bővíülhet a paletta a kódok szerinti megközelítéssel is, feltárva az alkotások egyre több rétegét. Erről bővebben a 3. részben szólnunk majd.

A kortárs művészet sajátos jellege folytán nem a történeti megközelítést helyezzük előtérbe, de művészettörténeti és kultúrtörténeti kapcsolódási pontokat alkalmazunk. A megismerés *széles spektrumára* helyezzük a hangsúlyt, ezért a forrásanyagot elsősorban *nem*

művészettörténeti szempont szerint tárgyaljuk, hanem aszerint hogy miként kapcsolódhatnak az alkotások más tudásterületekhez - a történeti szempont csak ezen belül, vagy ezzel párhuzamosan kap szerepet.

Módszerek

Törekvésünk, hogy olyan közvetlen *lehetőséget kínáljunk fel* a tanároknak, ami segíti őket abban, hogy saját igényeik szerint folyamatosan át tudják alakítani a programjukat. A közösen kigondolt témák kapcsolódhatnak a tudás tág területeihez, és érinthetnek iskolai tantárgyakat is. Ehhez célszerűen olyan *feladat típusokat* tervezünk, amelyeket módosítani és *kombinálni lehet*, amelyek adaptálhatók az újabb és újabb helyzetekre. Az alábbiakban módszertani alapelveinket ismertetjük.

A dinamika elve

A program alapját képező módszerekben *a dinamika* elve érvényesül, ezt a műalkotások egy különös sajátossága teszi lehetővé, az, hogy többnyire könnyen megragadható formában jelennek meg, ugyanakkor a mibenlétük körül mindig *kérdések generálódnak, és ebből fakadóan nyitottak*. Az alkotások nem pusztán közlések, hanem lehetőséget kínálnak fel a számunkra, hogy megközelíthessük őket.

Egyéni és csoportos feladatok

Fontos célunk az együttműködési képesség fejlesztése, ennek szempontjából különösen értékes a közös munka. Formái változatosak lehetnek - például páros kiállítás vagy bemutató tervezése közösen kitalált programmal - később meg lehet próbálni ezt több résztvevővel is. A művészekkel való együttműködés elősegítésére célszerű kisebb kiállításokat, bemutatókat szervezni, de gyakrabban, hogy jelenlétük folyamatosan tudjon hatni az iskolai környezetre. Fórumot teremthetünk a számukra úgy, hogy folyamatosan biztosítjuk részükre a nyilvánosságot az iskola közös tereiben, belső információs hálózatán, honlapján, és szélesebb körben is. A diákok változatos témákra szerveződő közös munkái ugyanilyen figyelmet érdemelnek.

A csoportos feladatok során közvetlenül megtapasztalható, hogy milyen élmény az, ha *több személy tudása összeadódik és egymásba szerveződik*. A közös eredménnyel nem zárul le a folyamat, hatására további izgalmas, új lehetőségek tárulhatnak fel. Ez kiegészíti a túlnyomórészt egyéni feladatokat előtérbe helyező iskolai gyakorlatot, és egyúttal gazdagítja is a tudásról alkotott képzetet, *bekapcsolva a személyes tudást egy nagyobb rendszerbe*.

Szemiotikai megközelítés

A jelekkel foglalkozó tudományok jelölnék ki olyan nyitott, teret, amelyben nagy szabadságfokkal közelíthetünk a műalkotásokhoz. Ennek során kapcsolatokat tárhatunk fel a világ objektívnek tekinthető részei és a róluk alkotott saját reprezentációink (gondolataink, képzeleteink) között. Vizsgálhatjuk azokat a jeleket, amelyekkel kifejezzük magunkat, és azt is, hogy miként működnek a jelek az emberek közösen kialakított szokásaiban.

A módszerek felől nézve a szemiotikai megközelítés szerepe az, hogy a közvetlenül ható egységes élményt össze tudjuk kapcsolni az elemzés módszerével. A szemiotikai összefüggéseket feltáró, elemző megközelítést össze lehet kötni variációk készítésével is. Nem csak verbális eszközöket alkalmazhatunk a művek megragadásához, hanem kiegészíthetjük őket a tervezés és alkotás, illetve vizuális ábrázoló módszerekkel végzett elemzés során

szerzett közvetlen tapasztalatok élményeivel, és közelebb juthatunk az alkotások teljesebb hatásmechanizmusához is.

Eközben *a verbális és a nem verbális megközelítési mód kölcsönösen támogatja egymást*. Az érzékletes, átfogó tapasztalás és a verbális, analízis elrendezés közti *átfordítás* önkéntelen gyakorlása során ez a funkció fejlődik. Könnyebb lesz érzékletesen elképzelni és megjeleníteni a szavakkal leírt tartalmakat, másfelől az érzékletesen megnyilvánuló képzeteket is könnyebb lesz fogalmi egységekből összeálló rendszerre szervezni. Részben hasonlít ez arra, ami az irodalmi szöveg írásakor és a geometria feladat megoldásakor zajlik, csak egyszerre több közvetlen tapasztalati csatorna vesz részt a folyamatban.

Tételeken kifejtő szemiotikai elemzést nem végzünk 5-6. osztályban, de a fogalmi megközelítést a cselekvő megoldásokkal párhuzamosan kezelve minderre előzetesen érzékennyé tehető a diákok. A 9.-11. osztályban már alkalmazható a szemiotikai megközelítés, amely a korábban szerzett tapasztalatok alapján már nem lesz már teljesen ismeretlen a tanulók számára.

Történeti megközelítés és térbeli elhelyezés aktív felkutatással

A térbeli, időbeli kapcsolatok és a művészettörténeti szemlélet kialakítására készülhet olyan társasjáték, amelyben **hely és idő szerint rendezhetők el az események**. A művészettörténeti forrásokat ebben helyezhetik el a diákok. Kiegészülhet ez a rendszer más információkkal is, és idővel egyre gazdagabb kép formálódhat belőlük. Miközben a játék tervezése folyik, *a diákok kutatnak*, kapcsolatokat tárnak fel, és ez a folyamat is a tanulás részévé válik.

A tantárgyban úgy jelennek meg az ismeretek, hogy változatos módon tudjanak kapcsolódni *több, eltérő speciális területhez*, és ezzel segítsék a képességek fejlődését. A vizuális kultúra tantárgyba más tantárgyokból behívott elemek a megismerés többretű és átfogóbb tapasztalatában *integrálódhatnak*. A kortárs művészet köréből ennek megfelelően válogat a program az egyes jelenségek példái közül.

A környezet feltárása és a feltárt elemek bevonása egy nyitott rendszerbe

A megismerés folyamatának jelentős fázisa a feltárás, amikor a jelenségek sokasága kerül felszínre. Fontos feladat ezeknek a tapasztalatoknak megőrzése az alkotó megközelítés számára. Egy nyitott rendszer lehetőséget nyújthat arra, hogy változatos módon közelíthessük meg őket. A rögzítés erre alkalmas eszközeit érdemes kikísérletezni.

Más tantárgyak területeiről és még azokon túl is szabadon lehet ötleteket gyűjteni. Ennek változatos formái lehetnek: napló, vázlatfüzet, képi és hang dokumentáció, fotó, mozgókép, rögzített hang.

A racionális – irracionális összekapcsolása (fantázia)

Ha a megismert, tényszerű, oksági rendszerből kilépünk, váratlan, a rendszertől távoli, független lehetőségek bukkanhatnak fel, melyek nem magyarázhatók meg hitelt érdemlően a megszokott módon – a keretektől ki kell lépni, ez a feltétele annak, hogy valami új jelenhessen meg.

Modellszerűség

A modellszerűség a rugalmasan szerveződő tapasztalatok megnyilvánulása, az elfogulatlan feltárás alkalmat teremt arra, hogy új sémák szerveződhessenek, és irányíthatóak a további megismerést. Lehetőség nyílik arra, hogy fokozatosan feltárulhasson maga a megismerő

folyamat is, hogy például egy gondolati sor, vagy szerkezeti formai variációk egymásra következésének a lépései felismerhetővé válhassanak.

A megismerési folyamatok feltárásának a tapasztalatai igen széles körben, számos terület alkotói megközelítése során érvényesülhetnek. Ez lehet az alapja annak a kapcsolatnak, ami a művészeti és tudományos területek között is kialakítható.

A kommunikáció széles spektruma

A tapasztalataink jelentős részéhez nem közvetlenül, hanem áttételesen jutunk hozzá. Emberek közvetítik képzeiteket, gondolataikat egymás között, változatos csatornákon. Ezek a csatornák fontos szerepet játszanak abban, hogy hogyan formálódik az a tartomány, amit második természetnek, teremtett, társadalmi környezetnek nevezünk, és amelytől képzeiteink jó részét is kapjuk. Az, ahogy megközelítjük a világ dolgait, nem független azoktól a csatornáktól, amelyeken megnyilvánulunk, mert befolyásolják a szemléletünket. Ezért, ha az a célunk, hogy sokoldalú viszonyt bontakoztassunk ki magunk és a világ között, a kommunikáció változatos formáit is meg kell ismernünk.

Csatornaváltás

Az alkotás folyamán a meglévőkhöz képest valamilyen új elrendeződés kibontakozását tapasztaljuk meg. Ennek során sok belső kapcsolat szerveződik át. Mindez összefügg azzal, hogy *a gondolkodásunkat is befolyásoló csatornák között mennyire tudunk szabadon mozogni*. Ezért fontos az, hogy a csatornaváltásokra a kommunikáció eltérő formái között tudatosan is felkészüljünk. Eközben, a sok átalakító művelet során új tapasztalatokat szerzünk. Az eltérő csatornák közötti átjárás által rugalmasabbá válunk megközelítési módjainkban. .

Problémát felvető, sejtető kommunikáció

Azok, akik tanítanak, több lehetőség közül választhatnak akkor, amikor eltérő célokhoz keresnek kommunikációs formát. Ha az a cél, hogy az, aki tanul, erőfeszítést tegyen a saját önállóságának kifejlesztése érdekében, és hogy megfogalmazza saját céljait, akkor ennek megfelelően nyitott kommunikációt érdemes alkalmazni. Ekkor a tanár kommunikációja nem terjedhet ki minden részletre, ezért a felvetett problémát a diákoknak kell pontosítaniuk, és *maguknak kell a feladatukat is végső formájában meghatározniuk*.

Műhely elv - személyes preferenciák és kölcsönhatások

A műhelymunka során eltérő tevékenységek folynak párhuzamosan, és ez természetes forrása annak, hogy a résztvevők *egymástól tanulhassanak*.

A problémaválasztásban érvényesülhetnek a személyes preferenciák, vagy a csoport által meghatározott célok. A tervezett és menet közben módosított célok egy félév során úgy is teljesülhetnek, ha *nem azonos ütemben* végzik el a feladatokat a tanulók. Egy vázlatos feladatcsoportból tetszőlegesen választhatják ki, hogy melyikkel szeretnék kezdeni, és a többit is saját döntésük szerint, nekik tetsző sorrendben oldhatják meg. Személyek és csoportok is választhatnak így feladatokat.

Előnye lehet ennek a módszernek az, hogy a párhuzamosan más feladatokon dolgozók eltérő tapasztalatokat szerezhettek egymástól, és így több hatás egyszerre érheti őket. Az eltérő feladatok közötti áthallás fokozhatja az alkotó teljesítményt. Az egyszerre érkező sokféle hatás felkeltheti az igényt a belső, személyes rend iránt.

Nehézséget jelenthet, hogy több feladathoz egyszerre kell biztosítani a feltételeket, és az értékelést nehezítheti az, hogy a korábban elkészült feladatok, mint kimunkált eredmények túlzottan befolyásolhatják azokat, akik később kezdenek hozzá hasonló feladathoz. Ekkor azoknak a megoldása, akik elsőként küzdöttek meg egy problémával, könnyen másolható mintává válhat. Ez kiküszöbölhető, ha az új megoldások keresése belső igénnyé válik. Fontos, hogy az egymástól tanulás ne a megoldások szimpla átvételét jelentse, hanem áttételesebb módon valósuljon meg, például új célok megfogalmazásával. Olyan attitűd kialakítását igényli ez, amelyben az újdonság kihívása csábítóbb, mint a biztonság érzetét nyújtó jól ismert út.

Elfogulatlanság

Fontos, hogy elfogulatlanság érvényesüljön a megismerő folyamatban, az előzetes mintákat időlegesen függesszük fel, hogy saját elsődleges tapasztalataink juthassanak érvényre. Később összevethetjük majd az elsődleges tapasztalatainkat az előzetes mintákkal.

Az elfogulatlan megközelítés több problémát vet fel. Már az észlelés maga is sémákhoz kötődik, ugyanakkor az újabb ingerek hatására ezek a sémák gyorsan át is szerveződhetnek. A fogalmi gondolkodás sémái jelentenek nagyobb nehézséget, mert tartósan befolyásolják, hogy milyen információkat vegyünk figyelembe, és milyeneket zárjunk ki, és az előzetes várakozás által az észlelésre is kihatnak. Átszervezésük hosszabb időt igényel. Az a próbálkozás, hogy kíséreljük meg időlegesen felfüggeszteni előzetes várakozásainkat, és engedjük, hogy hassanak ránk a benyomások, éppen azt a célt szolgálja, hogy *fogalmi sémáink is rugalmasan átszerveződhessenek*.

Várható eredmények

- Közvetlenebbé válik a diákok viszonya a kortárs művészettel.
- Több kapcsolódási pontot tudnak kialakítani a mindennapi életben szerzett tapasztalataik és a műalkotások között.
- Jobb lesz az átjárás az egészben való és a részletekben való gondolkodás között, ezáltal fejlődik a problémamegoldó képesség és a folyamatok érzékelése, Ez a gondolkodási mód várhatóan kihat a tanulás más területeire is.
- Erősödnek a kapcsolatok a gyakorlati és az elméleti megközelítési módok között.
- Felismerhetőbbé válik a lappangó (tacit) tudás, mint forrás szerepe a diákok számára, miközben a tiszta, világos (explicit) forma megteremtésére tesznek kísérleteket.
- Általában véve fejlődik a kreativitás, ezen belül a nézőpontváltás, a rugalmasság, az eredeti megközelítés képessége.
- Az empátia jobban érvényesül a diáktársak között, tovább differenciálódik, és kiterjed a kortársakhoz és a társadalmi és művészeti szereplőkhöz való viszonyokra is.
- A személyiség fejlődésének részeként fejlődik a kritikai szemlélet és az önismeret
- A bizonytalanság tűrésének és a kudarc elviselésének a képessége javul, ezzel összefüggésben nő a kísérletező kedv

Fenntartható innováció: a modul esélyei a közoktatásban

A közvetlen tapasztalatok megerősítik, hogy azok a gyerekek, akik megfelelő tanítási helyzetekben találkoztak kortárs művekkel, alapvetően nyitottan és érdeklődve fogadják az alkotásokat. Közel áll hozzájuk a kortárs vizuális művészetek kifejezésmódja és látásmódja, hiszen ezek a napi vizuális élményeikkel is szinkronban vannak. Ez az elfogulatlan, közvetlen viszony lehet számukra a művészettel való ismerkedés első lépcsője, ami nem követel tőlük túlzott kezdeti erőfeszítést, előtanulmányt, és azonnali pozitív élményt, motivációt jelent számukra. A pedagógusok megfelelő szemlélete biztosíthatja, hogy ez a motivált, érdeklődő magatartás tartósan fenn is maradjon. (Geisbühl, 2009).

2. Témakörök és időterv

Az időterv féléves bontásban készült, a havi bontást és a végleges téma sorrendet majd a modult megvalósító pedagógusok tanmenete tartalmazza.

Egy-egy témakör 4-6 tanórát igényel. A témaköröknek csak egy lehetséges sorrendjét mutatjuk be itt, a tanárok a saját szempontjaiknak megfelelően módosíthatják ezt.

Táblázat formátum

TANÉV	OSZTÁLY / FÉLÉV	TÉMAKÖRÖK
2016-2017	5. osztály 1. félév	1. Műtermek, alkotók és művek 2. Művek kölcsönbe 3. Fiktív rekonstrukciós játék
2016-2017	5. osztály 2. félév	4. Látom, érzem, gondolom.... 5. Kortárs művek és személyes tárgyak 6. „Családi körbe” toppanó különös vendég

TANÉV	OSZTÁLY / FÉLÉV	TÉMAKÖRÖK
2016-2017	5. osztály 1. félév	1. Műtermek, alkotók és művek 2. Művek kölcsönbe 3. Fiktív rekonstrukciós játék
2016-2017	5. osztály 2. félév	4. Látom, érzem, gondolom.... 5. Kortárs művek és személyes tárgyak 6. „Családi körbe” toppanó különös vendég

2017-2018	6. osztály 1. félév	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kortárs művész, mint segítő 2. Nyomozó iroda – oknyomozás, helyszínelés 3. Sosem volt lények – „kamufilmek”
2017-2018	6. osztály 2. félév	<ol style="list-style-type: none"> 4. Időugrás az iskolában 5. Meglepő és rendkívüli színhely 6. Használati utasítás
2018-2019	7. osztály 1. félév	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tárgyak szokatlan funkcióval 2. Tárgytulajdonosok karaktere, fiktív sorsok 3. Művé válás – „Teremtsünk” művet!
2018-2019	7. osztály 2. félév	<ol style="list-style-type: none"> 4. Élet-terünk, környezetünk 5. Egy látvány filmes változatai 6. Átalakító készülékek, gépek, szerkezetek
2019-2020	8. osztály 1. félév	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szabadság – zsarnokság 2. Személyes gyűjtemény – „Microcollection” - gondolati mű 3. Fiktív pályázat
2019-2020	8. osztály 2. félév	<ol style="list-style-type: none"> 4. Meghekkelt művek 5. Kortárs népművészet 6. Tapintható kérdések
2016-2017	9. osztály 1. félév	<ol style="list-style-type: none"> 1. Elemi formák tára - struktúra és folyamat 2. Betűtorony 3. Hibrid lények városa
2016-2017	9. osztály 2. félév	<ol style="list-style-type: none"> 4. A tárgy, mint médium 5. Szakrális szereplők kortárs attribútumai 6. Bezzeg a mi időnkben
2017-2018	10. osztály 1. félév	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tárlatvezetés a Dizájncenterben 2. Védett gyermekkor

			3. Családi napló
2017-2018	10. osztály félév	2.	4. A profán tér átlényegítése 5. Konkrét és relatív idő 6. Saját tájkép
2018-2019	11. osztály félév	1.	1. Kutyául van a szomszéd 2. „Mert nem érdelem!” 3. A figyelem mágikus ereje
2018-2019	11. osztály félév	2.	4. A kollektív emlékezet emlékművei 5. Az átlagember keresése – ami összeköt 6. Maszk és portré
2019-2020	12. osztály félév	1.	1. A csoport különös tagja 2. Az Ikon megteremtése. Találd ki magadat sztárként! 3. Pop Art „Vörös csillag”
2019-2020	12. osztály félév	2.	4. Az örök nők mozgalma 5. Otthontalan társasjáték tervezése 6. Egyetlen mondanivaló: Az ÜZENET!

Módszerbeli hangsúlyok

Az 1. alfejezetben részletesen ismertetett módszereket a következőkben foglaljuk össze:

- Az aktuális jelen a kiindulópont – innen több irányba indulhatunk el - történeti kapcsolatok keresése felé, jövőre vonatkozó vízió vagy prognózis felé, vagy jelenbeli másik alternatíva felé, valóságos vagy képzeletbeli tartományokba.
- Játék, keresés, ötletek, a létrehozás élménye
- Közvetlen személyes nézőpontok
- A személyes nézőpontok összekapcsolása másokéval - csoportos feladatok során
- Több szempontú, játékos, felfedező elemzés
- Összekapcsolhatók
 - o a közvetlen tapasztalatok
 - o az érzelmi benyomások
 - o a fogalmak és műelemző módszerek

Ez a szempontrendszer támpont lehet az alsó tagozatban is, mi az 5.-11. osztályokban valósítjuk meg felmenő rendszerű, három és fél tanéves iskolai kísérletünkben..

5-6. osztály

- A szűkebb és a tágabb környezethez fűződő közvetlen tapasztalat
- A belső világban formát öltő viszonyok (képzelet, elképzelés),
- A külső és a belső környezethez fűződő további, áttételesebb viszonyok (mások elgondolásai, információs formák, kommunikációs lehetőségek, a tárgyi világ megjelenítése, a természetes környezet és az ember által kialakított környezet eltérései és kapcsolatai), a valóságot reprezentáló lehetőségek egyszerűbben megragadható, de változatos formái
- Mindezek művészeti megközelítése a kortárs művészet példáinak segítségével

7-8. osztály

Ez a két tanéve átmenet a 9-11. osztályban tervezett programhoz. Az 5-6. osztály tartalmi keretei bővülnek. Fokozatosan egyre több tudatosító elem épül be, több tényszerű elem jelenik meg, és ezek elrendezésére is nagyobb hangsúly esik.

9-11. osztály

Egyre tudatosabbá válnak, és karakteresebb formát öltenek a korábbi tartalmi elemek, és differenciáltabb rendszerbe szerveződnek. Jól megragadhatók az alábbiak szerint.

- A szemiotikai megközelítés
- A koncepcióalkotás, az egymásra vonatkoztatott tárgyi és fogalmi struktúrák létrehozása
- A megélt alkotó tapasztalatok tudatos *rögzítése* alkotónaplóban, vázlatfüzetben - a körvonalazódó elképzelésről, a megvalósítás folyamatáról, és e kettő viszonyának a változásáról
- Az alkotás, az alkotó megismerés folyamatának megtapasztalása kiegészül *a folyamat személyes elemzésével* is, és e folyamatra vonatkozó ismeretekkel, példákkal, és személyesen alkalmazható módszerekkel

Az alábbiakban részletesen bemutatjuk az egyes évfolyamok fejlesztési témáit és tartalmait, és a segítségükkel megvalósítandó nevelési-fejlesztési célokat.

Témakörök, fejlesztési témák és célok, 5.-8. osztály

2017/18. tanév, 5. osztály

Az **egyes témák 4-6 tanórát** igényelnek. Így 6-9 hónap szükséges a modul megvalósításához. Az adott tanulócsoport jellemzőitől függően készítendő a részletes időterv.

FEJLESZTÉSI TÉMÁK, TARTALMAK	NEVELÉSI FEJLESZTÉSI CÉLOK /KÉPESSÉGEK, ATTITÚDOK, ISMERETEK/
<p>1. Műtermek, alkotók és művek</p> <p>Bevezetés „A művészeti ágak, műfajok és a kortárs művészet sajátosságai„ című témába.</p> <p>Néhány klasszikus és több kortárs művész műtermének megfigyelése, összehasonlításuk, majd összekapcsolásuk alkotókkal és műveikkel.</p> <p>Tinik szobái, fotósorozat, társítás hangokkal, zajokkal feladványként egymásnak.</p>	<p>Irányított megfigyelések,</p> <p>Rejtett kapcsolatok felfedezése</p> <p>Elemzés – kombinálás</p> <p>Ismeretek: művészet, művészeti ágak, műfajták, technikák sajátos jellemzői</p> <p>Sorozat</p> <p>Kortárs művészet eszközei technikái, munkamódszerek, munka színterei</p>
<p>ALKOTÓK - MŰVEK</p> <p>Esterházy Marcell: Múterem fotóiból válogatás, s a választott művészekről alkotások, pl.: Szabó Ádám, Szabó Dezső, Kokesch Ádám, Fischer Judit, Iski Kocsis Tibor, Csáki László, Eperjesi Ágnes</p> <p>Rania Matar, libanoni fotóművész Tini lányok szobáiról készített sorozatából, 2012. http://www.raniamatar.com/books/girl-and-her-room/</p> <p>Esterházy Marcell, Atelier Bp. 2007-2010 http://www.esterhazymarcell.net/index.php?projets/atelierbp/</p> <p>Szabó Ádám 1/56: http://www.indagaleria.hu/muveszek/szabo-adam , Mi volt előbb? 2005. http://szaboadam.tumblr.com/post/45096200148/which-first-2005-video-200-loop</p> <p>Szabó Dezső 19/56: Black Bocks III/II, 1999. Expedíció VIII/III, VIII/I. 2001. http://artportal.hu/lexikon/muveszek/szabo-dezso-1437 Alkotófolyamat bemutatása, works 1-10. http://studio.c3.hu/en/member/Szabo+Dezso/ (Valamint rövid ismertető a munkáiról, háttéranyagként használható, megnyitón gondolatok a vizualitásról, szépségről, koncepcióról, két éves alkotói munka a generált villámok fotózása: http://www.trafo.hu/hu-HU/high_voltage Magasfeszültség, 2013.)</p> <p>Kokesch Ádám 28/56: Diplomamunka, 2003. http://www.mke.hu/new/diploma2003.php?page=4 White flag, (Fehér zászló), 2016. http://www.adamkokesch.hu/index.php?project/xwhiteflag/</p> <p>Fischer Judit 31/56: Gyurmaszállító, 2013. http://www.ligetgaleria.c3.hu/418.html</p> <p>Iski Kocsis Tibor 33/56: Csurgó, 2012. http://www.viltin.hu/muveszek/iskikocsistibor http://www.artmagazin.hu/artmagazin_hirek/termeszetfolotti_szuperealizmus_iskikocsistibor.949.html</p>	<p>Fotó, fotósorozat, grafika, szobor, videó, animáció, festmény</p>

FEJLESZTÉSI TÉMÁK, TARTALMAK	NEVELÉSI FEJLESZTÉSI CÉLOK /KÉPESSÉGEK, ATTITÚDÖK, ISMERETEK/
<p>Csáki László 44/56: Amorf lovagok – Napséta, videó, 2013. http://vimeo.com/66677482</p> <p>Eperjesi Ágnes 48/56: Előtte – utána, 1999. Önarckép szeletek 3/14, 2004. http://www.eperjesi.hu/recycled/elotte-utana-before-and-after?id=63</p>	
<p>2. Művek kölcsönbe</p> <p>Tanulók személyes tereinek, szobáinak felidézése.</p> <p>Egy szimpatikus művész egyik térbeli alkotásának kiválasztása. Ennek az alkotásnak átmeneti befogadása egy kedvenc otthoni térbe, saját szobába.</p> <p>A felidézett otthoni tér összekapcsolása a választott művel, s egységes képi megjelenítése.</p>	<p>Asszociáció</p> <p>Döntés</p> <p>Kifelé irányuló reflexió - befelé irányuló reflexió</p> <p>Önismeret, személyes preferenciák felismerése,</p> <p>Érvényesítése.</p> <p>Ismerkedés a modern (1945 utáni) és kortárs művekkel</p>
<p>ALKOTÓK – MŰVEK</p> <p>Minimum 40 db-os válogatás az 1945 utáni és a mai, kortárs műalkotások közül:</p> <p>a_kortars.modern-valogatas https://www.dropbox.com/sh/a204zgodwb1q0sp/AABct4r6Jry4KCe3oh3RE7MMa?dl=0</p>	<p>Tárgyak, installációk, terek, szobrok, fényinstallációk, mobilok</p>
<p>3. Fiktív rekonstrukciós játék</p> <p>Összeválogatott zajok, zörejek, hangok és egy véletlenül kapott (vagy választott) kortárs művész által létrehozott (vagy ábrázolt) tárgy felhasználásával egy fiktív történet, film „helyreállítása”.</p>	<p>Asszociáció</p> <p>Koncepció alkotás, tervezés</p> <p>Modalitás-váltás</p> <p>Kifejezés (kommunikáció több csatornán, csatornaváltással)</p> <p>Rekonstrukció</p>
<p>ALKOTÓK – MŰVEK</p> <p>Hang gyűjtemény http://www.noisli.com/ http://www.audiyou.de/</p> <p>Szentjóbby Tamás: Hűlő víz, 1960. (Plágium – a mű újraalkotása 2000) http://multiplika2000.wordpress.com/2008/11/16/hulo-viz/</p> <p>Gerber Pál: Konstelláció, 1999. (46, oldal) http://www.ujmuveszetcsoport.hu/archiv/2010/2010_januar.pdf</p>	<p>Zaj, zöreij hanggyűjtemény</p> <p>Tárgy, szobor, installáció, grafika, nyomat tárgyon, kinetikus mű, festmény</p>

FEJLESZTÉSI TÉMÁK, TARTALMAK	NEVELÉSI FEJLESZTÉSI CÉLOK /KÉPESSÉGEK, ATTITÚDOK, ISMERETEK/
<p>Haraszty István: Madárkalitka, 1972. http://www.artpool.hu/lehetetlen/real-kiall/nevek/haraszti.html</p> <p>Várnai Gyula: Átjáró II. 1993. http://www.varnaigyula.hu/munkak/atjaro_ii..8.html?&pageid=7</p> <p>Joseph Kosuth: Egy és három szék, 1965 (az ábrázolás ideáját bemutató mű): http://www.moma.org/collection/object.php?object_id=81435 http://hu.wikipedia.org/wiki/Joseph_Kosuth</p> <p>El-Hassan Róza: Feszített tárgyak, 1995 (El-Hassan Róza: Feszített szék, 1995 – tárgyakkal kapcsolatos elmékedések, asszociációk: http://www.ludwigmuseum.hu/site.php?inc=mutargy&muld=539&menuid=67 Feszített tárgyak (az alkotások az oldalon az 1995-ös év alatt találhatóak): http://www.roza-el-hassan.hu/</p> <p>Bodolóczky Linda: Hétköznapi tárgyak: Főz, mos, takarít 1-3., 2009. http://bodoloczkiilinda.blogspot.hu/2010/02/foz-mos-takarit.html http://www.port.hu/pls/me/media.print_media_popup?i_area_id=7&i_object_id=339344&i_topic_id=&i_is_picture=1&i_is_video=1&i_org_id=&i_media_id=265764</p> <p>Lakner Antal: Tárgyak – INERS - Home Transporter a talicska pad, 1998 (Lakner Antal: Iners / Passzív munkaeszközök/ http://www.artpool.hu/lehetetlen/real-kiall/nevek/laknera.html http://artportal.hu/lexikon/muveszek/lakner-antal-1446</p> <p>Ráskai Szabolcs: Háztartási tárgyak, szerkezetek, pl.: Chartreuse borsóval 2005. from: "Appolinaire sorozat I-IX." https://presentexhibit.wordpress.com/2009/12/13/raskai-szabolcs/ http://www.raskaiszabolcs.com/</p> <p>Eperjesi Ágnes: Főzési tanácsok 1-19., 2002. http://www.eperjesi.hu/solo/fozesi-tanacsok-the-gentle-art-of-making-food?id=28 Szorgos kezek 1-6., 2000. http://www.eperjesi.hu/solo/szorgos-kezek-busy-hands?id=31 Szorgos kezek - tennivalók a házban és a ház körül, 2000. http://www.eperjesi.hu/recycled/szorgos-kezek-tennivalok-a-hazban-es-a-haz-korul-busy-hands-chores-around-the-house?id=127</p> <p>Konyhatransz 1-5., 2002. http://www.eperjesi.hu/recycled/konyhatransz-domestic-trans?id=55 http://www.eperjesi.hu/</p> <p>Födő Gábor: hétköznapi tárgyak, szituációk, emlékek, mondatok (pl.: Meddig tart még?, 2010, asztallapmetszet http://epiteszforum.hu/art-moments-kiallitas-sorozat http://www.fodogabor.com/</p> <p>Baglyas Erika: Tehetetlenségi nyomaték, 2010. http://baglyaserika.blogspot.hu/2011/09/tehetetlenségi-nyomatek-2010.html</p> <p>Pacsika Rudolf: Láncos létra: Expanding innovation, 2005 http://www.balkon.hu/archiv/2006/2006_10/2abszurd.html</p> <p>Méret Oppenheim: Prémes csésze, 1936. http://en.wikipedia.org/wiki/File:M%C3%A9ret_Oppenheim_Object.jpg</p>	

FEJLESZTÉSI TÉMÁK, TARTALMAK	NEVELÉSI FEJLESZTÉSI CÉLOK /KÉPESSÉGEK, ATTITÚDOK, ISMERETEK/
<p>Man Ray: Ajándék, 1963. http://commons.wikimedia.org/wiki/File:'Cadeau'_by_Man_Ray_iron_and_nails,_Tate_Modern.JPG http://smarthistory.khanacademy.org/surrealism-manray.html</p>	
<p>4. Látom, érzem, gondolom....</p> <p>Kortárs alkotások kapcsán elemző beszélgetés – a látvány objektív és szubjektív „olvasata”, a tudatos látás, „képolvasás” gyakorlata, majd az asszociációk összegyűjtése, s azok kínálta aktív játékos lehetőségek felhasználása. Alkotások csoportosítása az érintett témák, gondolatok mentén.</p> <p>Műalkotások „elemzésének” kezdő lépései. Az aktív személyes viszony és az objektív elemek szétválasztása, tudatosítása.</p> <p>Műalkotások által érintett tartalmak csoportosítása kapcsán a kortárs művészeti témák azonosítása pl.: személyes, társadalmi, szociális, környezeti, esztétikai, filozófiai....</p>	<p>Megfigyelés</p> <p>Látványfelismerés és –értelmezés, feltárás</p> <p>Vizuális elemzés</p> <p>Objektív szubjektív elemek szétválasztása</p> <p>Kifelé irányuló reflexió</p> <p>Befelé irányuló reflexió (önreflexió)</p> <p>Fogalmi bázis</p>
<p>ALKOTÓK – MŰVEK</p> <p>Az adott csoportra szabott válogatás a kortárs műalkotások közül az alábbi gyűjtésből:</p> <p>a_kortars.modern-valogatás https://www.dropbox.com/sh/a204zgodwb1q0sp/AAbct4r6Jry4KCe3oh3RE7MMa?dl=0</p> <p>Például: Chliff Mária: Honvágyszeretlen táj iránt, 2009. https://issuu.com/elnfree/docs/balkon_2009_04/2</p>	
<p>5. Kortárs művek és személyes tárgyak</p> <p>Egy szabadon választott kortárs alkotás kapcsán összegyűjtött tényekhez, szubjektív érzésekhez, gondolatokhoz és asszociációkhoz illeszkedő valós tárgy kiválasztása az iskolai és személyes tárgygyűjteményből.</p> <p>A valós valamint a reprodukción lévő tárgy, figura vagy tér együttes felhasználásával egy új, eredeti, személyes tanulói alkotás létrehozása, melyben a kortárs mű és a választott tárgy között szerves és indokolt kapcsolat van. A tanulói kompozícióban a valós hétköznapi tárgy jól láthatóan a kép előterében legyen.</p>	<p>Asszociáció</p> <p>Elemzés – kombinálás</p> <p>Probléma kiemelés (meghatározás, azonosítás)</p> <p>Kreativitás, fantázia</p> <p>Koncepció alkotás, tervezés</p> <p>Döntés</p> <p>Kifejezés - síkbeli és vizuális megjelenítő, kifejező eszközök adekvát használata</p>
<p>ALKOTÓK – MŰVEK</p> <p>Az adott csoportra szabott válogatás a kortárs tárgyak, tárgyat ábrázoló műalkotások közül.</p>	<p>Installáció, szobor, fotó, objekt</p>

FEJLESZTÉSI TÉMÁK, TARTALMAK	NEVELÉSI FEJLESZTÉSI CÉLOK /KÉPESSÉGEK, ATTITÚDOK, ISMERETEK/
<p>a_kortars.modern-valogatas https://www.dropbox.com/sh/a204zgodwb1q0sp/AAbct4r6Jry4KCe3oh3RE7MMa?dl=0</p> <p>Példúul.: Baglyas Erika: Tehetetlenségi nyomaték, 2010. http://baglyaserika.blogspot.hu/2011/09/tehetetlensegi-nyomatek-2010.html</p> <p>Szentjóbby Tamás: Hűlő víz, 1960. (Plágium – a mű újraalkotása 2000) http://multiplika2000.wordpress.com/2008/11/16/hulo-viz/</p> <p>Gerber Pál: Konstelláció, 1999. (46, oldal) http://www.ujmuveszetcfolyoirat.hu/archiv/2010/2010_januar.pdf</p> <p>Haraszty István: Madárkalitka, 1972. http://www.artpool.hu/lehetetlen/real-kiall/nevek/haraszti.html</p> <p>Várnai Gyula: Átjáró II. 1993. http://www.varnaigyula.hu/munkak/atjaro_ii..8.html?&pageid=7</p>	
<p>6. „Családi körbe” topanó különös vendég</p> <p>Irodalmi alkotások átírása, összekapcsolása kortársművészeti szereplőkkel.</p> <p>Például Arany János Családi kör című versének egy szabadon választott versszakának terébe egy különös vendég érkezik. A vers e kiválasztott jelenetének, szituációjának összekapcsolása egy kortárs alkotásról választott szereplővel, vagy tárggyal.</p>	<p>Kísérletezés</p> <p>Kapcsolat más műveltség területtel</p> <p>Kreativitás</p> <p>Kifejezés több csatornán</p>
<p>ALKOTÓK – MŰVEK</p> <p>figurális kortárs képzőművészeti alkotások pl.:</p> <p>Kicsiny Balázs: Édes otthon, 2005. http://www.balazskicsiny.com/SWEET%20HOME%20%20.html</p> <p>Kis Varsó: Tornasor, 2001. http://magicmate.tumblr.com/image/6669323579</p> <p>Kis Varsó: Nefertiti teste, 2003. http://www.balkon.hu/archiv/balkon03_09/03forian.html</p> <p>Chilf Mária: Honvágy ismeretlen táj iránt, 2009. https://issuu.com/elntree/docs/balkon_2009_04/2 , Kereső, 2008. http://www.chilfmaria.com/index.php?oldal=munkak&kategoria=all&munka=8&foto=3</p> <p>Eperjesi Ágnes: Önarcképszeletek 1-14., 2004. http://www.eperjesi.hu/solo/onarckep-szeletek-slices-of-self-portraits?id=26</p> <p>Hecker Péter: A gazdagoknak azért jó, 1995., A festészet jövője, 2010. http://artportal.hu/lexikon/muveszek/hecker-peter-1248 http://www.c3.hu/~bartok32/hecker.htm , Szorgalmas művészek várják, hogy kinyisson a művészellátó, 2011. http://deakgaleria.hu/index.php/muveszek/item/79-lang-hu-hecker-</p>	<p>Szobor, installáció, fotó, grafika, kollázs, festmény, videó</p>

FEJLESZTÉSI TÉMÁK, TARTALMAK	NEVELÉSI FEJLESZTÉSI CÉLOK /KÉPESSÉGEK, ATTITÚDÖK, ISMERETEK/
<p>peter-lang-lang-en-peter-hecker-lang , Busó bevásárlószatyórral csónakázik, A festőzombik előjöttek a műteremből http://studio.c3.hu/tag/Hecker+Peter/# , Kisfiú ufómaszkban biciklizik, 2006. http://www.revizoronline.com/hu/cikk/4440/dragoman-gyorgy-este-literarium-kortars-irok-a-mupaban/</p> <p>Kusama tereinek alakjai, pl.: Kusama a sárga fabútorú szobában, 2010. http://whitney.org/Exhibitions/YayoiKusama</p> <p>Nam Jun Paick: TV Buddha, 1974. http://www.stedelijk.nl/en/artwork/1545-tv-buddha</p> <p>Soós Nóra : Buborékok sorozat, Leértékelt áruk III. 2007. http://www.soosnora.hu/hun/gallery/8/ http://www.soosnora.hu/hun/gallery/image/53/</p> <p>Niki de Saint Phalle: Nanák, pl.: A Zürichi Főpályaudvar védőangyala, 2012. https://en.wikipedia.org/wiki/Niki_de_Saint_Phalle#/media/File:L%27ange_protecteur_(Niki_de_Saint_Phalle)_im_Hauptbahnhof_Z%C3%BCrich_2012-08-26_18-28-23.JPG http://en.wikipedia.org/wiki/Niki_de_Saint_Phalle http://nikidesaintphalle.org/ http://nikidesaintphalle.org/niki-de-saint-phalle/public-works/</p> <p>Kim Sooja: Mosonő (Laundry women – Yamuna River India) video 2000. http://www.kimsooja.com/works_video_laundry-woman.html http://www.kimsooja.com/works_editions_print_Laundry_Woman_Yamuna.html</p>	

2017/18. tanév, 6. osztály

Az egyes témák 4-6 tanórát igényelnek. Így 6-9 hónap szükséges a modul megvalósításához.

Az adott tanulócsoport jellemzőitől függően készítendő a részletes időterv.

FEJLESZTÉSI TÉMÁK, TARTALMAK	NEVELÉSI FEJLESZTÉSI CÉLOK /KÉPESSÉGEK, ATTITÚDOK, ISMERETEK/
<p>1. Kortárs művész, mint segítő</p> <p>Egy irodalmi mű (pl. Ludas Matyi) történetébe bekerül segítőként egy szabadon választott kortárs képzőművész, aki valamely alkotásával a főszereplő segítségére lesz.</p> <p>Az új, átalakított történet tovább szövése, megfogalmazása és vizuális megjelenítése.</p>	<p>Inspirálódás képességének tágítása más műveltség terület felől</p> <p>Fantázia, divergens gondolkodás, rugalmasság, fluencia, egyediség,</p>
<p>ALKOTÓK – MŰVEK</p> <p>Bő válogatás (kb. 30 mű) a kortárs alkotások közül, például: Lakner Antal, Kicsiny Balázs, Kis Varsó, Baglyas Erika, Chilf Mária, Gerber Pál, Pacsika Rudolf, Koronczai Endre, Sugár János, Várnai Gyula, Eperjesi Ágnes, Koralevics Rita, Ráskai Szabolcs, Födő Gábor, Barabás Márton, Haraszty István, Szentjóby Tamás, stb. válogatás az 1945 utáni és a mai, kortárs műalkotások közül:</p> <p>a_kortars.modern-valogatás https://www.dropbox.com/sh/a204zgodwb1q0sp/AABct4r6Jry4KCe3oh3RE7MMa?dl=0</p>	<p>Grafika, festmény, fotó, szobor, installáció, tárgy, objekt, kinetikus szerkezet</p>
<p>2. Nyomozó iroda – oknyomozás, helyszínelés</p> <p>Egy rejtélyes fiktív történethez valós helyszín létrehozása az iskolában, iskola környékén. A helyszín, s a helyszínen található nyomok megfigyelése, elemzése, adatok rögzítése, s ezek alapján a fiktív történet rekonstruálása.</p> <p>A különös eset kiderítésére felkért nyomozó iroda létrehozása egy jellemző szakterülettel, s az adott területhez kapcsolódó különös esetek felkutatása, háttér-információk gyűjtése.</p> <p>A kinyomozandó esethez tartozó fiktív szereplők karakterének, jellemvonásainak, sajátosságainak, profiljának megalkotása a rendelkezésre álló adatok alapján.</p>	<p>Elemzés – kombinálás</p> <p>Probléma kiemelés (meghatározás, azonosítás)</p> <p>Koncepció alkotás, tervezés</p> <p>Rekonstruálás</p> <p>Kifejezés (kommunikáció több csatornán, csatornaváltással)</p> <p>Folyamatszervezés (a megvalósítás során)</p> <p>Megoldás (komplex elméleti és gyakorlati)</p>

FEJLESZTÉSI TÉMÁK, TARTALMAK	NEVELÉSI FEJLESZTÉSI CÉLOK /KÉPESSÉGEK, ATTITÚDÖK, ISMERETEK/
<p>A rekonstruált eset és a nyomozás folyamatának bemutatása egy „nyomozói konferencián” szöveges, képes (rajzos, fotós), filmes eszközökkel.</p>	<p>Művészi alkotó folyamat megtapasztalása Sokrétű munka Együttműködés</p>
<p>ALKOTÓK – MŰVEK</p> <p>Várnai Gyula: Hármasság, 1995. http://www.varnaigyula.hu/munkak/harmassag.33.html?&pageid=7</p> <p>Antal Balázs: Installáció 2013. (2013 Derkovits-ösztöndíjban részesültek kiállítására. A meghívón szereplő installáció), http://www.viltin.hu/hirek/derkovitsmost</p> <p>Gerber Pál: Jó jel (Nem azért élek, hogy boldog legyek, hanem hogy teljesítsem kötelességemet, 1992. (rekonstrukció)) http://www.mke.hu/node/33492</p> <p>Koronczi Endre: Minden csoda, 2008. Artist loves you, 2009-2010. Kordonszalag, 2011., Láthatóság, 2012. http://www.koronczi.hu/mirror/index.html http://www.koronczi.hu/freewill/index.html</p> <p>Németh Ilona: Rész, 2000. http://www.balkon.hu/archiv/balkon04_08/02szipocs.html</p> <p>Erdély Miklós: Hadititok, 1984. http://www.artpool.hu/Erdely/mutargy/Hadititok.html</p> <p>Plessi: LLaut Light, 2011. https://www.youtube.com/watch?v=-VeM9MFkqPo</p> <p>Németh Hajnal: Összeomlás, 2011. https://www.youtube.com/watch?v=mMYuH4yVJVY</p> <p>Chilf Mária: Átmeneti tárgyak, 2014. http://www.nappalimenedekhely.ro/atmeneti-targyak/</p> <p>Borsos Lőrinc: Kiállítás szüleinknek, 2012. http://borsoslorinc.com/hu/index.php/szemelyes/kiallitas-szueleinknek/</p> <p>Baglyas Erika: Száz lepedő, 2004. http://artportal.hu/magazin/kortars/szaz-lepedo---muvesz-mint-maganember--muveszet-mint-maganugy</p> <p>Baglyas Erika: Leleplezés, Kelengye, 2010. http://artportal.hu/magazin/kortars/kelengye--elkendozes--leleplezes--csonto-lajos-megnyitoszovege-baglyas-erika-kiallitasahoz</p> <p>Vác Péter: Nyuszi és az őz, animációs rövidfilm, 2012. https://vimeo.com/52744406</p> <p>Ducki Tomek: Életvonal, animációs rövidfilm, 2007. http://www.tomekducki.com/life-line-eletvonal</p>	<p>Fotó, kollázs, film, videó, animáció, tárgy, installáció, tér, helyspecifikus mű, performansz</p>

FEJLESZTÉSI TÉMÁK, TARTALMAK	NEVELÉSI FEJLESZTÉSI CÉLOK /KÉPESSÉGEK, ATTITÚDÖK, ISMERETEK/
<p>Szirmai Márton: Grimm Cafe, 2013. animációs rövidfilm https://vimeo.com/69794173</p>	
<p>3. Sosem volt lények – „kamufilmek”</p> <p>Szakértői játék keretében egy fiktív filmstúdió vagy TV csatorna szerkesztő, rendező stábjaként dönteni kell (áldokumentum) filmek adásba kerüléséről, és új filmek létrehozásáról.</p> <p>Filmterv készítése, melyben sosem volt, képzeletbeli állatok szerepelnek.</p> <p>A kitalált állatok pontos tervének, rajzának elkészítése. A lények jellemzőinek, sajátos képességeinek és élőhelyének meghatározása. A történet felvázolása.</p> <p>Egy sajátos, rendkívüli funkcióval bíró növény tervezése, modellezése egy adott karakterű, foglalkozású, életkorú, stb. személy számára.</p>	<p>Megfigyelő képesség</p> <p>Vizuális emlékezet</p> <p>Formaalkotó képesség</p> <p>Kreativitás</p> <p>Elemzés</p> <p>Értelmezés</p> <p>Együttműködés</p>
<p>ALKOTÓK – MŰVEK</p> <p>Szabó Ádám: Vörös süni, áldokumentum film, 2005. http://szaboadam.tumblr.com/archive http://szaboadam.tumblr.com/post/45256097314/red-hedgehog-2005-video-detail-1922-loop http://szaboadam.tumblr.com/post/45175435366/red-hedgehog-2005-video-245-loop</p> <p>Jan Sverák: Olajfalók, 1987. https://www.youtube.com/watch?v=x3Ssx0ECTD4</p> <p>Aberdeen Bestiary 12. sz. (Középkori kódex) http://mandarchiv.hu/cikk/6533/Online_lapozgathato_kozepkori_bestiarium https://www.abdn.ac.uk/bestiary/ https://en.wikipedia.org/wiki/Aberdeen_Bestiary https://en.wikipedia.org/wiki/Bestiary</p> <p>Westminster Bestiary, 13. sz. http://www.ziereis-faksimiles.de/bestiarium-aus-westminster http://www.facsimilefinder.com/articles/westminster-bestiary-bestiaries-third-family/</p> <p>Lakner Antal: Eurotrop, Dermohërba, A Eurofarm, 2000. 14-19. oldal http://www.google.hu/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&ved=0ahUKEwj8293ysqrQAhXL7BQKHe5BDWsQFggfMAE&url=http%3A%2F%2Ffacax.eu%2Fmuveszek%2Fakner_antal.42.html%3FdownloadType42%3Ddoc%26downloadFile42%3D1137&usq=AFQjCNEwk--9imGd-q-9IGpSitrpeANXA&sig2=4oxV9dx2tjxTjtyO2PhWDQ&bvm=bv.138493631</p>	<p>Mozgóképek (áldokumentum film), grafika, festmény, plasztika, információs tábla, miniatúra, kódex, bestiárium (bestiárium: középkori állattani könyv, melyben állatok, gyakran nemcsak valóságos lények viselkedését írják le, hozzá kapcsolva erkölcsi tanításokat (nem valós, groteszk élőlények pl.: hárpia, óriásfejű emberek, kutyafejűek, haltestű elefánt))</p>

FEJLESZTÉSI TÉMÁK, TARTALMAK	NEVELÉSI FEJLESZTÉSI CÉLOK /KÉPESSÉGEK, ATTITÚDÖK, ISMERETEK/
<p>d.d24&cad=rjt http://tokyotenuki.blogspot.hu/2006/03/antal-lakner.html</p> <p>Márton Zsolt: Rajzfilmfigurák anatómiája, 2004. http://www.tervezografika.hu/biennale_14/marton_zsolt0.html http://designdroops.cafeblog.hu/2012/08/27/kortars-magyar-artplacc/ http://hg.hu/cikkek/design/4937-mome-bestiariu-matol</p> <p>Jason Freeny: Gumimaci anatómiája, 2008. http://streetanatomy.com/2008/05/28/anatomy-of-a-gummy-bear/ http://www.moistproduction.com/Menu/index.html</p>	
<p>4. Időgrás az iskolában</p> <p>Egy valós iskolai látvány, térrészlet megfigyelése, és képi rögzítése egy 5-6 képkockából álló képregény egyik képmezéjében.</p> <p>Egy különös természeti jelenség (pl.: villámlás, napfogyatkozás, fényjelenségek, mágneses mező eltolódás, esőzés, szivárvány, forgószél, stb.) során egy klasszikus és egy kortárs képzőművészeti figura jelenik meg, kel életre az iskola falai között.</p> <p>A rendkívüli találkozások, különös, szokatlan eseményeket generálnak az iskola és az iskolába járó diákok, tanárok, szülők, stb. életében, melyeket a képregény mesél el egy adott csoportnak.</p>	<p>Megfigyelés</p> <p>Absztrakció</p> <p>Időbeli folyamatok megjelenítése</p> <p>Képpalkotás, komponálás</p> <p>Kreativitás</p>
<p>ALKOTÓK – MŰVEK</p> <p>Válogatás klasszikus és kortárs figurális alkotásokból (30-30 mű)</p> <p>Válogatás pl. innen is https://www.dropbox.com/sh/v4puxggt609f4zt/AABYGi0byHVQMMUJ6xqFbh5ta?dl=0</p>	<p>Festmény, fotó, plasztikus mű</p>
<p>5. Meglepő és rendkívüli színhely</p> <p>Egy kortárs képzőművész szokatlan eseményt (pl.: bál, divatbemutató, parti, vetélkedő, koncert, közös alvás-álmodás, stb.) szervez, melyre nagyon sok művészt, mecénást, gyűjtőt hív meg. Mindent tökéletesen megtervez, helyszínt, külső, belső környezetet, tárgyakat, dizájnt, színeket, formákat, eseményeket, stb., és mindezek tökéletesen, következetesen illenek is a munkásságába.</p> <p>Felkéri a legszorosabb munkatársait, hogy rajzos, fotós szöveges terveket, ötleteket készítsenek elő számára.</p>	<p>Feltárás, információgyűjtés</p> <p>Asszociáció</p> <p>Elemzés – kombinálás</p> <p>Probléma kiemelés (meghatározás, azonosítás)</p> <p>Koncepció alkotás, tervezés</p> <p>Döntés</p>

FEJLESZTÉSI TÉMÁK, TARTALMAK	NEVELÉSI FEJLESZTÉSI CÉLOK /KÉPESSÉGEK, ATTITÚDOK, ISMERETEK/
<p>A meghívott vendégek nem tudhatják előre, hogy kihez hivatalosak. Viszont amint megérkeznek az eléjük táruló terek, formák, látványok, tárgyak egyre bizonyosabban felfedik a vendéglátó művész személyét.</p>	<p>Kifejezés (kommunikáció több csatornán, összetett építkezés Kifelé irányuló reflexió - befelé irányuló reflexió Tapasztalatok az alkotófolyamatról Fogalmi bázis</p>
<p>ALKOTÓK – MŰVEK</p> <p>Damien Hirst: Az isten szerelmére 2007., A halál fizikai képtelensége egy élő tudatában), 1991., Petty-festmények, „Nile” táska, 2012., „Entomology” táskák, 2013., Gyógyszertárnak álcázott étterem, 1998-2003, 2014., Hymn, 1999., Feloldozás – Szimpatikus nagy fehérben, 2006., Aranyozott mamut csontváz, 2015. http://hvg.hu/kultura/20120514_damien_hirst_retrospektiv_london http://cornandsoda.com/kortars-arcok-damien-hirst/ http://artmagazin.hu/artmagazin_hirek/koponyak_kora_-_damien_hirst.231.html http://www.stylemagazin.hu/hir/Damien-Hirst-es-a-Prada-halott-bogarai/8776/ http://kunszt.reblog.hu/ukran-szarmazasu-milliardose-hirst-mammutja http://urbanplayer.hu/kult/damien-hirts-pharmacy-2/</p> <p>Anish Kapoor művei, terei pl.: Shooting Into the Corner, 2009-13., 1000 név, 1979-80., Cloud Gate, 2006., Leviathan, 2011., ArcelorMittal Orbit, 2012., Égi tükör, 2009., Piszkos sarok, 2008-2009. http://anishkapoor.com/ http://cornandsoda.com/kortars-arcok-anish-kapoor/ http://anishkapoor.com/274/sky-mirror-2 http://anishkapoor.com/139/shooting-into-the-corner</p> <p>Chiharu Shiota munkái, terei, pl.: 2010-2016. http://www.chiharu-shiota.com/en/</p> <p>Rebecca Horn: Lótus árnyék 2006. http://www.neu-pr.de/projektor/p_03.html https://blogbenn.wordpress.com/ubungen-und-aufgaben/der-mond-das-kind-und-der-anarchistische-fluss/ Rebecca Horn: Névtelenség tornya, 1994., Fény a bálna gyomrában, 2002. http://www.rebecca-horn.de/pages/biografie.html http://www.skeny.com/exhibitions/rebecca-horn2?view=slider#2 http://www.tate.org.uk/whats-on/tate-modern/film/tate-film-pioneers-rebecca-horn-films-1970-2016 http://csw.art.pl/new/99/rebecca_e.html</p> <p>Mátrai Erik: A Vörös-tenger kettéválasztása, videó-installáció, 2005. Szpotkapu, 2011. Porticus, fény, füst helyspecifikus, 2012. http://acbgaleria.hu/muveszek/matrai_erik.13.html?pageid=272 http://kulter.hu/2012/05/az-emberi-lab-mint-merkegyseg/ http://epiteszforum.hu/terilluzionista-interju-matrai-erikkel http://artportal.hu/lexikon/muveszek/matrai-erik-7507</p> <p>Kicsiny Balázs: A dekorátor halála, 2009-10. Ivócsarnok, 2005. http://www.balazskicsiny.com/BalazsKicsiny.html</p>	<p>Tárgy, tárgyalakítások, installáció, tér, akció, funkcionális tér, üzlet, fény, fényinstalláció, videó,</p>

FEJLESZTÉSI TÉMÁK, TARTALMAK	NEVELÉSI FEJLESZTÉSI CÉLOK /KÉPESSÉGEK, ATTITÚDOK, ISMERETEK/
<p>Yayoi Kusama: The Passing Winter/Távozó tél, 2005., Kusama with Dots Obsession, 2012. http://www.tate.org.uk/whats-on/tate-modern/exhibition/yayoi-kusama http://whitney.org/Exhibitions/YayoiKusama https://www.artsy.net/show/louisiana-museum-of-modern-art-yayoi-kusama http://www.modernamuseet.se/stockholm/en/exhibitions/yayoi-kusama/ http://www.modernamuseet.se/stockholm/en/exhibitions/yayoi-kusama/art-and-fashion/ http://www.artnet.com/artists/yayoi-kusama/3</p> <p>Ai Weiwei: Sunflower seeds/Napraforgómagok, 2010., Bang, 2013., A széllel, 2014. installáció, Alcatraz http://cornandsoda.com/kortars-arcok-ai-weiwei/ http://hvg.hu/hvgmuerto/20150322_Szokes_az_Alcatrazba_Ai_Weiwei_es_a_bor https://www.wien.info/hu/sightseeing/museums-exhibitions/contemporary-art/aiweiwei-21er-haus http://stilblog.hu/2011/04/12/ai-weiwei-es-a-napraforgo-magok/ http://www.origo.hu/filmklub/blog/kritika/20121031-egy-kinai-ad-lecket-demokraciabol-ai-weiwei-never-sorry.html</p>	
<p>6. Használati utasítás</p> <p>Kortárs művészek által létrehozott, ábrázolt tárgyak új szerepben, szokatlan használati kontextusban.</p> <p>Egy adott cél (pl.: közösség teremtő, empátianövelő, szegénység csökkentő, stb.) elérését támogató kortárművészeti tárgy használatának rajzos, szöveges bemutatása. a tárgyhasználat alternatív lehetőségeinek bemutatása.</p>	<p>Asszociáció</p> <p>Elemzés – kombinálás</p> <p>Kreativitás</p> <p>Fogalmi bázis a tág értelemben vett alkotófolyamathoz</p>
<p>ALKOTÓK – MŰVEK</p> <p>Szentjóbby Tamás: Hülő víz, 1960. (Plágium (újra létrehozva), 2000) http://multiplika2000.wordpress.com/2008/11/16/hulo-viz/</p> <p>Gerber Pál: Konstelláció, 1999. http://www.ujmuveszetcsoport.hu/archiv/2010/2010_januar.pdf</p> <p>Haraszty István: Madárkalitka, 1972. http://www.artpool.hu/lehetetlen/real-kiall/nevek/haraszti.html</p> <p>Várnai Gyula: Átjáró, 1993. http://www.varnaigyula.hu/munkak/atjaro_ii..8.html?&pageid=7</p> <p>Joseph Kosuth: Egy és három szék, 1965. http://www.moma.org/collection/object.php?object_id=81435 http://hu.wikipedia.org/wiki/Joseph_Kosuth</p> <p>El-Hassan Róza: Feszített tárgyak, 1995. http://www.roza-el-hassan.hu/</p>	<p>Tárgyak, átalakított tárgyak, installáció, kinetikus mű, plasztika, grafika, festmény, fotó</p>

FEJLESZTÉSI TÉMÁK, TARTALMAK	NEVELÉSI FEJLESZTÉSI CÉLOK /KÉPESSÉGEK, ATTITÚDÖK, ISMERETEK/
<p>Bodolóczky Linda: Főz, mos, takarít, 2009. http://bodoloczki.linda.blogspot.hu/2010/02/foz-mos-takarit.html http://www.port.hu/pls/me/media.print_media_popup?i_area_id=7&i_object_id=339344&i_topic_id=&i_is_picture=1&i_is_video=1&i_org_id=&i_media_id=265764</p> <p>Lakner Antal: Tárgyak - INERS_Home Transporter a talicska pad, 1998. http://www.artpool.hu/lehetetlen/real-kiall/nevek/laknera.html http://artportal.hu/lexikon/muveszek/lakner-antal-1446</p> <p>Eperjesi Ágnes: Főzési tanácsok 1-19., 2002. http://www.eperjesi.hu/solo/fozesi-tanacsok-the-gentle-art-of-making-food?id=28 Szorgos kezek 1-6., 2000. http://www.eperjesi.hu/solo/szorgos-kezek-busy-hands?id=31 Szorgos kezek - tennivalók a házban és a ház körül, 2000. http://www.eperjesi.hu/recycled/szorgos-kezek-tennivalok-a-hazban-es-a-haz-korul-busy-hands-chores-around-the-house?id=127 Konyhatransz 1-5., 2002. http://www.eperjesi.hu/recycled/konyhatransz-domestic-trans?id=55 http://www.eperjesi.hu/</p> <p>Ráskai Szabolcs: Háztartási tárgyak, szerkezetek, pl.: Chartreuse borsóval 2005. from: "Appolinaire sorozat I-IX". https://presentexhibit.wordpress.com/2009/12/13/raskai-szabolcs/ http://www.raskaiszabolcs.com/</p> <p>Födő Gábor: Azt hiszem megvan minden, Szatyrok, 2002, http://www.fodogabor.com/</p> <p>Baglyas Erika: Tehetetlenségi nyomaték, 2010. http://baglyaserika.blogspot.hu/2011/09/tehetetlensegi-nyomatek-2010.html</p> <p>Pacsika Rudolf: Láncos létra: Expanding innovation, 2005, Egyensúly, http://www.balkon.hu/archiv/2006/2006_10/2abszurd.html</p> <p>Méret Oppenheim: Prémes csésze, 1936. http://en.wikipedia.org/wiki/File:M%C3%A9ret_Oppenheim_Object.jpg</p> <p>Man Ray: Ajándék, 1963. http://commons.wikimedia.org/wiki/File:'Cadeau'_by_Man_Ray,_iron_and_nails,_Tate_Modern.JPG http://smarthistory.khanacademy.org/surrealism-manray.html</p> <p>Benczúr Emese: Ma sem voltam a strandon, 1999. http://www.c3.hu/~bartok32/emese.htm</p> <p>Koronczi Endre: Isten, Autógumi, Cipőtalp, 1999-2000. http://www.koronczi.hu/texts/till-interview.html http://koronczi.blogspot.hu/2012/11/isten.html</p> <p>Barabás Márton: Zongoragyűrűk, 2005. http://www.martonbarabas.hu/szobrok.html</p>	

2018/19. tanév, 7. Osztály

Az egyes témák 4-6 tanórát igényelnek. Így 6-9 hónap szükséges a modul megvalósításához.

Az adott tanulócsoporthoz jellemzőitől függően készítené a részletes időtervet.

FEJLESZTÉSI TÉMÁK, TARTALMAK	NEVELÉSI FEJLESZTÉSI CÉLOK /KÉPESSÉGEK, ATTITÚDÖK, ISMERETEK/
<p>1. Tárgyak szokatlan funkcióval</p> <p>Valós hétköznapi tárgyak megfigyelése, rajza adott szempontok szerint.</p> <p>A tárgy leírása, funkció/k megfogalmazása. A tárgy rajzának módosítása, kiegészítése egy adott vagy véletlenül meghatározott újabb funkciónak megfelelően.</p> <p>A tárgy rajzos szöveges bemutatása infógrafikaként.</p> <p>A tárgy vagy makettjének elkészítése.</p>	<p>Elemzés - kombinálás (vizuális, funkcionális)</p> <p>Koncepció alkotás, tervezés</p> <p>Kreativitás, fantázia</p> <p>Formaalkotás</p> <p>Nem vizuális jellegű információk megjelenítése</p> <p>Konstruálás</p>
<p>ALKOTÓK – MŰVEK</p> <p>Lakner Antal: Elevator stretching program – rajzos útmutató 38-41. oldal http://www.google.hu/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=4&ved=0ahUKEwjz5a_wLjQAhUClxoKHUMqDfoQFggoMAM&url=http%3A%2F%2Ffacax.eu%2Fmuveszek%2Flakner_antal.42.html%3FdownloadType42%3Ddoc%26downloadFile42%3D1137&usq=AFQjCNEwk--9imGd-q-9iGpSitrfeANXA&sig2=dsvbQ1EYyxPWTF3-wcvyWA&bvm=bv.139250283,d.bGg&cad=rjt</p> <p>Tarr Hajnalka: Az 1967.1.1-i kézműveltség kategória határai, 2009. http://www.artmagazin.hu/online/hirek/ajanlok/vonalak/es/fonalak/476.html?pageid=81</p> <p>Swierkiewicz Róbert: Fénybefőtt, 1984. http://www.artpool.hu/lehetetlen/real-kiall/nevek/swierkiewicz.html</p> <p>Galántai György: 200%-os csákány, 1979. http://www.artpool.hu/lehetetlen/real-kiall/nevek/galantai_csakany.html</p> <p>Jovánovics György: Mennyezetre szorító szerkezet, 1971. http://labor.c3.hu/jovanovics-gyorgy-mennyezetre-szorito-szerkezet-1971/</p> <p>Pacsika Rudolf: Láncozott létra (Extending Evolution), 2005. http://www.balkon.hu/archiv/2006/2006_10/2abszurd.html</p>	<p>objekt („Az alkotó által nem formált, valamint a kiegészített és szimulált tárgyak, tárgykombinációk, együttesek művészetbe emelésének gesztusára, művészetté minősítésére építő műfaj. Eredete a kubista kollázs applikációhoz, Marcel Duchamp ready made-jeihez, a dada tárgyegyütteseihez, és a szurrealisták talált tárgyaihoz (objet trouvé) nyúlik vissza.” Sebők Zoltán, Artportal, Lexikon, Fogalmi szócikkek, http://artportal.hu/lexikon/fogalmi_szocikkek/objektmuveszet), objet trouvé, collage, assemblage, (Assemblage: „...az újrealisták feltűnésével vált elterjedtté az <i>assemblage</i> fogalma (először Jean Dubuffet használta saját munkáinak leírására), ami a sík táblakép háromdimenzióssá való kibővítését jelenti. Többé-kevésbé szinonim tehát a combine painting, vagyis a kombinált festmény fogalmával, azzal, hogy általában több rajta az applikált elem: a művész különféle anyagok és használati tárgyak együtteséből formál plasztikus képet.” Sebők Zoltán, Artportal, Lexikon, Fogalmi szócikkek, http://artportal.hu/lexikon/fogalmi_szocikkek/</p>

FEJLESZTÉSI TÉMÁK, TARTALMAK	NEVELÉSI FEJLESZTÉSI CÉLOK /KÉPESSÉGEK, ATTITÚDÖK, ISMERETEK/
<p>Baglyas Erika: Tehetetlenségi nyomaték, 2010. http://baglyaserika.blogspot.hu/2011/09/tehetetlensegi-nyomatek-2010.html</p> <p>Szabó Ádám: Körradiátor, 1999. http://www.balkon.hu/archiv/balkon03_09/03forian.html</p> <p>Meret Oppenheim: Objektum, 1936. https://www.moma.org/learn/moma_learning/meret-oppenheim-object-paris-1936</p> <p>Man Ray: Ajándék/Cadeau, 1921. http://www.tate.org.uk/art/artworks/man-ray-cadeau-t07883</p> <p>Olafur Eliasson: „Megfizethető fény” – szociális vállalkozás, 2015. http://www.eptar.hu/eptar_hirek.php?link=eptar_hir_velux_73.php</p>	<p>ujrealizmus), akciótárgy, infógrafika, hímezettinfógrafika</p>
<p>2. Tárgytulajdonosok karaktere, fiktív sorsok</p> <p>Hétköznapi vagy szokatlan funkciójú tárgyak vagy tárgycsoportok fiktív tulajdonosainak elképzelése. A kitalált személyek karakterének, sorsának, életterének megtervezése, megjelenítése különböző eszközökkel.</p> <p>Gyűjtött vagy kreált szövegek, fotók felhasználásával fiktív élettörténetek, szituációk, jelenetek létrehozása az adott tárgytulajdonosi karakter bemutatására.</p>	<p>Feltárás (megtapasztalás- megélés- megértés)</p> <p>Asszociáció</p> <p>Elemzés – kombinálás</p> <p>Reflexió, önreflexió</p> <p>Koncepció alkotás, tervezés</p> <p>Döntés</p>
<p>ALKOTÓK – MŰVEK</p> <p>Csáky Marianne: Madonna, Királynő, Időugrás: A múlt átírása, Kert/Garden sorozat, 2008. (varrott fotók) http://www.indagaleria.hu/artists/csaky-marianne/images/2 http://www.mariannecsaky.be/stitched_photos_1_640.htm http://hvg.hu/kultura/20081027_csaky_marianne_interju_kortars_muveszet http://www.mariannecsaky.be/stitched_photos.htm</p> <p>Eszterházy Marcell: Past in progress/Folyamatban lévő múlt, 2012. http://www.ligetgaleria.c3.hu/410.html</p> <p>Kicsiny Balázs: Suszterinas, 2005. http://www.btmfk.iif.hu/kicsinynew.html</p> <p>Csontó Lajos: Közös nevező, 2008., Reflex – parazita, 2004. http://mucsarnok.hu/kiallitasok/kiallitasok.php?mid=561c352576797&tax= http://catalog.c3.hu/index.php?page=work&id=841&lang=HU</p> <p>Chilf Mária: Átmeneti tárgyak, 2014. http://www.nappalimenedekhely.ro/atmeneti-targyak/</p>	<p>Fotó, festmény, videó, vegyestechnika, hímezés (textil, fonal)</p>

FEJLESZTÉSI TÉMÁK, TARTALMAK	NEVELÉSI FEJLESZTÉSI CÉLOK /KÉPESSÉGEK, ATTITÚDÖK, ISMERETEK/
<p>Szemző Zsófia: Honeypillow and pocketmap/Mézpárna és zsebtérkép, 2006-2007., About my grandmother/Nagyanyámról, 2007. http://zsofiaszemzo.com/root/honeypillow-and-pocketmap/</p> <p>Benczur Emese: Munkám gyümölcse, 1996., Munka közben az utazásra gondolok, Ha száz évig élek is, 1997. http://artportal.hu/lexikon/muveszek/benczur-emese-1512 http://magyarnarancs.hu/film2/quotbirom_cernaivalquot_benczur_eme_se_kepzomuvesz-57680 http://www.ludwigmuseum.hu/site.php?inc=mutargy&muld=2859&menuld=67</p>	
<p>3. Művé válás – „Teremtsünk” művet!</p> <p>Mitől lesz valami műalkotássá?</p> <p>Szituációs játékok, gyakorlatok során a műalkotássá válás folyamatának megtapasztalása, felfedezése, megismerése. (pl.: a hétköznapi tárgyak, fotók eltérő kontextusban; otthon, egy jósdában, egy kiállítótérben, stb.)</p> <p>Fiktív kiállítás tervezése a kurátori koncepciótól a fiktív művészcsoportok installációjáig. A kiállítás koncepciójának, tematikájának pontos meghatározása, mint lényeges elem, kiindulópont.</p>	<p>Feltárás (megtapasztalás-megélés-megértés)</p> <p>Asszociáció</p> <p>Elemzés – kombinálás</p> <p>Koncepció alkotás, tervezés</p> <p>Döntés</p> <p>Kifejezés (kommunikáció több csatornán, csatornaváltással)</p>
<p>ALKOTÓK – MŰVEK</p> <p>Duchamp: Kerékpár, 1951. https://www.artsy.net/artist/marcel-duchamp</p> <p>Andy Warhol: Campbell's Soup Cans, 1962. https://en.wikipedia.org/wiki/Andy_Warhol#/media/File:Warhol-Campbell_Soup-1-screenprint-1968.jpg</p> <p>Koronczi Endre: Ploubuter park, 2013-15. http://www.koronczi.hu/ploubuterpark/spec/index.html</p> <p>Gerber Pál: Konstelláció, 1999., Jó jel (Nem azért élek, hogy boldog legyek, hanem hogy teljesítsem kötelességemet) 1992., Por a modernizmuson, 2010. A művészet súlya – a művészet felemel, 2010. http://www.mke.hu/node/33492 http://www.ludwigmuseum.hu/file/egyeb/0wuV2010_gerber_pal_kisfu_zet.pdf Gerber Pál: Három használt 1984-es karácsonyfa, 1995. https://cspv.hu/kult/k1006/gerber_pal</p> <p>Németh Hajnal: Összeomlás, 2011. https://www.youtube.com/watch?v=mMYuH4yVJVY</p> <p>Chilf Mária: Átmeneti tárgyak, 2014. http://www.nappalimenedekhely.ro/atmeneti-targyak/</p>	<p>Ready-made, installáció, environment („Az environment szó közvetlenül környezetet és körforgást jelent, a művészeti irodalomban mégis inkább környezetszobrászatra szokás fordítani. Pontosabb művészi értelmezéséhez akkor jutunk el, ha mindhárom jelentését figyelembe vesszük. Ily módon az emberi környezetnek olyan művészeti szándékú "körforgását", illetve átalakítását jelenti, aminek lehetnek szobrászati vonatkozásai, de egyrészt nem feltétlenül, másrészt nem (csak) klasszikus szobrászati eljárásokat érthetünk alatta, hanem az emberi környezet szinte bármilyen természetű (nem gyakorlati és nem haszonelvű!) térbeli alakítását, plasztikai átrendezését.” Sebők Zoltán, Artportal, Lexikon, Fogalmi szócikkek, http://artportal.hu/lexikon/fogalmi_szocikkek/environment)</p> <p>fotó, videó, koncept / konceptuális művészet („A XX. század egyik legnagyobb</p>

FEJLESZTÉSI TÉMÁK, TARTALMAK	NEVELÉSI FEJLESZTÉSI CÉLOK /KÉPESSÉGEK, ATTITÚDÖK, ISMERETEK/
<p>Szentjóbly Tamás: Húlló víz, 1960 (Plágium (az eredeti mű újraalkotása) 2000) http://multiplika2000.wordpress.com/2008/11/16/hulo-viz/</p>	<p>hatású irányzata. Noha mint mozgalom rövid ideig tartott, az egész művészeti életben alapvető szemléleti változást idézett elő. Magyarországon fénykora 1968 és 78 közé esett, nagyon sok politizáló jellegű mű született. Kedvelt médiumai (tervek, vázlatok, rajzok, fotók, levelek) alkalmazásának, ti. a műtárgyak elanyagtalanítása az "underground" működés szükséges létmódja volt. A 70-es évek végétől konceptuális alkotások megnevezésére a poszt~ terminust használták, jelezve a mozgalom végét. A 80-as évek második felétől ismét felerősödtek a ~i tendenciák, az újra megjelenő ~t, megkülönböztetésül a 60-as 70-es évek irányzatától neo~nek nevezik. A neo~ a "klasszikus" ~ lényegi elemének a gondolatiságot tekintve azt megőrzi, de az elanyagtalanodással szemben újra fontossá válik a megvalósulás. A manapság elterjedt konceptualizmus terminus kifejezi, hogy nem egyszerűen irányzatról, mint inkább művészi felfogásról, szellemi áramlatról van szó." Tatai Erzsébet, Artportal, Lexikon, Fogalmi szócikkek/ http://artportal.hu/lexikon/fogalmi_szocikkek/konceptualis-muveszet--koncept-muveszet-magyarorszagon-</p>
<p>4. Élet-terünk, környezetünk</p> <p>Egy köztéri mű, akció, interaktív tér terve, mely reflektál lokális vagy globális környezetünk problémáira.</p> <p>(természet, levegő, víz, fény, közlekedés, fogyasztói szemlélet, nagyvárosi lét, civilizációs fenyegetettség, stb.)</p>	<p>Probléma kiemelés (meghatározás, azonosítás)</p> <p>Koncepció alkotás, tervezés</p> <p>Döntés</p> <p>Kifejezés (kommunikáció több csatornán, csatornaváltással)</p> <p>Megoldás (komplex elméleti és gyakorlati)</p>
<p>ALKOTÓK – MŰVEK</p> <p>Koronczy Endre: Ploubuter park, 2013-15. http://www.koronczi.hu/ploubuterpark/spec/index.html</p> <p>Miklósi Ádám: "Chlorella" lélegző algapavilon, 2016. http://ecolounge.hu/art/magyar-gyoztes-a-nemzetkozi-</p>	<p>Koncepció, installáció, gyűjtemény, háttéranyag, fikció, áldokumentum, tárgy dokumentáció, grafika, fény, videó</p>

FEJLESZTÉSI TÉMÁK, TARTALMAK	NEVELÉSI FEJLESZTÉSI CÉLOK /KÉPESSÉGEK, ATTITÚDÖK, ISMERETEK/
<p>megmerettesen-a-lelegzo-algapavilon-a-termeszet-es-a-modern-technologia-talalkozasabol-szuletett</p> <p>Lakner Antal: Iners sorozat, Tunnel surf, 2006., <i>Escalator riding, Walkway skeleton, 2006.</i>, Fiktív utópiák és köztéri művek: Mátyás szellőző, 2008., Teufelsberg, 2002., Metró Istanbul, 1997. http://www.artmagazin.hu/artmagazin_hirek/hataratlepesek_lakner_antal_kepzomuvesz.1271.html http://www.google.hu/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&ved=0ahUKEwj8293ysqrQAhXL7BQKHe5BDWsQFggfMAE&url=http%3A%2F%2Ffacax.eu%2Fmuveszek%2Flakner_antal.42.html%3FdownloadTy%2F%2Fdoc%26downloadFile42%3D1137&usg=AFQjCNEwk--9imGd-q-9iGpSitrpeANXA&sig2=4oxV9dx2tjxTjtyO2PhWDQ&bvm=bv.138493631_d.d24&cad=rjt</p> <p>Koralevics Rita: Gyökerek I-II., 2008. Házakat áttörő fák, 2008., Fészkem az otthonom sorozat, 2008, Bedeszkázott fa, 2010. http://koralevicsrita.blogspot.hu/2008/08/kiallitas-kepei.html https://vimeo.com/30997352</p> <p>Ernesto Neto: While Culture Moves Us Apart, Nature Brings Us Together, 2013., Uma Janelina Entre Nose, 2012., O Bicho SusPenso na Paisagem, /A táj felfüggesztett állat, 2012., Nho Nho Nave/Nho Nho hajó, 1999. http://www.tanyabonakdargallery.com/artists/ernesto-neto/series-large-scale-installation</p> <p>Boros Mátyás, Heim Péter: Párhuzamos tárgyak, 2016. http://www.kortaronline.hu/2016/04/kepzo-fekete-feher-igen-nem/31401 http://www.75lengyelkultura.hu/tomasz-piars.php http://artportal.hu/magazin/kortars/google-transz-es-facebook-zikkurat-babeli-latomasok-a-bazilikaban</p> <p>Mátrai Erik: A Vörös-tenger kettéválasztása, videó-installáció, 2005., Szpotkapu, 2011., Porticus, fény, füst helyspecifikus, 2012. http://acbgaleria.hu/muveszek/matrai_erik.13.html?pageid=272 http://kulter.hu/2012/05/az-emberi-lab-mint-mertekegyseg/ http://epiteszforum.hu/terilluzionista-interju-matrai-erikkel http://artportal.hu/lexikon/muveszek/matrai-erik-7507</p> <p>Anish Kapoor művei, terei pl.: Shooting Into the Corner, 2009-13. 1000 név, 1979-80. Cloud Gate, 2006, Leviathan, 2011. ArcelorMittal Orbit, 2012, Égi tükör, Pizskos sarok, http://anishkapoor.com/ http://cornandsoda.com/kortars-arcok-anish-kapoor/</p> <p>Chiharu Shiota munkái, terei, pl.: 2010-2016. http://www.chiharu-shiota.com/en/</p> <p>Mengyán András: Transparency, 2003., Utca, 2001-2003. http://artportal.hu/lexikon/muveszek/mengyan-andras-844 Progra able laser animation, 2011., Procedures, 2014. https://andrasmengyan.com/category/2005-2015/ Broken dimension, more than 3D, 1979-1984. https://andrasmengyan.com/category/1976-86/</p>	

FEJLESZTÉSI TÉMÁK, TARTALMAK	NEVELÉSI FEJLESZTÉSI CÉLOK /KÉPESSÉGEK, ATTITÚDÖK, ISMERETEK/
<p>Claes Oldenburg: Clothespin/Ruhacsipesz, 1976. http://www.theartstory.org/artist-oldenburg-claes-artworks.htm#pnt_5</p> <p>Torn notebook, 1996. http://oldenburgvanbruggen.com/largescaleprojects/tornnotebook.htm</p> <p>Free Stamp, 1991. http://oldenburgvanbruggen.com/largescaleprojects/freestamp.htm http://oldenburgvanbruggen.com/largescaleprojects/lsp.htm</p> <p>Rebecca Horn: Dreaming Stones, 2006. http://www.marthagarzon.com/contemporary_art/2012/07/rebecca-horn-body-art-performance-installations/</p>	
<p>5. Egy látvány filmes változatai</p> <p>Egy szokatlan látvány, tárgy beállítás (pl.: felborult pad, kuka, bőrönd, kötél, vasaló, serpenyő, kis sámli, fél pár strandpapucs) tanulmány rajza.</p> <p>Egy olyan történet, jelenet kitalálása, véletlenül húzott, kapott filmfajta vagy filmes műfaj (természettudományos ismeretterjesztő film, híradó, dokumentumfilm, krimi, szappanopera, sci-fi, vígjáték) stílusában, mely a lerajzolt látványt indokolttá teszi.</p> <p>A történet szereplői ként klasszikus és kortárs alkotások figurái jelenjenek meg.</p>	<p>Képkalkotás, komponálás</p> <p>Kreativitás (Fantázia, divergens gondolkodás, rugalmasság, fluencia, egyediség)</p> <p>Összetett építkezés</p> <p>Kifelé irányuló reflexió</p> <p>Befelé irányuló reflexió</p> <p>Kifejezés (kommunikáció több csatornán)</p>
<p>ALKOTÓK – MŰVEK</p> <p>Klasszikus és kortárs figurális műalkotások bőséges válogatása</p>	
<p>6. Átalakító készülékek, gépek, szerkezetek</p> <p>Személyes és közösségi, csoport problémáink, hiányaink, vágyaink felmérése, összegyűjtése, dokumentálása, elemzése.</p> <p>A felmérésekből megállapított problémák, hiányok megoldására szolgáló fiktív gépek, szerkezetek tervezése, működésük leírása, bemutatása.</p>	<p>Feltárás</p> <p>Asszociáció</p> <p>Elemzés – kombinálás</p> <p>Probléma kiemelés (meghatározás, azonosítás)</p> <p>Koncepció alkotás, tervezés</p> <p>Döntés</p>
<p>ALKOTÓK – MŰVEK</p>	

FEJLESZTÉSI TÉMÁK, TARTALMAK	NEVELÉSI FEJLESZTÉSI CÉLOK /KÉPESSÉGEK, ATTITÚDÖK, ISMERETEK/
<p>Szemző Zsófia: Valami hiányzik 2011. http://zsofiaszemzo.com/texts/csatlos-judit-valami-hianyzik/</p> <p>Türk Péter: Osztályátlag I. II. 1979. http://mng.hu/gyujtemeny/osztalyatlag-i-5583 http://mng.hu/gyujtemeny/osztalyatlag-ii-5451</p> <p>Galántai György: Akusztikus szék, 1985. http://www.artpool.hu/lehetetlen/real-kiall/nevek/galantai_szek.html http://www.galantai.hu/works/VHKkoncert.html</p> <p>Koronczi Endre: Isten, Autógumi, Cipőtalp, 1999-2000. http://www.koronczi.hu/texts/till-interview.html http://koronczi.blogspot.hu/2012/11/isten.html</p> <p>Lakner Antal: Passzív munkaeszközök, 2006., Elevator stretching, Duplagravitációs ruha, 2005., Mikrogravitációs lebegőkabin, 2005., Memória Periszkóp, 2004, körtér http://epiteszforum.hu/publikus-aluljarok-palyazat4 http://www.ludwigmuseum.hu/site.php?inc=kiallitas&kiallitasId=804&menuId=44</p> <p>Tinguely: Gismo, 1960., Méta-Matic, 1959. (Drawing Machines) http://benedictsinspiration.blogspot.hu/2010/09/jean-tinguely-drawing-machines.html http://www.youtube.com/watch?v=GOo5uq2fH6g&feature=relatedhttp://www.youtube.com/watch?v=FZpEYLa9PGs&feature=relmfu</p> <p>Csőrgő Attila: Plátói szerelem, 1997. http://www.c3.hu/~acsorgo/projektek/platoi1.html</p> <p>Haraszty István: Energiaátalakító, Kabóca, 1978. Agyágyú, 1980-1981. Stemplirevárva, 1987. Széliránytű, 1979-1986. http://artportal.hu/lexikon/muveszek/haraszty-istvan-101</p> <p>Ráskai Szabolcs: háztartási szerkezetek (pl.: 2005. Lepárlás, porítás, Tálalás, 2007. Párológép, 2004. Tortagép, 2003. A főzés mechanikai allegóriája, Vízelszívó berendezés), Adagoló, 2008. http://www.mke.hu/node/14124 http://www.mke.hu/new/diploma2005.php?page=3</p> <p>Peter Fischli & David Weiss: Der Lauf Der Dinge, 1987. (mobil installáció, láncreakció) https://vimeo.com/41630032</p> <p>Rebecca Horn: Ceruzamaszk, 1972. http://www.balkon.hu/archiv/2006/2006_11_12/06edina.html</p>	<p>Fotó, infógrafika, dokumentáció, tárgy, installáció, kinetikus mű („A kinetizmus kifejezés a görög kineo szóból ered, ami annyit jelent: mozgatok. A modern művészetben az <i>op art</i>tal szoros rokonságot mutató nemzetközi művészeti áramlat átfogó megnevezésére használatos. Legfontosabb jellemzője a művészet történetén végigvonuló mozgásillúzió valódira váltása. Mechanikusan, mágnesesen vagy elektronikusan mozgatott konstrukciók, amelyek gyakorta hang- és fényeffektusokkal kapcsolódnak össze.” Sebők Zoltán - Bárdosi József, Artportál, Lexikon, Fogalmi szócikkek http://artportal.hu/lexikon/fogalmi_szocikkek/kinetizmus)</p>

2019/20. tanév, 8. Osztály

Az egyes témák 4-6 tanórát igényelnek. Így 6-9 hónap szükséges a modul megvalósításához.

Az adott tanulócsoport jellemzőitől függően készítendő a részletes időterv.

FEJLESZTÉSI TÉMÁK, TARTALMAK	NEVELÉSI FEJLESZTÉSI CÉLOK /KÉPESSÉGEK, ATTITÚDOK, ISMERETEK/
<p>1. Szabadság – zsarnokság</p> <p>Szabadság, zsarnokság, kiszolgáltatottság valamint idill a művészetben és a valóságban.</p> <p>Személyes és társadalmi szinten megélt élmények, tartalmak összegyűjtése, elemzése.</p> <p>Művészeti példák, akciók megfigyelése, elemzése kiemelten Ai Weiwei akciói, munkái.</p> <p>Egy szabadon választott idilli, szabadságot kifejező alkotás átalakítása úgy, hogy a zsarnokság, kiszolgáltatottság, bizonytalanság, félelem érzetét közvetítse.</p> <p>Összevetés a művészettörténet hasonló témában készült alkotásaival.</p>	<p>Probléma kiemelés (meghatározás, azonosítás)</p> <p>Koncepció alkotás, tervezés</p> <p>Döntés</p> <p>Kifejezés (kommunikáció több csatornán, csatornaváltással)</p> <p>Kortárs művészi szerep, lehetőségek</p>
<p>ALKOTÓK – MŰVEK</p> <p>Ai Weiwei: Napraforgó magok, 2011. http://stilblog.hu/2011/04/12/ai-weiwei-es-a-napraforgo-magok/ A @Large: Ai Weiwei on Alcatraz/Szabadlábon: Ai Weiwei az Alcatrazban, 2014 (Lego-szőnyeg: Trace/Nyom, Fénytörés, installáció, A széllel, installáció), http://hvg.hu/hvgmuerto/20150322_Szokes_az_Alcatrazba_Ai_Weiwei_es_a_bor Dumbass, videoklip, 2013. https://www.youtube.com/watch?v=lyQZ-oLshOQ S.A.C.R.E.D. installáció, 2013. http://www.designboom.com/art/ai-weiweis-s-a-c-r-e-d-depicts-scenes-from-his-incarceration/ http://www.lissongallery.com/exhibitions/ai-weiwei-disposition Alison Klayman: Ai Weiwei: Never Sorry, dokumentumfilm, 2016. http://aiweiweineversorry.com/ http://www.origo.hu/filmklub/blog/kritika/20121031-egy-kinai-ad-lecket-demokraciabol-ai-weiwei-never-sorry.html</p> <p>He Xianyu: Marath halála, 2014. (Berlin, Uferhalle, fiatal pekingi művészek kiállítása) http://artobserved.com/2013/04/art-basel-miami-beach-to-showcase-contemporary-chinese-artists/</p>	<p>Akción, nyilvánosság, installáció, videó, fotó, performansz („A szó angolul előadást jelent, és tágabb értelemben előadó-művészeti műfajokra (zene, tánc, színház) vonatkozik. Mint külön vizuális művészeti műfaj a 70-es évek elején alakult ki. Fő jellemzője, hogy a művész (performer) általában saját testét, ill. személyiségét s annak közvetlen környezetét használja témaként és kifejezési eszközként, művét pedig "élőben" mutatja be."Sebők Zoltán, Szőke Annamária, Artportál, Lexikon, Fogalmi szócikkek),</p> <p>dioráma („Napjainkban a dioráma három dimenziós múzeumi/kiállítási makettet</p>

FEJLESZTÉSI TÉMÁK, TARTALMAK	NEVELÉSI FEJLESZTÉSI CÉLOK /KÉPESSÉGEK, ATTITÚDOK, ISMERETEK/
<p>Rebecca Horn: Dreaming Stones, 2006. http://www.marthagarzon.com/contemporary_art/2012/07/rebecca-horn-body-art-performance-installations/ Ceruzamaszk, 1972. http://www.balkon.hu/archiv/2006/2006_11_12/06edina.html</p> <p>Erdély Miklós: Hadititok, 1984. http://artportal.hu/lexikon/muveszek/erdely-miklos-69 „No photographing”/Fényképezni tilos, 1974. http://www.artpool.hu/art73_74/erdely4.html, Hűség, 1979., http://arthist.elte.hu/Tanarok/SzoekA/fulltexts/EM_Huseg_Lexikon_2008.htm</p> <p>Tóth Endre: „Örülök sorozat” pl.: Örülök, ha égő újságot olvashatok, 1973-76., Örülök, ha így csinálhatok, 1973-76., Örülök, ha a falat nézhetem, 1975. http://www.acbgaleria.hu/muveszek/tot_endre.78.html?subpage=cv</p> <p>Várnagy Tibor: A szegénység nem törvénytelen, 1989. http://artportal.hu/lexikon/muveszek/varnagy-tibor-1123</p>	<p>jelent. A klasszikus dioráma különböző világítási módszerekkel a kép idő- és térbeli változását tudja érzékelteni. A képet egy olajjal, viasszal átitatott transzparens vászonra festették, mögötte egy sor színezett, vékony selyemből készített további vászon helyezkedett el, amiket zsinórral mozgattak. A képeket olajégőkkel vagy petróleumlámpákkal világították meg, így a képben érzékelhetőek lettek a mozgások, a felhők mozgása, a víz hullámzása, vagy a napszakok változása.” Wikipédia)</p>
<p>2. Személyes gyűjtemény („Microcollection”) gondolati mű</p> <p>A tanulók, személyes és közösségi, társadalmi környezetéhez tartozó, valamilyen szempontból fontos tárgyainak, színtereinek parányi darabkáiból, „morzsáiból” összeállított gyűjtemény létrehozása.</p> <p>A darabkák katalogizálása, összetevőinek azonosítása, stb..... Kiállításba rendezése. Gyűjteményi/kurátori koncepció megfogalmazása.</p> <p>Az egyes gyűjtemények reflektáljanak egy választott gondolatra, problémára.</p>	<p>Kifelé irányuló reflexió</p> <p>Befelé irányuló reflexió (önreflexió)</p> <p>Tapasztalatok az alkotófolyamatról</p> <p>Fogalmi bázis a tág értelemben vett alkotófolyamathoz</p> <p>Nézőpontváltás</p> <p>Új fogalmak, gondolatok: a művészet önreflexiója, érték, eredetiség, művész szerepe, művészet, mint üzlet</p>
<p>ALKOTÓK – MŰVEK</p> <p>Elisa Bolezzi: „Microcollection” 1990-2013. 42-44. oldal https://issuu.com/elnfree/docs/balkon_2015_11_12</p> <p>Koronczi Endre: Ploubuter park, 2013-2015. http://www.koronczi.hu/ploubuterpark/spec/index.html</p>	<p>Installáció, szöveg, koncepció</p>
<p>3. Fiktív pályázat</p> <p>Egy kiválasztott (klasszikus vagy kortárs) képzőművész nevében megfogalmazott (képes, szöveges) fiktív pályázat megalkotása, a művész egyik létező, vagy az életművébe illeszkedő, ám később elkészítendő alkotásának létrehozására.</p>	<p>Kifelé irányuló reflexió</p> <p>Befelé irányuló reflexió (önreflexió)</p> <p>Tapasztalatok az alkotófolyamatról</p> <p>Koncepció alkotás, tervezés</p>

FEJLESZTÉSI TÉMÁK, TARTALMAK	NEVELÉSI FEJLESZTÉSI CÉLOK /KÉPESSÉGEK, ATTITÚDOK, ISMERETEK/
Új nézőpontból, kortárs szemmel a művészettörténet egy-egy szereplőjének és alkotásainak bemutatása.	Kreativitás Fogalmi bázis
<p>ALKOTÓK – MŰVEK</p> <p>Szabó Ádám, Előd Ágnes és Szász György: „NKA pályázatok”, 2005. (Pályázati úrlapok, dokumentáció, portfólió, munkaterv az NKA alkotói ösztöndíjára „Michelangelo, Rodin, Klein” nevében: Michelangelo a Rondanini Pieta elkészítésére, Auguste Rodin a Pokol kapujának befejezésére, Yves Klein pedig kék és arany színű festékre pályázik...)</p> <p>http://www.szaboadam.hu/portfolio_2005nkapaly01.html http://www.szaboadam.hu/img/michelangelo.pdf</p>	Nyomat, fotó, szöveg, NKA-s úrlap
<p>4. Meghekkelt művek</p> <p>Egy-egy kortárs művész pl.: Damien Hirst, Jeff Koons, Yinka Shonibare vagy Banksy (graffiti művész) remek érzékkel alkalmazza művészi akcióinál, és alkotásainál a szokatlanságot és meghökkentést.</p> <p>Ezúttal klasszikus műveket alakít át úgy, hogy a mai fiatal közönség érdeklődését is felkeltse.</p> <p>Fiatal művész csapat dolgozik vele a terveken. A koncepció kialakításában fontos az átalakított/meghekkelt mű eredeti és mai üzenete, a megtartott, átírt elemek kiválasztása, a bemutatás helyszíne, s az ahhoz kapcsolódó esemény, akció.</p> <p>A sikeres tervek létrehozásához elengedhetetlen a fiatalok motivációinak, preferált tevékenységeinek, érdeklődési területeinek pontos, tudatos feltérképezése.</p>	<p>Sokrétű munka Rugalmasság Együttes tevékenység Önérdelkség, motiváció</p> <p>Művészet, mint üzlet, érték, popularitás, újra vagy átértelmezések, aktuális üzenetek.</p>
<p>ALKOTÓK – MŰVEK</p> <p>Damien Hirst: Az isten szerelmére 2007, A halál fizikai képtelensége egy élő tudatában), 1991., Petty-festmények, „Nile” táska, 2012., „Entomology” táskák, 2013., Gyógyszertárnak álcázott étterem, 1998-2003, 2014., Hymn, 1999., Feloldozás – Szimpatikus nagy fehérben, 2006., Aranyozott mamut csontváz, 2015.</p> <p>http://hvg.hu/kultura/20120514_damien_hirst_retrospektiv_london http://cornandsoda.com/kortars-arcok-damien-hirst/ http://artmagazin.hu/artmagazin_hirek/koponyak_kora_-_damien_hirst.231.html http://www.stylemagazin.hu/hir/Damien-Hirst-es-a-Prada-halott-bogarai/8776/ http://kunszt.reblog.hu/ukran-szarmazasu-milliardose-hirst-mammutja http://urbanplayer.hu/kult/damien-hirts-pharmacy-2/</p> <p>Jeff Koons: Kiepenkerl/Házaló, 1987. http://www.jeffkoons.com/artwork/kiepenkerl Auto, 2001.</p>	Installáció, tárgy, tér, akció

FEJLESZTÉSI TÉMÁK, TARTALMAK	NEVELÉSI FEJLESZTÉSI CÉLOK /KÉPESSÉGEK, ATTITÚDOK, ISMERETEK/
<p>http://www.jeffkoons.com/artwork/easyfun-ethereal Balloon Monkey, 2006-2013. http://www.jeffkoons.com/artwork/balloon-monkey Antiquiti 1. 2009-2012. http://www.jeffkoons.com/artwork/antiquity Gazing Ball (Antinous-Dionysus), 2013. http://www.jeffkoons.com/artwork/gazing-ball Gazing Ball (Altdorfer The Battle of Alexander at Issus),2014-2015. http://www.jeffkoons.com/artwork/gazing-ball-paintings#sthash.xMW44Pgv.dpuf Metallic Venus, 2010-2012. http://www.jeffkoons.com/artwork/antiquity/metallic-venus Seated Ballerina, 2010-2015. http://www.jeffkoons.com/artwork/antiquity/seated-ballerina Gazing Ball (van Gogh Wheatfield with Cypresses), 2015. http://www.jeffkoons.com/artwork/gazing-ball-paintings/gazing-ball-van-gogh-wheatfield-cypresses#sthash.Cfloapwj.dpuf Gazing Ball (David Intervention of the Sabine Women), 2016. http://www.jeffkoons.com/artwork/gazing-ball-paintings/gazing-ball-david-intervention-the-sabine-women#sthash.PafK6BSV.dpuf Koons x Google: Jeff Koons Live Case Jeff Koons collaborated with Google to create the limited edition Jeff Koons Live Case, 2016. http://www.jeffkoons.com/artwork/projects/koons-x-google-jeff-koons-live-case#sthash.R88qDi1D.dpuf</p> <p>Banksy: Graffitik http://banksy.co.uk/</p> <p>Yinka Shonibare: David (after Michelangelo),2016., Venus de Milo (after Alexandros), 2016., Discus Thrower (after Myron), 2016. http://www.stephenfriedman.com/artists/yinka-shonibare-mbe/artwork</p>	
<p>5. Kortárs népművészet</p> <p>Tárgyak, terek átalakítása díszítése „kortárs népművészeti” motívumokkal adott cél, funkció, tulajdonos részére.</p> <p>A tradicionális, népi kultúra modelljei szerint alkalmazva korunk felületi kifejeződéseit a fiatalok által preferált tárgyakon, tereken.</p> <p>A népi motívumok szerkezetének vizsgálata, megértése, értő átalakítása, személyesség, kortárssá tétele.</p>	<p>Feltárás (megtapasztalás-megélés-megértés)</p> <p>Asszociáció</p> <p>Elemzés – kombinálás</p> <p>Probléma kiemelés (meghatározás, azonosítás)</p>
<p>ALKOTÓK – MŰVEK</p> <p>Andrási Edina: Képlékeny hagyomány, kerámia, 2012. http://magyar.andrasiedina.hu/#/keplekeny-hagyomany</p> <p>Keith Haring: Public Projects, Mural, 1989. http://www.haring.com/!/art-work/111#.WGZwBnkzXIU, Sculpture, Installátion, 1981-1990. http://www.haring.com/!/genre/sculpture http://www.haring.com/!/art-work/218#.UxRVh-mPLIU</p> <p>Ráskai Szabolcs: Étkészlet 2005, Textil 2003 http://www.raskaiszabolcs.com/?action=galeri&year=2005&item=galeri/2005/37.jpg</p>	<p>Kerámia, textil, grafika, festés</p>

FEJLESZTÉSI TÉMÁK, TARTALMAK	NEVELÉSI FEJLESZTÉSI CÉLOK /KÉPESSÉGEK, ATTITÚDOK, ISMERETEK/
<p>Szirmay Zsanett: Soundweaving projekt, A hímzés hangja (A projekt lényege a lyukkártyás zengőfésűs zenelejátszóra átírt, a magyar népi hímzésekből ismert, tradicionális keresztzemes minta és annak hangji leképzése.) http://soundweaving.mome.hu/hu/ http://inspiralodesignelmelet.hu/szirmay-zsanett-soundweaving/</p> <p>Lublói Zoltán: Tollaslabda sószóró, 2010. http://www.lubloy.hu/product.php?id=24 Spanyol lány váza, porcelán, Play, Egyedi dekorváza, 2011-2015. http://www.lubloy.hu/product.php?id=114</p>	
<p>6. Tapintható kérdések</p> <p>Véletlenül választott, csak tapintással megismerhető kisméretű tárgy/tárgyak pontos rajza.</p> <p>A tárgy új kontextusba állítása. Például egy külső vagy belső építészeti térbe helyezése, melyben klasszikus és kortárs műalkotások szereplőivel kerül interakcióba. E történet, jelenet szabad feldolgozása, bemutatása.</p> <p>A kisméretű tárgy lehet egy kortárs, akár fiktív képzőművész művének, akciójának elindító, inspiráló darabja, eleme is. E kortárs mű megtervezése, létrehozása, melynek során tisztázható és megfogalmazható, hogy mi lehet az a mai probléma, napjainkra reflektáló téma, kérdés, ami foglalkoztatja a művészt, valamint, hogy miként tervezi meg, építi fel a művét, s dönt a műfajról, technikáról.</p>	<p>Kifelé irányuló reflexió</p> <p>Befelé irányuló reflexió (önreflexió)</p> <p>Tapasztalatok az alkotófolyamatról</p> <p>Fogalmi bázis a tág értelemben vett alkotófolyamathoz</p> <p>Sokrétű munka</p> <p>Rugalmasság</p> <p>Együttes tevékenység</p> <p>Önérdelkség, motiváció</p>
<p>ALKOTÓK – MŰVEK</p> <p>Koronczi Endre: Ploubuter park, 2012. http://www.koronczi.hu/ploubuterpark/spec/index.html</p> <p>Szabó Ádám: Plasztikai műtét, 2007. http://szaboadam.tumblr.com/post/45486523141/vanitas-plastic-surgery-2007-video-0505-loop</p> <p>Baglyas Erika: Száz lepedő, 2007. http://teregetes.blog.hu/2007/11/01/baglyas_erika_szaz_lepedo</p> <p>Miskolczi Emese: Én vagyok az, 2016. http://www.ikon.hu/artroll/index?search=e_id&search_string=12783 http://www.emesemiskolczi.com/fr/accueil.html</p> <p>Romina Giuliani: Kiút a mindennapokból, 2016. https://vimeo.com/user7404254</p> <p>Borsos Lőrinc, Gosztola Kitti: Botanika és a politika, 2016. http://borsoslorinc.com/hu/index.php/hatalmas/viragnyelven/ http://borsoslorinc.com/hu/index.php/szemelyes/kiallitas-szueleinknek/</p>	<p>Talált tárgyak, installáció, gyűjtemény, szöveg, gyümölcs, fotó, film, grafika, festmény,</p>

Témakörök, fejlesztési témák és célok, 9.-11. osztály

2016/17. tanév, 9. osztály

Az egyes témák 4-6 tanórát igényelnek. Így 6-9 hónap szükséges a modul megvalósításához.

Az adott tanulócsoporthoz jellemzőitől függően készítenendő a részletes időterv.

FEJLESZTÉSI TÉMÁK - TARTALMAK	NEVELÉSI-FEJLESZTÉSI CÉLOK (KÉPESSÉGEK, ISMERETEK, ATTITÚDÖK)
<p>1. Elemi formák naptára</p> <p>Bevezetés az absztrakcióba (elvonatkoztatás, elvonás, lényeges tulajdonságok kiemelése, elkülönítése) Ismerkedés a nonfiguratív (nem figurális) művészettel. A pont, a folt, a vonal és a szín kifejezőerejével közvetített gondolatok és érzések megfigyelése absztrakt (elvont, tárgy nélküli) alkotásokon. A képi tartalom gondolativá változtatása.</p> <p>Természetfotók megfigyelése, és csoportosítása hangulatok, éghajlatok, napszakok, évszakok stb. szerint. Újságokból, színes papírokból, textilekből stb. találmányra szabályos geometrikus formák kivágása, csoportosítása és elhelyezése négy kiválasztott papírlapon.</p> <p>A) Kísérletek arra, hogy csak a színekkel, a formákkal, és a kompozíciós hatásokkal, egymástól karakteresen különbözően megjeleníteni a négy évszakot. Majd a négy lapot egymástól egyenlő távolságra elhelyezni (az évszakok sorrendjét betartva), és megkísérelni a természeti folyamatot, két-két, összesen plusz</p>	<p>A rugalmasság, a kombinációs készség és a nézőpontváltás képességének erősödése, kiterjedése</p> <p>A döntési folyamatok differenciálódása</p> <p>Az egységgé szervezés képességének kibontakoztatása</p> <p>Irányított megfigyelések</p> <p>Vizuális elemzés – értelmezés, kombinálás</p> <p>Asszociáció</p>

FEJLESZTÉSI TÉMÁK - TARTALMAK	NEVELÉSI-FEJLESZTÉSI CÉLOK (KÉPESSÉGEK, ISMERETEK, ATTITÚDÖK)
<p>négy, az átmenetet kifejező képpel bemutatni. A következő lépésben tizenkét lapra (szimbolikusan a hónapokra) egészül ki az ábra. Arra kell törekedni, hogy a képek közötti átalakulás lépésről lépésre, egyenlő mértékben történjen, folyamatos ritmusban képről képre.</p> <p>B) Egy olyan kép elkészítése, szabadon választott technikával, ahol egy képen van érzékeltetve valamely időbeli, formai vagy/és hangulati átmenet.</p> <p>C) Egy zenemű, vagy zenerészlet megörökítése, illusztrálása absztrakt képalkotással.</p> <p>D) Háromdimenziós alkotás létrehozása egy elem szabályszerű ismétlődésével struktúra alkotás a térben.</p>	<p>Kreativitás, fantázia, koncepció alkotás</p> <p>Tervezés, döntés</p> <p>Kifejezés – síkbeli és vizuális megjelenítő</p> <p>Kifejező eszközök adekvát használata</p> <p>Kapcsolat más műveltségi területtel</p> <p>Ismeretek: művészet, művészeti ágak, műfajtak, absztrakció (az elvonatkoztatott vagy az elvont gondolkodás gyakorlata)</p> <p>Sorozat</p>
<p>IRÁNYZATOK - ALKOTÓK – MŰVEK</p> <p>absztrakt (elvont, tárgy nélküli), konstruktivizmus (a tömegek és formák viszonyát jeleníti meg, a geometrikus formákat helyezi előtérbe. A művészek a tárgyak ábrázolásában erőteljesen hangsúlyozzák a szerkezeti összetevőket, a tereket és a síkokat http://muveszet.gportal.hu/gindex.php?pg=33393549),</p> <p>Ilona Keserü Ilona, Színváltó hangtestek kiállítás, 2011. https://issuu.com/elntree/docs/balkon_2012_01 http://www.kieselbach.hu/kiallitas/cangiante-ilona-keseru-ilona, http://www.cirkart.hu/2016/06/24/megadatik-neki-amit-valaszt-maganak-keseru-ilona-eletmutarlata-m21-pecsi-galeria-zsolnay-negyed-2016-marcius-majus/</p> <p>From the world, 1974-75. http://fidelio.hu/vizual/2015/11/06/-tarlat_post_modem/</p> <p>Bak Imre, A képzelet fényei, 2008. http://vjgkortars.hu/hu/kiallitasok/bak_imre_es_roters_katharina_kiallitasa/</p> <p>Maurer Dóra, Puha sarok, 1996. http://www.c3.hu/scca/butterfly/Maurer/-2hu.html</p> <p>4képből 5-kép, 1975.</p>	<p>Montázs (különböző rajzok, ábrák, képek összevágása, összeállítása), kollázs (ragasztásos technikával létrejött mű, műfajként olyan alkotás, melyben papíron kívül más anyagokat is applikálunk), assamblage (tárgykollázs, olyan ragasztásos technikával készített alkotás, ahol a különböző anyagok mellett tárgyak, vagy azok részletei is felragasztásra kerülnek, /„...az újrealisták feltűnésével vált elterjedtté az <i>assemblage</i> fogalma (először Jean Dubuffet használta saját munkáinak leírására), ami a sík táblakép háromdimenzióssá való kibővítését jelenti. Többé-kevésbé szinonim tehát a combine painting, vagyis a kombinált festmény fogalmával, azzal, hogy általában több rajta az applikált elem: a művész különféle</p>

FEJLESZTÉSI TÉMÁK - TARTALMAK	NEVELÉSI-FEJLESZTÉSI CÉLOK (KÉPESSÉGEK, ISMERETEK, ATTITÚDÖK)
<p>http://www.mke.hu/node/29305/munkak?page=1 Sol LeWitt, Struktúra, 1976. http://slideplayer.hu/slide/2217717/ Fajó János, Szalag, 1969. http://viragjuditgaleria.hu/hu/muveszek/muveszek/F/fajo_jano/ Kandinszkij, Fuga, 1914. http://enciklopedia.fazekas.hu/tarsmu/-expresszionizmus.htm http://www.rovart.com/hu/kandinsky_1252 Az első absztrakt akvarell, 1910. http://www.wassilykandinsky.net/work-28.php Claude Monet, Rouen-i katedrális sorozat, 1892-94 http://www.artfactory.com/art_appreciation/landscapes/claude_monet.htm</p>	<p>anyagok és használati tárgyak együtteséből formál plasztikus képet.” Sebők Zoltán, Artportal, Lexikon, Fogalmi szócikkek, http://artportal.hu/lexikon/fogalmi_szocikkek/ujrealizmus/), szériális művészet (olyan művészet, amelyben a vizuális elem megsokszorozásával töreksenek hatást kelteni)</p>
<p>2. Betűtorony</p> <p>Minél több újság megtekintése, és olyan betűk, sorok vagy szövegrészek kivágása, melyek valamiért felkeltették a figyelmet.</p> <p>A korábbi feladatban alkalmazott geometrikus formák mellett, néhány szabad forma kivágásra, és belőlük válogatva képalkotás egy várról. Tudatos döntések sora alakítja ki, hogy a vár milyen stílusú legyen (pl. barokkos, gótikus, szürrealista vagy keleties stb.) A diákok mindvégig ragaszkodjanak az alkotói szándékaikhoz. A megfelelő formákat ragasszák fel egy papírra egymás mellé, vagy másolják le a kivágott képekből kirakott tervet ceruzával. Szándékaik szerint alakítsák az alkotást minél többféle fekete – fehér és/vagy színes, ragasztott és/vagy rajzolt betűtípus felhasználásával. Terjeszkedhetnek a térben is. Az elkészült művekből fel lehet olvasni részeket, betűsorokat.</p> <p>A) A konstruált várban szereplő hangsorokkal lehet drámapedagógiai szituációs játékokat játszani. (Kísérletek az írásjelektől és a hangsortól független jelentések közvetítésére metakommunikációval, gesztussal stb.)</p> <p>B) Vágjanak ki kartonból egy szimpatikus formát és rajzolják át egy papír felületére. Aztán rajzolják körbe még egyszer, és még sokszor. Hozzanak létre formai – logikai kiindulópontból származtatással bővülő struktúrákat. Ezzel az eljárással tervezzenek épületeket.</p>	<p>Az inspirálódás személyes forrásainak kibontakoztatása</p> <p>A döntési folyamatok differenciálódása</p> <p>Az egységgé szervezés képességének kibontakoztatása</p> <p>Koncepció alkotás, tervezés</p> <p>Kísérletezés, döntés</p> <p>Összetett építkezés</p> <p>Feltárás (megtapasztalás- megélés- megértés)</p> <p>Kifejezés – síkbeli és vizuális megjelenítő</p> <p>Kifejező eszközök adekvát használata</p> <p>Kapcsolat más műveltségi területtel</p> <p>Ismeretek: művészet, művészeti ágak, kalligramma (képvers), transzparencia (átlátszóság, átláthatóság, több réteget vagy síkot egyszerre érzékelünk)</p>

FEJLESZTÉSI TÉMÁK - TARTALMAK	NEVELÉSI-FEJLESZTÉSI CÉLOK (KÉPESSÉGEK, ISMERETEK, ATTITÚDÖK)
<p>C) Egy konkrét irodalmi vagy zenei műből ismert vár/épület megalkotása betűkből. Az irodalmi szöveg megjelenése képi elemként is. (pl: Babel tornya, Kékszakáll vára stb.)</p>	
<p>IRÁNYZATOK - ALKOTÓK – MŰVEK</p> <p>konstruktivizmus (a tömegek és formák viszonyát jeleníti meg, a geometrikus formákat helyezi előtérbe. A művészek a tárgyak ábrázolásában erőteljesen hangsúlyozzák a szerkezeti összetevőket, a tereket és a síkokat http://muveszet.gportal.hu/gindex.php?pg=33393549), dadaizmus (Abszurd, nihilista és antiművészeti magatartásforma, melynek indulását az 1916-os, Zürichben Hugo Ball és köre által létrehozott, Cabaret Voltaire meghökentő előadójelzőitől és kiállításaitól datáljuk http://www.artpool.hu/Research/fogalom/dada.html) lettrizmus ("Formabontó költői irányzat, amely Franciaországban alakult ki a második világháború után, a dadaizmus hagyományaihoz nyúlt vissza. Hívei szerint a szövegnek nem a jelentése a fontos, hanem ábrája, betűje. A mozgalom érdeme, hogy lehetővé tette a nyelvben rejlő zeneiség és a betűkben rejlő képi, grafikai hatások felerősítését" http://www.artpool.hu/Research/fogalom/lettrizmus.html) konkrét művészet (a második világháború után Kandinszkij próbálta meg az absztrakció fogalmát erre a kifejezésre cserélni (pontosítani), Max Bill pedig iskolát épített rá. Max Bill az expresszionizmus minden formáját elutasító absztrakciót értette rajta, a konstruktivizmusban - szuprematizmusban gyökerező szemléletet. Az absztraktnak két útja rajzolódott ki egyre határozottabban: a konkrét-hűvös geometrikus irányzat, és a „forró” - gesztusalapú, expresszionizmusban gyökeredző. A nemzetközi terminológiában tehát így vonult be a „konkrét művészet” fogalma. Az amerikai festőiség utáni absztrakció – hard-edge-shaped canvas tendenciák európai párhuzamait is a „konkrét” jelzővel illetjük. http://tudasbazis.sulinet.hu/hu/hu/muveszetek/muveszettortenet/muveszettortenet-12-evfolyam/a-geometrikus-muveszet-ujabb-utjai/a-geometrikus-festeszet-iranyzatai) neoplaszticizmus (a geometrikus absztrakció egyik legjelentősebb ága), Apollinaire, Nagy László, Kalligrammák http://slideplayer.hu/slide/2068432/ Tandori Dezső, képversek és vers-képek http://www.irodalmiradio.hu/femis/dnagy/-kepvers/lapok/147.htm Victor Vasarely munkássága</p>	<p>Tipográfiai (eredetileg betűtan, de ma már minden tartalom, ami a nyomtatással kapcsolatos ismeretek körébe tartozik), kollázs (ragasztásos technikával létrejött mű, műfajként olyan alkotás, melyben papíron kívül más anyagokat is applikálunk), újság, fotómontázs (különböző fotók összevágása, összeállítása)</p>

FEJLESZTÉSI TÉMÁK - TARTALMAK	NEVELÉSI-FEJLESZTÉSI CÉLOK (KÉPESSÉGEK, ISMERETEK, ATTITÚDÖK)
<p>http://www.theluberon.com/activities/museums-galleries/fondation-vasarely-vasarely-foundation http://www.famoushostels.com/vasarely-foundation-aix-en-provence/ http://www.gettyimages.com/photos/victorvasarely?excludenudity=true&sort=mostpopular&mediatype=photography&phrase=victor%20vasarely Piet Mondrian, DE STIJL http://architizer.com/blog/mondrian/ Yves Saint Laurent, The Mondrian Collegtion, 1965. https://www.barnebys.co.uk/blog/article/2880/ épületek betűből: http://vivelacuisine.pl/artykul/126-kolacja-na-wiezy http://iromborak.blogspot.hu/-2013_07_01_archive.htm https://www.etsy.com/listing/240291121/lottery-winnercollagelottery-player</p>	
<p>3.Hibrid lények városa</p> <p>A szürrealista alkotásokon biomorf (természeti formákból kialakított) és komplex lények (több élőlény keverékeként létrejött képzeletbeli teremtmények) megfigyelése. Beszélgetés a fantasztikus irodalomról, az ember és állat kísérletekről, a génmanipulációban rejlő lehetőségekről és veszélyekről stb.</p> <p>Egy állat és egy ember fotójának véletlenszerű vagy tudatos szempont alapján történő összecsoportosítása, és az élőlények felhasználásával egy megszemélyesített keverék lény tervezése. (A véletlen helyzetek lehetőséget nyújtanak arra, hogy kipróbáljuk elrendező képességünket.) Lehet pl. biológiai párhuzamokat vagy ellentéteket keresni a két lény között stb. A racionális és az irracionális összekapcsolása. A fantázia használata.</p> <p>Minden diák elmeséli, leírja, lerajzolja az általa megálmodott kompozit lény testfelépítését, képességeit, testi – szellemi – lelki adottságait és igényeit. Közben egy kiválasztott 4-5 fős csoport elgondolja egy kisváros tervét, kitalálva hozzá a legfontosabb pozíciókat. A megalkotott hibrid lényeknek felvételizhetnek akár a polgármesteri, a bankigazgatói, a város szépe, a kaszinó tulajdonosi, a doktori stb. posztokra. Amikor mindenkinek meg van a helye és feladata a közösségben, akkor szervezhetnek egy közös fiktív ünnepséget, egy nyilvános eseményt, konkrét</p>	<p>A rugalmasság, a kombinációs készség és a nézőpontváltás képességének erősödése, kiterjedése</p> <p>Az egységge szervezés képességének kibontakoztatása</p> <p>A közreműködés képességének kibontakozása a másokkal való együttgondolkodás és együttes tevékenység során.</p> <p>Irányított megfigyelések. Vizuális elemzések. Látványfelismerés és értelmezés, feltárás.</p> <p>Elemzés –kombinálás.</p> <p>Asszociáció.</p> <p>Kreativitás, fantázia, tervezés és döntés.</p> <p>Kísérletezés.</p> <p>Kapcsolat más műveltségi területtel.</p> <p>Kifejezés több csatornán.</p>

FEJLESZTÉSI TÉMÁK - TARTALMAK	NEVELÉSI-FEJLESZTÉSI CÉLOK (KÉPESSÉGEK, ISMERETEK, ATTITÚDOK)
<p>helyszínnel, menüvel, műsorokkal, estélyikkel stb. A diákok osszák ki egymás között a feladatokat, és játsszák el a cselekmény forgatókönyvét. Egy közös képen, videón stb. jelenítsék meg az összes szereplőt.</p>	<p>Ismeretek: művészet, művészeti ágak, műfajták, kompozit lények, hibridek, képzőművészeti technikák sajátos jellemzői, munkamódszerek</p>
<p>IRÁNYZATOK - ALKOTÓK – MŰVEK</p> <p>szürrealizmus (avantgárd művészeti mozgalom, jellegzetességei: A művészek olyan lelkiállapot után sóvárogtak, amelyben felszínre kerülnek a lélek mélyebb, tudat alatti rétegei a szabad képzettársítás segítségével. Kiemelt témájuk volt az álom.), totemizmus (valamely közösség vagy népcsoport egy állatörsre vezeti vissza az eredetét), neoprimitivizmus (a →<i>primitivizmus</i> új formája, a mai irodalmakban és művészetekben a hagyományok átvétele, a →<i>tradicionalizmus</i> jellemző megnyilvánulása. Sokban hasonlít a →<i>neofolklorizmus</i> jelenségéhez, eltér azonban attól a kiindulópontnak választott primitív kultúra milyenségében, <i>szinkretisztikus</i> jellegében, valamint abban, hogy itt a hagyomány gyakorlatilag élőnek tekinthető.</p> <p>http://gepeskonyv.btk.elte.hu/adatok/Neprajz/82Vereb%E9lyi/folklorisztika_es_rokonteruleteinek_fogalmi_rendszere/neoprimitivizmus.html</p> <p>Pawel Althamer, A szomszédok /The Neighbors,2014. http://artobserved.com/2014/02/newyorkpawelalthamertheneighbors-at-the-new-museum-through-april-13th-20014/</p> <p>Lucy Glendinning, Feather Child,2012. http://www.lucyglendinning.co.uk/</p> <p>Borsi Flóra, Time travel képek http://floraborsi.com/about</p> <p>Bryan Cristiansen, Őzborjú, 2013. http://stremmelgallery.com/the-animal-in-contemporary-art-ii/</p> <p>Kate Clark hibrid szobrai https://beautifulbizarre.net/2015/01/27/human-animals-kate-clark/</p> <p>Dinho Bento munkái https://streetsonart.com/theres-nothing-normal-about-dinho-bentos-street-art/a-consumerist-man-animal-hybrid-eats-macdonalds-in-this-fine-art-painting-by-street-artist-dinho-bento</p> <p>Barry Flanagan, A gondolkodó, 1990. http://slideplayer.hu/slide/2217717/</p> <p>Picasso állatszobrai http://maxileadmetals.co.uk/7-incredible-pieces-of-art-made-from-scrap-metal-and-junk/ http://www.nytimes.com/interactive/2016/01/18/arts/design/picasso-sculpture.html?_r=0</p> <p>Max Ernst művészete</p>	<p>Automatikus írás (A fogalom André Breton szürrealista művésztől származik, s a szürrealista mozgalom egyik legfontosabb alapelve volt. A freudi pszichoanalitikus módszerből szűrte le Breton azt a következtetést, hogy a művészetben a tudatalatti közvetlen, kontrollálatlan, spontán kivetítésével nagyfokú esztétikai szabadság valósítható meg. Az automatikus írás segítségével a művész mindenfajta gátlás, esztétikai és etikai konvenció nélkül tárhatja fel a psziché rejtett tartalmait, http://www.artpool.hu/Research/fogalom/automatikus.html), nonfiguratív (nem figurális), biomorf (természeti formákból kialakított), transzparencia ((átlátszóság, átláthatóság, több réteget vagy síkot egyszerre érzékelünk), kollázs(ragasztásos technikával létrejött mű, műfajként olyan alkotás, melyben papíron kívül más anyagokat is applikálunk), assamblage (tárgykollázs, olyan ragasztásos technikával készített alkotás, ahol a különböző anyagok mellett tárgyak, vagy azok részletei is felragasztásra kerülnek, /„...az újrealisták feltűnésével vált elterjedté az <i>assemblage</i> fogalma (először Jean Dubuffet használta saját munkáinak leírására), ami a sík táblakép háromdimenzióssá való kibővítését jelenti. Többé-kevésbé szinonim tehát a combine painting, vagyis a kombinált festmény fogalmával, azzal, hogy általában több rajta az applikált elem: a művész különféle anyagok és használati tárgyak együtteséből formál plasztikus képet.” Sebők Zoltán, Artportal, Lexikon, Fogalmi szócikkek,</p>

FEJLESZTÉSI TÉMÁK - TARTALMAK	NEVELÉSI-FEJLESZTÉSI CÉLOK (KÉPESSÉGEK, ISMERETEK, ATTITÚDÖK)
<p>https://artblart.com/tag/max-ernst-approaching-puberty/ Rene Magritte művészete https://kepzelmeszek.wordpress.com/rene-magritte/ Lamassu (ie.2000), Szfinx (ie.2500)</p> <p>Mezei Árpád (1984): Elméletek és művészek. (szürrealizmus fejezet), Gondolat Kiadó</p>	<p>http://artportal.hu/lexikon/fogalmi_szocikkek/ujrealizmus/), manipulált digitális fotó</p>
<p>4. A tárgy, mint médium</p> <p>Egy személyes hétköznapi tárgy kiválasztása: asztal, ajtó, ablak, mobil, cipő stb. Gyűjtőmunka, a tárgy minél pontosabb általános („napszemüvegség”) és konkrét (napszemüvegem) meghatározásához. Hány szempontrendszer alapján tudjuk megközelíteni az általános tárgyat? Profán és szakrális jelentéstartalmak kutatása. Az információk csoportosítása. Objektív állítások megfogalmazásával a konkrét tárgy definiálása. A tárgyak többirányú vizsgálata után írjanak a diákok, egy a tárgyról vagy róla szóló szubjektív költeményt. (ódát, szerelmes verset vagy szabad verset stb.) Aztán alakítsák át a tárgyat sűrített jelképpé, szimbólummá.</p> <p>A) Piktogram tervezése a szimbólum felhasználásával.</p> <p>B) Üzenet a konkrét tárgy felhasználásával. A tárgy ideiglenes elhelyezése a térben úgy, hogy új, kódolható vizuális vagy tartalmi mondanivalót közvetítsen.</p> <p>C) Tárgyportrék készítése szabadon választott technikával. A műtárgy dokumentáció alapvető szabályainak megismerése.</p>	<p>Az inspirálódás személyes forrásainak kibontakoztatása</p> <p>A rugalmasság, a kombinációs készség és a nézőpontváltás képességének erősödése, kiterjedése</p> <p>Gyűjtőmunka.</p> <p>Látványfelismerés, értelmezés és feltárás.</p> <p>Vizuális elemzés. Objektív szubjektív elemek szétválasztása. A döntési folyamatok differenciálódása.</p> <p>Asszociáció.</p> <p>Kreativitás. Koncepció alkotás. Tervezés és döntés.</p> <p>Kapcsolat más műveltségi területtel.</p> <p>Kifelé irányuló reflexió - befelé irányuló reflexió.</p> <p>Önismeret, személyes preferenciák felismerése és érvényesítése.</p>
<p>IRÁNYZATOK - ALKOTÓK – MŰVEK</p> <p>pop art (a – elnevezésű művészeti irányzat az 50-es évek második felében alakult ki, először Angliában, majd az Egyesült Államokban, néhány év leforgása alatt pedig nemzetközivé szélesedett. Az elnevezésben az angol popular (népszerű) előtag arra utal, hogy a művészet és a népszerű tömegkultúra korabeli ellentétét áthidalni kívánó mozgalomról van szó. http://artportal.hu/lexikon/fogalmi_szocikkek/pop-art), nouveau</p>	<p>environment („Az environment szó közvetlenül környezetet és körülforgást jelent, a művészeti irodalomban mégis inkább környezetszobrászatra szokás fordítani. Pontosabb művészi értelmezéséhez akkor jutunk el, ha</p>

FEJLESZTÉSI TÉMÁK - TARTALMAK	NEVELÉSI-FEJLESZTÉSI CÉLOK (KÉPESSÉGEK, ISMERETEK, ATTITÚDÖK)
<p>realisme (Új Realizmus) – Pierre Restanykritikus által 1960-ban Párizsban életre hívott irányzat. Újfajta, személyességtől mentes realizmus megvalósítását tűzte ki célul. Munkásságuk a neodadaizmus körébe utalható, közel áll a pop-arthoz. http://tudasbazis.sulinet.hu/hu/muveszetek/muveszettortenet/muveszettortenet-12-efolyam/a-neodadaizmus/fogalom-gyujtemeny), konceptuális művészet („A XX. század egyik legnagyobb hatású irányzata. Noha mint mozgalom rövid ideig tartott, az egész művészeti életben alapvető szemléleti változást idézett elő. Magyarországon fénykora 1968 és 78 közé esett, nagyon sok politizáló jellegű mű született. Kedvelt médiumai (tervek, vázlatok, rajzok, fotók, levelek) alkalmazásának, ti. a műtárgyak elanyagtalansága az "underground" működés szükséges létmódja volt. A 70-es évek végétől konceptuális alkotások megnevezésére a poszt~ terminust használták, jelezve a mozgalom végét. A 80-as évek második felétől ismét felerősödtek a ~i tendenciák, az újra megjelenő ~t, megkülönböztetésül a 60-as 70-es évek irányzatától neo~nek nevezik. A neo~ a "klasszikus" ~ lényegi elemének a gondolatiságot tekintve azt megőrzi, de az elanyagtalansággal szemben újra fontossá válik a megvalósulás. A manapság elterjedt konceptualizmus terminus kifejezi, hogy nem egyszerűen irányzatról, mint inkább művészi felfogásról, szellemi áramlatról van szó.” Tatai Erzsébet, Artportal, Lexikon, Fogalmi szócikkek, http://artportal.hu/lexikon/fogalmi_szocikkek/konceptualis-muveszet--koncept-muveszet-magyarorszagon-)</p> <p>Asztalos Zsolt, Kilőtték, de nem robbant fel, 2013. http://www.viltin.hu/hirek/megnyiltaz55velenceikepzomuveszetibiennale</p> <p>Eszterházy Marcell, Past in progress / Folyamatban lévő múlt című kiállítás, 2012. https://www.youtube.com/watch?v=ytGg3O--fR3Y</p> <p>Igor Udushlivy, Magritte válfá, 2011. http://liszteslada.blog.hu/2011/04/26/-magritte_fogas</p> <p>Ramin Bahrani, Plastic bag, short film, 2009 https://blackiswhiteblog.wordpress.com/-/2014/04/14/short-film-review-werner-herzog-makes-ramin-bahranis-plastic-bag-2009-come-to-life-through-his-iconic-voice/ https://www.youtube.com/watch?v=-GLgh9h2ePYw Várnai Gyula, Most már tudom, installáció, 2008 http://www.varnaigyula.hu/munkak/most_mar_tudom.60.html?&page_id=7</p> <p>Doris Salcedo, Untitled, 2004-5. http://portrait.pulitzerarts.org/south-main-gallery/salcedo/</p> <p>Tony Crag, Erodált tájkép, 1999. http://slideplayer.hu/slide/2217717/</p> <p>Szabó Ádám, Vasárnap reggel a parkban Duan Zahoranszk'ival, 1995. http://www.szaboadam.hu/portfolio_200095-vas01.html</p> <p>Erdélyi Miklós, Húség, akciótárgy, 1979. http://arthist.elte.hu/Tanarok/SzoekaeA/fulltexts/EM_Huseg_Lexikon_2008.htm</p> <p>Pinczehelyi Sándor, Sarló és kalapács I-IV. , 1973.</p>	<p>mindhárom jelentését figyelembe vesszük. Ily módon az emberi környezetnek olyan művészeti szándékú "körülforgását", illetve átalakítását jelenti, aminek lehetnek szobrászati vonatkozásai, de egyrészt nem feltétlenül, másrészt nem (csak) klasszikus szobrászati eljárásokat érthetünk alatta, hanem az emberi környezet szinte bármilyen természetű (nem gyakorlati és nem haszonelvű!) térbeli alakítását, plasztikai átrendezését.” Sebők Zoltán, Artportal, Lexikon, Fogalmi szócikkek, http://artportal.hu/lexikon/fogalmi_szocikkek/environment) objekt („Az alkotó által nem formált, valamint a kiegészített és szimulált tárgyak, tárgykombinációk, együttesek művészetbe emelésének gesztusára, művészetté minősítésére építő műfaj. Eredete a kubista kollázs applikációihoz, Marcel Duchamp ready made-jeihez, a dada tárgyegyütteseire, és a szürrealisták talált tárgyaihoz (objet trouvé) nyúlik vissza.” Sebők Zoltán, Artportal, Lexikon, Fogalmi szócikkek, http://artportal.hu/lexikon/fogalmi_szocikkek/objektmuveszet , Ready made (Marcel Duchamp „készen talált apró változtatásokkal kiállított tárgyai (az úgynevezett ready-made-ek a hivatalos művészeti gyakorlat elleni tiltakozásként (is) értelmezhetők. http://artportal.hu/lexikon/fogalmi_szocikkek/antimuveszet) objet trouve (a szürrealista művészek talált tárgyai), kollázs, assamblage, combine painting, (Assemblage: „...az újrealisták feltűnésével vált elterjedtté az <i>assemblage</i> fogalma (először Jean Dubuffet használta saját munkáinak leírására), ami a sík táblakép háromdimenzióssá való kibővítését jelenti. Többé-kevésbé szinonim tehát a combine painting, vagyis a kombinált festmény fogalmával, azzal, hogy általában több rajta az applikált elem: a művész különféle anyagok és használati tárgyak együtteséből formál plasztikus képet.” Sebők Zoltán,</p>

FEJLESZTÉSI TÉMÁK - TARTALMAK	NEVELÉSI-FEJLESZTÉSI CÉLOK (KÉPESSÉGEK, ISMERETEK, ATTITÚDÖK)
<p>http://www.ludwigmuseum.hu/site.php?inc=kiallitas&kiallitasId=964&menuId=43 Baglyas Erika, Ami marad, 1973. http://kulter.hu/2015/08/ennel-is-kevesebb-ami-marad/ Joseph Kosuth, Egy szék, 1965. https://issuu.com/elntfree/docs/balkon_2013_03/8 Rene Magritte, A képek árulása sorozat, Ez nem pipa, 1929. http://tudasbazis.sulinet.hu/hu/muveszetek/muveszettortenet/muveszettortenet12evfolyam/elemzesimodszerek/vizualisesfogalmimegismere Man Ray, Akadály, 1920. https://sciart.eu/hu/2014-08-28-1008/998/lazadok-diszkret-baja-dada-es-szurrealizmus Marcel Duchamp, Biciklikerek, 1913. https://sciart.eu/hu/2014-08-28-1008/998/lazadok-diszkret-baja-dada-es-szurrealizmus</p> <p>Georg Simmel (1990): Velence, Firenze, Róma. (Fogantyú és Keret fejezet. Atlantisz, Budapest. Keserü Katalin (1993) VARIÁCIÓK A POP ARTRA FEJEZETEK A MAGYAR MŰVÉSZETBŐL 1950-1990, ÚJ MŰVÉSZET KIADÓ, Budapest. Francis Ponge (2004): A szappan c. könyve és tárgyleírásai. Orpheusz, Budapest. Tersánszky Józsi Jenő (2000): A félbolond/Egy ceruza története. Holnap, Budapest.</p>	<p>Artportal, Lexikon, Fogalmi szócikkek, http://artportal.hu/lexikon/fogalmi_szocikkek/ujrealizmus), installáció (A művészeti szóhasználatban eredetileg felszerelést, berendezést, kiállítási tárgyak elrendezését jelentette. Kialakulását az environmentből szokták levezetni, de míg az environment a mű térbeiségre , az installáció az elkészítési módjára vonatkozik. http://artportal.hu/lexikon/fogalmi_szocikkek/installacio, Tatai Erzsébet, Artportal, Lexikon, Fogalmi szócikkek)</p>
<p>5. Szakrális szereplők kortárs attribútumai</p> <p>Gyűjtünk információkat nyolc – tíz karakteres mitológiai vagy vallástörténeti szereplőről. Figyeljük meg, hogy az idők során hogyan jelenítették meg őket önmagukban, illetve milyen jelképek szerepelnek mellettük, valamint milyen összefüggésekben tűnnek fel műalkotásokon. Gondoljuk végig, hogy jelen korunkban milyen üzenetet tud hordozni személyük, az általuk képviselt értékrend. Hogyan kapcsolódhatnak a hétköznapi valóságunkhoz? Mit taníthatnának nekünk ma? Őt szereplőre szűkítsük a vizsgálódásunk körét. Dolgozzunk ki szempontrendszereket a megfigyelésre. Társítsunk színeket, zenéket, hangokat, szagokat, anyagokat, formákat stb. a szereplőkhöz. Válasszunk vagy/és készítsünk attribútumot számukra és jelenítsük meg őket közös képen, vagy térben.</p>	<p>A rugalmasság, a kombinációs készség és a nézőpontváltás képességének erősödése, kiterjedése</p> <p>A döntési folyamatok differenciálódása</p> <p>A közreműködés képességének kibontakozása a másokkal való együttgondolkodás és együttes tevékenység során.</p> <p>Kísérletezés.</p> <p>Feltárás (megtapasztalás –megélés-megértés)</p> <p>Kapcsolat más műveltségi területtel.</p>

FEJLESZTÉSI TÉMÁK - TARTALMAK	NEVELÉSI-FEJLESZTÉSI CÉLOK (KÉPESSÉGEK, ISMERETEK, ATTITÚDÖK)
	Kifejezés (kommunikáció több csatornán, csatornaváltással.)
<p>IRÁNYZATOK - ALKOTÓK – MŰVEK</p> <p>Boros Mátyás, Közös kövek,/Mars attribútumai lehetnek/, 2016. http://www.kortaronline.hu/2016/04/kepzofoketefeherigennem/31401</p> <p>Yinka Shonibare, David /after Michelangelo/,2016., Venus de Milo /after Alexandros/, 2016. http://www.stephenfriedman.com/artists/yinkashonibarembem/artwork</p> <p>Gazdag Ágnes, Vénusz http://designdroops.cafeblog.hu/2012/08/27/kortars-magyar-artplacc</p> <p>Sass Valéria, Hermész, a hírhozó, 1998. http://www.ludwigmuseum.hu/site.php?inc=-kepkereso&kepld=1559</p> <p>Bill Viola, The Greeting, 1995 http://interartive.org/2008/10/bill_viola/</p> <p>Arman, Vénusz babákkal, 1969. http://catalogue.drouot.com/refdrouot/lotventesauxencheresdrouot.jsp?id=503116 http://a4rizm.tumblr.com/post/9845449688/arman-v%C3%A9nus-aux-dollars-billets-de-1</p> <p>Jean Shinoda Bolen (2008): Bennünk élő istennők. Stúdium Effektíve Kiadó, Budapest.</p>	<p>Hommage (tiszteletadás egy művész életműve előtt, a művész megidézése egy emelkedett hangvételű parafrázisban van tematikailag a személyéhez kapcsolható műalkotásban), parafrázis /(gör. lat.) 'hozzámondás, kifejtés, körülírás. Átdolgozás, átfogalmazás. http://enciklopedia.fazekas.hu/retorika/Parafrazis.htm), persziflázs (kifütyülés, kigúnyolás, egy alkotás megidézése abból a célból, hogy nevetségessé tegyék), görög mitológia (irodalom és történelem), az Ó- és Újszövetség ismerete</p>
<p>6. Bezzeg a mi időnkben</p> <p>Emberek által lakott nagyvárosok, kisvárosok, falvak, tanyák stb. képeinek tanulmányozása. A különböző emberlakta területeket megfigyelése. Mennyire látszik az épületeken, köztereken a gazdagság vagy az igényesség? Van összefüggés a gazdagság és az ízlés között? Van összefüggés a növényzet, a parkok területei, a közbiztonság és az emberek felszabadultsága között? Mennyi időt töltenek az emberek az otthonaikban és mennyit a közterületen? Lehetőséget nyújt az embereknek az otthonuk a feltöltődésre?</p> <p>Vizsgáljunk meg néhány street art és public art alkotást, és beszéljünk a társadalmi üzenetükről.</p> <p>Projekt feladat: Megteremteni egy aktív, értékmegőrző, de konstruktív és kezdeményező közösséget. Feladat kreatív eszközökkel megálmodni egy élhető mikrokozmoszt. Te milyen</p>	<p>A rugalmasság, a kombinációs készség és a nézőpontváltás képességének erősödése, kiterjedése</p> <p>Az inspirálódás személyes forrásainak kibontakoztatása</p> <p>A döntési folyamatok differenciálódása</p> <p>A közreműködés képességének kibontakozása a másokkal való együttgondolkodás és együttes tevékenység során.</p> <p>Irányított megfigyelések.</p>

FEJLESZTÉSI TÉMÁK - TARTALMAK	NEVELÉSI-FEJLESZTÉSI CÉLOK (KÉPESSÉGEK, ISMERETEK, ATTITÚDÖK)
<p>otthont szeretnél most, és húsz év múlva? Felnőttként mit tehetnél a városodért, a világodért? Fiatalként mit tehetsz a közvetlen környezetedért és a közérzettedért? Fogalmazzunk meg célokat, hogy a szűk közösségünkben (iskolai, lakótömbi, kerületi, városi stb.) milyen értékeket szeretnénk megőrizni, teremteni és támogatni. Írjuk össze őket! A diákok emeljék ki az öt legfontosabb irányelvet és annak mentén haladjanak! Találjanak ki maguknak szellemi, jótékonysági, gazdasági, művészeti, családi stb. feladatokat. Gondoljanak ki maguknak hasznos szokásokat, tágítsák a komfortzónájukat aktív cselekvéssel. Otthon, a családi környezetben is lehet egy új szokás kialakításával a többiek segítségére lenni. (21 nap folyamatos gyakorlat kell egy szokás beépüléséhez) Egy kisebb művészeti csoport dolgozza fel az eseményeket képzőművészeti alkotásban, egyéni vagy kollektív módon. (Valósítsanak meg nevet, logót, információs csatornát stb.) Önkéntes és felkérési alapon cselekedjenek. Ütemterv. Dokumentálják a folyamatot. Lezárásként egy kötetlen prezentációban vagy kiállításban kell bemutatni, hogy mit tesznek magukért és a környezetükért ezek a mai fiatalok.</p>	<p>Kifelé irányított reflexió – befelé irányuló reflexió (önreflexió).</p> <p>Önismeret. Személyes preferenciák felismerése.</p> <p>Kollektív értékrend felismerése, kialakítása és propagálása.</p> <p>Koncepcióalkotás.</p> <p>Kifejezés (kommunikáció több csatornán, csatornaváltással)</p> <p>Kapcsolat más műveltségi területtel.</p> <p>Ismeretek: művészeti ágak, műfajták, technikák sajátos jellemzői, szubkultúrák, underground, kortárs művészet eszközei, munkamódszerek, a munka színterei</p>
<p>IRÁNYZATOK - ALKOTÓK – MŰVEK</p> <p>street art (utcaművészet, jellegzetesen urbánus köztéri művészet, jellegzetes ága a graffiti, de ide sorolhatóak még az egyedi poszterek, matricák, mintázatok, installációk vagy domborművek is, melyek az utca emberéhez szólnak, és esztétikai minőségre törekednek.), public art („A» public art «kifejezés új, progresszív műfajt képvisel a jelenlegi szóhasználatban. Inkább kampányszerűen, mint hosszú távú programként, egyre több olyan kezdeményezés van, amely abból indul ki, hogy a vizuális kultúra és a kortárs képzőművészet is képviselhet politikumot és elérhet szélesebb közönséget" Hegyi Dóra: A művészet, mint adomány, Moszkva tér (Gravitáció), Katalógus, Ludwig Múzeum, Budapest – Kortárs Művészeti Múzeum, 2004)</p> <p>Szarvák Antal, Confirm, tárgy–kollázs a „facebook, lájkok, szelfik – Köztünk élő társas magány” című kiállításon, 2016. http://bpavantgarde.blog.hu/2016/02/18/aki-muveszettel-foglalkozik-soha-nem-ulhet-a-baberjain-interju-szarvak-antal-kepzumuvesszeltargy Banksy művészete http://www.lifehack.org/articles/communication/15-life-lessons-from-banksy-street-art-that-will-leave-you-lost-for-words.html</p>	<p>graffiti (A graffiti a bandákba szerveződő, egymással folyamatos konfliktusban álló fiatalok közötti területi határokat volt hivatott jelölni, ez az úgynevezett territoriális viselkedés egy lényeges pontja. A különböző nevek által jelzett csapatok a graffitikkal jeleztek a többi csapatnak, hogy hol a határ a területeik között. http://mnytud.arts.klte.hu/szakdolgozat/kelemen_v.pdf), hiphop kultúra (A hip-hop egy sajátos stílus és hosszú utat járt be a bronxi gettóktól kezdve, amíg a maga sajátos formájában el nem jutott Magyarországra... A műfaj az amerikai nagyvárosokban alakult ki a hetvenes évek második felében, a hiphopot hagyományosan négy (plusz egy) művészeti ág egyvelegeként szokás meghatározni – a breaktánc, a DJ-zene, a</p>

FEJLESZTÉSI TÉMÁK - TARTALMAK	NEVELÉSI-FEJLESZTÉSI CÉLOK (KÉPESSÉGEK, ISMERETEK, ATTITÚDÖK)
<p>Street art alkotások http://varosban.blog.hu/2014/08/26/a_legjobb_street_art_alkotasok_budapesten_es_mashol http://streetartbp.hu/ Akkezdet Phiai zenekar https://www.youtube.com/watch?v=w9wlj9M0cH4 http://slampoetry.hu/slammerek/ Bukta Imre, Szomszédasszony, 2011. http://www.ludwigmuseum.hu/site.php?inc=kiallitas&kiallitasId=964&menuId=43 Koronczai Endre, Csettegő – szépségverseny, public art projekt, 2003. https://issuu.com/koronczai/docs/tatazsoka-mondhogyszeretsz</p>	<p>graffiti, a rap, valamint a beatbox tartozik ide (ez utóbbi azt a szájtevékenységet jelöli, amivel érdekes hangokat lehet kiadni és remekül beleillik a szövegelés alá, magyarítva szájdobnak is nevezik jellegzetességeit. http://mnytud.arts.klte.hu/szakdolgozat/ke meny_v.pdf), slam poetry (szabad, meglepő tematikájú, a trágárságtól a közéleti, művészeti utalásokig terjedő témavilágú, rendszerint (rap-szerű) ritmusköltészetten és sokszor rögtönözésen alapuló költészet; recitálás, énekesbeszéd. A slam poetry előadója a slammer. http://www.szomagyarito.hu/szocikk.php?id=960), képregények, plakátok, matricák, deszkás kultúra, kulturális miliő, környezettudatosság, ökológiai lábnyom</p>

2017/18. tanév, 10- osztály

Az **egyes témák 4-6 tanórát** igényelnek. Így 6-9 hónap szükséges a modul megvalósításához.
 Az adott tanulócsoport jellemzőitől függően készítenő a részletes időterv.

FEJLESZTÉSI TÉMÁK - TARTALMAK	NEVELÉSI-FEJLESZTÉSI CÉLOK (KÉPESSÉGEK, ISMERETEK, ATTITÚDÖK)
<p>1.Tárlatvezetés a Dizájncenterben</p> <p>Tárgyak, mint műtárgyak. Eredeti funkciójuktól megfosztott tárgyak, mint műtárgyak, abszurd tárgyak. Objektumok egy idegen struktúrába. Töredékek rekonstrukciója. Tíz fontos használati tárgy összegyűjtése. Közvetett és közvetlen hasznuk feltárása. Következtetések.</p> <p>A) Egy kiválasztott objektum megfigyelése, leképezése és átalakítása jelképpé, majd sokszorosítása. (pl. mintaképzés, megjeleníteni textil terven stb.)</p>	<p>Az inspirálódás személyes forrásainak kibontakoztatása</p> <p>A rugalmasság, a kombinációs készség és a nézőpontváltás képességének erősödése, kiterjedése</p> <p>A döntési folyamatok differenciálódása</p>

FEJLESZTÉSI TÉMÁK - TARTALMAK	NEVELÉSI-FEJLESZTÉSI CÉLOK (KÉPESSÉGEK, ISMERETEK, ATTITÚDÖK)
<p>B) Egy kiválasztott tárgy átalakítása /kiegészítése/ csonkítása stb. úgy, hogy új funkciót kapjon.</p> <p>C) Az objektum felhasználásával létrehozni egy új összefüggésrendszert. A megálmodott tárgyak megjelenítése szabadon választott technikával, vagy kivitelezése térben. A tárgyak bemutatása egy rögtönzött tárlaton. Dokumentáció.</p>	<p>Feltárás (megtapasztalás- megélés- megértés)</p> <p>Kísérletezés</p> <p>Koncepció alkotás, tervezés</p> <p>Megoldás (komplex elméleti és gyakorlati)</p>
<p>IRÁNYZATOK - ALKOTÓK – MŰVEK</p> <p>dadaizmus (Abszurd, nihilista és antiművészeti magatartásforma, melynek indulását az 1916-os, Zürichben Hugo Ball és köre által létrehozott, Cabaret Voltaire meghökkentő előadójátékjaitól és kiállításaitól datáljuk http://www.artpool.hu/Research/fogalom/dada.html), szürrealizmus (avantgárd művészeti mozgalom, jellegzetességei: A művészek olyan lelkiállapot után sóvárogtak, amelyben felszínre kerülnek a lélek mélyebb, tudat alatti rétegei a szabad képzetársítás segítségével. Kiemelt témájuk volt az álom.), pop art (a – elnevezésű művészeti irányzat az 50-es évek második felében alakult ki, először Angliában, majd az Egyesült Államokban, néhány év leforgása alatt pedig nemzetközivé szélesedett. Az elnevezésben az angol popular (népszerű) előtag arra utal, hogy a művészet és a népszerű tömegkultúra korabeli ellentétét áthidalni kívánó mozgalomról van szó. http://artportal.hu/lexikon/fogalmi_szocikkek/pop-art)</p> <p>Szabó Ádám, Körradiátor, 1999. http://www.balkon.hu/archiv/balkon03_09/03forian.html</p> <p>Kiegészítés, 1999. http://www.szaboadam.hu/portfolio_200095kieg01.html</p> <p>Németh Ilona, Többfunkciós nő, 1996. http://www.balkon.hu/archiv/balkon04_08/02szipocs.html</p> <p>Ed Kleinholz, Sawdy, 1971. http://www.newmuseum.org/blog/view/five-car-stud-still-gripping</p> <p>Meret Oppenheim, Objektum, 1936. https://www.moma.org/learn/moma_learning/meret-oppenheim-object-paris-1936</p> <p>Man Ray, Isidor Ducasse rejtélye, 1920. http://www.tate.org.uk/art/artworks/man-ray-lenigme-disidore-ducasse-t07957</p> <p>objet trouvé http://www.koreus.com/modules/news/article18104.html</p> <p>Koronczi Endre, Ploubuter park kiállítás, 2013. http://artportal.hu/magazin/kortars/a-nejlonszatyrok-csodalatos-elete-interju-koronczi-endrevel</p>	<p>Ready made, objet trouvé, objekt („Az alkotó által nem formált, valamint a kiegészített és szimulált tárgyak, tárgykombinációk, együttesek művészetbe emelésének gesztusára, művészetté minősítésére építő műfaj. Eredete a kubista kollázs applikációihoz, Marcel Duchamp ready made-jeihez, a dada tárgyegyütteseire, és a szürrealisták talált tárgyaihoz (objet trouvé) nyúlik vissza.” Sebők Zoltán, Artportal, Lexikon, Fogalmi szócikkek, http://artportal.hu/lexikon/fogalmi_szocikkek/objektmuveszet), assamblage („...az újrealisták feltűnésével vált elterjedtté az <i>assemblage</i> fogalma (először Jean Dubuffet használta saját munkáinak leírására), ami a sík táblakép háromdimenzióssá váló kibővítését jelenti. Többé-kevésbé szinonim tehát a combine painting, vagyis a kombinált festmény fogalmával, azzal, hogy általában több rajta az applikált elem: a művész különféle anyagok és használati tárgyak együtteséből formál plasztikus képet.” Sebők Zoltán, Artportal, Lexikon, Fogalmi szócikkek, http://artportal.hu/lexikon/fogalmi_szocikkek/ujrealizmus), installáció (A művészeti szóhasználatban eredetileg felszerelést, berendezést, kiállítási tárgyak elrendezését jelentette. Kialakulását az environmentből szokták levezetni, de míg az environment a mű térbeiségre, az installáció az elkészítési módjára vonatkozik. http://artportal.hu/lexikon/fogalmi_szocikkek/installacio, Tatai Erzsébet, Artportal,</p>

FEJLESZTÉSI TÉMÁK - TARTALMAK	NEVELÉSI-FEJLESZTÉSI CÉLOK (KÉPESSÉGEK, ISMERETEK, ATTITÚDÖK)
<p>Salvador Dali írásai festményein használt szimbólumairól http://www.verslista.hu/dali/11iras.htm</p>	<p>Lexikon, Fogalmi szócikkek), environment („Az environment szó közvetlenül környezetet és körforgást jelent, a művészeti irodalomban mégis inkább környezetszobrászatra szokás fordítani. Pontosabb művészi értelmezéséhez akkor jutunk el, ha mindhárom jelentését figyelembe vesszük. Ily módon az emberi környezetnek olyan művészeti szándékú "körforgását", illetve átalakítását jelenti, aminek lehetnek szobrászati vonatkozásai, de egyrészt nem feltétlenül, másrészt nem (csak) klasszikus szobrászati eljárásokat érthetünk alatta, hanem az emberi környezet szinte bármilyen természetű (nem gyakorlati és nem haszonnal) térbeli alakítását, plasztikai átrendezését.” Sebők Zoltán, Artportal, Lexikon, Fogalmi szócikkek, http://artportal.hu/lexikon/fogalmi_szocikkek/environment), szeriális művészet (olyan művészet, amelyben a vizuális elem megsokszorozásával töreksenek hatást kelteni), design (formatervezés)</p>
<p>2. Védett gyermekkor</p> <p>Gondoljuk végig egy átlagos nyolc éves magyar gyermek napirendjét, otthonát, családi háttérét, lelkületét és kedvenc játékait stb. Beszéljünk a bizalomról, a biztonságról, az önfeledtségről, melyek a boldog gyermekkor feltételei. Az életminőséget támogató környezet. „Otthonunk a Föld” védelme.</p> <p>Alakítsunk öt csoportot, és minden csoport álmódjon meg magának egy gyermeket, aki bárhonnan származhat. Próbálják meg a fiktív alakot konkrétan elképzelni (szüleit, testvéreit, lakóhelyét, ruháit, játékait, barátait, étrendjét, szobáját, szokásait, gondolatait, vágyait és félelmeit stb.)</p> <p>A gyermek arcát aztán lerajzolják, leképezik, kollázst vagy manipulált fotót stb. hoznak létre róla vagy vele kapcsolatban. Elkészíthető a gyermeket megjelenítő mű is (síkba vagy térben).</p> <p>Meg lehet rendezni A VILÁG GYERMEKEI TALÁLKOZÓT, ahol az öt gyermek bemutatkozik egymásnak. (Az őket szimbolizáló tárgyak berendezése egy térben.) Elmondja mindenki a véleményét, hogy milyennek látja a világot, a létezést, és milyen értékeket szeretne</p>	<p>Az inspirálódás személyes forrásainak kibontakoztatása</p> <p>A nyitottság, a befogadókészség fejlődése</p> <p>A közreműködés képességének kibontakozása a másokkal való együttgondolkodás és tevékenység során.</p> <p>A reflexió és önreflexió lehetőségeinek kiterjesztése</p> <p>Kezdeményezés</p> <p>Probléma kiemelés (meghatározás, azonosítás)</p> <p>Vita</p> <p>Koncepció alkotás, tervezés</p> <p>Kifejezés (kommunikáció több csatornán, csatornaváltással)</p>

FEJLESZTÉSI TÉMÁK - TARTALMAK	NEVELÉSI-FEJLESZTÉSI CÉLOK (KÉPESSÉGEK, ISMERETEK, ATTITÚDÖK)
<p>megőrizni, és hogyan szeretne jobbá tenni az életet, valamint milyen konstruktív ötletei vannak az együttműködésre a közös fejlődés érdekében.</p> <p>Megvitatják, hogy mit tartanak értékesnek és károsnak a környezetben, és kinek milyen félelmekkel kell megküzdenie. Minden kitalált gyerek hoz magával néhány gyermekrajzot, melyekkel illusztrálja a tapasztalatait.</p>	<p>Folyamatszervezés (a megvalósítás során)</p> <p>Kifelé irányuló reflexió</p> <p>Befelé irányuló reflexió (önreflexió)</p> <p>Fogalmi bázis a tág értelemben vett alkotófolyamathoz</p> <p>Együttműködés</p>
<p>IRÁNYZATOK - ALKOTÓK – MŰVEK</p> <p>Yinka Shonibare, Butterfly Kid (girl II), 2015. http://www.stephenfriedman.com/artists/yinka-shonibaremb/artwork</p> <p>Rabóczky Judit Rita, Kölykök, 2014. http://dokuweb.hu/raboczky-judit-rita-gyerekek/</p> <p>Olafur Eliasson „megfizethető fény” – szociális vállalkozás http://www.eptar.hu/eptar_hirek.php?link=eptar_hir_velux_73.php</p> <p>Lucy Glennding, Baby Pink, 2013. http://dosenuncuarto.tumblr.com/post/125912644344</p> <p>Rania Matar, libanoni fotóművész Tini lányok szobáiról készített sorozatából, 2012. http://www.raniamatar.com/books/girl-and-her-room/</p> <p>Ron Mueck, Egy lány, 2006., Fiú, 1999. http://www.nyugat.hu/tartalom/cikk/ron_mueck_szobrai</p> <p>Wahorn András, Szerelmesek Tv-vel, 1987.</p>	<p>Biológia – egészségtan – földrajz: környezet fogalmának értelmezése, helyi természet – és környezetvédelmi problémák felismerése, környezettudatos magatartás, fenntarthatóság, globális társadalmi és gazdasági problémák: fogyasztói szokások, életmód</p>
<p>3. Családi napló</p> <p>Családi szerepek és a generációk kapcsolata. Beszélgetni a családról, a társadalom legkisebb sejtjéről, gyökereinkről, az otthonról hozott értékrendünkről. Mindenkinek egyénileg összegyűjthet minden családtagjáról, egy közösen kialakított szempontrendszer alapján, minél több adatot. (Mindenkinek csak magának kéne leírnia legalább tíz pozitív dolgot, a legjobb közös élményt, esetleg a zavaró dolgokat is stb.)</p> <p>Aztán a diákok kiválasztják azt a családtagjukat, akit a legjobban szeretnének megismerni, és minél több eszköz, módszer, együtt töltött idő, alkalmazkodás, beszélgetés stb. segítségével egy ideig megpróbálnak arra a szerettükre koncentrálni.</p> <p>Munkanaplót készítenek a folyamatról. A figyelem szeretet. A diákok tapasztalhatják a gyógyító, építő figyelem erejét.</p>	<p>Az inspirálódás személyes forrásainak kibontakoztatása</p> <p>Az egyéni kezdeményezés formáinak gyarapodása</p> <p>A reflexió és önreflexió lehetőségeinek kiterjesztése</p> <p>Fogalmi bázis a tág értelemben vett alkotófolyamathoz</p> <p>Kezdeményezés</p> <p>Motiváció</p> <p>Feltárás (megtapasztalás- megélés- megértés)</p> <p>Kifelé irányuló reflexió</p> <p>Befelé irányuló reflexió (önreflexió)</p>

FEJLESZTÉSI TÉMÁK - TARTALMAK	NEVELÉSI-FEJLESZTÉSI CÉLOK (KÉPESSÉGEK, ISMERETEK, ATTITÚDÖK)
<p>Érintettebbé, megértőbbekké, empátikusabbá válhatnak szerettük felé a figyelem által.</p> <p>Végül írnak egy- egy beszámolót a tapasztalatairól, és készítenek egy albumot, videót, kollázst, tárgyat stb. a családtagjukkal kapcsolatban.</p> <p>Változott az emberi kapcsolat a folyamat elkezdése óta?</p>	
<p>IRÁNYZATOK - ALKOTÓK – MŰVEK</p> <p>Borsos Lőrinc, Kiállítás szüleinknek, 2012. http://borsoslorinc.com/hu/index.php/szemelyes/kiallitas-szueleinknek/</p> <p>Ron Mueck, családi kapcsolatokat megörökítő élethű plasztikák http://extremeshots.blogspot.hu/2013/11/extremelyrealisticsculptures-of-ron.html</p> <p>William Wegman, Family combination, 1972. http://arh346.blogspot.hu/2007/02/williamwegmansfamilycombination-1972.html</p>	<p>Fotó, videó, koncept / konceptuális művészet („A XX. század egyik legnagyobb hatású irányzata. Noha mint mozgalom rövid ideig tartott, az egész művészeti életben alapvető szemléleti változást idézett elő. Magyarországon fénykora 1968 és 78 közé esett, nagyon sok politizáló jellegű mű született. Kedvelt médiumai (tervek, vázlatok, rajzok, fotók, levelek) alkalmazásának, ti. a műtárgyak elanyagtalanítsa az "underground" működés szükséges létmódja volt. A 70-es évek végétől konceptuális alkotások megnevezésére a poszt~ terminust használták, jelezve a mozgalom végét. A 80-as évek második felétől ismét felerősödtek a ~i tendenciák, az újra megjelenő ~t, megkülönböztetésül a 60-as 70-es évek irányzatától neo~nek nevezik. A neo~ a "klasszikus" ~ lényegi elemének a gondolatiságot tekintve azt megőrzi, de az elanyagtalanodással szemben újra fontossá válik a megvalósulás. A manapság elterjedt konceptualizmus terminus kifejezi, hogy nem egyszerűen irányzatról, mint inkább művészi felfogásról, szellemi áramlatról van szó.” Tatai Erzsébet, Artportal, Lexikon, Fogalmi szócikkek, http://artportal.hu/lexikon/fogalmi_szocikkek/konceptualis-muveszet--koncept-muveszet-magyarorszagon-</p>
<p>4. A profán tér átlényegítése</p>	

FEJLESZTÉSI TÉMÁK - TARTALMAK	NEVELÉSI-FEJLESZTÉSI CÉLOK (KÉPESSÉGEK, ISMERETEK, ATTITÚDÖK)
<p>A statikus látvány hatása. Jelenés. Színházi színpadképek, néma emlékművek megfigyelése. Köztéri szobrok és a környezetük viszonya. A lépték vizsgálata. Egy semleges tér kreatív átalakítása.</p> <p>A) Kijelölünk egy témát, funkciót vagy eseményt, amely szellemében a diákoknak egyénileg vagy kiscsoportos munkában át kell alakítaniuk egy általános (profán) teret.</p> <p>B) Felírunk papírra különböző hangulatokat, érzéseket, esetleg egy adott színpadi mű címét, és kihúzzák a gyerekek, hogy milyen szellemiségű teret kell létrehozniuk. (Fények, drapériák, tükrök, térelemek, tárgyak, változatos anyagok, hangeffektek stb. felhasználásával)</p> <p>A folyamatot dokumentálni lehet fotókkal és/vagy videóval stb.</p>	<p>A nyitottság, a befogadókészség fejlődése</p> <p>A döntési folyamatok differenciálódása</p> <p>Az egyéni kezdeményezés formáinak gyarapodása</p> <p>Elemzés –kombinálás</p> <p>Probléma kiemelés (meghatározás, azonosítás)</p> <p>Koncepció alkotás, döntés</p> <p>Kifejezés (kommunikáció több csatornán, csatornaváltással)</p> <p>Folyamatszervezés (a megvalósítás során)</p> <p>Megoldás (komplex elméleti és gyakorlati)</p>
<p>IRÁNYZATOK - ALKOTÓK – MŰVEK</p> <p>Chiharu Shiota, Emlékeső, helyspecifikus installáció, 2015. http://varosban.blog.hu/2016/05/13/vilagsztar_muvesz_kiallitasa_nyilt_meg_szentendren</p> <p>Koronczi Endre, Ploubuter park kiállítás, 2013. http://artportal.hu/magazin/kortars/a-nejlonszatyrok-csodalatos-elete-interju-koronczi-endrevel</p> <p>Anish Kapoor, Leviathan, 2011. http://www.metalocus.es/en/news/anish-kapoor-monumenta-2011-leviathan</p> <p>Boglyas Erika, Száz lepedő installáció és performance, 2004. http://teregetes.blog.hu/2007/11/01/baglyas_erika_szaz_lepedo</p> <p>El Kazovszkij, Dzsán Panoptikum, 2004. https://www.youtube.com/watch?v=XNv52Yir-bw</p> <p>Olafur Eliasson, Az időjárás projekt, 2003. http://olafureliasson.net/archive/exhibition/EXH101069/the-weather-project http://szvet.blog.hu/page/3</p> <p>Samu Géza, Másvilágkép, installáció, 1988. http://kulturpart.blog.hu/2015/12/03/ujra_teremnek_samu_geza_fai</p> <p>Laura Anderson Barbara installációja, 2003. http://www.btmfk.iif.hu/barbat.html</p> <p>Nicolas Schöffer, Chronos 10B című mobilja, München, 1980. http://www.flickriver.com/photos/tags/sch%C3%B6ffer/interesting/ http://mucarnok.hu/kiallitasok/kiallitasok1.php?mid=mpwl60003p92vP#</p>	<p>Enviroment („Az environment szó közvetlenül környezetet és körforgást jelent, a művészeti irodalomban mégis inkább környezetszobrászatra szokás fordítani. Pontosabb művészi értelmezéséhez akkor jutunk el, ha mindhárom jelentését figyelembe vesszük. Ily módon az emberi környezetnek olyan művészeti szándékú "körforgását", illetve átalakítását jelenti, aminek lehetnek szobrászati vonatkozásai, de egyrészt nem feltétlenül, másrészt nem (csak) klasszikus szobrászati eljárásokat érthetünk alatta, hanem az emberi környezet szinte bármilyen természetű (nem gyakorlati és nem haszonnalvű!) térbeli alakítását, plasztikai átrendezését.” Sebők Zoltán, Artportal, Lexikon, Fogalmi szócikkek, http://artportal.hu/lexikon/fogalmi_szocikkek/environment), installáció (A művészeti szóhasználatban eredetileg felszerelést, berendezést, kiállítási tárgyak elrendezését jelentette. Kialakulását az enviromentből szokták levezetni, de míg az enviroment a mű térbeiségre, az installáció az elkészítési módjára vonatkozik. http://artportal.hu/lexikon/fogalmi_szocik</p>

FEJLESZTÉSI TÉMÁK - TARTALMAK	NEVELÉSI-FEJLESZTÉSI CÉLOK (KÉPESSÉGEK, ISMERETEK, ATTITÚDÖK)
<p>Schaár Erzsébet, Utca, 1974. http://www.irodalmiradio.hu/femis/muveszetek/4muveszek/s_menu/s_chaar/10schaar.htm</p> <p>Brancusi, Csend asztala, 1937. https://www.kozterkep.hu/~/12140/a_csend_asztala_zsilvasarhely_constantin_brancu_i_1937.html</p>	<p>kek/installacio, Tatai Erzsébet, Artportal, Lexikon, Fogalmi szócikkek), enteriőr (Építmények belső tere, helyisége és annak berendezései. Olyan mű, amely egy belső tér berendezését tekinti témájának.)</p>
<p>5. Konkrét és relatív idő</p> <p>Észlelések. A mozgások és a változások vizsgálata. Lassított vagy felgyorsított mozdulatok, hangok tanulmányozása. Az időérzetünknek, az idő minőségének vizsgálata. Az emlékezet-kultúra tárgyköre. Az emberi élet végességének, és az időtlen létezés viszonyának megfigyelése különböző alkotásokon. Visszatérő jellegzetességek, problémák felismerése. Folyamatok megfigyelése. Leírni olyan szituációkat, amikor repül az idő, és olyanokat, amikor vánszorog. Megfigyelni periodikus, ismétlődő folyamatokat. Természetes energiákkal (fény, szél, villám, eső stb.) működő alkotások megfigyelése. Olyan művek vizsgálata, ahol több idő egyszerre van jelen. Tartalmi vagy formai transzparencia.</p> <p>A) fóliák/fotók stb. segítségével transzparens képek alkotása. B) A feladat szabadon választott technikával létrehozni egy olyan művet, ami az idő múlásával foglalkozik.</p>	<p>Az inspirálódás személyes forrásainak kibontakoztatása</p> <p>A döntési folyamatok differenciálódása</p> <p>Az egyéni kezdeményezés formáinak gyarapodása</p> <p>Kezdeményezés</p> <p>Kísérletezés</p> <p>Feltárás (megtapasztalás –megéltés–megértés)</p> <p>Probléma kiemelés (meghatározás, azonosítás)</p> <p>Koncepció alkotás, tervezés, döntés</p>
<p>IRÁNYZATOK - ALKOTÓK – MŰVEK</p> <p>kubizmus (1907-1920,'cubus' (latin) = kocka, központja: Franciaország "Azt valljuk, hogy egy kép semmit ne utánozzon, nyújtsa tisztán a maga lényegét. Hálátlanok volnánk, ha bánkódnánk a tárgyak - virágok, tájak, arcok - hiányán; rossz esetben képünk e tárgyak pusztá tükröképe lenne." Fő törekvésük: a véletlenszerű külső forma mögötti belső struktúra tartalom feltárása, Eszközeik: végsőkéig leegyszerűsített geometrikus formaelemek alkalmazása" http://enciklopedia.fazekas.hu/tarsmuvm/kubizmus.htm), futurizmus (Az olasz futuristák (elnevezésük a "futuro", a "jövő" szóból) számára a modern kor dinamizmusa volt a legfontosabb, a technika forradalma, a gépek társadalomformáló ereje. A statikus állandósággal szemben az új életérzést, a dinamikus mozgást akarták érzékeltetni műveikben." Forrás: Beke László: Műalkotások elemzése, Tankönyvkiadó, Budapest, 1986. 336.o.), landart (tájművészet, "A hatvanas évek jellegzetesen expanzionista irányzata, amely a művészi tevékenységet egyrészt kiterjeszti a valóságos, tényleges térbe, természeti vagy városi környezetbe, másrészt pedig olyan reduktív formanyelvet hoz létre, amelyben teljesen eltűnik a személyes mozzanat,... s csupán a geometriai egzaktság... a meghatározó." (1) "Lényege, hogy a művészek</p>	<p>Phoposhop alapismeretek, layerek (egy kép kialakításában lehetőség olyan különböző rétegek létrehozására, melyek olyan egyéni tulajdonságokkal felruházhatóak, amelyek önmagukban is variálhatóak, és egymással is kölcsönhatásban lehetnek), process art (folyamatművészet, "A kései hatvanas és hetvenes évek egyik tipikus művészeti irányzata, illetve alkotói alapállása. Lényege, hogy a mű igazi témája nem más, mint elkészítésének folyamata. Más szóval, a kész, befejezett műalkotás helyett ebben az irányzatban az idő láthatóvá tételéért folyik a küzdelem, méghozzá leginkább fotósorozatok segítségével." Forrás: Sebők Zoltán: Az új művészet fogalomtára, Orpheusz Kiadó,1996,.94.o.</p>

FEJLESZTÉSI TÉMÁK - TARTALMAK	NEVELÉSI-FEJLESZTÉSI CÉLOK (KÉPESSÉGEK, ISMERETEK, ATTITÚDÖK)
<p>a hagyományos szobrászati anyagok és módszerek alkalmazása helyettmagán a természetet hajtanak végre különféle változtatásokat." (2)"A land artban egy olyan antiművészeti program is testet ölt, ami a művészeti intézményrendszerek ellen, a művészeti piac ellen, a múzeumok, galériák ... tárgyfetisizmusa ellen, illetve a műalkotás, mint dísz tárgy koncepciója ellen lázad." (1) Forrás 1: Hegyi Lóránd: Utak az avantgárdból, Jelenkor Kiadó, Pécs, 1989.,. 194.o.Forrás 2: Sebők Zoltán: Az új művészet fogalomtára, Orpheusz Kiadó, 1996.,. 67.o. http://www.artpool.hu/Research/fogalom/landart.html)</p> <p>Soós Nóra, Szimultaneitás, olaj, vegyes technika, vászon, 2015. https://www.ujmuveszet.hu/2015/06/ecc-pecc-kimehetsz-mene-tekel-ufarszin/</p> <p>Kicsiny Balázs, Suszterinas, videó, 2005. http://kulter.hu/2015/08/enel-is-kevesebb-ami-marad/ http://www.mke.hu/node/29262/munkak?page=2 http://www.balkon.hu/archiv/balkon05_09/01szipocs.html</p> <p>Urs Fischer, Melodráma http://thisistomorrow.info/articles/urs-fischer-melodrama</p> <p>Várnai Gyula, Hármasság, 1995. http://www.varnaigyula.hu/munkak/harmassag.33.html?&pageid=7</p> <p>Allan Kaprow, Folyadékok, 1967. https://www.flickr.com/photos/lacma/2417416174 http://www.kaprowinberlin.smb.museum/en/</p> <p>Erdélyi Miklós, Álommásolatok http://capacenter.hu/peternak-miklos-vetites/</p> <p>egyiptomi múmiák, ie.2. évezred. Stonehenge, ie.1. évezred.</p>	<p>http://www.artpool.hu/Research/fogalom/process.html), happening ("Az ötvenes években létrehozott sajátosan nyitott, intermediális művészi tevékenységforma. Lényege az időben zajló történések megszervezése, tekintet nélkül a műfaji eltérésekre. Magába foglalja a véletlenszerű eseményeket, a meglepetést és az előre nem látott reakciókat, illetve a pontosan megtervezett és kiszámított cselekvéseket" (Hegyi Lóránd: Utak az avantgárdból, Jelenkor kiadó, Pécs,1989. 186.o.), ám mindvégig nyitott a közönség spontán reakcióira. http://www.artpool.hu/Research/fogalom/happening.html), stencil (kifestés által sokszorosítható minta/sablon)</p>
<p>6. Saját tájkép</p> <p>Kísérletek szubjektív tájképek, a benső lelki táj, a lelki világ megjelenítésére. Bemutatni a diákoknak az impresszionista művek szubjektív alkotói hozzáállását, és autentikus témaválasztásait, az expresszionista művészek extrovertált és intenzív önkifejezését, majd a nonfiguratív művészet, az absztrakt expresszionista és a gesztusfestészet műveit.</p> <p>A) Szabad stílusban, egyéni nézőpontból megalkotott tájképek és városképek elgondolása. (például egy érzelemhez kapcsolódó lelki tájkép megalkotása)</p> <p>B) Kortárs irodalom vagy kortárs zene hallgatása közben festői vázlatok, firkák és kísérletek, az érzelmek színekkel vagy formákkal való kifejezésére.</p>	<p>Az inspirálódás személyes forrásainak kibontakoztatása</p> <p>A nyitottság, a befogadókészség fejlődése</p> <p>Az egyéni kezdeményezés formáinak gyarapodása</p> <p>Kísérletezés</p> <p>Inspirálódás képességének tágítása más műveltség terület felől</p> <p>Fantázia</p> <p>Felszabadultság, önkifejezés</p> <p>Asszociáció</p> <p>Befelé irányuló reflexió (önreflexió)</p>

FEJLESZTÉSI TÉMÁK - TARTALMAK	NEVELÉSI-FEJLESZTÉSI CÉLOK (KÉPESSÉGEK, ISMERETEK, ATTITÚDÖK)
<p>IRÁNYZATOK - ALKOTÓK – MŰVEK</p> <p>akciófestészet, absztrakt expresszionizmus (A kései negyvenes évektől az ötvenes évek végéig uralkodó nemzetközi festészeti irányzat, melynek lényege a művész lelki és hangulati állapotának, tudat alatti képzeleinek közvetlen, drámai kifejezése. Mindezt a hagyományos kompozíció feloldásával és az ábrázolás száműzésével kívánták elérni. Forrás: Sebők Zoltán, http://artportal.hu/lexikon/fogalmi_szocikkek/absztrakt-expresszionizmus)</p> <p>Gerard Richter, Abstract Painting, 2009. http://www.hausderkunst.de/en/agenda/detail/gerhard-richter-abstract-pictures-1/</p> <p>Baranyai Levente, Hústájak, 2008. http://axioart.com/tétel/28fa3ff11792f544cda6960b4fb4ad39_424286 http://baranyailevente.wixsite.com/baranyai-levente</p> <p>Jackson Pollock, Number 7, 1949. http://www.staatsgalerie.de/malereiundplastik/bis1980_rundg.php?id=11</p> <p>Hans Arp, szürrealista domborművek https://muvtortmke.wikispaces.com/2.5+korai+dada</p>	<p>Színtani ismeretek, szürrealista domborművek, veduta (városi látkép)</p>

2018/19. tanév, 11- osztály

Az egyes témák 4-6 tanórát igényelnek. Így 6-9 hónap szükséges a modul megvalósításához.
Az adott tanulócsoport jellemzőitől függően készítenő a részletes időterv.

FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEK - TÉMÁK	NEVELÉSI-FEJLESZTÉSI CÉLOK - ÉRINTETT TARTALMAK
<p>1. Kutyául van a szomszéd</p> <p>Esetenként az emberi arc karaktere kutya pofájára emlékeztet minket, és fordítva. Társítsunk portrékat kutyák ábrázatához!</p> <p>Az állat mimikájából is lehet következtetni a gondolataira és az érzésvilágára. A rajzfilmekben előforduló kutya karakterek vizsgálata, külső és belső tulajdonságaik megfigyelése. A testfelépítés szemrevételezése. Egy figurán belül az egymást erősítő, vagy egymásnak kicsit ellentmondó karakterjegyek összegyűjtése. (Frakk, Plutó, Snoopy, Vuk, Family Guy, A kiskedvencek titkos élete stb.)</p> <p>Számos történet (Lassie, Layka stb.) és képzőművészeti alkotás van, ahol emberek kutya módon viselkednek, vagy az ebek emberibbek az embernél. Figyeljék meg és gyűjtsék össze, hogy a kutyák, mint képi jelek vagy tartalmak, milyen kontextusban jelennek meg a művészeti alkotásokban.</p> <p>Egy kiválasztott kutya átalakítása kitalált, konkrét emberi karakterré, aki akár a szomszédunk is lehetne. Identitással, névvel, foglalkozással, kódokkal és életúttal felruházni a megszemélyesített állatot, majd facebook profilt létrehozni számára. Fotósorozaton, képregényen, kollázson, animáción vagy írott történeten keresztül stb. bemutatni „kutya szomszéd” életét különböző szituációkban.</p>	<p>Az inspirálódás személyes forrásainak kibontakoztatása</p> <p>A nyitottság, a befogadókészség fejlődése</p> <p>A döntési folyamatok differenciálódása</p> <p>Megfigyelés</p> <p>Vizuális elemzés – kombinálás</p> <p>Látványfelismerés – értelmezés, feltárás</p> <p>Objektív szubjektív elemek szétválasztása</p> <p>Asszociáció</p> <p>Kreativitás, fantázia</p> <p>Koncepció alkotás, tervezés</p> <p>Kifelé irányuló reflexió</p> <p>Önismeret, személyes preferenciák felismerése</p> <p>Kísérletezés</p> <p>Döntés</p> <p>Kifejezés – síkbeli és vizuális megjelenítő, kifejező eszközök adekvát használata</p>
<p>IRÁNYZATOK - ALKOTÓK – MŰVEK</p> <p>Nirit Levav Packer: kutyák kerékpárláncból, 2013. https://www.bikerumor.com/2012/12/14/dog-gone-amazing-bicycle-chain-sculptures/</p> <p>Lucian Freud: Eli and David, 2005. https://www.wikiart.org/en/lucian-freud/eli-and-david-2006</p> <p>Rófusz Ferenc: Dog's life, animáció, 2005. https://www.youtube.com/watch?v=0AwBPg4m5t8</p> <p>Jeff Koons: Balloon Dog, 1994-2000. http://www.jeffkoons.com/artwork/celebration/balloon-dog-0</p> <p>John Aheam: Miguel, 1999. http://slideplayer.hu/slide/2217717/</p> <p>David Hockney kutya -portréi, Faces, 1966-1984. http://www.hockneypictures.com/works_paintings_90_12.php http://shaunmorrisart.blogspot.hu/2009_03_01_archive.html</p> <p>El Kazovszkij festményei http://www.museumdigital.de/hu/portal/index.php?t=objekt&oges=8101</p>	<p>Abszurd, groteszk</p>

FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEK - TÉMÁK	NEVELÉSI-FEJLESZTÉSI CÉLOK - ÉRINTETT TARTALMAK
<p>Alberto Giacometti: Kutya, 1951. http://hirshhorn.si.edu/collection/albertogiacomettidog/#collection=alberto-giacometti-dog</p> <p>Márton Zsolt: Rajzfilmfigurák anatómiája, 2004-2010. http://designdroops.cafeblog.hu/2012/08/27/kortars-magyar-artplacc/</p> <p>Valie Export, Peter Weibel: A kutyaság mappájából, 1969. http://www.artpool.hu/performance/22kep.html http://www.archive.likeyou.com/en/node/42685 http://www.medienkunstnetz.de/werke/mappe-der-hundigkeit/</p> <p>Laveter: Fiziognómiai tanulmányok http://www.grafomagazin.hu/index.php?menu=22&rovat=9&id=135&ciikkNev=QXogYXJlIG9sdmFz4XNhIC0gRml6aW9nbvNtaWEg6XMgdml6desaXMga29tbXVuaWvhY2nz http://www.grafomagazin.hu/index.php?menu=22&rovat=9&id=136&ciikkNev=Sm9oYW5uIEthc3BhciBMlYXZhdGVyIGZpemlvZ24mb2FjdXRIO211cyAmZWVjdXRIO3Mga3V0YXQmYWVjdXRIO3NhaQ==</p>	
<p>2. „Mert nem érdelem!”</p> <p>A reklámok valódi üzeneteinek feltárása. Az alkalmazott képi nyelvezet megismerése, értelmezése. Alkalmazott művészet, az illúziókeltés eszközei. Kommunikációs technikák. A reklámok hatásainak tudatosítása. A vizuális jelek és a szöveg tartalmi üzenetének tudatos alkalmazása. Információk a kereskedelmi piac és a reklámpiac egymásra támaszkodó működéséről. (tervezett elavulás, Akcelérátor-elv stb.)</p> <p>A) Egyéni krimi forgatókönyvek írása, melyekben a kriminológiai helyzetet közvetve vagy közvetlenül egy reklám idézte elő.</p> <p>B) Lebeszélő szlogenek kitalálása. Ellenreklámok tervezése és kivitelezése valamely technikával. (plakát, reklám, rádió reklám stb.)</p> <p>C) Karaktergyilkosság: ábrázolni egy valódi vagy fiktív ismert személyiség image építésének és lerombolásának történetét. (pl. képregény formájában stb.)</p>	<p>Az inspirálódás személyes forrásainak kibontakoztatása</p> <p>A nyitottság, a befogadókészség fejlődése</p> <p>Az egyéni kezdeményezés formáinak gyarapodása</p> <p>A reflexió és önreflexió lehetőségeinek kiterjesztése</p> <p>Feltárás (megtapasztalás- megélés- megértés)</p> <p>Elemzés-kombinálás</p> <p>Probléma kiemelés (meghatározás, azonosítás)</p> <p>Döntés</p> <p>Kifejezés (kommunikáció több csatornán, csatornaváltással)</p>
<p>IRÁNYZATOK -ALKOTÓK – MŰVEK</p> <p>ARC kiállítás, 2013. http://www.nlcafe.hu/szabadido/20130919/rckiallitasarc2013szeptember-kritika/</p> <p>Komar és Melamid: Lenin taxit hív, 1993. http://www.komarandmelamid.org/chronology/1993_Suicide/index.htm</p>	<p>Tipográfiai (eredetileg betűtan, de ma már minden tartalom, ami a nyomtatással kapcsolatos ismeretek körébe tartozik), plakáttörténet, parafrázisok</p>

FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEK - TÉMÁK	NEVELÉSI-FEJLESZTÉSI CÉLOK - ÉRINTETT TARTALMAK
<p>Barbara Kruger: Isten adja az étket, az ördög pedig megfőzi, 1988. http://slideplayer.hu/slide/2217717/</p>	<p>informatika: a kommunikációs eszközök hatása a mindennapi életre és a társadalomra, a fogyasztói viselkedést befolyásoló tényezők</p>
<p>3. A figyelem mágikus ereje</p> <p>A) Először kiküldünk valakit a teremből, és megpróbálunk a külsejéről minél több igaz állítást összegyűjteni.</p> <p>B) A gyerekek párokat alkotnak, és egy ideig megpróbálják egymás mozdulatait leutánozni.</p> <p>C) Aztán a gyerekek körbeülnek, hogy jól lássák egymást, és mindenki mond egy fél perces jó történetet.</p> <p>D) Egy diák ül középre, akitől bárki kérdezhet. Ő vagy megmondja az igazat, vagy felvállalja, hogy erre a kérdésre nem válaszol.</p> <p>E) Felállnak a diákok, és mindenki megfogja valakinek a kezét. A pár egyik tagja behunyja a szemét, a másik fél vezeti őt. Aztán cserélnek a párok anélkül, hogy a hunyt szeműek kinyitnák a szemüket.</p> <p>F) Kapus játék. Megfogjuk egymás kezét és körbe állunk, egy ember kimegy, és neki meg kell éreznie, hogy hol van közöttünk az egyetlen hely, ahol átengedjük.</p> <p>Ezek a játékok mind a figyelem irányításáról szólnak. Növelik az önismeretet, a bizalmat, és közelebb hozzák a csoport tagjait.</p> <p>Ezután ismertetünk néhány csak adott időben teveszerűen megtapasztalható művet, például Marina Abramovic művészetéből, és lehet választani, hogy melyik alkotás forgatókönyvét próbálnák ki a diákok.</p>	<p>A nyitottság, a befogadó készség fejlődése</p> <p>Az egyéni kezdeményezés formáinak gyarapodása</p> <p>A közreműködés képességének kibontakozása a másokkal való együttgondolkodás és tevékenység során.</p> <p>A reflexió és önreflexió lehetőségeinek kiterjesztése</p> <p>Irányított megfigyelések</p> <p>Látványfelismerés és értelmezés, feltárás</p> <p>Vizuális elemzés</p> <p>Objektív szubjektív elemek szétválasztása</p> <p>Kifelé irányuló reflexió</p> <p>Befelé irányuló reflexió (önismeret)</p> <p>Rekonstruálás</p> <p>Együttműködés</p> <p>Művészeti alkotófolyamat megtapasztalása</p>
<p>IRÁNYZATOK - ALKOTÓK – MŰVEK</p> <p>Marina Abramovic: The Artist Is Present, 2010. http://www.reelingreviews.com/marinaabramovictheartistispresent.htm http://www.gwarlingo.com/2013/daily-rituals-how-artists-create-and-avoid-creating-their-art/</p> <p>Marina Abramovic és Ulay: Légzés, 1977. http://www.art21.org/images/marina-abramovi%C4%87/breathing-in-breathing-out-1977</p> <p>Valie Export: Body Configurations, 1976. https://www.moma.org/collection/works/147166?locale=en</p> <p>Joseph Beuys: Coyote: I Likes Me, 1974.</p>	<p>Akció, nyilvánosság, installáció (A művészeti szóhasználatban eredetileg felszerelést, berendezést, kiállítási tárgyak elrendezését jelentette. Kialakulását az environmentből szokták levezetni, de míg az environment a mű térbeliségére, az installáció az elkészítési módjára vonatkozik. http://artportal.hu/lexikon/fogalmi_szocikkek/installacio, Tatai Erzsébet, Artportal, Lexikon, Fogalmi szócikkek), videó, fotó, performansz („A szó angolul előadást jelent, és tágabb értelemben előadó-művészeti műfajokra (zene, tánc,</p>

FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEK - TÉMÁK	NEVELÉSI-FEJLESZTÉSI CÉLOK - ÉRINTETT TARTALMAK
<p>http://www.kidsofdada.com/blogs/magazine/35963521-joseph-beuys-i-like-america-and-america-likes-me</p>	<p>színház) vonatkozik. Mint külön vizuális művészeti műfaj a 70-es évek elején alakult ki. Fő jellemzője, hogy a művész (performer) általában saját testét, ill. személyiségét s annak közvetlen környezetét használja témaként és kifejezési eszközként, művét pedig "élőben" mutatja be."Sebők Zoltán, Szőke Annamária, Artportál, Lexikon, Fogalmi szócikkek), body art (testművészet,"A hatvanas évek egyik expanzionista és médiumújító megnyilatkozása, amely a művész személyére, testére, személyes fizikai jelenlétére is kiterjeszti a műalkotás fogalmát, illetve a kreatív folyamat gyakorlatát."</p> <p>http://www.artpool.hu/Research/fogalom/bodyart.html)</p>
<p>4. A kollektív emlékezet emlékművei</p> <p>Társadalmi problémák, aktualitások, történelmi események, kollektív traumák feldolgozása a műalkotásokon keresztül. Az elmúlás profán és szakrális jelképei. A zsidó és keresztény kultúra hagyományos és újraértelmezett jelenségei. A szakralitás formái. Emléktöredékek. Emlékművek. Történelmi és vallási szimbólumok. Hol van a határ a képzőművészeti és a kegyeleti indíttatással létrehozott művek között? Válasszanak a diákok maguknak egy ügyet, eseményt, személyt, eszmét stb. és tervezzék meg, majd hozzák létre az emlékművét.</p>	<p>Az inspirálódás személyes forrásainak kibontakoztatása</p> <p>Az egyéni kezdeményezés formáinak gyarapodása</p> <p>A döntési folyamatok differenciálódása</p> <p>Információk gyűjtése</p> <p>Feltárás (megtapasztalás- megélel- megértés)</p> <p>Probléma kiemelés (meghatározás, azonosítás)</p> <p>Együttműködés</p>
<p>IRÁNYZATOK - ALKOTÓK – MŰVEK</p> <p>Weiler Péter: Pizsama, amely egy cipzárral azonnal hullaszákká alakítható, performance, 2016. http://hvg.hu/kultura/20161208_jahn_ferenc_holttest_weiler_peter_p_erformansz</p> <p>Baranyai Levente: Nemzeti Rend Art, 2015. http://baranyailevente.wixsite.com/baranyai-levente/nemzeti-land-art-series</p> <p>Chiharu Shiota: Köszönőlevek, installáció, 2013. https://omstreifer.com/2013/12/17/dont-talk-i-cant-hear-myself-see/</p>	<p>Történelem, environment („Az environment szó közvetlenül környezetet és körforgást jelent, a művészeti irodalomban mégis inkább környezetszobrászatra szokás fordítani. Pontosabb művészi értelmezéséhez akkor jutunk el, ha mindhárom jelentését figyelembe vesszük. Ily módon az emberi környezetnek olyan művészeti szándékú "körforgását", illetve átalakítását jelenti,</p>

FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEK - TÉMÁK	NEVELÉSI-FEJLESZTÉSI CÉLOK - ÉRINTETT TARTALMAK
<p>Anish Kapoor: Shooting Into the Corner, 2009-13, http://anishkapoor.com/583/shooting-into-the-corners http://anishkapoor.com/139/shooting-into-the-corner Boglyas Erika: Ami marad, 2007. http://artportal.hu/lexikon/muveszek/baglyas-erika-2290 Damien Hirst: For the Love of God, 2007. http://www.damienhirst.com/for-the-love-of-god Csontó Lajos: A zene szép, installáció, 2004. http://kulter.hu/2015/08/enkel-is-kevesebb-ami-marad/ Kaszás Tamás: Propaganda barikád, 2002. http://www.balkon.hu/archiv/2007/2007_11_12/04tillmann.html Lovas Ilona: S.O.S., 2006., Stáció No.26, 1995. https://gittegylet.com/2016/01/16/lovas-ilona-a-termeszet-spiritualis-hodoloja-leltart/ Georg Baselitz: Veronika kendője, 1983. http://slideplayer.hu/slide/2217717/ Pincehelyi Sándor: Az utcakő a proletariátus fegyvere, 1974-88. http://www.ludwigmuseum.hu/site.php?inc=program&menuId=11&programId=996</p>	<p>aminek lehetnek szobrászati vonatkozásai, de egyrészt nem feltétlenül, másrészt nem (csak) klasszikus szobrászati eljárásokat érthetünk alatta, hanem az emberi környezet szinte bármilyen természetű (nem gyakorlati és nem haszonzelvény!) térbeli alakítását, plasztikai átrendezését.” Sebők Zoltán, Artportal, Lexikon, Fogalmi szócikkek, http://artportal.hu/lexikon/fogalmi_szocikkek/environment), akció, nyilvánosság, installáció, videó, fotó, performansz („A szó angolul előadást jelent, és tágabb értelemben előadó-művészeti műfajokra (zene, tánc, színház) vonatkozik. Mint külön vizuális művészeti műfaj a 70-es évek elején alakult ki. Fő jellemzője, hogy a művész (performer) általában saját testét, ill. személyiségét s annak közvetlen környezetét használja témaként és kifejezési eszközként, művét pedig "élőben" mutatja be.” Sebők Zoltán, Szőke Annamária, Artportál, Lexikon, Fogalmi szócikkek),</p>
<p>5. Az átlagember keresése – ami összeköt</p> <p>Bevezető feladatként alteregókat kell keresni az osztály tagjaira a neten vagy a folyosó tablóin. A koncentrációt és a célirányos megfigyelést elősegítő gyakorlat.</p> <p>A) Aztán öt részre kell osztani az osztályt. Az ötös szám vizsgálata. Minden csapat ír tíz olyan objektív állítást, ami igaz a csapat minden tagjára. Aztán írni kell tíz olyan tartalmilag szűkítő állítást, ami hiányzik a csoport minden tagjának az életéből, személyiségéből stb.</p> <p>Az összekötő tartalmak segítségével, a csapattagok nevéből, mindenféle adatából, egyéni szempontok (matematikai, biológiai, fizikai, földrajzi stb.) segítségével minél egzaktabb módon, meg kell határozni a csapatátlagot leginkább kifejező fiktív személyt. Keresni kell olyan párhuzamokat, amikor egy műben öt figurát látunk együtt.</p> <p>Meg kell teremteni az 5 átlagember találkozását, és ábrázolni kell őket együtt, egy mű terében, aztán az előző módszert továbbfejlesztve, az öt fiktív átlagember tökéletes átlagát kell megtalálni. Ekkor már közös döntésre született fiktív identitásokkal dolgozunk, az ő átlagukat teremtjük.</p>	<p>A nyitottság, a befogadókészség fejlődése</p> <p>A döntési folyamatok differenciálódása</p> <p>A közreműködés képességének kibontakozása a másokkal való együttgondolkodás és tevékenység során</p> <p>A reflexió és önreflexió lehetőségeinek kiterjesztése</p> <p>Írányított megfigyelések, információgyűjtés</p> <p>Látványfelismerés és –értelmezés, feltárás</p> <p>Vizuális elemzés –kombinálás</p> <p>Rejtett kapcsolatok felfedezése</p> <p>Kifelé irányuló reflexió</p> <p>Asszociáció</p> <p>Fantázia, divergens gondolkodás</p> <p>Kreativitás</p>

FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEK - TÉMÁK	NEVELÉSI-FEJLESZTÉSI CÉLOK - ÉRINTETT TARTALMAK
<p>Az osztály átlagemberét meg kell alkotni, mint képet vagy szobrot, és egy hónapon át úgy kell kezelni a „személyét”, mint egy létező osztálytársat. Időnként nyilatkozni kell vele kapcsolatban, beszámolni a közös élményekről stb. Időnként el kell neki mondani a diákoknak, hogy szerintük miben kéne még változnia. Itt gyakorolni kell az asszertív kommunikációt, az én közléseket. (A vélemény tartalmát esetlegesen egy kalapból kell kihúzni, de lehet kitalálni is, mint a pletykákat.) A hónap végén mindenkinek beszámolót kell írnia, rajzolnia arról, hogy milyenek ismerték meg a fiktív átlagembert. Az eredmények összesítése után el lehet dönteni, hogy büszke lehet – e a közösség az átlagára?</p> <p>B) Egy ember életének bemutatása egy alkotásban. Életkép. Csendélet.</p>	<p>Közös fogalmi bázis megalkotása</p> <p>Egyéni kezdeményezések kifejezésre juttatása és érvényesítése</p> <p>Együttműködés</p> <p>Probléma kiemelés (meghatározás, a azonosítás)</p> <p>Koncepció alkotás, tervezés</p> <p>Folyamatszervezés (a megvalósítás során)</p> <p>Megoldás (komplex elméleti és gyakorlati)</p> <p>Kifejezés több csatornán, az alkotófolyamat megtapasztalása</p> <p>Önismeret, befelé irányuló reflexió (önreflexió)</p>
<p>IRÁNYZATOK - ALKOTÓK – MŰVEK</p> <p>Szemző Zsófia, Valami hiányzik, 2011. https://www.youtube.com/watch?v=RIJ0jfJAS18</p> <p>Kicsiny Balázs, Ivócsarnok, 2005. http://www.btmfk.iif.hu/kicsinynew.html</p> <p>Lovas Ilona, Stáció, No.26, 1995. https://gittegylet.com/2016/01/16/lovas-ilona-a-termeszet-spiritualis-hodoloja-leltart/</p> <p>Jonathan Borofsky, Molekula emberek, 1983. http://slideplayer.hu/slide/2217717/</p> <p>Türk Péter, Osztályátlag I., 1979. http://mng.hu/gyujtemeny/p/78 http://www.kepszotar.hu/frames.php?cimszo=1916</p> <p>Alex Katz, The black Jacket, 1972. https://www.saatchigallery.com/aip/a/alex_katz.htm</p> <p>Phil Guston, Festeni, enni, cigizni, aludni, 1969. http://slideplayer.hu/slide/2217717/</p> <p>Marcel Duchamp, Önarckép ötször, 1917., Tonzúra, 1921. http://www.theartblog.org/2009/04/inventing-marcel-duchamp-the-dynamics-of-portraiture-at-the-national-portrait-gallery/ http://magyarmuzeumok.hu/kiallitas/872-brigitte-bardot-marcel-duchamp-es-a-zsugoritott-amazoniai-emberfej/</p> <p>Henri Matisse, Tánc, 1910. http://slideplayer.hu/slide/2195296/</p> <p>Pablo Picasso, Avignoni kisasszonyok, 1907. http://mek.oszk.hu/01900/01905/html/index1967.html</p>	<p>Csendélet, enteriőr</p>

FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEK - TÉMÁK	NEVELÉSI-FEJLESZTÉSI CÉLOK - ÉRINTETT TARTALMAK
<p>6. Maszk és portré</p> <p>Az álcázás művészete. Maszk, ami elrejt. Alteregő. Változó szerepszemélyiségek és a velünk született önvaló. A személyiség rétegei. Árnyékszemélyiség. Találkozás önmagunkkal az önportrékon keresztül.</p> <p>A) Írj egy listát arról, hogy milyen külső és belső tulajdonságok jellemzőek rád, aztán egy másikat arról, hogy valójában milyen tulajdonságokkal szeretnél rendelkezni, milyennek szeretnéd, ha látna a környezeted. Készíts magadról egy alkotást (fotó, videó, festmény stb.), ahol arra teszel kísérletet, hogy megvalósítsd az én ideálot. Ezután próbáld meg teljesen eltüntetni az ideált, akinek látszani szeretnéd (a szerepszemélyiségedet). Írd le, hogy milyen tulajdonságokkal kell rendelkezned, ha pont az ideálot ellentétére törekszel!</p> <p>B) Próbáld meg önmagadat minél komplexebb módon átalakítani. (maszk, ruhák, tárgyak stb.) Dokumentáld a folyamatot videó, fotó vagy hangfelvételekkel, és a végén készíts erről a szerepszemélyiségedről fotó sorozatot egy mobiltelefonnal.</p> <p>C) Ha a diákok vállalkozó szelleműek, akkor ki lehet próbálni interakciókban is a kreált személyiségeket.</p>	<p>Az inspirálódás személyes forrásainak kibontakoztatása</p> <p>A nyitottság, a befogadókészség fejlődése</p> <p>A döntési folyamatok differenciálódása</p> <p>Irányított megfigyelések</p> <p>A kortárs művészet eszközei, technikái</p> <p>Önismeret, személyes preferenciák felismerése</p> <p>Befelé irányuló reflexió (önreflexió)</p> <p>Kifejezés (kommunikáció több csatornán, csatornaváltással)</p> <p>Kortárs művészet eszközei technikái, munkamódszerek</p> <p>Fantázia, rugalmasság</p> <p>Tapasztalatok az alkotófolyamatról</p>
<p>IRÁNYZATOK - ALKOTÓK – MŰVEK</p> <p>Borsi Flóra: Anymeyed, fotósorozat, 2016. http://www.meshmag.hu/2016/11/07/programajanlo-borsi-flora-animeyed-sorozata-budapesten/</p> <p>Gaál József: Bello Bruttó, 2007. http://gaaljozsef.blogspot.hu/2012_10_01_archive.html</p> <p>Birkás Ákos: Fej, 1987. http://mek.oszk.hu/01900/01906/html/index851.html</p> <p>Andy Warhol: Önportré, 1986. http://www.museumbrandhorst.de/en/collectionbrandhorst/andywarhol.html</p> <p>Francis Bacon: Önarckép, 1969. http://www.tate.org.uk/context-comment/articles/homage-bacon</p> <p>Marcel Duchamp: Rose Selavy, 1921. http://pictify.saatchigallery.com/321217/manray9rroseselavymarcelduchamp-1921</p>	<p>Intermédiá művészet (a komplementaritás dialektikus erejének tudatos használata az érzékelés két vagy több csatornája között, mint pl. hallás és látás, látás és tapintás, látás és szaglás stb... Az intermédiá művészet azonban több, mint a különféle csatornák konvencionális használata abból a célból, hogy a mindegyikben megtalálható mondanivalót kihangsúlyozzuk. A hang alkalmazkodik a képhez, a kép a hanghoz, erősítik egymást, a különbözőséget kihasználva fokozzák az egyénre tett hatást, az érzékenységet célozzák meg. http://www.intermedia.c3.hu/mszovgy1/moles.htm), pszeudoszemélyiség, szerepszemélyiség, archetípusok, szituációs játékok</p>

2019/20. tanév, 12- osztály(külön lehetőségként)

A kutatási program követelményein túlmenően **külön lehetőségként** megjelentetünk egy **javaslatot a 12.osztályra** is.

Az **egyes témák 4-6 tanórát** igényelnek. Így 6-9 hónap szükséges a modul megvalósításához.

Az adott tanulócsoporthoz jellemzőitől függően készítené a részletes időtervet.

FEJLESZTÉSI TÉMÁK, TARTALMAK	NEVELÉSI-FEJLESZTÉSI CÉLOK (KÉPESSÉGEK, ISMERETEK, ATTITÚDOK)
<p>1. A csoport különös tagja</p> <p>Kettő vagy több figurából álló csoportportré, szoborcsoport vagy installáció megfigyelése.</p> <p>A) 6-8 fős csapatok alkotása és csoportmunka. Egy választott művészeti főrendező vezetésével, a diákok a saját testüket használva alkossák újra a térben a kiválasztott művészi kompozíciót. A csapat megválasztott fotósa minden oldalról örökíti meg a csoportosulást. A szereplők írják le, miként érzik magukat a térben, mit látnak, mit érzékelnek a többiekből és a környezetből. Aztán készíthetnek a csapatok egy-egy fotósorozatot, animációt vagy kisfilmet, amihez használhatják a leírt és összegyűjtött anyagokat. Megfelelő zenei aláfestéssel és/vagy narratívával láthatják el a képsorokat.</p> <p>B) Mindenki egyénileg kiválaszt a szoborcsoportból egy szereplőt, és őt egy olyan szituációban mutatja be, ahol egyedül van. Lehet írni az otthonáról, vagy fotókat, esetleg kollázst készíteni róla stb., ami cselekvés közben ábrázolja, vagy megjeleníteni az árnyékát, a lábnyomát, egy maga mögött hagyott enteriőrt stb. Valami olyat kijelölni a világban, ahol őt egyedül (a csoport többi tagja nélkül) érzékelhetjük.</p> <p>C) A tapasztalatainkat extrapoláljuk (ismeretlen dolgokra következtetünk a meglévő ismereteink alapján), és elképzeljük, hogy a szereplőnk újra találkozik az eredeti csoporttal, és megint kapcsolódnak egymással.</p> <p>D) A meglévő öt szereplő mellé becsatlakozik egy hatodik, aki átrendezi a művet. Tegyük gondolatkísérletet, majd csináljunk szituációs játékokat, hogy milyen irányban indulhat el a műalkotásban rögzített pillanatnyi állapot.</p>	<p>Az inspirálódás személyes forrásainak kibontakoztatása</p> <p>A nyitottság, a befogadókészség fejlődése</p> <p>A közreműködés képességének kibontakozása a másokkal való együttgondolkodás és tevékenység során.</p> <p>A reflexió és önreflexió lehetőségeinek kiterjesztése</p> <p>Irányított megfigyelések</p> <p>Vizuális elemzés</p> <p>Rejtett kapcsolatok felfedezése</p> <p>Kifelé irányuló reflexió</p> <p>Feltárás (megtapasztalás- megélés- megértés)</p> <p>Elemzés-kombinálás</p> <p>Együttműködés</p> <p>Rugalmas gondolkodás</p> <p>Koncepció alkotás, tervezés</p> <p>Kortárs művészet eszközei technikai, munkamódszerek</p> <p>Kifejezés (kommunikáció több csatornán, csatornaváltással)</p> <p>Kreativitás, fantázia</p>
<p>ALKOTÓK – MŰVEK</p> <p>Szvet Tamás: Esettanulmány anamorfózis, 2012. https://pontoldal.wordpress.com/2013/02/10/on-air/</p> <p>Eric Fischl: Courtesy of Victoria Miro http://artsology.com/blog/2015/03/eric-fischl-art-fair-paintings/</p> <p>Alma, animated short film, 2009. https://www.youtube.com/watch?v=tECaYQ1AzkM</p> <p>George Segal: The Dancers, 1971.</p>	<p>Dráma és tánc: improvizáció, jellemábrázolási technikák</p>

FEJLESZTÉSI TÉMÁK, TARTALMAK	NEVELÉSI-FEJLESZTÉSI CÉLOK (KÉPESSÉGEK, ISMERETEK, ATTITÚDÖK)
<p>http://www.slideshare.net/mjarry/george-segal-2452438 Alberto Giacometti: Erdő, 1950. http://www.irodalmiradio.hu/femis/muveszetek/4muveszek/g_menu/giacometti.htm Marcel Duchamp: Önarckép ötször, fotó, 1917. http://face2face.si.edu/my_weblog/2009/03/new-exhibition-inventing-marcel-duchamp-the-dynamics-of-portraiture-inventing-marcel-duchamp-the-dyn.html Henri Matisse: A Tánc, parafrázis, II. 1910. http://enciklopedia.fazekas.hu/tarsmuv/fauvizmus.htm Zene, 1910. http://www.henrimatisse.org/music.jsp Auguste Rodin: Calais - i polgárok, 1895. http://lib.ke.hu/index.php/blog-hetrl-hetre/27-evfordulok-esemenyek/744-175-eve-szueletett-rodin Rembrandt: Dr. Tulp anatómiája, 1632. http://tudasbazis.sulinet.hu/hu/muveszetek/muveszettortenet/muveszettortenet-10-evfolyam/amszterdam/rembrandt-dr-tulp-anatomiaja</p>	

FEJLESZTÉSI TÉMÁK, TARTALMAK	NEVELÉSI-FEJLESZTÉSI CÉLOK (KÉPESSÉGEK, ISMERETEK, ATTITÚDÖK)
<p>2. Az Ikon megteremtése. Találd ki magadat sztárként!</p> <p>Árverési kísérletek. Mindenki választ magának egy számára értéktelen vackot. Első feladat egy a tárgyhoz kapcsolódó értékeltár leírása, melyben minden kapcsolható esztétikai, tartalmi, funkcionális, szimbolikus, eszmei, kitalált, hazudott stb. értéket össze kell gyűjteni. A leltárok segítségével aukciós kísérleteket tesznek a diákok a vackaikat képző- vagy iparművészeti műre mekként értékesíteni. A művészet, mint árucikk megvitatása. (ready made, objet trouvé stb.) A művész, mint Isten, aki dönt értékes és értéktelen között.</p> <p>A művész, mint árucikk megvitatása. Sztárművészek. (Dali jelenség, Picasso jelenség, Warhol jelenség, Walt Disney jelenség, Frida jelenség stb.) Az életrajzi filmek hatása az ismertségre, az elfogadásra és a népszerűsítésre. A sztár művész jelenség vizsgálata az első szignótól, a reneszánsztól napjainkig. A menedzser, a stylist, a mecénás és a kurátor szerepének vizsgálata. A könnyűzenei ipar fényes csillagai. Maszk a tehetség vagy a közepszerűség előtt. (Madonna, Tina Turner, Michael Jackson, Curt Cobain, Lady Gaga, Amy Winehouse, Marilyn Manson stb.) Az amatőr - profi dilemma megvitatása.</p> <p>Egy pszeudó image megalkotása. Találj ki magadnak különleges képességeket, sorsfordító szerencsés találkozásokat, küzdelmeket a csúcsig, és álmodd meg figyelemfelkeltő külsőd, ami kifejezi képességbeli többleteidet, hogy sok szempontból magasan az átlag felett ragyogsz. Képekkel és szöveges tartalommal image megalkotása szabadon választott technikával és eszközökkel. (pl. önéletrajzi könyv terve, fotódokumentáció vagy reklám videó rólad, áldokumentum film, kiszivárgott titkos levelezések stb.)</p>	<p>Az inspirálódás személyes forrásainak kibontakoztatása</p> <p>A nyitottság, a befogadókészség fejlődése</p> <p>A reflexió és önreflexió lehetőségeinek kiterjesztése</p> <p>Kifelé irányuló kezdeményezés</p> <p>Kísérletezés, szituációs játék</p> <p>Fantázia, kreativitás</p> <p>Irányított megfigyelések</p> <p>Rejtett kapcsolatok felfedezése</p> <p>Asszociáció</p> <p>Elemzés-kombináció</p> <p>Kifelé irányuló reflexió</p> <p>Önismeret, személyes preferenciák felismerése, érvényesítése.</p> <p>Befelé irányuló reflexió (önreflexió)</p> <p>Fogalmi bázis</p> <p>Koncepció alkotás, tervezés</p> <p>Kifejezés - síkbeli és vizuális megjelenítő, kifejező eszközök adekvát használata</p> <p>Kortárs művészet eszközei technikai, munkamódszerek</p>
<p>IRÁNYZATOK- ALKOTÓK – MŰVEK</p> <p>pop art (a – elnevezésű művészeti irányzat az 50-es évek második felében alakult ki, először Angliában, majd az Egyesült Államokban, néhány év leforgása alatt pedig nemzetközivé szélesedett. Az elnevezésben az angol popular (népszerű) előtag arra utal, hogy a művészet és a népszerű tömegkultúra korabeli ellentétét áthidalni kívánó mozgalomról van szó. http://artportal.hu/lexikon/fogalmi_szocikkek/pop-art, hiperrealizmus (a valóság apró részleteit is hűen, általában monumentális méretben felnagyító képzőművészeti irányzat), koncept / konceptuális művészet („A XX. század egyik legnagyobb hatású irányzata. Noha mint mozgalom rövid ideig tartott, az egész művészeti életben alapvető szemléleti változást idézett elő. Magyarországon fénykora 1968 és 78 közé esett, nagyon sok politizáló jellegű mű született. Kedvelt médiumai (tervek, vázlatok, rajzok, fotók, levelek) alkalmazásának, ti. a műtárgyak</p>	<p>Magánmitológiák, dokumentáció, média szereplés, ready made (Marcel Duchamp „készen talált apró változtatásokkal kiállított tárgyai (az úgynevezett ready-made-ek a hivatalos művészeti gyakorlat elleni tiltakozásként (is) értelmezhetők. http://artportal.hu/lexikon/fogalmi_szocikkek/antimuveszet), objet trouve (a szürrealista művészek talált tárgyai)</p> <p>Mozgóképkultúra és médiaismeret: a médiaipar működése</p>

FEJLESZTÉSI TÉMÁK, TARTALMAK	NEVELÉSI-FEJLESZTÉSI CÉLOK (KÉPESSÉGEK, ISMERETEK, ATTITÚDÖK)
<p>elanyagtalánítsa az "underground" működés szükséges létmódja volt. A 70-es évek végétől konceptuális alkotások megnevezésére a poszt~ terminust használták, jelezve a mozgalom végét. A 80-as évek második felétől ismét felerősödtek a ~i tendenciák, az újra megjelenő ~t, megkülönböztetésül a 60-as 70-es évek irányzatától neo~nek nevezik. A neo~ a "klasszikus" ~ lényegi elemének a gondolatiságot tekintve azt megőrzi, de az elanyagtalánodással szemben újra fontossá válik a megvalósulás. A manapság elterjedt konceptualizmus terminus kifejezi, hogy nem egyszerűen irányzatról, mint inkább művészi felfogásról, szellemi áramlatról van szó." Tatai Erzsébet, Artportal, Lexikon, Fogalmi szócikkek, http://artportal.hu/lexikon/fogalmi_szocikkek/konceptualis-muveszet-koncept-muveszet-magyarorszagon-)</p> <p>Raatzsch André: Kortárs művész vagyok, 2011. http://uj.apertura.hu/2014/nyar-osz/pocsik-lathatova-tenni-aromakepelemzes-elmelete-es-gyakorlata/</p> <p>Éltrevalók, francia film, "a műkereskedelmi piacon minden eladható" elv bemutatása, 2011. http://philmexpo.blog.hu/2012/12/27/center_ib_filmkritika_eletrevalok_ib_center</p> <p>Damien Hirst: Az Isten szerelmére, 2007. http://artmagazin.hu/artmagazin_hirek/koponyak_kora_damien_hirst.231.html</p> <p>Chuck Close: Önarckép, hiperrealista festmény, 2005. http://www.veredart.com/artists/49/chuck_close/</p> <p>Nagy Kriszta: Kortárs festőművész vagyok, 1998. http://www.t-zones.hu/cimlap/20160407-nagy-kriszta-x-t-tereskovagyori-andrea-eva.html http://studio.c3.hu/studio_magyar/projektek/1x1tabla.html</p> <p>Cindy Sherman: saját személyét felhasználó fotói https://www.timeout.com/los-angeles/blog/cindy-shermans-selfportraits-fill-the-broads-first-ticketed-exhibition-060916 http://www.arthistoryarchive.com/arthistory/photography/Cindy-Sherman.html</p> <p>Jeff Koons: Buster Keaton számárháton, 1988. http://slideplayer.hu/slide/2217717/</p> <p>Andy Warhol: Önarcképek, 1986. http://warholessays.tumblr.com/post/113779789675/andy-warhol-self-portrait-1986</p> <p>Andy Warhol Eats a Hamburger, rövidfilm, 1981. https://www.youtube.com/watch?v=jaf6zF-FJBk http://www.openculture.com/2011/06/andy_warhol_eats_a_burger_and_we_watch_and_watch.html</p> <p>Phil Guston: Festeni, enni, cigizni, aludni, 1969. http://slideplayer.hu/slide/2217717/</p> <p>Lakner László: Mosoly (Száj), 1969. http://artportal.hu/lexikon/muveszek/lakner-laszlo-151</p> <p>Andy Warhol: Elvi s Presley, 1963. http://galerija.metropolitan.ac.rs/index.php/GD2014-2015/AD201-Istorija-moderne-i-savremene-umetnosti/Pop-art/andy-warhol-elvispresley http://www.walkerart.org/press/browse/press-releases/2005/andy-warhols-first-silkscreen-paintings-of-ho</p>	<p>Informatika: a médiumok, közléstípusok tartalmi megbízhatósága</p>

FEJLESZTÉSI TÉMÁK, TARTALMAK	NEVELÉSI-FEJLESZTÉSI CÉLOK (KÉPESSÉGEK, ISMERETEK, ATTITÚDOK)
<p>Duchamp: Rose Sélavy, pseudo személyiség, 1920. http://www.anothermag.com/art-photography/8084/meet-roseselavy-marcel-duchamp-s-female-alter-ego</p>	
<p>3. Pop Art „Vörös csillag”</p> <p>Pop art és rokon jelenségek vizsgálata. A közízlést formáló vizuális eszközök. A figyelem felkeltése és irányítása egyszerű képi jelekkel, szimbólumokkal, ismétlésekkel, mérettel, különleges anyagok és technikák használatával stb. Allegorikus tárgyértelmezés. Játékos dekorativitás.</p> <p>A) Mindenki kiválaszt egy számára fontos tárgyat, majd azt jelképpé egyszerűsítve lerajzolja, és multiplikálja egy képfelületen, aztán megtervezi a választott tárgy pop art szobrát. A koncepcióban az eredeti tárgy anyagát és a méreteit meg kell változtatni.</p> <p>B) Mindenki kiválaszt egy a művészettörténetből vagy az irodalomból (pl. magyar népmesék) stb. közismert konkrét tárgyat, amit úgy alakít át, hogy közben megfosztja azt eredeti funkciójától.</p> <p>C) Az elgondolt vagy elkészített tárgyakat az osztálynak bele kell illeszteni egy közös történetbe.</p>	<p>Az inspirálódás személyes forrásainak kibontakoztatása</p> <p>A nyitottság, a befogadókészség fejlődése</p> <p>A közreműködés képességének kibontakozása a másokkal való együttgondolkodás és tevékenység során.</p> <p>A reflexió és önreflexió lehetőségeinek kiterjesztése</p> <p>Irányított megfigyelések</p> <p>Rejtett kapcsolatok felfedezése</p> <p>Elemzés-kombinálás</p> <p>Asszociáció</p> <p>Kifelé irányuló reflexió - befelé irányuló reflexió</p> <p>Önismeret, személyes preferenciák felismerése, érvényesítése.</p>
<p>ALKOTÓK – MŰVEK</p> <p>nouveau realisme (Új Realizmus – Pierre Restanykritikus által 1960-ban Párizsban életre hívott irányzat. Újfajta, személyességtől mentes realizmus megvalósítását tűzte ki célul. Munkásságuk a neodadaizmus körébe utalható, közel áll a pop-art-hoz. http://tudasbazis.sulinet.hu/hu/muveszetek/muveszettortenet/muveszettortenet-12-efolyam/a-neodadaizmus/fogalom-gyujtemeny), pop art (a – elnevezésű művészeti irányzat az 50-es évek második felében alakult ki, először Angliában, majd az Egyesült Államokban, néhány év leforgása alatt pedig nemzetközivé szélesedett. Az elnevezésben az angol popular (népszerű) előtag arra utal, hogy a művészet és a népszerű tömegkultúra korabeli ellentétét áthidalni kívánó mozgalomról van szó, http://artportal.hu/lexikon/fogalmi_szocikkek/pop-art), kinetikus mű („A kinetizmus kifejezés a görög kineo szóból ered, ami annyit jelent: mozgatok. A modern művészetben az <i>op art</i>tal szoros rokonságot mutató nemzetközi művészeti áramlat átfogó megnevezésére használatos. Legfontosabb jellemzője a művészet történetén végigvonuló mozgásillúzió valódira váltása. Mechanikusan, mágnesesen vagy elektronikusan mozgatott konstrukciók, amelyek gyakorta hang- és fényeffektusokkal kapcsolódnak össze.” Sebők Zoltán - Bárdosi József,</p>	<p>Assamblage (tárgykollázs, olyan ragasztásos technikával készített alkotás, ahol a különböző anyagok mellett tárgyak, vagy azok részletei is felragasztásra kerülnek, /„...az újrealisták feltűnésével vált elterjedté az <i>assemblage</i> fogalma (először Jean Dubuffet használta saját munkáinak leírására), ami a sík táblakép háromdimenzióssá való kibővítését jelenti. Többé-kevésbé szinonim tehát a <i>combine painting</i>, vagyis a kombinált festmény fogalmával, azzal, hogy általában több rajta az applikált elem: a művész különféle anyagok és használati tárgyak együtteséből formál plasztikus képet.” Sebők Zoltán, Artportal, Lexikon, Fogalmi szócikkek, http://artportal.hu/lexikon/fogalmi_szocikkek/ujrealizmus/), environment („Az environment szó közvetlenül környezetet</p>

FEJLESZTÉSI TÉMÁK, TARTALMAK	NEVELÉSI-FEJLESZTÉSI CÉLOK (KÉPESSÉGEK, ISMERETEK, ATTITÚDÖK)
<p>Artportál, Lexikon, Fogalmi szócikkek http://artportal.hu/lexikon/fogalmi_szocikkek/kinetizmus)</p> <p>Erwin Wurm: Fat House, 2003. https://group.renault.com/en/news/blog-renault/r25-erwin-wurm-2/</p> <p>Louise Bourgeois: Maman, 1999. https://www.guggenheim.org/artwork/10856</p> <p>Daniel Spoerri: Szegény és gazdag bankett, 1980. http://www.balkon.hu/archiv/balkon_2002_06/13spoerri.html</p> <p>Pinczehelyi Sándor: Sarló és kalapács I-IV., 1973. http://www.ludwigmuseum.hu/site.php?inc=mutargy&muld=678&menuId=67</p> <p>Haraszty István: Kalitka, 1972. http://www.artpool.hu/lehetetlen/real-kiall/nevek/haraszti.html</p> <p>Claes Oldenburg: Lágy írógép, 1963. https://www.artfund.org/what-to-see/exhibitions/2015/11/20/works-to-know-by-heart-an-imagined-museum-exhibition</p> <p>Óriáshamburger, 1962. http://foodoncanvas.eu/claes-oldenburg-floor-burger-1962/</p> <p>Jasper Jones: Három zászló, 1958. http://www.jasper-johns.org/three-flags.jsp</p>	<p>és körforgást jelent, a művészeti irodalomban mégis inkább környezetszobrászatra szokás fordítani. Pontosabb művészi értelmezéséhez akkor jutunk el, ha mindhárom jelentését figyelembe vesszük. Ily módon az emberi környezetnek olyan művészeti szándékú "körforgását", illetve átalakítását jelenti, aminek lehetnek szobrászati vonatkozásai, de egyrészt nem feltétlenül, másrészt nem (csak) klasszikus szobrászati eljárásokat érthetünk alatta, hanem az emberi környezet szinte bármilyen természetű (nem gyakorlati és nem haszonelvű!) térbeli alakítását, plasztikai átrendezését." Sebők Zoltán, Artportál, Lexikon, Fogalmi szócikkek, http://artportal.hu/lexikon/fogalmi_szocikkek/environment), Objet trouvé (a szürrealista művészek talált tárgyai)</p>
<p>4. Az örök nő mozgalma</p> <p>Nő művészet. Női művészet. Az egyéni, a női, a családi és a társadalmi identitás kérdéseinek felvetése női szemszögből. Feminizmus.</p> <p>A) Híres festmények reprodukcióiból kivágott női figurák felhasználásával új kép létrehozása. Ezután felfedni az eredeti képet.</p> <p>B) Átvihető –e valami az egyik képről a másikba?</p> <p>C) Interpretációk. Kreatív egyéni kísérletezések. Áttekinteni a művészettörténet ikonikus női szereplőit, akiknek a mű nem közvetíti a teljes alakját. (pl. Nefertiti, Mona Lisa, Lány gyöngyfülbevalóval stb.)</p> <p>D) Csoportok alakítása, majd szempontrendszer alapján továbbgondolni a mű nem látható részeit. Mit várunk el, és mit feltételezünk ezekről a nőkről? Mire használja, és mire használhatná őket a kereskedelem? Hommage – fokozni a mű emelkedettségét, a hősnő felmagasztalása. Persziflázs – a női szereplő kigúnyolása, nevetségessé tétele. Leleplezés - a portré emelkedettségének kioltása, a karakter eltolása a hétköznapi felé. Milyen ügyeket támogatnának és kezdeményeznének ezek a nők? Megtalálni a közös keresztmetszetet, minimum egy közös célt. Milyen akciókat hajtana végre az ő nőmozgalmuk?</p>	<p>Az inspirálódás személyes forrásainak kibontakoztatása</p> <p>A nyitottság, a befogadókészség fejlődése</p> <p>A közreműködés képességének kibontakozása a másokkal való együttgondolkodás és tevékenység során.</p> <p>A reflexió és önreflexió lehetőségeinek kiterjesztése</p> <p>Kísérletezés</p> <p>Képközpont, komponálás</p> <p>Feltárás (megtapasztalás- megélés- megértés)</p> <p>Koncepció alkotás, tervezés</p> <p>Döntés</p> <p>Folyamatszervezés (a megvalósítás során)</p> <p>Kifelé irányuló reflexió</p> <p>Befelé irányuló reflexió (önreflexió)</p> <p>Megvitatás és együttműködés</p>
<p>IRÁNYZATOK -ALKOTÓK – MŰVEK</p>	

FEJLESZTÉSI TÉMÁK, TARTALMAK	NEVELÉSI-FEJLESZTÉSI CÉLOK (KÉPESSÉGEK, ISMERETEK, ATTITÚDÖK)
<p>konceptuális művészet („A XX. század egyik legnagyobb hatású irányzata. Noha mint mozgalom rövid ideig tartott, az egész művészeti életben alapvető szemléleti változást idézett elő. Magyarországon fénykora 1968 és 78 közé esett, nagyon sok politizáló jellegű mű született. Kedvelt médiumai (tervek, vázlatok, rajzok, fotók, levelek) alkalmazásának, ti. a műtárgyak elanyagtalánítása az "underground" működés szükséges létmódja volt. A 70-es évek végétől konceptuális alkotások megnevezésére a poszt~ terminust használták, jelezve a mozgalom végét. A 80-as évek második felétől ismét felerősödtek a ~i tendenciák, az újra megjelenő ~t, megkülönböztetésül a 60-as 70-es évek irányzatától neo~nek nevezik. A neo~ a "klasszikus" ~ lényegi elemének a gondolatiságot tekintve azt megőrzi, de az elanyagtalánodással szemben újra fontossá válik a megvalósulás. A manapság elterjedt konceptualizmus terminus kifejezi, hogy nem egyszerűen irányzatról, mint inkább művészi felfogásról, szellemi áramlatról van szó.” Tatai Erzsébet, Artportal, Lexikon, Fogalmi szócikkek, http://artportal.hu/lexikon/fogalmi_szocikkek/konceptualis-muveszet-koncept-muveszet-magyarorszagon-</p> <p>Baglyas Erika: Száz lepedő, installáció, 2004. http://teregetes.blog.hu/2007/11/01/baglyas_erika_szaz_lepedo</p> <p>Kis Varsó: Nefertiti teste project art, 2003. http://artmagazin.hu/artmagazin_hirek/velencei_biennale_2003.1866.html?pageid=119</p> <p>Bill Viola: Találkozás, videó, 1995. https://www.youtube.com/watch?v=Dg0IyGUVXaQ</p> <p>Fernando Botero: Mona Lisa, 1978. http://www.artisoo.com/OilPaintingBlog/mona-lisa-by-fernando-botero/</p> <p>Philip Halsman: Salvador Dali as Mona Lisa, 1954. http://needthisbook.tumblr.com/post/8905564283/reinterpretations-that-are-way-more-interesting</p> <p>Marcel Duchamp: L.H.O.O.O., 1919. https://www.nortonsimon.org/collections/browse_artist.php?name=Duchamp%2C+Marcel&resultnum=5</p>	<p>Hommage (tiszteletadás egy művész életműve előtt, a művész megidézése egy emelkedett hangvételű parafrázisban van tematikailag a személyéhez kapcsolható műalkotásban), parafrázis /(gör. lat.) 'hozzámondás, kifejtés, körülírás. Átdolgozás, átfogalmazás. http://enciklopedia.fazekas.hu/retorika/Pa-rafrazis.htm), persziflázs (kifütyülés, kigúnyolás, egy alkotás megidézése abból a célból, hogy nevetségessé tegyünk), görög mitológia (irodalom és történelem), az Ó- és Újszövetség ismerete</p>

FEJLESZTÉSI TÉMÁK, TARTALMAK	NEVELÉSI-FEJLESZTÉSI CÉLOK (KÉPESSÉGEK, ISMERETEK, ATTITÚDÖK)
<p>5. Otthontalan társasjáték tervezése</p> <p>Közös beszélgetés a hajléktalanokról, a nincstelenekről, a számkivetettekről, és az otthonukat – hazájukat elhagyni kényszerülő emberekről. A lehetséges okok közös feltárása. Az egyéni felelősség és a sorscapások lehetőségeinek vizsgálata.</p> <p>Akciótervek készítése a beilleszkedésre, a felemelkedés lehetséges útjainak strukturálása, túlélési stratégiák, napi és hosszabbtávú célok kitűzése.</p> <p>Néhány fiktív figura megalkotása, akik otthontalanul járnak egy nagyváros utcáit. A karakterük, sorsuk kidolgozása. Néhány nagyváros szociális hálójának elemző vizsgálata. Történeti megközelítés aktív felkutatással. Az információk vizuális megjelenítése ábrákon, vázlatokon, táblázatokban stb.</p> <p>A) Feladatok strukturálásával létrehozni egy társasjátékot, amit ezekkel az otthontalan karakterekkel lehet játszani. Feladat a játék céljainak pontos meghatározása. A társasjáték elkészítése és kipróbálása. (a társasjátékban rejlő képességfejlesztő lehetőségek megvitatása)</p> <p>B) Egy vágyott és egy utált otthon megjelenítése szabadon választott technikával.</p>	<p>Az inspirálódás személyes forrásainak kibontakoztatása</p> <p>A nyitottság, a befogadókészség fejlődése</p> <p>A rugalmasság, a kombinációs készség és a nézőpontváltás képességének erősödése, kiterjedése</p> <p>A döntési folyamatok differenciálódása</p> <p>A közreműködés képességének kibontakozása a másokkal való együttgondolkodás és tevékenység során.</p> <p>A reflexió és önreflexió lehetőségeinek kiterjesztése</p> <p>Feltárás, Információgyűjtés</p> <p>Kifelé irányuló reflexió- befelé irányuló reflexió (önreflexió)</p> <p>Probléma kiemelés (meghatározás, azonosítás)</p> <p>Kreativitás, fantázia</p> <p>Koncepció alkotás, tervezés</p> <p>Az együttérzés megidézése</p>
<p>IRÁNYZATOK -ALKOTÓK – MŰVEK</p> <p>Yinka Shonibare: Dreaming Rich kiállítás, 2012. http://www.pearllam.com/exhibition/dreaming-rich-yinka-shonibare-ra/</p> <p>Hajléktalan gyermek III., 2013. http://www.jamescohan.com/artists/yinka-shonibare-mbe/24</p> <p>Pavel Althamer: Velenceiek, 2013. http://www.rovart.com/hu/il-palazzo-enciclopedico-a-velenceibiennale-2013_2924</p> <p>Cím nélkül http://www.balkon.hu/archiv/2007/2007_9/13ebli.html</p>	<p>Environment („Az environment szó közvetlenül környezetet és körforgást jelent, a művészeti irodalomban mégis inkább környezetszobrászatra szokás fordítani. Pontosabb művészi értelmezéséhez akkor jutunk el, ha mindhárom jelentését figyelembe vesszük. Ily módon az emberi környezetnek olyan művészeti szándékú "körforgását", illetve átalakítását jelenti, aminek lehetnek szobrászati vonatkozásai, de egyrészt nem feltétlenül, másrészt nem (csak) klasszikus szobrászati eljárásokat érthetünk alatta, hanem az emberi környezet szinte bármilyen természetű (nem gyakorlati és nem haszonelvű!) térbeli alakítását, plasztikai átrendezését.” Sebők Zoltán, Artportal, Lexikon, Fogalmi szócikkek,</p>

FEJLESZTÉSI TÉMÁK, TARTALMAK	NEVELÉSI-FEJLESZTÉSI CÉLOK (KÉPESSÉGEK, ISMERETEK, ATTITÚDÖK)
	<p>http://artportal.hu/lexikon/fogalmi_szocikkek/environment)</p> <p>Kortárs irodalom, történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek</p>
<p>6. Egyetlen mondanivaló: Az ÜZENET!</p> <p>Annak vizsgálata, hogy nincsen valódi képzőművészet idea, üzenet nélkül. Az igazi művészek mindig hitelesek voltak, mert a személyes meggyőződések, a legmélyebb érintettségük irányába haladnak.</p> <p>A) Tegyenek a diákok kísérletet arra, hogy megfogalmazzák (pl. tíz pontban) a legfontosabb élettapasztalataikat. Ezt egyenletes írással vigyék fel egy minimum A3-as felületre, majd folyamatosan fosszák meg a szöveget a mellékes információktól. Dolgozzanak átírással, áthúzással, kisatírozással, ráragasztással stb. Végül jöjjenek létre a megmaradt „egy szavas üzenetek” az utókornak.</p> <p>B) Tegyenek kísérletet arra, hogy a „szó” jelentéstartalmát helyettesítsék egy szimbólummal.</p> <p>C) A „szó” feladása postai úton, vagy megjelenítése kép, szobor, pantomim stb. médiumok (együttes) alkalmazásával.</p>	<p>Az inspirálódás személyes forrásainak kibontakoztatása</p> <p>A nyitottság, a befogadókészség fejlődése</p> <p>A reflexió és önreflexió lehetőségeinek kiterjesztése</p> <p>Fogalmi bázis a tág értelemben vett alkotófolyamhoz</p> <p>Kifelé irányuló reflexió-befelé irányuló reflexió (önreflexió)</p> <p>Döntés</p> <p>Önismeret</p> <p>Alkotói kísérletek</p> <p>Tapasztalatok az alkotófolyamatról</p> <p>Kifejezés (kommunikáció több csatornán, csatornaváltással)</p>
<p>IRÁNYZATOK -ALKOTÓK – MŰVEK</p> <p>Banksy: ENJOY YOUR LIE, grafitti, 2014. https://samotako1.wordpress.com/tag/banksy/</p> <p>Borsos János: Szentháromságmodell, 2010. http://artmagazin.hu/artmagazin_hirek/fenyek_nyomaban.2972.html?pageid=119</p> <p>Zmijewski Artur: Szemet szemért, 1998. Meztelen tartalom! https://vimeo.com/50738207 http://alchetron.com/Artur-Zmijewski-(filmmaker)-930334-W http://trafo.hu/hu-HU/program_1281</p> <p>Ben Vautier: „A postás választása” http://www.2b-org.hu/sajto235.html http://posta.blog.hu/2015/07/21/muveszet_a_boritekban</p>	<p>Dekollázs (A kutatók szerint Vostell a visszatépett utcai plakátok látványából merítette az ihletet a decollage (dekolázs) fogalmának kiterjesztéséhez. A decollage technika mindenféle visszatépetést, roncsolást, elszakadást, destruktív beavatkozást is jelent. http://levi-art.blogspot.hu/2014/06/a-dekollazs.html), mail art (postai művészet, küldemény művészet vagy correspondence art /levelezés művészet, kapcsolatművészet/ a 60-as években a tömegessé váló postai hálózatot és szolgáltatásokat felhasználó valamint a postai kellékekből /levél, boríték, képeslap, bélyeg, gumipecsét/ inspirálódó művészeti tevékenység. Célja művészi „üzenetek” küldése, a művészi kapcsolatteremtés demokratizálása és</p>

FEJLESZTÉSI TÉMÁK, TARTALMAK	NEVELÉSI-FEJLESZTÉSI CÉLOK (KÉPESSÉGEK, ISMERETEK, ATTITÚDÖK)
	nemzetközi szintre emelése. http://artportal.hu/lexikon/fogalmi_szocikkek/mail-art

Múzeumpedagógiai módszerek

A kortárs képzőművészet jelenségeire épülő koncepciót múzeumpedagógiai programok teszik teljessé. Ennek meghatározó szempontjait a következőképpen foglalhatjuk össze (Vásárhelyi - Sinkó 2004). A múzeumi tanulás módszereiről részletesen a 4. alfejezet szól, itt a négy tanév során betervezendő témaköröket soroljuk fel.

1. *A múzeumpedagógus és a rajztanár együttműködése*
 - a/ közös tanórák az iskolában
 - b/ közös tárlatvezetés
 - c/ passzív jelenlét a másik foglalkozásán
2. *A saját múzeum, mint rajzóra téma*
 - a/ a tervezéstől a makettezésig
 - b/ saját tárgy múzeumivá tétele
3. *Képelemzés drámajátékkal adott mű előtt a múzeumban*
 - a/ drámapedagógus és múzeumpedagógus kooperációja
 - b/ gyerekek gyűjtőmunkájának előadászerű bemutatása
4. *Múzeum az iskolában*
 - a/ előadások
 - b/ tárlat
 - c/ a hét műtárgya
5. *Kortárs művészet az iskolában*
 - a/ művész és moderátor közös tanórája
 - b/ művész saját műveinek bemutatása-előadás
 - c/ művész kreatív foglalkozása az iskolában

3. Értékelés: kimeneti követelmények tanévenként

Az alkotó folyamatot érdemes összekapcsolni a *reflexió* eszközeivel. Saját aktív részvételünk folyamatát is érdemes regisztrálnunk és elemeznünk. Ez alkalmat ad számunkra, hogy módosítsunk a megközelítésünkön, és tágíthassuk elemzési módszereink körét. A modul képességfejlesztési céljait értékelik majd a vizuális kommunikáció, színpercepció és a térszemlélet fejlődését vizsgáló tesztek és a portfólió értékelés. Személyiségfejlesztési céljainak megvalósulása szempontjából a kutatás során alkalmazott tesztek közül különösen fontos lesz a Pszichológiai Immunkompetencia Kérdőív, amely a gondolkodás rugalmasságát és a problémamegoldó stratégiákat értékeli, és a Kreatív Gondolkodás Teszt, amely a technikai kivitelezés helyett az eredetiséget, ötletességet tárja fel.

Differenciálás a feladatokban és az értékelésben

Több típusú tehetség mutatkozhat meg egy emberben, és ezek a potenciálisan lehetséges *tehetségfajták a személyre jellemző mintázattá szerveződhetnek*. Ennek a karakternek a kibontakoztatása a személyiségfejlesztés egyik fő célja. A tanulók hajlamai, érdeklődése, személyes érték választása és személyes megközelítési módja számára lehetőséget kell biztosítani. Ezt szolgálhatja, ha módot adnak nekik arra, hogy választhassanak a feladatok közül, és hogy megoldásaikban érvényesíthessék saját szempontjaikat.

Az értékelés során az az elv érvényesülhet, hogy egyrészt *saját magához*, másrészt kortársaihoz: a kísérleti programban résztvevőkhöz és a hagyományos módon tanulókhöz viszonyítanak mindenkit. Számunkra különösen fontos annak értékelése, hogy mennyit haladt előre egy-egy tanuló saját magához képest. Előnyt élvezhetnek például a diákok kedvelt tantárgyaival kapcsolatos feladatok is az értékelés során. Ez *pozitív visszacsatolásra ad alkalmat*. Természetesen ennél több szempont is szükséges az értékeléshez, ezért érdemes a személyes választást támogató értékelést kiegészíteni további szempontokkal bővített portfólió értékeléssel is. Mindemellett hangsúlyoznunk kell, hogy ez utóbbi inkább a reális visszajelzés miatt fontos, és összességében a pozitív visszacsatolásnak kell meghatározónak lennie.

A parafrázis feladatok hatásainak értékelése

Hogyan értékeljük a parafrázis készítés feladatát? Elsősorban azt érdemes vizsgálni, hogy miként hatnak a szemlélet alakulására.

Erre egy olyan *preferencia vizsgálat* lehet alkalmas, amelyben arra kaphatunk választ, hogy a diákok inkább a mechanikusan megoldható feladatokat, vagy a problémamegoldást igénylő feladatokat részesítik-e előnyben. Változik-e a kísérletben részt vevő diákok preferenciája az összetettebb problémamegoldást igénylő feladatok javára?

Kiegészítheti ezt egy összetett, egyéni feladatsor több szempontú vizsgálata, **portfólió elemzés**.

Minimum követelmények és optimum szintek

KIMENETI KÖVETELMÉNYEK

az 5. évfolyam végén

NEVELÉSI FEJLESZTÉSI CÉL	MINIMUM KÖVETELMÉNYEK <i>A tanév végén minden tanuló képes...</i>	OPTIMUM SZINT <i>A tanév végén a jó képességű tanuló képes...</i>
nyitottság	elutasítás mentesen tekinteni a kortárs alkotásra.	kíváncsisággal tekinteni a kortárs alkotásra.
megfigyelőképesség / értelmezés	adott szempontok által vezetve megfogalmazni a megfigyeléseit.	önállóan észrevenni és megfogalmazni a látványok és a jelenségek jellemzőit.
elemzés	a látványokkal, jelenségekkel kapcsolatos objektív és szubjektív észrevételeit szétválasztani.	a látványokkal, jelenségekkel kapcsolatosan összegyűjtött megállapításait rendszerezni, összefüggéseket felismerni.
problémamegoldás	a meghatározott problémára önálló megoldási javaslatot tenni.	az adott téma, jelenség kapcsán önállóan azonosítani, meghatározni a problémát, és több megoldási javaslatából választva alkotó tevékenységet folytatni.
kreativitás	szabad asszociációi felhasználásával ötleteket megfogalmazni.	szabad asszociációi és fantáziája segítségével eredeti ötleteket megfogalmazni.
önismeret	megfogalmazni milyen alkotások keltik fel az érdeklődését.	megfogalmazni mely alkotások miatt keltették fel érdeklődését, milyen személyes vonatkozásokat tárt fel.
jártasság, tájékozottság a kortárs művészet terén	felismerni, kiválasztani a kortárs alkotásokat, s néhány alkotó nevét, s alkotását felismeri.	felismerni, megnevezni kortárs vizuális művészeti műfajokat, jelenségeket, és több kortárs alkotót és alkotásaikat.

KIMENETI KÖVETELMÉNYEK

a 6. évfolyam végén

NEVELÉSI FEJLESZTÉSI CÉL	MINIMUM KÖVETELMÉNYEK <i>A tanév végén minden tanuló képes...</i>	OPTIMUM SZINT <i>A tanév végén a jó képességű tanuló képes...</i>
nyitottság	magától értetődő természetességgel tekinteni a kortárs alkotásokra.	érdeklődő, aktív kíváncsisággal keresni kortárs alkotásokat.
megfigyelőképesség	adott szempontok segítségével feltárni és megfogalmazni a megfigyeléseit.	önállóan feltárni, lényegét kiemelni, és megfogalmazni a látványok és a jelenségek jellemzőit.
elemzés	a látványokkal, jelenségekkel kapcsolatos objektív és szubjektív észrevételeit	a látványokkal, jelenségekkel kapcsolatos megállapításokat feltárni. felismeréseit

	szétválasztva megfogalmazni gondolatait.	rendszerezni, összefüggéseket, következtetéseket levonni.
problémamegoldás	az adott téma, jelenség kapcsán önállóan meghatározni egy problémát, és önálló megoldási javaslatot tenni.	az adott probléma megoldási javaslataiban úgy meghatározni a részleteket, hogy az összhangban maradjon az egészszel és a probléma lényegével.
kreativitás	irányított nézőpontváltás segítségével új gondolatot, ötletet megfogalmazni.	a nézőpontváltást önállóan felhasználva eredeti ötleteket létrehozni.
önismeret	megfogalmazni, hogy az adott alkotások milyen érzéseket, gondolatokat ébresztenek benne.	megfogalmazni, hogy az adott alkotások által kiváltott érzések, gondolatok miből fakadhatnak.
jártasság, tájékozottság a kortárs művészet terén	felismerni, megnevezni kortárs vizuális művészeti műfajokat, jelenségeket, és több kortárs alkotót és alkotásaikat.	néhány ismeretlen alkotást – a művész egyedi stílusjegyeit felismerve – az alkotó művészhez kapcsolni.

KIMENETI KÖVETELMÉNYEK

a 7. évfolyam végén

NEVELÉSI FEJLESZTÉSI CÉL	MINIMUM KÖVETELMÉNYEK <i>A tanév végén minden tanuló képes...</i>	OPTIMUM SZINT <i>A tanév végén a jó képességű tanuló képes...</i>
nyitottság	megfelelő szituációban a szokatlan, rendhagyó alkotásokat, jelenségeket is megfigyelni.	érdeklődő, aktív kíváncsisággal fordulni a kortárs alkotások rendhagyó szokatlan témái és feldolgozásai felé.
elemzés	jelenségek, problémák és műalkotások közötti összefüggéseket felismerni.	jelenségek és műalkotások között egyre több kapcsolódási pontot felfedezni, és saját lappangó tudását aktivizálni az elemzés során.
problémamegoldás	a meghatározott problémára megoldási koncepciót, alkotói tervet készíteni.	az adott probléma lényegére fókuszálva komplex megoldási koncepciót készíteni, ügyelve a folyamatszerűsége is.
kreativitás	elfogadni és kihívásnak tekinteni a szokatlan, nem konvencionális szituációkat, jelenségeket, feladatokat.	maga is szokatlan és nem konvencionális válaszokat adni a felvetett témák, jelenségek kapcsán.
önismeret /személyiség	a másokkal való együttműködés során megfogalmazni, hogy	megfogalmazni, hogy egy adott közös projekt során milyen

	mely területekkel, részfeladatokkal tud szívesen/sikeresen foglalkozni.	képességeire volt szüksége, s változott-e alakult-e a munka során.
jártasság, tájékozottság a kortárs művészet terén	megérteni a kortárs vizuális művészet azon jellemzőjét, hogy aktuális problémákat dolgoz fel.	a kortárs művészet néhány lényeges jellemzőjét felismerni, megfogalmazni.

KIMENETI KÖVETELMÉNYEK

a 8. évfolyam végén

NEVELÉSI FEJLESZTÉSI CÉL	MINIMUM KÖVETELMÉNYEK <i>A tanév végén minden tanuló képes...</i>	OPTIMUM SZINT <i>A tanév végén a jó képességű tanuló képes...</i>
nyitottság	a megfelelő szituációban szerzett személyes tapasztalatai és új információ alapján a véleményét módosítani.	kockázatvállaló kíváncsisággal foglalkozni a kortárs alkotások által felvetett szokatlan témákkal és problémákkal.
elemzés	a jelenségek, problémák és műalkotások vizsgálata során kifelé és befelé irányuló reflexiókat tenni.	kreatív módon reflektálni az adott jelenségre, problémára, műalkotásra.
problémamegoldás	egy szokatlan problémára is megoldási javaslatokat keresni.	az alkotófolyamatról szerzett tapasztalatait rugalmasan alkalmazni az adott probléma megoldási koncepciójának készítése során.
kreativitás	a szokatlan, nem konvencionális feladatok kapcsán az egyéni észrevételeit vállalni.	kísérletezni, mely során a bizonytalanság tűrése és a kudarc elviselése is szerephez jut
önismeret /személyiség	felismerni a tolerancia, empátia szerepét a másokkal való sikeres együttműködés során.	megfogalmazni személyes érintettségét az empátia és tolerancia terén a diáktársaihoz, a társadalmi és művészeti szereplőkhöz való viszonyában.
jártasság, tájékozottság a kortárs művészet terén	megérteni a kortárs vizuális művészet két leglényegesebb jellemzőjét.	felismerni, megfogalmazni a kortárs művészet néhány lényeges jellemzőjét, és alkotómódszerét.

KIMENETI KÖVETELMÉNYEK A 9. OSZTÁLY VÉGÉN

NEVELÉSI FEJLESZTÉSI CÉL	MINIMUM KÖVETELMÉNYEK <i>A tanév végén minden tanuló képes...</i>	OPTIMUM SZINT <i>A tanév végén a jó képességű tanuló képes...</i>
nyitottság	elutasítás mentesen tekinteni a kortárs alkotásokra.	előítélet mentes nyitottsággal, a megtapasztalás és a megismerés vágyával tekinteni a kortárs alkotásokra.
megfigyelőképesség / értelmezés	adott szempontok által képes megfigyelni a kortárs műveket, és képes velük kapcsolatban szabad asszociációra.	önállóan észrevenni és megfogalmazni a látványok és a jelenségek jellemzőit, valamint társítani más művészeti élményeit a kortárs művekhez.
elemzés	a látványokkal, jelenségekkel kapcsolatos objektív és szubjektív észrevételekre is.	a látványokkal, jelenségekkel kapcsolatosan feltárt felismeréseit, megállapításait rendszerezni, összefüggéseket, következtetéseket levonni.
problémamegoldás	a meghatározott problémára részben önálló ötleteket eltervezni.	az adott téma, jelenség kapcsán önállóan meghatározni a problémát, és több önálló megoldási javaslatából választva alkotó tevékenységet folytatni.
kreativitás	inspiráció és motiváció hatására a szabad asszociációs képességét aktivizálni, és saját ötleteket megfogalmazni.	szabad asszociációi, fantáziája segítségével, olykor személyes érintettségét is felmutatva, eredeti ötleteket megfogalmazni.
önismeret	egy két olyan kortárs alkotás megnevezésére, melyek (tartalmilag vagy formailag) kapcsolódnak az életéhez.	megfogalmazni mely alkotások miatt keltették fel érdeklődését, milyen személyes vonatkozásokat tárt fel.
jártasság, tájékozottság a kortárs művészet terén	felismerni, kiválasztani a kortárs alkotásokat, s néhány alkotó nevét, s alkotását felismeri.	felismerni, megnevezni kortárs vizuális művészeti műfajokat, melyeket a tanév során körbejártunk. Felismer kortárs jelenségeket és alkotókat, műveiket meg tudja nevezni.

KIMENETI KÖVETELMÉNYEK A 10. OSZTÁLY VÉGÉN

NEVELÉSI FEJLESZTÉSI CÉL	MINIMUM KÖVETELMÉNYEK <i>A tanév végén minden tanuló képes...</i>	OPTIMUM SZINT <i>A tanév végén a jó képességű tanuló képes...</i>
nyitottság	természetességgel tekinteni a kortárs alkotásokra.	nyitottsággal, a megtapasztalás és a megismerés vágyával keresi a kortárs alkotásokkal való találkozás lehetőségét.
megfigyelőképesség / értelmezés	adott szempontok alapján a kortárs műveket feltárni és megfogalmazni a megfigyeléseit, valamint velük kapcsolatban szabad asszociációkra.	önállóan észrevenni és megfogalmazni a látványok és a jelenségek karakteres jellemzőit, valamint társítani más művészeti élményeit a kortárs művekhez.
elemzés	a látványokkal, jelenségekkel kapcsolatos objektív és szubjektív észrevételeit egymástól szétválasztva megfogalmazni.	a látványokkal, jelenségekkel kapcsolatosan feltárt felismeréseit, megállapításait rendszerezni, összefüggéseket és következtetéseket levonni.
problémamegoldás	az adott téma, jelenség kapcsán önállóan felismerni egy problémát, és önálló ötleteket, megoldási javaslatokat felvetni.	az adott téma, jelenség kapcsán önállóan meghatározni a problémát, és több önálló megoldási javaslatából választva olyan alkotó tevékenységet folytatni, ahol a meghatározott részletek összhangban maradnak az egészszel és a probléma lényegével.
kreativitás	irányított nézőpontváltás segítségével új érzéseket, gondolatokat és ötleteket megfogalmazni.	a nézőpontváltást önállóan felhasználva eredeti ötleteket létrehozni.
önismeret	megfogalmazni, hogy az adott alkotások, és alkotói tapasztalatok milyen új érzéseket és	megfogalmazni mely alkotások miért keltették fel érdeklődését, milyen személyes kapcsolódásokat ismert fel a művekkel, és rámutatni

	ismeretanyagot adtak számára.	mélyebb, komplexebb összefüggésekre.
jártasság, tájékozottság a kortárs művészet terén	felismerni, megnevezni kortárs vizuális műfajokat, jelenségeket, és több kortárs alkotót és alkotásaikat.	ismeretlen alkotásokat - a behatóan tanulmányozott művész egyedi stílusjegyeit felismerve- az alkotó művészhez kapcsolni. más műveltségterületek alkotásait a kortárs vizuális művészeti jelenségekhez kapcsolni, közös tartalmi vagy/is formai elemek felismerésével.

KIMENETI KÖVETELMÉNYEK A 11. OSZTÁLY VÉGÉN

NEVELÉSI FEJLESZTÉSI CÉL	MINIMUM KÖVETELMÉNYEK <i>A tanév végén minden tanuló képes...</i>	OPTIMUM SZINT <i>A tanév végén a jó képességű tanuló képes...</i>
nyitottság	megfelelő szituációban a szokatlan, rendhagyó alkotásokat, jelenségeket is megfigyelni.	előítélet mentes nyitottsággal és aktív kíváncsisággal fordulni a kortárs alkotások rendhagyó és szokatlan témái és jelenségei felé.
megfigyelőképesség / értelmezés	jelenségek, problémák és műalkotások közötti összefüggéseket felismerni és megfogalmazni.	önállóan észrevenni és megfogalmazni a látványok és a jelenségek jellemzőit, valamint más művészeti élményeit társítani a kortárs művekhez. szabad asszociációk megfogalmazására a kortárs alkotások és jelenségek kapcsán
elemzés	jelenségek problémák és műalkotások közötti összefüggéseket felismerni.	a jelenségek és műalkotások között egyre több összefüggést tud önállóan felfedezni, a feltárt megállapításait rendszerezni, következtetéseket levonni, és saját tudását kreatív módon alkalmazni.

problémamegoldás	a meghatározott problémára megoldási koncepciót, alkotói tervet készíteni.	az adott probléma lényegére fókuszálva komplex megoldási koncepciót készíteni, ügyelve a megvalósíthatóság kereteire.
kreativitás	elfogadni és kihívásnak tekinteni a szokatlan, nem konvencionális szituációkat, jelenségeket és feladatokat. A kifejezés több csatornán is működik, különböző technikák alkalmazásával.	szokatlan és nem konvencionális válaszokat is adni a felvetett témák és jelenségek kapcsán. több csatornán kommunikálni, csatornaváltással. alkotói megoldásként változatos kifejezőeszközök alkalmazására.
önismeret	a másokkal való együttműködés során megfogalmazni, hogy mely területekkel, részfeladatokkal tud szívesen/sikeresen foglalkozni. megfogalmazni, hogy mely feladatok és alkotások készítették arra, hogy önvizsgálatot tartson.	megfogalmazni, hogy az adott közös projekt során milyen képességeire volt szüksége, s azok változtak –e, alakultak –e a munkafolyamat során. megfogalmazni, hogy mely feladatok és alkotások készítették arra, hogy felülírja korábbi meggyőződéseit, és milyen irányban változott benne az életről és az önmagáról alkotott kép.
jártasság, tájékozottság a kortárs művészet terén	megérteni a kortárs vizuális művészet azon jellemzőit, hogy aktuális problémákat dolgoz fel, valamint kollektív és személyes kérdésekkel egyaránt foglalkozik.	a kortárs művekre várakozással és kíváncsisággal teli nyitottsággal tekinteni és önállóan tájékozódni. a kortárs művészet néhány lényeges jellemzőjét felismerni, a művekkel kapcsolatos érzéseit és gondolatait megfogalmazni,

KIMENETI KÖVETELMÉNYEK A 12. OSZTÁLY VÉGÉN

NEVELÉSI FEJLESZTÉSI CÉL	MINIMUM KÖVETELMÉNYEK <i>A tanév végén minden tanuló képes...</i>	OPTIMUM SZINT <i>A tanév végén a jó képességű tanuló képes...</i>
nyitottság	megfelelő szituációban a szokatlan, rendhagyó alkotásokat, jelenségeket is megfigyelni, az új információk és	a komfortzónájából kilépő kíváncsisággal foglalkozni a kortárs alkotások által felvetett szokatlan témákkal és problémákkal.

	a személyes tapasztalatai alapján a véleményét felülírni.	
megfigyelőképesség / értelmezés	jelenségek, problémák és műalkotások közötti összefüggéseket felismerni és megfogalmazni.	önállóan megfogalmazni a látványok és a jelenségek jellemzőit, valamint egyéb művészeti élményeit saját szempontrendszer alapján társítani a kortárs művekhez.
elemzés	a jelenségek, problémák és műalkotások vizsgálata során kifelé és befelé irányuló reflexiókat tenni.	kreatív módon reflektálni az adott jelenségre, problémára, műalkotásra.
nyitottság	megfelelő szituációban a szokatlan, rendhagyó alkotásokat, jelenségeket is megfigyelni.	előítélet mentes nyitottsággal és aktív kíváncsisággal fordulni a kortárs alkotások rendhagyó és szokatlan témái és jelenségei felé.
kreativitás	a szokatlan, nem konvencionális feladatok kapcsán az egyéni észrevételeit vállalni.	kísérletezni, mely során a bizonytalanság tűrése és a kudarc elviselése is szerephez jut. a hagyományostól eltérő megoldásokkal, új anyagokkal és technikákkal élni, a problémamegoldásra egyéni, új utakat keresni.
önismeret /személyiség	felismerni a tolerancia, empátia szerepét a másokkal való sikeres együttműködés során.	megfogalmazni személyes érintettségét az empátia és tolerancia terén a diáktársaihoz, a társadalmi és művészeti szereplőkhöz való viszonyában. megfogalmazni a külső hatások következményeként benne létrejött belső változásokat.
jártasság, tájékozottság a kortárs művészet terén	megérteni a kortárs vizuális művészet leglényegesebb jellemzőit.	komplexitásában képes megérteni a kortárs vizuális művészet alkotásait.

Előkészületben.

4. Informális tanulási alkalmak

Múzeumi tanulás

A múzeumpedagógiai tevékenység célja hármas.

1. A kulturális javak bemutatásához (múzeumi tárlatok, kiállítások, gyűjtemények) kötődő tudás-és ismeretanyag szóbeli és tevékenységeken keresztüli továbbadása a látogatóknak.
2. Az iskolán kívüli ismeretszerzés fontos bázisaként a múzeumi ismeretanyaggal való tudásbővítés
3. Kreatív és korcsoportra specializálódott ráhangoló gyakorlatok vezetése

Ezek a fő szempontok a kortárs művészeti tárlatok, kiállítások és gyűjtemények esetében különös hangsúlyt kapnak azáltal, hogy az iskolán kívül történő ismeretátadás és foglalkozások itt intenzívebb, hangsúlyosabb formát öltenek. általában a kortárs művészet (sem a képzőművészeti, sem az irodalmi, sem a zenei területen) nem kerül a tananyag törzsanyagába. Ezért a ráfordítható időmennyiség egyik nagyszerű lehetőségként a tárlatok, kiállítások jelenthetik a jobb megismertetés, megismerés forrását.

Nem mindegy, hogy milyen korcsoportot milyen típusú kiállításra viszünk, mennyire lehet az számukra feldolgozható átélhető. Ezt szükséges kihasználni a rajz-vizuális tantárgyat tanító tanároknak.

A kortárs művészet elhelyezése a gondolkodásban:

- Példák a kortárs mű és közönsége találkozására: a XIX századtól napjainkig
- Impresszionisták –itt vált el művész és közönsége
- Picasso a gúny és siker –egy sikertörténet (karrier a XX. század elején)
- Dali, a provokátor – A festő, mint média személyiség. Dali a pop –art előfutára
- A sikeres absztrakt- a második világháború utáni első nagy avantgarde áttörés az amerikai absztrakt
- A pop art, mint múzeumi művészet-az ellenművészet kultikussá válása és értékékképződése
- A poszt-modern csődje-a 80-as évek elejének válsága, a poszt-modern gondolat inaktualitása
- Az új klasszicizmus-két új klasszicizmus (a neorealista ,techno-realista és a neo-dada)

A tárlatokon (múzeumokban, galériákban) látható kortárs anyag értelmezésének, esetleges feldolgozásának rásegítésére van szükség a helyi viszonyokat, a tárlat tartalmi, formai előzményeit, a rendezési koncepciót jól ismerő múzeumpedagógusokkal való együttműködésre.

Kortárs művészet a múzeumban

A múzeumi helyszín-hacsak nem kortárs művészeti múzeum (Képtár, Intézet, Gyűjtemény) az adott múzeum,- mint a Ludwig- Kortárs Művészeti múzeum, a múzeumként nem funkcionáló Múcsarnok, a Paksi Képtár, a Dunaújvárosi Kortárs Művészeti Intézet, vagy a pécsi Kortárs Gyűjtemény, a Kiscelli Múzeum Fővárosi Képtár - ritkábban adódik lehetőség kortárs művekkel való találkozásra. A felsorolt intézmények profilja azonban a modern, neo-avantgarde, kortárs alkotások gyűjtése, bemutatása, tehát itt felkészült szakemberek foglalkoznak a látogatók tájékoztatásával is. Programok, múzeumpedagógia, múzeum kommunikáció, feladatlapos ismertetések, gyerek és felnőtt tárlatvezetések, művész-közönség találkozók szervezése segít/het/i a befogadást.

Kortárs művészet az iskolában

A mai magyar alap és középfokú oktatásban a vizuális –ill. .médiá ismeretek tantárgyban a kortárs művészet alig jelenik meg. A tankönyvek legnagyobb számban a XX. Századi művészettel, leginkább a 70-es,80-as művészet ismertetésével zárják a tanulandó anyagot. A pedagógusok egy része azonban korszerű szemlélettel rendelkezve figyeli és igénybe veszi a kortárs művészeti kiállítások adta lehetőségeket és a melléjük rendelt program kínálatot. Ez a fővárosi és a megyeszékhelyeken található iskolákban jelentősebb mértékű-lévéen ott több kortárs kiállítás és kiállítóhely van –máshol alkalmi és nagyobb szervező képességet igényel a kortárs –és egyéb –tárlatokra való eljutás.

A kortárs művészet múzeumi, illetve iskolai interpretálása döntő mértékben az empatikus képességeken, a kreativitáson és a játékos tevékenységek sokszínű alkalmazásán múlik.

Mivel a kortárs művészet - a maga történeti előzményein kívül - gyakran hivatkozik egyéb művészeti, (zene, mozgás, színház stb.) illetve művészeteken kívüli (tudomány, filozófia, szociológia stb.) vonatkozásokra, ezért a tanárnak illetve múzeumpedagógusnak ilyen szempontból is felkészültnek kell lennie.

A gyermek és felnőtt közönség számára a legjobb befogadói lehetőség a kortárs művek nyomán készülő alkotások létrehozása lehet.

Alábbiakban kísérletet teszek néhány jelentős kortárs irányzat tananyagba helyezésére illetve az ott megjelenő magyar művészek, alkotók „nevesítésére”, másrészt az egyes irányok korosztályokra specializálható feldolgozására, valamint néhány technikát és módszert mutatnék be a „jó gyakorlatok” köréből.

Irányzatok, alkotók	Osztály	Jó gyakorlat – kreatív múzeumpedagógiai munka-alkotó műhely a múzeumban
Konstruktív, konkrét és kortárs absztrakt alkotók: Bak Imre, Nádler István, Szinyova Gergely, Fajó János, Nemes Márton, Maurer Dóra, Vera Molnar	5-9.	Vágj ki A/4 –es papírból geometrikus és szabad formákat (legalább 2-3 darabot). ! A kivágott formákkal, és a z A/4 –e papírban megmaradt formák segítségével készíts színes alapon kompozíciókat! Színes fóliákból vágj ki alakzatokat és egymás mellé, egymásra helyezve fehér papíralapon készíts egy általad kitalált témára kompozíciót! Használd a mellékletben található anyagokat! Vonalzó, fekete filctoll és ceruza segítségével rajzolj egyszerű formákat, a formák éleit erősítsd, keress

		<p>egymáshoz kapcsolható, egymásba érő éleket. A konturált formák egy részét s satírozd a fekete grafit ceruzával! Legyen ez egy konstruktív tájkép!</p> <p>Keress geometrikusformákat ábrázoló fotókat, ezeket színezd át, vágd szét és illeszd új kontextusba (összefüggésbe)!</p>
<p>Koncept és neokoncept</p> <p>alkotók: Várnai Gyula, Szentjóby Tamás, Erdély Miklós, Pauer Gyula, Atalai Gábor, Erdélyi Gábor, Societé realiste (Gróf Ferenc , Jean-Baptiste Naudy)</p>	7-9.	<p>Fedezd fel az újsághírek mögött egy érdekes képi ötlet lehetőségét. Írd le, vázold fel, tervezd meg!</p> <p>Képtelen képeket sorakoztass fel egy gondolat mentén. .Legyenek egymástól eltérő, össze nem kapcsolható látványok. keress képi, fogalmi, tartalmi kapcsolódást és rendezd őket egybe!</p> <p>Fogalmazz meg egy kiáltványt egy számodra-csak számodra-fontos ügy, dolog, tárgy érdekében! Adj képi formát a kiáltványodnak!</p>
<p>Installáció</p> <p>Alkotók: Ex-artist collective(Kaszás Tamás, Loránt Anikó), Csörgő Attila,Vincze Ottó, Csákány István, Kokesch Ádám</p>	5-9.	<p>Tervezz meg egy általad érdekesnek mondott újsághír nyomán egy installációt, ami a többiek számára is gondolatébresztő lehet. Vázold fel az installáció képét, mellékeld a hírt, és rajzold le, gyűjtsd össze írásban, milyen anyagokat használnál fel, mekkora is lenne a mű?</p> <p>A teljes dokumentációt ragaszd fel egy kartonra, kiállítás kész formában!</p>
<p>Médiaművészet</p> <p>Alkotók. Szegedy-Maszák Zoltán, Keserue Zsolt, Németh Hajnal, Komoróczy Tamás</p>	7.-9.	<p>Számítógépeden (ha van ilyen programod) próbálg meg átalakítani festményeket.</p> <p>Készíts tervet egy ismert film néhány kockájának felhasználásával egy saját digitális nyomat kivitelezésére. Szerepelj te is a nyomatban egy átalakított fotóval.!Készíts telefonod fotó és videó üzemmódjával kisfilmet életed egy pillanatáról, ezt szerkeszd össze és mutasd be számítógépen!</p>
<p>Új festészet, neo-transzavantgard, új realizmus</p> <p>alkotók.</p> <p>Csernus Tibor (+ 2007), Sándorfi István (+ 2009)</p> <p>Lajta Gábor,</p> <p>Kis Róka Csaba, Czene Márta, Kondor Attila,</p>	8.-9.	<p>Festészeti technikák segítségével alakíts át fotójeleneteket. Fess bele a fotóba!</p> <p>Készíts egy kis makett teret tárgykból és fess meg mintha benne lennél!</p> <p>Egy klasszikus műalkotást folytass saját gondolataid, ötleteid segítségével!</p>
<p>Kortárs plasztika (szobrászat)</p> <p>Szabó Ádám, Szász György, Kovách Gergő, Péli Barnabás</p>	8.-9.	<p>Készíts papírplasztikát egy nem létező állatról!</p> <p>Egy kedves videó játékodat, számítógépes hősödet mintázd meg sokféle anyag felhasználásával! Készítsd el síkban és térben különböző anyagokból lakószobád egy részletét „átméretezve”!</p>

Street art, public art	5.-9.o	Lakóhelyed közelében lévő „múttárgyakat” (tűzoltócsap, buszmegálló, parkolóóra) fotózd le és a fényképet alakítsd át, hogy „ember-központúbb legyen”! Készíts tervekét utcára helyezhető grafikai, festészeti alkotásokhoz (tűzfal –kép, fal grafika)!
------------------------	--------	---

Módszertani ötletek kortárs művek bemutatásához példák kortárs művek bemutatására:

A formák háborúja – Szíj Kamilla

A gyerekek párban munkálkodnak. Páronként kapnak egy nagyméretű, A/3-as vagy A/2-es rajzlapokat, valamint két különböző színű ceruzát. A párok kiválasztanak egy geometriai formát és a játék célja, hogy a lap két sarkából elindulva megpróbálják „meghódítani” egymás területét, úgy, hogy a választott geometriai formákat összekapcsolva „masíroznak” végig. A foglalkozásvezető felhívja a figyelmet, hogy ügyeljenek a formák szabályosságára és közel azonos méretére. A játék végén megvizsgáljuk, ki hódított meg nagyobb területet, hol sűrűsödnek vagy ritkulnak az alakzatok.

Átiratok – Szinyova Gergő

Szinyova Gergőt sokszor inspirálják a világhálóról összegyűjtött fotók. A gyerekek ilyen fényképeket kapnak, majd megpróbálják a színeket, struktúrákat követve lefesteni azt.

Forma-jel-nyelv-képzés – Szinyova Gergő

Csoportmunka (3-5 fő). Az alkotáshoz kis játékkártyákat készítünk, melyeken különböző minőségű és színű vonalak, valamint geometriai formák láthatóak. A gyerekek előre elkészített kártyák közül húznak. A játék során minden gyerek húz egy kártyát és a kártyán lévő színnel felfesti a formát a nagyméretű (A/2) lapra. A formák állhatnak külön is, de kapcsolódhatnak is egymáshoz, és abban sincsen megkötés, milyen hosszúságú/méretű formát festenek.

Egy képrészlet továbbgondolása – Nádler István

A foglalkozáson Nádler festményét vesszük nagyító alá, megvizsgáljuk, milyen formákból és színekből épül fel, mire utalhatnak a színek, mire hasonlíthat?

Majd az alkotáshoz a gyerekek megkapják az alkotást kinyomtatva, 12*12 cm-es méretben, s a feladat, hogy A/3-as lapra felragasztva próbálják meg továbbgondolni, kiegészíteni, folytatni az alkotást, megfesteni a kontextust, ahol a kis kép része az egésznek.

Egyetlen vonal rajz (Egyvonalas történet) – Korniss Dezső

A gyerekek egy rendhagyó ceruzarajzot készítenek. Szepesi Attila versét felolvasva arra kérem a gyerekeket, igyekezzenek minél több elemét, tárgyát megjegyezni, majd ezt követően ezt rajzolják le a lapra, de úgy, hogy nem emelik fel a ceruzát, hanem egy folyamatos vonallal ábrázolják azt. Így a vers – és a gyerekek által hozzáadott elemek egyetlen hömpölygő, hullámzó, a különböző elemeket részben elfedő, de összefonódó képpé áll össze. Ha a ceruzarajt elkészült, kiszínezzük az alkotást.

Geometria – Halász Károly

Ez a feladat inkább játék, mint alkotás, pontosan, játékos alkotás.

Az osztályt két csoportra osztjuk, már itt elkezdődik a játék, hiszen a gyerekek, kártyát húznak, amin vagy piros kör vagy sárga négyzet lesz látható, így a csoport tagjai megkereshetik egymást. Ha kialakultak a csapatok, megkeresik az előre kijelölt területet a térben, ami két 6mX6m négyzet, ez adja az alkotói felületet. Mindkét csoport mellett, már előre elkészített nagyméretű, színes geometriai formák és különböző tárgyak vannak, ezek lesznek a játék „szereplői”. Minden gyerek húz az előre elkészített kártyákból, amin különböző utasítások vannak, mint pl., hogy akinél sárga kör van, az helyezze el a kijelölt területen, szabályosságra törekedve. Vagy akinél kék háromszög van, az egészítse ki a sárga köreket, de szabálytalanul, stb. A geometriai formák mellett találkozhatnak a gyerekek olyan kártyákkal is, amin valamilyen tárgy, esetleg saját maga szerepel, ezekkel, mind kiegészítik a képet. Így készül el a játékos alkotás, amit fényképen megörökítünk. Ennek a feladatnak többféle variációja lehet, amíg az idő és a lelkesedés engedi, lehet velük játszani. A lényeg a csoportban alkotás és a nagy térben való bátrabb mozgás.

Térkép-alkotás – Halász Károly

A Neo-Geo és a Monolit sorozathoz kapcsolódóan a diákok egy előre elkészített fekete keretben dolgoznak, s ebben a keretbe kell megtervezniük és megkomponálniuk a képet, felhasználva a különböző geometriai alakzatokat. A feladat komoly tervezői munkát igényel, hiszen a kép térben van, vagyis mindössze a keret segíti a további elemek rögzítését, így a gyerekeknek kell végiggondolni, mely részeket építik egymásra, mi lesz az alap, mire a következő lépcsőfok, a következő minta. A geometriai formák tetszőlegesen kör, rombusz, négyzet, téglalap, stb.

Inverz képek – Hartmut Böhm

A gyerekek kapnak két fehér és két színes lapot. Tetszőleges geometriai formákat kivágnak, majd felragasztással rögzítik, s elkészítik ennek a formarendszernek az inverzét is.

Meditatív rajzok – Szij Kamilla

gyerekeket 4-5 fős csoportokba osztjuk. Mielőtt elkezdenénk a játékot, megbeszéljük, milyen típusú vonalakat húzhatunk, ezeket rajzoljuk a táblára, majd megpróbáljuk csoportosítani őket. Ezt követően a csoportok kapnak 4 db négyzet alakú lapot, valamint különböző színű ceruzákat. A játékot az első gyerek kezdi: a 4 lapot úgy helyezi el egymás mellett, hogy az egy nagy négyzetet formázzon, majd egy tetszőleges vonalat húz rajtuk, úgy, hogy az mind a négy lapon áthaladjon. A következő játékos, mielőtt megrajzolná a saját vonalát, elforgatja az egyik, másik, vagy akár mind a négy lapot, megtartva a nagy négyzet formát. Majd így megy ez egészen addig, amíg egy kuszának tűnő, térképre vagy akár szabásmintára hasonlító kép jön létre. Miután a rajzolással végeztek a gyerekek, egy-egy fotókartonra egymás mellé helyezve két csoport (összesen 8 db négyzet alakú lap) munkáit felragasztjuk.

Ennek a feladatnak egy variációja, ha egyéni munkában a gyerekek 4 db 10x10 cm-es lapot négyzetesen elhelyezve két különböző színű ceruzával kezdenek el vonalakat húzni, majd elforgatják a lapokat, és az így „széttöredezett” vonalakat megpróbálják egy újjal egyesíteni, majd ismét elforgatni és ismét rajzolni. Miután ezzel végeztek, egy A/4-es méretű pausz papírt a rajlapokra helyezve a tetszőleges vonalstruktúrákat átmásolhatják az áttetsző lapra.

Mozgástanulmányok Maurer Dóra

Csoportmunka. A gyerekek egy előre kijelölt területen játszanak. Egy tetszőleges ponton rögzítik a fonalat és egymás mögé felsorakoznak. A gyerekek egymás után dobznak egy dobókockával, és amennyit dombnak, annyit kell lépni – a területen belül maradván –

tetszőleges irányba. A lépések nyomán kialakult pontokat rögzítik, s pontok között lesz kifeszítve a fonal, jelölve a játékosok útvonalát. A játék végeztével a gyerekek körbeülik a pályát és megpróbálják lerajzolni ezt az útvonalat.

Struktúrák – Szíj Kamilla

A kiállítás megtekintése során a gyerekekkel közösen fedeztük fel, mire hasonlanak a kiállított munkák, milyen vonalstruktúrákat alkotnak, milyen mintázatokat adnak ki. Ezt követően pedig szabad kézzel a gyerekek is megpróbálhatják lekövetni, milyen, amikor egy vízbe dobott kő hatására elkezd fodrozni a vizet, vagy a szeizmográf földrengést jelez. De akár olyan egyszerű mintázatokat is megpróbálhatnak felnagyítani a gyerekek, mint például az ujjlenyomat, a fának az évgyűrűi vagy egy levélnek az erezte.

Egyéb informális tanulási alkalmak

- Kortárs tárlatokhoz szervezett programok
- Aktuális kulturális médiumok követése
- Kortárs művészek alkotásainak megjelenése az iskola tereiben
- Az iskola nyilvánossága előtt megjelenő tematikus kiállítás a tanulók közös alkotásaiból
- Nagyobb nyilvánosság előtt megjelenő közös alkotások helyi művelődési centrumban, galériában
- Különböző művészeti területek összekapcsolódására szerveződő programok a tanulók számára
- Tudományok és művészetek közötti kapcsolódás témájára szerveződő programok

5. Műlista

A szemléltető anyagnak folyamatosan változnia kell a kortárs művészet alakulásának megfelelően. Az itt felsorolt alkotók és művek nem képviselhetik a kortárs művészet széles spektrumát. Ebből következően a műjegyzékben megjelenő példák sem tekinthetők tételes tananyagnak. Az egyes művek és alkotók példáival olyan javaslatot teszünk, amely a tanároknak segítséget nyújt abban, hogy saját forrásaikat bővíthessék.

Alkotók és művek

(Az internetes hivatkozások utolsó ellenőrzése: 2017. január 9.)

5. osztály

Baglyas Erika kerékpárja: Tehetetlenségi nyomaték, 2010

<http://baglyaserika.blogspot.hu/2011/09/tehetetlensegi-nyomatek-2010.html>

Bodolóczky Linda: hétköznapi tárgyak (Bodolóczky Linda: hétköznapi tárgyak színes megjelenítése: <http://bodoloczkilinda.blogspot.hu/2010/02/foz-mos-takarit.html>

http://www.port.hu/pls/me/media.print_media_popup?i_area_id=7&i_object_id=339344&i_topic_id=&i_is_picture=1&i_is_video=1&i_org_id=&i_media_id=265764

Chilf Mária: Honvágy ismeretlen táj iránt, 2009.

https://issuu.com/elntfree/docs/balkon_2009_04/2

Chilf Mária: Kereső, 2008.

<http://www.chilfmaria.com/index.php?oldal=munkak&kategoria=all&munka=8&foto=3>

Csáki László 44/56: <http://vimeo.com/66677482>

El-Hassan Róza: Feszített tárgyak, 1995 (El-Hassan Róza: Feszített szék, 1995 – tárgyakkal kapcsolatos elmélkedések, asszociációk:

<http://www.ludwigmuseum.hu/site.php?inc=mutargy&muld=539&menuld=67> Feszített tárgyak (az alkotások az oldalon az 1995-ös év alatt találhatóak): <http://www.roza-el-hassan.hu/>

Eperjesi Ágnes 48/56: <http://www.eperjesi.hu/recycled/elotte-utana-before-and-after?id=63>

Eperjesi Ágnes: tárgyak a házban és a ház körül <http://www.eperjesi.hu/recycled/szorgos-kezek-tennivalok-a-hazban-es-a-haz-korul-busy-hands-chores-around-the-house?id=127>

<http://www.eperjesi.hu/recycled/csemppek-tiles?id=89>

<http://www.eperjesi.hu/>

Eperjesi Ágnes: Házimunka / Önarcképszeletek 2004 <http://www.eperjesi.hu/solo/onarckep-szeletek-slices-of-self-portraits?id=26>

Esterházy Marcell, Atelier Bp 2007-2010

<http://www.esterhazymarcell.net/index.php?projets/atelierbp/>

Fischer Judit 31/56: <http://www.ligetgaleria.c3.hu/418.html>

Födő Gábor: hétköznapi tárgyak, Szatyrok (Födő Gábor: Meddig tart még?

<http://susannicon.blogspot.hu/2010/11/art-moments-es-fodo-gabor.html>

Födő Gábor: hétköznapi tárgyak, szituációk, emlékek, mondatok:

<http://www.fodogabor.com/>

Gerber Pál: Konstelláció, 1999 (46, oldal)

http://www.ujmuveszetcsoport.hu/archiv/2010/2010_januar.pdf

Haraszty István: Madárkalitka, 1972 <http://www.artpool.hu/lehetetlen/real-kiall/nevek/harasztyi.html>

Hecker Péter festményeinek figurái <http://www.c3.hu/~bartok32/hecker.htm>

Iski Kocsis Tibor 33/56:

http://www.artmagazin.hu/artmagazin_hirek/termeszetfolotti_szuperrealizmus_iski_kocsis_tibor.949.html

<http://www.viltin.hu/muveszek/iskikocsistibor>

Joseph Kosuth: Egy és három szék, 1965 (Joseph Kosuth: Egy és három szék, 1965 – az ábrázolás ideáját bemutató mű:

http://www.moma.org/collection/object.php?object_id=81435

http://hu.wikipedia.org/wiki/Joseph_Kosuth

Kicsiny Balázs: Édes otthon, 2005

<http://www.balazskicsiny.com/SWEET%20HOME%20%20.html>

Kokesch Ádám 28/56: <http://www.mke.hu/new/diploma2003.php?page=4>

Kim Sooja: Mosonő (Laundry women) video 2000.

http://www.kimsooja.com/works_video_laundry-woman.html

http://www.kimsooja.com/works_editions_print_Laundry_Woman_Yamuna.html

Kis Varsó: Tornasor, 2001.

<http://magicmate.tumblr.com/image/6669323579>

Kis Varsó: Nefertiti teste, 2003. http://www.balkon.hu/archiv/balkon03_09/03forian.html

Kusama tereinek alakjai, pl.: <http://whitney.org/Exhibitions/YayoiKusama>

Lakner Antal: Tárgyak - INERS_Home Transporter a talicska pad, 1998 (Lakner Antal: Iners / Passzív munkaeszközök <http://www.artpool.hu/lehetetlen/real-kiall/nevek/laknera.html>

<http://artportal.hu/lexikon/muveszek/lakner-antal-1446>

Man Ray: Ajándék, 1963.

[http://commons.wikimedia.org/wiki/File:'Cadeau' by Man Ray, iron and nails, Tate Modern.JPG](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:'Cadeau'_by_Man_Ray_iron_and_nails,_Tate_Modern.JPG)

<http://smarthistory.khanacademy.org/surrealism-manray.html>

Méret Oppenheim: Prémes csésze, 1936.

http://en.wikipedia.org/wiki/File:M%C3%A9ret_Oppenheim_Object.jpg

Nam Jun Paick: TV Buddha, 1974. <http://www.stedelijk.nl/en/artwork/1545-tv-buddha>

Niki de Saint Phalle: Nanák Phalle http://en.wikipedia.org/wiki/Niki_de_Saint_Phalle

<http://www.nikidesaintphalle.com/>

<http://nikidesaintphalle.org/>

<http://nikidesaintphalle.org/niki-de-saint-phalle/public-works/>

Pacsika Rudolf: Láncos létra: Expanding innovation, 2005.

http://www.balkon.hu/archiv/2006/2006_10/2abszurd.html

Rania Matar, libanoni fotóművész Tini lányok szobáiról készített sorozata, 2012.

<http://www.raniamatar.com/books/girl-and-her-room/>

Ráskai Szabolcs: háztartási tárgyak, szerkezetek <http://www.raskaiszabolcs.com/>

Soós Nóra : Buborékok sorozat, Leértékelt áruk III., 2007.

<http://www.soosnora.hu/hun/gallery/8/>

<http://www.soosnora.hu/hun/gallery/image/53/>

Szabó Ádám 1/56: <http://www.indagaleria.hu/muveszek/szabo-adam>

Szabó Dezső 19/56: <http://studio.c3.hu/en/member/Szabo+Dezso/>

Szentjóby Tamás: Hűlő víz, 1960. (Plágium 2000)

<http://multiplika2000.wordpress.com/2008/11/16/hulo-viz/>

Várnai Gyula: Átjáró II., 1993.

http://www.varnaigyula.hu/munkak/atjaro_ii..8.html?&pageid=7

6. osztály

Aberdeen Bestiary 12. sz. <https://www.abdn.ac.uk/bestiary/>

Antal Balázs: Installáció (2013 Derkovits). <http://www.viltin.hu/hirek/derkovitsmost>

Baglyas Erika: Száz lepedő, 2004. <http://artportal.hu/magazin/kortars/szaz-lepedo---muvesz-mint-maganember--muveszet-mint-maganugy>

Leleplezés, Kelengye, 2010. <http://artportal.hu/magazin/kortars/kelengye--elkendozes--leleplezes--csonto-lajos-megnyitoszovege-baglyas-erika-kiallitasahoz>

Baglyas Erika: Tehetetlenségi nyomatek, 2010. <http://baglyaserika.blogspot.hu/2011/09/tehetetlensegi-nyomatek-2010.html>

Benczúr Emese: Nem tudhatod... <http://www.c3.hu/~bartok32/emese.htm>

Bodolóczky Linda: hétköznapi tárgyak <http://bodoloczkilinda.blogspot.hu/2010/02/foz-mos-takarit.html>

http://www.port.hu/pls/me/media.print_media_popup?i_area_id=7&i_object_id=339344&i_topic_id=&i_is_picture=1&i_is_video=1&i_org_id=&i_media_id=265764

Borsos Lőrinc: Kiállítás szüleinknek, 2012. <http://borsoslorinc.com/hu/index.php/szemelyes/kiallitas-szueleinknek/>

Chilf Mária: Átmeneti tárgyak, 2014. <http://www.nappalimenedekhely.ro/atmeneti-targyak/>

Ducki Tomek: Életvonal, 2007. Animáció. <http://www.tomekducki.com/life-line-eletvonal>

El-Hassan Róza: Feszített tárgyak, 1995. <http://www.roza-el-hassan.hu/>

Eperjesi Ágnes: tárgyak a házban és a ház körül <http://www.eperjesi.hu/recycled/szorgos-kezek-tennivalok-a-hazban-es-a-haz-korul-busy-hands-chores-around-the-house?id=127>

<http://www.eperjesi.hu/recycled/csempek-tiles?id=89>

<http://www.eperjesi.hu/>

Erdély Miklós: Hadititok, 1984. <http://www.artpool.hu/Erdely/mutargy/Hadititok.html>

Födő Gábor: hétköznapi tárgyak, Szatyrok <http://www.fodogabor.com/>

Freeny, Jason: Gumimaci anatómiája, 2008..

<http://streetanatomy.com/2008/05/28/anatomy-of-a-gummy-bear/>

Gerber Pál: Jó jel (Nem azért élek, hogy boldog legyek, hanem hogy teljesítsem kötelességemet, 1992. (rekonstrukció) <http://www.mke.hu/node/33492>

Gerber Pál: Konstelláció, 1999 http://www.ujmuveszefolyoirat.hu/archiv/2010/2010_januar.pdf

Haraszty István: Madárkalitka, 1972. <http://www.artpool.hu/lehetetlen/real-kiall/nevek/haraszti.html>

Hirst, Damien: Az isten szerelmére 2007. A halál fizikai képtelensége egy élő tudatában) – 1991, Petty-festmények, „Nile” táska 2012. „Entomology” táskák, Gyógyszertárnak álcázott étterem 1998-2003, 2014, Hymn 1999. Feloldozás – Szimpatikus nagy fehérben 2006, Aranyozott mamut csontváz 2015.
http://hvg.hu/kultura/20120514_damien_hirst_retrospektiv_london
<http://cornandsoda.com/kortars-arcok-damien-hirst/>
[http://artmagazin.hu/artmagazin_hirek/koponyak_kora - damien_hirst.231.html](http://artmagazin.hu/artmagazin_hirek/koponyak_kora_-_damien_hirst.231.html)
<http://www.stylemagazin.hu/hir/Damien-Hirst-es-a-Prada-halott-bogarai/8776/>
<http://kunszt.reblog.hu/ukran-szarmazasu-milliardose-hirst-mammutja>
<http://urbanplayer.hu/kult/damien-hirts-pharmacy-2/>

Horn, Rebecca <http://www.tate.org.uk/whats-on/tate-modern/film/tate-film-pioneers-rebecca-horn-films-1970-2016> http://csw.art.pl/new/99/rebecca_e.html
<https://blogbenn.wordpress.com/ubungen-und-aufgaben/der-mond-das-kind-und-der-anarchistische-fluss/> http://www.neu-pr.de/projektor/p_03.html
<http://www.rebecca-horn.de/pages/biografie.html>
<http://www.skny.com/exhibitions/rebecca-horn2?view=slider#2>

Jan Sverák: Olajfalók, 1987. <https://www.youtube.com/watch?v=x3Ssx0ECTD4>

Kapoor, Anish Shooting Into the Corner 2009-13. <https://www.youtube.com/watch?v=MBmp1b4bFok> 1000 név 1979-80.
<http://c4gallery.com/artist/database/anish-kapoor/anish-kapoor-interview-1000-names.html>, Cloud Gate 2006 <http://aerotrope.com/what-we-do/art/cloudgate-anish-kapoor-chicago.html> <https://www.youtube.com/watch?v=JOUizoxCrZA> Leviathan 2011.

ArcelorMittal Orbit 2012. Égi tükör, Piszkos sarok, <http://anishkapoor.com/>
<http://cornandsoda.com/kortars-arcok-anish-kapoor/>

Kusama, Yayoi <http://www.tate.org.uk/whats-on/tate-modern/exhibition/yayoi-kusama>
<http://whitney.org/Exhibitions/YayoiKusama>
<https://www.artsy.net/show/louisiana-museum-of-modern-art-yayoi-kusama>
<http://www.modernamuseet.se/stockholm/en/exhibitions/yayoi-kusama/>
<http://www.modernamuseet.se/stockholm/en/exhibitions/yayoi-kusama/art-and-fashion/>
<http://www.artnet.com/artists/yayoi-kusama/3>

Koronczi Endre: Cipők <http://www.koronczi.hu/texts/till-interview.html>
<http://koronczi.blogspot.hu/2012/11/isten.html>

Koronczi Endre: Minden csoda, Artist loves you, Kordonszalag, Láthatóság, <http://www.koronczi.hu/mirror/index.html> <http://www.koronczi.hu/freewill/index.html>

Kosuth, Joseph: Egy és három szék, 1965.
http://www.moma.org/collection/object.php?object_id=81435
http://hu.wikipedia.org/wiki/Joseph_Kosuth

Lakner Antal: Eurotrop, Dermohérba „A Eurofarm) 2000.
<http://tokyotenuki.blogspot.hu/2006/03/antal-lakner.html>
http://www.google.hu/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&ved=0ahUKEwj8293ysqrQAhXL7BQKHe5BDWsQFggfMAE&url=http%3A%2F%2Ffacax.eu%2Fmuveszek%2Flakner_antal.42.html%3FdownloadType42%3Ddoc%26downloadFile42%3D1137&usg=AFQjCNEwk--9imGd-q-9iGpSitrfpeANXA&sig2=4oxV9dx2tjxTjtyO2PhWDQ&bvm=bv.138493631,d.d24&cad=rjt

Lakner Antal: Tárgyak - INERS_Home Transporter a talicska pad 1998.
<http://www.artpool.hu/lehetetlen/real-kiall/nevek/laknera.html>
<http://artportal.hu/lexikon/muveszek/lakner-antal-1446>

Márton Zsolt: Rajzfilmfigurák anatómiája, 2012.

http://www.tervezografika.hu/biennale_14/marton_zsolt0.html

<http://designdroops.cafeblog.hu/2012/08/27/kortars-magyar-artplacc/>

<http://hg.hu/cikkek/design/4937-mome-bestiariu-matol>

Mátrai Erik, http://acbgaleria.hu/muveszek/matrai_erik.13.html?pageid=272

<http://kulter.hu/2012/05/az-emberi-lab-mint-meretekegyseg/>

<http://epiteszforum.hu/terilluzionista-interju-matrai-erikkel>

<http://artportal.hu/lexikon/muveszek/matrai-erik-7507>

Németh Hajnal: Összeomlás, 2011. <https://www.youtube.com/watch?v=mMYuH4yVJVY>

Németh Ilona: Rész, 2000. http://www.balkon.hu/archiv/balkon04_08/02szipocs.html

Oppenheim, Méret: Prémcsésze, 1936.

http://en.wikipedia.org/wiki/File:M%C3%A9ret_Oppenheim_Object.jpg

Pacsika Rudolf: Láncos létra: Expanding innovation, 2005. Egyensúly

http://www.balkon.hu/archiv/2006/2006_10/2abszurd.html

Plessi: LLaut Light, 2011. <https://www.youtube.com/watch?v=-VeM9MFkqPo>

Ray, Man: Ajándék, 1963.

[http://commons.wikimedia.org/wiki/File:'Cadeau' by Man Ray, iron and nails, Tate Modern.JPG](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:'Cadeau'_by_Man_Ray_iron_and_nails,_Tate_Modern.JPG)

<http://smarthistory.khanacademy.org/surrealism-manray.html>

Ráskai Szabolcs: háztartási tárgyak, szerkezetek <http://www.raskaiszabolcs.com/>

Shiota, Chiharu munkái, terei, <http://www.chiharu-shiota.com/en/>

Szabó Ádám: Vörös sünn, áldokumentum film <http://szaboadam.tumblr.com/archive>

<http://szaboadam.tumblr.com/post/45256097314/red-hedgehog-2005-video-detail-1922-loop>

<http://szaboadam.tumblr.com/post/45175435366/red-hedgehog-2005-video-245-loop>

Szentjóby Tamás: Hülő víz, 1960. (Plágium 2000)

<http://multiplika2000.wordpress.com/2008/11/16/hulo-viz/>

Szirmai Márton: Grimm Cafe, 2013, animációs rövidfilm, <https://vimeo.com/69794173>

Vác Péter: Nyuszi és az őz, animáció, 2012. <https://vimeo.com/52744406>

Várnai Gyula: Átjáró, 1993. http://www.varnaigyula.hu/munkak/atjaro_ii..8.html?&pageid=7

Várnai Gyula: Hármasság, 1995.

<http://www.varnaigyula.hu/munkak/harmassag.33.html?&pageid=7>

Weiwei, Ai <http://cornandsoda.com/kortars-arcok-ai-weiwei/>

http://hvg.hu/hvgmuerto/20150322_Szokes_az_Alcatrazba_Ai_Weiwei_es_a_bor

<https://www.wien.info/hu/sightseeing/museums-exhibitions/contemporary-art/aiweiwei-21er-haus>

<http://stilblog.hu/2011/04/12/ai-weiwei-es-a-napraforgo-magok/>

<http://www.origo.hu/filmklub/blog/kritika/20121031-egy-kinai-ad-lecket-demokraciabol-ai-weiwei-never-sorry.html>

Westminster Bestiary, <http://www.facsimilefinder.com/articles/westminster-bestiary-bestiaries-third-family/>

7. osztály

Baglyas Erika: Tehetetlenségi nyomaték 2010.
<http://baglyaserika.blogspot.hu/2011/09/tehetetlensegi-nyomatek-2010.html>

Benczur Emese: Munkám gyümölcse, Munka közben az utazásra gondolok,
http://www.kieselbach.hu/kiallitas-alkotas/lutzenburger-gyujtemeny_261/munkam-gyumolcse_18803

Boros Mátyás, Heim Péter: Párhuzamos tárgyak 2016.
<http://www.kortaronline.hu/2016/04/kepzo-fekete-feher-igen-nem/31401>

<http://www.75lengyelkultura.hu/tomasz-piars.php>
<http://artportal.hu/magazin/kortars/google-transz-es-facebook-zikkurat-babeli-latomasok-a-bazilikaban>

Chilf Mária: Átmeneti tárgyak, 2014. <http://www.nappalimenedekhely.ro/atmeneti-targyak/>

Csáky Marianne: Madonna, Királynő, Időugrás sorozat (varrott fotók)
http://www.mariannecsaky.be/stitched_photos_1_640.htm

Csontó Lajos: Közös nevező <http://catalog.c3.hu/index.php?page=work&id=841&lang=HU>

Csörgő Attila: Platói szerelem <http://www.c3.hu/~acsorgo/projektek/platoi1.html>

Duchamp, Marcel: Kerékpár, 1951. <https://www.artsy.net/artist/marcel-duchamp>

Eszterházy Marcell: Past in progress / Folyamatban lévő múlt 2012.
<http://www.ligetgaleria.c3.hu/410.html>

Fischli, Peter & Weiss, David: Der Lauf Der Dinge (mobil installáció, láncreakció)
<http://www.youtube.com/watch?v=RProIO-KvKw>
<http://www.youtube.com/watch?v=jzbzIFAY4VE>

Galántai György: Akusztikus szék, 1985. 1985 http://www.artpool.hu/lehetetlen/real-kiall/nevek/galantai_szek.html
<http://www.galantai.hu/works/VHKkoncert.html>

Galántai György: 200%-os csákány, 1979. http://www.artpool.hu/lehetetlen/real-kiall/nevek/galantai_csakany.html

Gerber Pál: Konstelláció, 1999. Jó jel (Nem azért élek, hogy boldog legyek, hanem hogy teljesítsem kötelességemet, 1992. Por a modernizmuson, <http://www.mke.hu/node/33492>
http://www.ludwigmuseum.hu/file/egyeb/0wuV2010_gerber_pal_kisfuzet.pdf

Haraszty István: Energiaátalakító <http://artportal.hu/lexikon/muveszek/haraszty-istvan-101>

Jovánovics György: Mennyezetreszorító szerkezet, 1971. <http://labor.c3.hu/jovanovics-gyorgy-mennyezetreszorito-szerkezet-1971/>

Kicsiny Balázs: Suszterinas 2005. <http://www.btmfk.iif.hu/kicsinynew.html>

Koralevics Rita: Házakat áttörő fák, Fészkek az otthonom sorozat, 2008. Bedeszkázott fa, 2010. <http://koralevicsrita.blogspot.hu/2008/08/kiallitas-kepei.html>
<https://vimeo.com/30997352>

Koronczi Endre: Cipők 2012. <http://www.koronczi.hu/texts/till-interview.html>
<http://koronczi.blogspot.hu/2012/11/isten.html>

Koronczi Endre: Ploubuter park 2013-15.
<http://www.koronczi.hu/ploubuterpark/spec/index.html>

Lakner Antal: Elevator stretching program – rajzos útmutató
http://www.google.hu/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=4&ved=0ahUKEwizm5a_wLjQAhUClxoKHUMqDfoQFggoMAM&url=http%3A%2F%2Ffacax.eu%2Fmuveszek%2Flakner_antal.42.html%3FdownloadType42%3Ddoc%26downloadFile42%3D1137&usg=AFQjCNEwk-9imGd-q-9iGpSitrfeANXA&sig2=dsvbQ1EYyxPWTF3-wcvyWA&bvm=bv.139250283,d.bGg&cad=rjt

Lakner Antal: Iners sorozat, Fiktív utópiák és köztéri művek (Mátyás szellőző, Teufelsberg, Metró Istanbul)
http://www.artmagazin.hu/artmagazin_hirek/hataratlepesek_lakner_antal_kepzomuvesz.1271.html

Lakner Antal: Passzív munkaeszközök, Elevator stretching, Duplagravitációs ruha, Mikrogravitációs lebegőkabin, Memória Periszkóp 2004. körtér
<http://epiteszforum.hu/publikus-aluljarok-palyazat4>
<http://www.ludwigmuseum.hu/site.php?inc=kiallitas&kiallitasId=804&menuId=44>

Mátrai Erik fény terek http://www.acbgaleria.hu/artists/erik_matrai.13.html
<http://zsofiaszemzo.com/project/valami-hianyzik/>

Miklósi Ádám: "Chlorella" lélegző algapavilon, 2016. <http://ecolounge.hu/art/magyar-gyoztes-a-nemzetkozi-megmerettetesen-a-lelegzo-algapavilon-a-termeszet-es-a-modern-technologia-talalkozasabol-szuletett>

Németh Hajnal: Összeomlás, 2011. <https://www.youtube.com/watch?v=mMYuH4yVJVY>

Pacsika Rudolf: Láncos létra (Extending Evolution) 2005.
http://www.balkon.hu/archiv/2006/2006_10/2abszurd.html

Ráskai Szabolcs: háztartási szerkezetek (pl.: 2005. Lepárlás, porítás, Tálalás, 2007. Párológép, 2004. Tortagép, 2003. A főzés mechanikai allegóriája, Vízelszívó berendezés)
<http://www.mke.hu/new/diploma2005.php?page=3> <http://www.mke.hu/node/14124>

Swierkiewicz Róbert: Fénybefőtt 1984. <http://www.artpool.hu/lehetetlen/real-kiall/nevek/schwierkiewicz.html>

Szemző: Kontinensek elfelejtése, 2014.

http://www.port.hu/szemzo_zsafia: a kontinensek elfelejtese/pls/w/event.event_page?i_event_id=2375275&i_event_area_id=24

Szentjóby Tamás: Hűlő víz, 1960. (Plágium 2000)

<http://multiplika2000.wordpress.com/2008/11/16/hulo-viz/>

Tarr Hajnalka: Az 1967.1.1-i kézmérlegkategória határai

http://www.artmagazin.hu/online/hirek/ajanlok/vonalak_es_fonalak.476.html?pageid=81

Tinguely, Jean: Rajzgép

<http://www.youtube.com/watch?v=GOo5uq2fH6g&feature=related>
<http://www.youtube.com/watch?v=FZpEYLa9PGs&feature=relmfu>

Türk Péter: Osztályátlag I. II. . <http://www.mng.hu/kiallitasok/allando/177/oldal:16/321>

<http://www.mng.hu/kiallitasok/allando/177/oldal:16/322>

Warhol, Andy: Campbell's Soup Cans , 1962.

https://en.wikipedia.org/wiki/Andy_Warhol#/media/File:Warhol-Campbell_Soup-1-screenprint-1968.jpg

8. osztály

Andrási Edina: Képlékeny hagyomány, kerámia, 2012.
<http://www.fise.hu/www/users/andr%C3%A1si-edina>

Baglyas Erika: Száz lepedő 2007.
http://teregetes.blog.hu/2007/11/01/baglyas_erika_szaz_lepedo

Banksy: Graffitik <http://banksy.co.uk/>

Borsos Lőrinc, Gosztola Kitti: Botanika és a politika, 2016.
<http://borsoslorinc.com/hu/index.php/hatalmas/viragnyelven/>
<http://borsoslorinc.com/hu/index.php/szemelyes/kiallitas-szueleinknek/>

Bolezzi, Elisa: „Microcollection” 1990-2013. 42-44. oldal
https://issuu.com/elnfree/docs/balkon_2015_11_12

Klayman, Alison: Ai Weiwei: Never Sorry, dokumentumfilm, 2016.
<http://aiweiweineversorry.com/> <http://www.origo.hu/filmklub/blog/kritika/20121031-egy-kinai-ad-lecket-demokraciabol-ai-weiwei-never-sorry.html>

Erdély Miklós: Hadititok, 1984. <http://artportal.hu/lexikon/muveszek/erdely-miklos-69> „No photographing”/Fényképezni tilos, 1974. http://www.artpool.hu/art73_74/erdely4.html, Hűség, 1979.
http://arthist.elte.hu/Tanarok/SzoekeA/fulltexts/EM_Huseg_Lexikon_2008.htm

Giuliani, Romina: Kiút a mindennapokból, 2016. <https://vimeo.com/user7404254>

He Xianyu: Marath halála, 2014. (Berlin, Uferhalle, fiatal pekingi művészek kiállítása)
<http://artobserved.com/2013/04/art-basel-miami-beach-to-showcase-contemporary-chinese-artists/>

Haring, Keith: Public Projects, Mural, 1989. <http://www.haring.com/!/art-work/111#.WGZwBnkzXIU>, Sculpture, Installátion, 1981-1990.
<http://www.haring.com/!/genre/sculpture> <http://www.haring.com/!/art-work/218#.UxRVh-mPLIU>

Hirst, Damien: Az isten szerelmére 2007, A halál fizikai képtelensége egy élő tudatában), 1991., Petty-festmények, „Nile” táska, 2012., „Entomology” táskák, 2013., Gyógyszertárnak álcázott étterem, 1998-2003, 2014., Hymn, 1999., Feloldozás – Szimpatikus nagy fehérben, 2006., Aranyozott mamut csontváz, 2015.
http://hvg.hu/kultura/20120514_damien_hirst_retrospektiv_london
<http://cornandsoda.com/kortars-arcok-damien-hirst/>
http://artmagazin.hu/artmagazin_hirek/koponyak_kora_-_damien_hirst.231.html
<http://www.stylemagazin.hu/hir/Damien-Hirst-es-a-Prada-halott-bogarai/8776/>
<http://kunszt.reblog.hu/ukran-szarmazasu-milliardose-hirst-mammutja>
<http://urbanplayer.hu/kult/damien-hirts-pharmacy-2/>

Koronczi Endre: Ploubuter park, 2012.
<http://www.koronczi.hu/ploubuterpark/spec/index.html>

Koronczi Endre: Ploubuter park, 2013-2015.
<http://www.koronczi.hu/ploubuterpark/spec/index.html>

Koons, Jeff: Kiepenkerl/Házaló, 1987. <http://www.jeffkoons.com/artwork/kiepenkerl> Auto, 2001. <http://www.jeffkoons.com/artwork/easyfun-ethereal> Balloon Monkey, 2006-2013.
<http://www.jeffkoons.com/artwork/balloon-monkey> Antiquiti 1. 2009-2012.
<http://www.jeffkoons.com/artwork/antiquity> Gazing Ball (Antinous-Dionysus), 2013.
<http://www.jeffkoons.com/artwork/gazing-ball> Gazing Ball (Altdorfer The Battle of Alexander at Issus), 2014-2015. <http://www.jeffkoons.com/artwork/gazing-ball-paintings#sthash.xMW44Pgv.dpuf> Metallic Venus, 2010-2012.
<http://www.jeffkoons.com/artwork/antiquity/metallic-venus> Seated Ballerina, 2010-2015.
<http://www.jeffkoons.com/artwork/antiquity/seated-ballerina> Gazing Ball (van Gogh Wheatfield with Cypresses), 2015. <http://www.jeffkoons.com/artwork/gazing-ball-paintings/gazing-ball-van-gogh-wheatfield-cypresses#sthash.Cfloapwj.dpuf> Gazing Ball (David Intervention of the Sabine Women), 2016. <http://www.jeffkoons.com/artwork/gazing-ball-paintings/gazing-ball-david-intervention-the-sabine-women#sthash.PafK6BSV.dpuf> Koons x Google: Jeff Koons Live Case Jeff Koons collaborated with Google to create the limited edition Jeff Koons Live Case, 2016. <http://www.jeffkoons.com/artwork/projects/koons-x-google-jeff-koons-live-case#sthash.R88qDi1D.dpuf>

Horn, Rebecca: Dreaming Stones, 2006.
http://www.marthagarzon.com/contemporary_art/2012/07/rebecca-horn-body-art-performance-installations/ Ceruzamaszk, 1972.
http://www.balkon.hu/archiv/2006/2006_11_12/06edina.html

Lublói Zoltán: Tollaslabda szószóró, 2010. <http://www.lubloy.hu/product.php?id=24> Spanyol lány váza, porcelán, Play, Egyedi dekorváza, 2011-2015. <http://www.lubloy.hu/product.php?id=114>

Miskolczi Emese: Én vagyok az, 2016. http://www.ikon.hu/artroll/index?search=e_id&search_string=12783

<http://www.emesemiskolczi.com/fr/accueil.html>

Ráskai Szabolcs: Étkészlet 2005., Textil 2003. <http://www.raskaiszabolcs.com/?action=galeri&year=2005&item=galeri/2005/37.jpg>

Shonibare, Yinka: David (after Michelangelo), 2016., Venus de Milo (after Alexandros), 2016., Discus Thrower (after Myron), 2016. <http://www.stephenfriedman.com/artists/yinka-shonibare-mbe/artwork>

Szabó Ádám: Plasztikai műtét, 2007. <http://szaboadam.tumblr.com/post/45486523141/vanitas-plastic-surgery-2007-video-0505-loop>

Szirmay Zsanett: Soundweaving projekt, A hímzés hangja <http://soundweaving.mome.hu/hu/> <http://inspiralodesignmelet.hu/szirmay-zsanett-soundweaving/>

Tóth Endre: „Örülök sorozat” pl.: Örülök, ha égő újságot olvashatok, 1973-76., Örülök, ha így csinálhatok, 1973-76., Örülök, ha a falat nézhetem, 1975. http://www.acbgaleria.hu/muveszek/tot_endre.78.html?subpage=cv

Várnagy Tibor: A szegénység nem törvénytelen, 1989. <http://artportal.hu/lexikon/muveszek/varnagy-tibor-1123>

Weiwei, Ai: Napraforgó magok, 2011. <http://stilblog.hu/2011/04/12/ai-weiwei-es-a-napraforgo-magok/>

Weiwei, Ai: az Alcatrazban, 2014 (Lego-szőnyeg: Trace/Nyom, Fénytörés, installáció, A széllel, installáció),

http://hvg.hu/hvgmuerto/20150322_Szokes_az_Alcatrazba__Ai_Weiwei_es_a_bor

Dumbass, videoklip, 2013. <https://www.youtube.com/watch?v=lyQZ-oLshOQ> S.A.C.R.E.D. installáció, 2013. <http://www.designboom.com/art/ai-weiweis-s-a-c-r-e-d-depicts-scenes-from-his-incarceration/> <http://www.lissongallery.com/exhibitions/ai-weiwei-disposition>

9. osztály

Akkezdet Phiai zenekar

<https://www.youtube.com/watch?v=w9wlj9M0cH4>

<http://slampoetry.hu/slammerek/>

Althamer, Pawel: A szomszédok /The Neighbors, 2014.

<http://artobserved.com/2014/02/newyorkpawelalthamertheneighbors-at-the-new-museum-through-april-13th-20014/>

Apollinaire, Nagy László: Kalligrammák

<http://slideplayer.hu/slide/2068432/>

Arman: Vénusz babákkal, 1969.

<http://catalogue.drouot.com/refdrouot/lotventesauxencheresdrouot.jsp?id=503116>

<http://a4rizm.tumblr.com/post/9845449688/arman-v%C3%A9nus-aux-dollars-billets-de-1>

Asztalos Zsolt: Kilőtték, de nem robbant fel, 2013.

<http://www.viltin.hu/hirek/megnyiltaz55velenceikepzomuveszetibiennale>

Baglyas Erika: Ami marad, 1973.

<http://kulter.hu/2015/08/ennel-is-kevesebb-ami-marad/>

Bahrani, Ramin: Plastic bag, short film, 2009

<https://blackiswhiteblog.wordpress.com-/2014/04/14/short-film-review-werner-herzog-makes-ramin-bahranis-plastic-bag-2009-come-to-life-through-his-iconic-voice/>

<https://www.youtube.com/watch?v=-GLgh9h2ePYw>

Bak Imre: A képzelet fényei, 2008.

http://vjgkortars.hu/hu/kiallitasok/bak_imre_es_roters_katharina_kiallitas/

Banksy művészete <http://www.lifehack.org/articles/communication/15-life-lessons-from-banksy-street-art-that-will-leave-you-lost-for-words.html>

Bento, Dinho munkái

<https://streetsonart.com/theres-nothing-normal-about-dinho-bentos-street-art/a-consumerist-man-animal-hybrid-eats-macdonalds-in-this-fine-art-painting-by-street-artist-dinho-bento>

Boros Mátyás: Közös kövek,/Mars attribútumai lehetnek/, 2016.

<http://www.kortaronline.hu/2016/04/kepzofoketefeherigennem/31401>

Borsi Flóra: Time travel képek, 2010-es évek eleje

<http://floraborsi.com/about>

Bukta Imre: Szomszédasszony, 2011.

<http://www.ludwigmuseum.hu/site.php?inc=kiallitas&kiallitasId=964&menuId=43>

Clark, Kate hibrid szobrai

<https://beautifulbizarre.net/2015/01/27/human-animals-kate-clark/>

Cragg, Tony: Erodált tájkép, 1999.

<http://slideplayer.hu/slide/2217717/>

Cristiansen, Bryan: Őzborjú, 2013.

<http://stremmelgallery.com/the-animal-in-contemporary-art-ii/>

Duchamp, Marcel: Biciklikerek, 1913.

<https://sciart.eu/hu/2014-08-28-1008/998/lazadok-diszkret-baja-dada-es-surrealizmus>

Erdélyi Miklós: Hűség, akciótárgy, 1979.

http://arthist.elte.hu/Tanarok/SzoekA/fulltexts/EM_Huseg_Lexikon_2008.htm

Ernst, Max művészete

<https://artblart.com/tag/max-ernst-approaching-puberty/>

Eszterházy Marcell: Past in progress / Folyamatban lévő múlt című kiállítás, 2012.

<https://www.youtube.com/watch?v=ytGg3O--fR3Y>

Épületek betűből:

<http://vivelacuisine.pl/artykul/126-kolacja-na-wiezy>

http://irocimborak.blogspot.hu/-2013_07_01_archive.htm

<https://www.etsy.com/listing/240291121/lottery-winnercollagelottery-player>

Fajó János: Szalag, 1969.

http://viragjuditgaleria.hu/hu/muveszek/muveszek/F/fajo_jano/

Flanagan, Barry: A gondolkodó, 1990.

<http://slideplayer.hu/slide/2217717/>

Gazdag Ágnes: Vénusz, 2010.

<http://designdroops.cafeblog.hu/2012/08/27/kortars-magyar-artplacc>

Glendinning, Lucy: Feather Child, 2012.

<http://www.lucyglendinning.co.uk/>

Kandinszkij, Vaszilij Vasziljevics: Fuga, 1914.

<http://enciklopedia.fazekas.hu/tarsmuv/-expresszionizmus.htm>

http://www.rovart.com/hu/kandinsky_1252

Az első absztrakt akvarell, 1910.

<http://www.wassilykandinsky.net/work-28.php>

Keserü Ilona: Színváltó hangtestek kiállítás, 2011.

https://issuu.com/elntree/docs/balkon_2012_01

<http://www.kieselbach.hu/kiallitas/cangiante-ilona-keseru-ilona>,

<http://www.cirkart.hu/2016/06/24/megadatik-neki-amit-valaszt-maganak-keseru-ilona-életmutarlata-m21-pecsi-galeria-zsolnay-negyed-2016-marcius-majus/>

From the world, 1974-75.

http://fidelio.hu/vizual/2015/11/06/-tarlat_post_modem/

Koronczi Endre: Csettegő – szépségverseny, public art projekt, 2003.

<https://issuu.com/koronczi/docs/tataizsoka-monddhogyszeretsz>

Kosuth, Joseph: Egy szék, 1965.

https://issuu.com/elntree/docs/balkon_2013_03/8

Laurent, Yves Saint: The Mondrian Collection, 1965.

<https://www.barnebys.co.uk/blog/article/2880/>

LeWitt, Sol: Struktúra, 1976.

<http://slideplayer.hu/slide/2217717/>

Magritte, René művészete

<https://kepzelmeszek.wordpress.com/rene-magritte/>

Magritte, René: A képek árulása sorozat, Ez nem pipa, 1929.

<http://tudasbazis.sulinet.hu/hu/muveszetek/muveszettortenet/muveszettortenet12evfolyam/elemzesimodszerek/vizualisesfogalmimegismeres>

Maurer Dóra: Puha sarok, 1996.

<http://www.c3.hu/scca/butterfly/Maurer/-2hu.html>

4képből 5-kép, 1975.

<http://www.mke.hu/node/29305/munkak?page=1>

Mondrian, Piet: DE STIJL

<http://architizer.com/blog/mondrian/>

Monet, Claude: Rouen-i katedrális sorozat, 1892-94

http://www.artfactory.com/art_appreciation/landscapes/claude_monet.htm

Picasso, Pablo állatszobrai

<http://maxileadmetals.co.uk/7-incredible-pieces-of-art-made-from-scrap-metal-and-junk/>

http://www.nytimes.com/interactive/2016/01/18/arts/design/picasso-sculpture.html?_r=0

Pinczehelyi Sándor: Sarló és kalapács I-IV. , 1973.

<http://www.ludwigmuseum.hu/site.php?inc=kiallitas&kiallitasId=964&menuId=43>

Ray, Man: Akadály, 1920.

<https://sciart.eu/hu/2014-08-28-1008/998/lazadok-diszkret-baja-dada-es-surrealizmus>

Salcedo, Doris: Untitled, 2004-5.

<http://portrait.pulitzerarts.org/south-main-gallery/salcedo/>

Sass Valéria: Hermész, a hírhozó, 1998.

<http://www.ludwigmuseum.hu/site.php?inc=-kepkereso&kepld=1559>

Shonibare, Yinka: David /after Michelangelo/, 2016., Venus de Milo /after Alexandros/, 2016.

<http://www.stephenfriedman.com/artists/yinkashonibarembere/artwork>

Street art alkotások

http://varosban.blog.hu/2014/08/26/a_legjobb_street_art_alkotasok_budapesten_es_mashol

<http://streetartbp.hu/>

Szabó Ádám: Vasárnap reggel a parkban Duan Zahoranszk'yval, 1995.

http://www.szaboadam.hu/portfolio_200095-vas01.html

Szarvák Antal: Confirm, tárgy–kollázs a „facebook, lájkok, szelfik – Köztünk élő társas magány” című kiállításon, 2016. <http://bpavantgarde.blog.hu/2016/02/18/aki-muveszettel-foglalkozik-soha-nem-ulhet-a-baberjain-interju-szarvak-antal-kepzoomuvszeltargy>

Tandori Dezső: képversek és vers-képek

<http://www.irodalmiradio.hu/femis/dnagy/-kepvers/lapok/147.htm>

Udushlivy, Igor: Magritte válfá, 2011.

http://liszteslada.blog.hu/2011/04/26/-magritte_fogas

Vasarely, Victor munkássága

<http://www.theluberon.com/activities/museums-galleries/fondation-vasarely-vasarely-foundation>

<http://www.famoushostels.com/vasarely-foundation-aix-en-provence/>

<http://www.gettyimages.com/photos/victorvasarely?excludenudity=true&sort=mostpopular&mediatype=photography&phrase=victor%20vasarely>

Várnai Gyula, Most már tudom, installáció, 2008

http://www.varnaigyula.hu/munkak/most_mar_tudom.60.html?&pageid=7

Viola, Bill: The Greeting, 1995
http://interartive.org/2008/10/bill_viola/

6. Hivatkozások és ajánlott irodalom

- Bolen, Jean Shinoda (2008): *Bennünk élő istennők*. Stúdium Effektíve Kiadó, Budapest.
- Geisbühl Tünde (2009): Módszerek – utak – lehetőségek. In: Baranyai Zoltánné (szerk.) Dr. Balogh László, Geisbühl Tünde, Dr. Mátyásné Hrk Mária és Völgyesi Attiláné: *Tanulási utak, lehetőségek. Módszertani segédanyag az alapfokú művészetoktatás képző- és iparművészeti ágán tanítók részére*. Vizuális Pedagógiai Műhely, Badacsonytördemic. 43-110.
- Geisbühl Tünde (2013): Vizuális kultúra 5. évfolyam Óravázlat/Tanmenet. *OFI Projektek Implementáció*. <http://ofi.hu/5-efolyam-2> (Utolsó letöltés: 2016. 12. 12.)
- Geisbühl Tünde (2014): A vizuális nevelés szerepe a diákok mindennapjaiban. *Új Köznevelés*. 70. évfolyam (9 szám) 26-29.
- Ginnis, Paul (2007): *Tanítási és tanulási receptkönyv. Az izgalmas és élvezetes tanulás eszközei*. Alexandra Kiadó, Pécs.
- Hámori József (1985): *Nem tudja a jobb kéz, mit csinál a bal... Az emberi agy aszimmetriái*. Kozmosz Könyvek, Budapest.
- Ivacs Ágnes – Sugár János (szerk) (1997): *Buldózer. Médiaelméleti antológia*. Media Research Alapítvány, Budapest
- Kárpáti Andrea (2005). *A kamaszok vizuális nyelve*. Akadémiai Kiadó, Budapest
- Keserü Katalin (1993): *Variációk a pop artra. Fejezetek a magyar művészetből 1950-1990*. Új Művészet Kiadó, Budapest
- L. Menyhért László (1996): *Képzőművészeti irányzatok a XX. Század második felében*. Stúdium Kiadó, Nyíregyháza
- Mezei Árpád (1984): *Elméletek és művészek*. (szürrealizmus fejezet), Gondolat Kiadó
- Ponge, Francis (2004): *A szappan*. Orpheusz, Budapest.
- Sebők Zoltán (1987): *Az új művészet fogalomtára 1945-től napjainkig*. Az újvidéki Képes Ifjúság hetilap megbízásából, Újvidék
- Simmel, Georg (1990): *Velence, Firenze, Róma*. Atlantisz, Budapest.
- Taylor, I. A. (1983): Az alkotó folyamat természete. In: Halász László (szerk.): *Művészetpszichológia*. Gondolat Kiadó, Budapest. 135-151
- Tersánszki Józsi Jenő (2000): *A félbolond/Egy ceruza története*. Holnap, Budapest
- Vásárhely Tamási - Sinkó István (2004): *Múzeum az iskolatáskában*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest

9. osztályos tanítási - tanulási programok A kortárs képzőművészet tanítása modulhoz

SZERZŐK:

PEDAGÓGIAI PROGRAM:

Geisbühl Tünde, Kölcsey Ferenc Általános Iskola,
Nagy Imre Magyar Képzőművészeti Egyetem, Tanárképző Tanszék,
Pók Tímea, Kőbányai Szent László Gimnázium,
Sinkó István, Képző- és Iparművészeti Szakgimnázium és Kollégium,
Wrobel Péter közreműködésével, Kőbányai Szent László Gimnázium

TANÍTÁSI-TANULÁSI PROGRAM:

Pók Tímea, Kőbányai Szent László Gimnázium

TANÍTÁSI TANULÁSI PROGRAM

A kortárs képzőművészet tanítása modul pedagógiai koncepciójának
megvalósításhoz

Pók Tímea

*Kőbányai Szent László Gimnázium
(Budapest)*

Az 1. tanév programjának áttekintése

Kipróbálás: 2016/17. tanév, a megvalósítás kezdete a 2. félévben, 2017. februártól

TÉMA	IDŐIGÉNY	FEJLESZTÉSI RÉSZTÉMÁK	INTEGRÁCIÓ
1. Elemi formák naptára	Az egyes témák 4-6 tanórát igényelnek. Így 6-9 hónap szükséges a modul megvalósításához. Az adott tanulócsoporthoz jellemzőitől függően készíthető a részletes időterv.	1. Bevezetés az absztrakcióba, a képi tartalom gondolatív változtatása, képalkotási folyamatok tervezése és kivitelezése, elemek ismétlésével struktúraalkotás a térben.	1. geometria, művészettörténet, természettudományos megfigyelések
2. Betűtorony	Az egyes témák 4-6 tanórát igényelnek. Így 6-9 hónap szükséges a modul megvalósításához. Az adott tanulócsoporthoz jellemzőitől függően készíthető a részletes időterv.	2. Stílusok tanulmányozása, tervezett képalkotás, a tudatos alkotói szándék megvalósítása, tipográfiai kísérletek, betűk és hangok társítása.	2. tipográfia, irodalom, idegen nyelvek
3. Hibrid lények városa	Az egyes témák 4-6 tanórát igényelnek. Így 6-9 hónap szükséges a modul megvalósításához. Az adott tanulócsoporthoz jellemzőitől függően készíthető a részletes időterv.	3. A szürrealizmus vizsgálata, tudatos szempontok alapján vagy véletlenszerűen, megszemélyesített keverék lény tervezése és megalkotása, a hibrid lények elképzelt közösségi élete.	3. irodalom, művészettörténet, történelem, jogi ismeretek, biológia
4. A tárgy, mint médium	Az egyes témák 4-6 tanórát igényelnek. Így 6-9 hónap szükséges a modul megvalósításához. Az adott	4. Hétköznapi személyes tárgyak gyűjtése, vizsgálata és csoportosítása, a tárgy átalakítása sűrített jelképpé, piktogram tervezése, üzenet a konkrét tárgy	4. irodalom, hittan (szakrális ikonográfia), művészettörténet, fizika

	tanulócsoport jellemzőitől függően készítendő a részletes időterv.	felhasználásával, tárgyportrék készítése.	
5. Szakrális szereplők kortárs attribútumai	Az egyes témák 4-6 tanórát igényelnek. Így 6-9 hónap szükséges a modul megvalósításához. Az adott tanulócsoport jellemzőitől függően készítendő a részletes időterv.	5. Mitológiai és vallástörténeti szereplők személyéhez kapcsolódó tárgyak megfigyelése, a választott személyek és szimbólumaik tanulmányozása az előképeken. Kiemeljük, hogy mit üzenhetnek a ma emberének, kiválasztunk öt személyt, akit összekapcsolunk, csoportmunka során aktualizáljuk őket, minél komplexebb módon.	5. irodalom, hittan, művészettörténet, informatika, mozgóképkultúra és médiaismeret
6. Bezzeg a mi időnkben	Az egyes témák 4-6 tanórát igényelnek. Így 6-9 hónap szükséges a modul megvalósításához. Az adott tanulócsoport jellemzőitől függően készítendő a részletes időterv.	6. Emberek által lakott épületeknek és környezetüknek tanulmányozása. A lakók gazdagságának, életörömének, egészségének, az utcán megjelenő nyomhagyásoknak stb. vizsgálata. Konstruktív célokkal rendelkező közösség létrehozása, a környezet közös átalakítása, szebbé tétele.	6. történelem, jogi ismeretek, informatika, mozgóképkultúra és médiaismeret

Az 1. tanév részletes terve

Kipróbálás: 2016/17. tanév, a megvalósítás kezdete a 2. félévben, 2017. februártól

FEJLESZTÉSI CÉLOK KOMPETENCIÁK (KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK)	TÉMA TANANYAG (RÉSZTÉMÁK, TARTALMAK)	AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGFORMÁK MÓDSZERTANI JAVASLATOK (MUNKAFORMÁK, ÉTÉKELÉS)	JAVASOLT TANESZKÖZÖK	SZEMLÉLTETÉS ALKOTÓ ÉS MŰ
--	--	---	-------------------------	------------------------------

Téma: Elemi formák naptára - időigény: 4-6 óra

<p>1. Megismerő- és befogadóképesség</p> <p>2. Kreativitás</p> <p>2.1. Alkotóképesség</p> <p>2.2. Problémamegoldó képesség</p> <p>Bevezetés az absztrakcióba (elvonatkoztatás, elvonás, lényeges tulajdonságok kiemelése, elkülönítése) Ismerkedés a nonfiguratív művészettel.</p> <p>A vizuális művészet, a kortárs művészet, az absztrakt művészet fogalma/ tartalma.</p>	<p>Az első órán tisztázunk néhány alapfogalmat. (frontális módszerrel, beszélgetéssel mérem fel a tájékozottságot és az érdeklődést)</p> <p>A pont, a folt, a vonal és a szín kifejezőerejével közvetített gondolatok és érzések megfigyelése absztrakt (elvont, tárgy nélküli) alkotásokon.</p> <p>A képi tartalom gondolativá változtatása.</p> <p>Az iparművészet és a képzőművészet szót példákon keresztül definiáljuk. Tisztázzuk az absztrakt és az absztrakció szavak jelentését, illetve a grafikus és a festői kifejezési mód legsajátosabb jellemzőit.</p> <p>A második órán drámapedagógiai játékokkal kerülök közelebb a diákokhoz, és ismerem meg személyes preferenciáikat, hogy tisztában legyenek velem mivel tudom őket motiválni, és hogy működnek együtt, mint közösség, kire</p>	<p>Frontális munka.</p> <p>Vetített képek és frontális beszélgetés a látványról.</p> <p>Alapfogalmak tisztázása. Pontok, vonalak és foltok felhasználásával elkészítjük az elemi formák tárat.</p> <p>Megismerkedünk a grafikus elemi formákkal és azok kifejezőerejével a tiszta, szabályos felületen, a képmezőben. Kísérletezünk, majd a gyerekeknek pontok, vonalak és foltok elhelyezésével kell érzelmi és gondolati tartalmakat kifejezniük. Elkészítik az elemi formák tárat. (egyéni munka)</p> <p>Körbe ülünk, hogy mindenki lássa egymást. A XY méltányolom benned, hogy játék addig, amíg mindenkire sor kerül, illetve tovább, amíg a közösség örömeit leli benne. Mondják a szemébe egymásnak, hogy kiben mi a jó. Érdekes megfigyelni, hogy mikor</p>	<p>ceruza, radír, előre nyomtatott elemi formák tára, magazinok, képanyag, olló, ragasztó, kartonok, festék, ecset stb.</p>	<p>http://muveszet.gportal.hu/gindex.php?pg=33393549),</p> <p>Keserü Ilona: Színváltó hangtestek kiállítás, 2011. https://issuu.com/elntree/docs/balkon_2012_01</p> <p>http://www.kieselbach.hu/kiallitas/cangiante-ilona-keseru-ilona,</p> <p>http://www.cirkart.hu/2016/06/24/megadatik-neki-amit-valaszt-maganak-keseru-ilona-eletmutarlata-m21-pecsi-galeria-zsolnay-negyed-2016-marcius-majus/</p> <p>From the world, 1974-75. http://fidelio.hu/vizual/2015/11/06/-tarlat_post_modem/</p> <p>Bak Imre: A képzelet fényei, 2008. http://vjgkortars.hu/hu/kiallitasok/bak_imre_es_roters_katharina_kiallitasa/</p> <p>Maurer Dóra: Puha sarok, 1996. http://www.c3.hu/scca/butterfly/Maurer/-2hu.html</p> <p>4képből 5-kép, 1975. http://www.mke.hu/node/29305/munkak?page=1</p> <p>Sol LeWitt: Struktúra, 1976. http://slideplayer.hu/slide/2217717/</p> <p>Fajó János: Szalag, 1969. http://viragjuditgaleria.hu/hu/muveszek/muveszek/F/fajo_jano/</p> <p>Kandinszkij: Fuga, 1914. http://enciklopedia.fazekas.hu/tarsmu/-expresszionizmus.htm</p> <p>http://www.rovart.com/hu/kandinsky_1252</p>
---	---	---	---	--

	<p>miben számíthatok, és kik azok, akiknek a pozícióját meg kell támogatnom a közös munkák során.</p> <p>A harmadik órán inspiráló, a feladathoz kapcsolódó tájképi anyag vetítése.</p> <p>Egy olyan kép elkészítése, szabadon választott technikával, ahol egy képen van érzékeltetve valamely időbeli, formai vagy/is hangulati átmenet.</p> <p>Négyfős csapatok alkotásával csoportmunka, geometrikus formák kivágása és csoportosítása.</p> <p>A negyedik órán kiegészítjük a 12 hónapra az ábrát. Arra kell törekedni, hogy a képek közötti átalakulás lépésről lépésre, egyenlő mértékben történjen, folyamatos ritmusban képről képre.</p>	<p>kezdenek azokra a társaikra fókuszálni, akik még nem kaptak dicséretet. Hf. következő órára: mindenki hozzon magával néhány színes tájkép fotót</p> <p>Természetfotók megfigyelése, és csoportosítása hangulatok, éghajlatok, napszakok, évszakok stb. szerint. (frontális munka)</p> <p>Újságokból, színes papírokból, textilekből stb. találomra szabályos geometrikus formák kivágása, csoportosítása és elhelyezése négy kiválasztott papírlapon. (kis csoportos munka)</p> <p>Minden csapat egy évszakot formál meg. Aztán lerakják a munkáikat a földre, így tudjuk kirakni a négy évszakot. Megkíséreljük létrehozni az átmeneteket. (a folyamatot dokumentáljuk)</p> <p>A következő lépésben tizenkét lapra (szimbolikusan a hónapokra) egészül ki az ábra.</p> <p>A négyfős csapatok dolgoznak továbbra is együtt.</p>	<p>Az első absztrakt akvarell, 1910. http://www.wassilykandinsky.net/work-28.php Claude Monet: Rouen-i katedrális sorozat, 1892-94 http://www.artfactory.com/art_appreciation/landscapes/claude_monet.htm</p>
--	---	--	--

Az ötödik órán Kandinszkij művészetéből vetitek. Néhány alapvető szintani dologra felhívom a figyelmet (frontális oktatás), majd zeneműveket hallgatunk, melyeket absztrakt képalkotásokon kell hangulatában megragadni és megjeleníteni. (egyéni munka)

A hatodik órán háromdimenziós alkotást kell tervezni vagy kivitelezni egy forma elem szabályszerű ismétlődésével papíron vagy térben. (egyéni munka) Struktúraalkotás.

Megvitatjuk, hogy melyik kiteljesült ábra adja vissza jobban a hónapok változását.

(vita módszer)

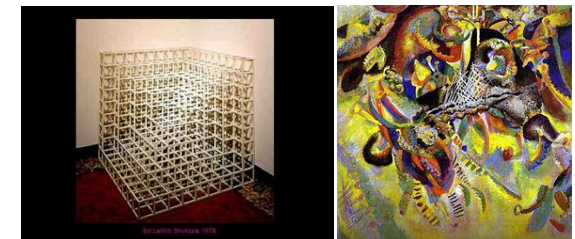
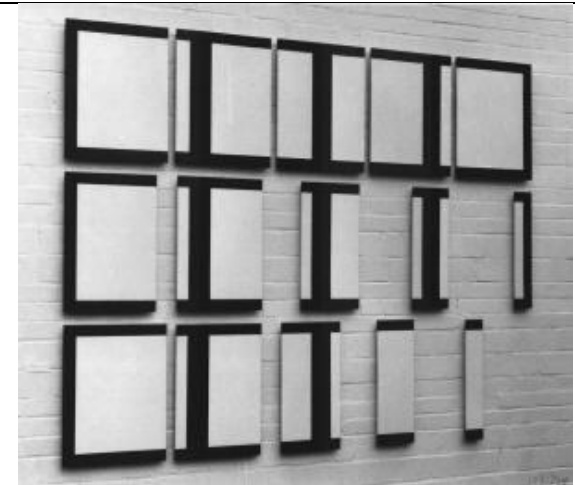
Egy zenemű, vagy zenerészlet megörökítése, illusztrálása absztrakt képalkotással.

Frontális egyéni munka.

/közben hallgathatjuk Vivaldi négy évszakját, ha támogatja a munkát és nem bontja a koncentrációt /

Háromdimenziós alkotás létrehozása egy elem szabályszerű ismétlődésével struktúraalkotás a térben.

Frontális egyéni munka.

Tanulói munkák:

Elemi formák a rajzban

Pont: minőségi szerepe az ábrán

1. STABIL - HARMÓNIA
10. INSTABIL - EGYENLÍTLEN - VÉGTÉL

B 3 A 13
szelvény
szög

Vonal:
A körív - körív

Nyugalom: szög
mozgás: átlós
szelvény: szög

Szeneci Csabai

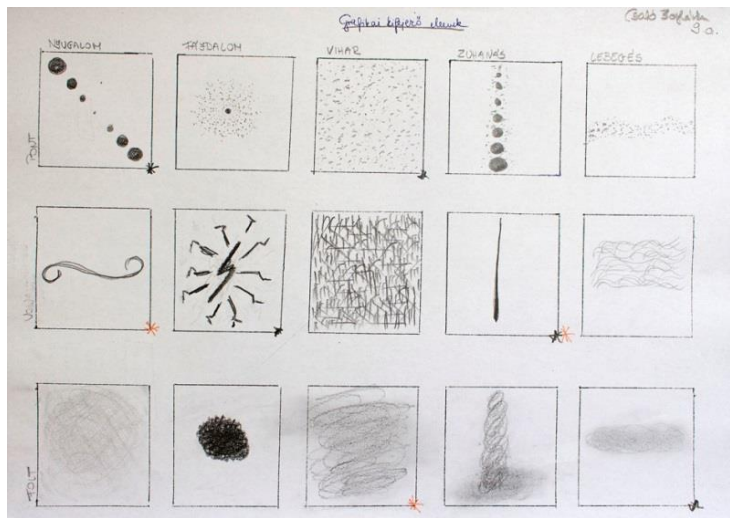
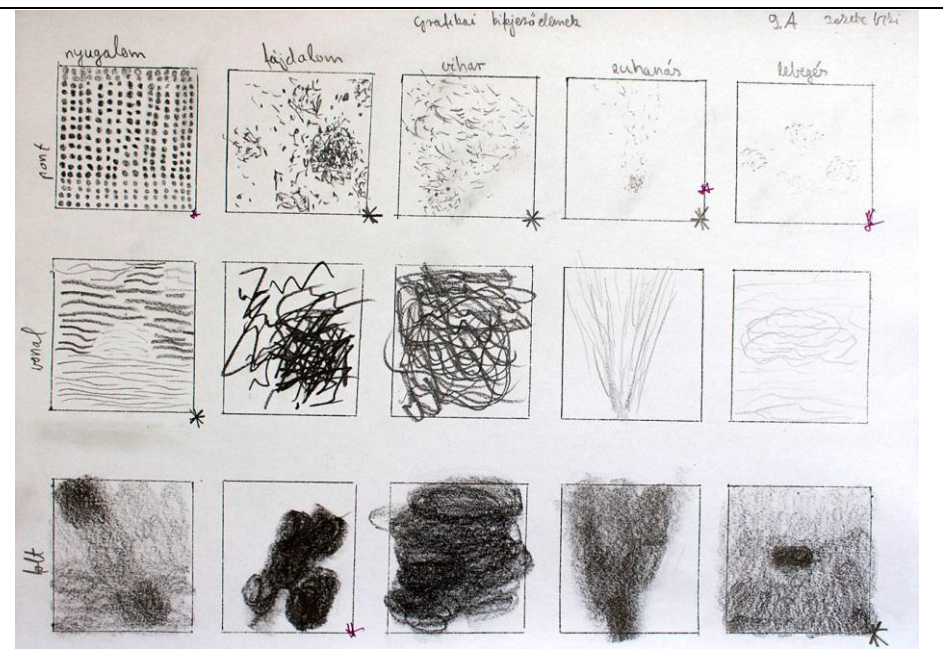
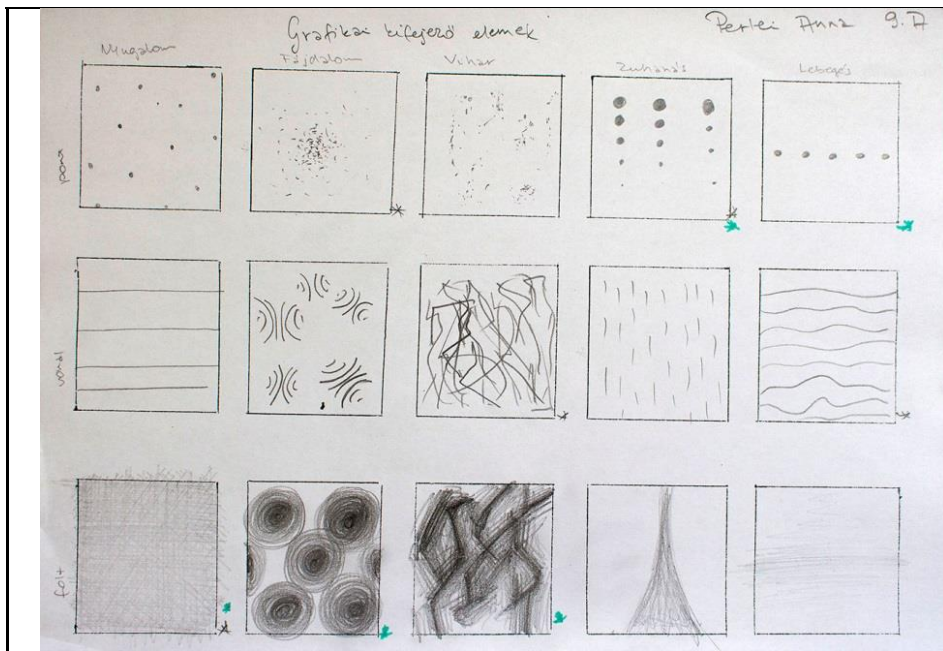
NYUGALOM FÁJDALOM VIHAR

Gráfikai kifejező elemek
ZAVARÁS LEBEGÉS

POINT

VONAL

TÖRT

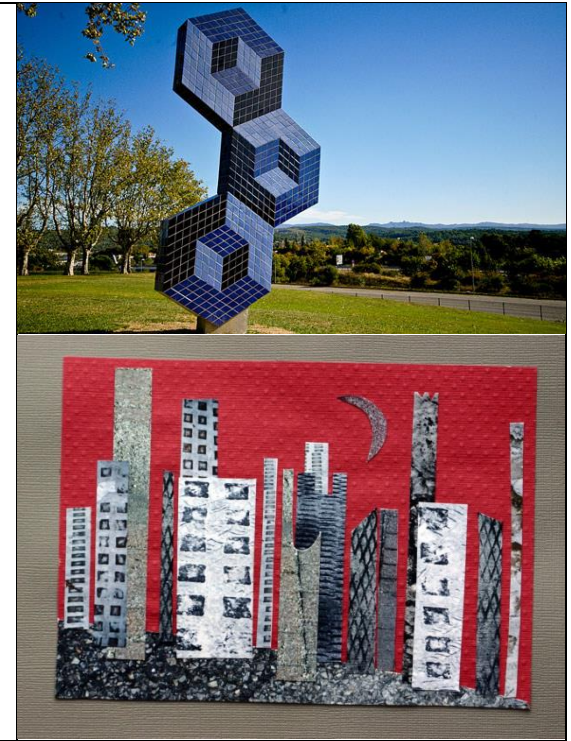
FEJLESZTÉSI CÉLOK ISMERET, KÉPESSÉG, KÉSZSÉG, ATTITÚD	TÉMA TANANYAG (RÉSZTÉMÁK, TARTALMAK)	AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGFORMÁK MÓDSZERTANI JAVASLATOK (MUNKAFORMÁK, ÉTÉKELÉS)	JAVASOLT TANESZKÖZÖK (EGYÉB JAVASLATOK)	SZEMLÉLTETÉS ALKOTÓ ÉS MŰ
2. Téma: Betűvár – időigény 4-6 óra				
<p>1. Megismerő- és befogadóképesség</p> <p>1.1. Közvetlen tapasztalás útján szerzett élmények feldolgozása</p> <p>1.3. Kommunikációs képességek</p> <p>2.1. Alkotóképesség</p> <p>3. Önismeret, önértékelés, önszabályozás</p>	<p>Betűvár tervezése és kivitelezése. Tudatos döntések sora alakítja ki, hogy a vár milyen stílusú legyen (pl. barokkos, gótikus, szürrealista vagy keleties stb.) A diákok mindvégig ragaszkodjanak az alkotói szándékaikhoz. Terjeszkedés lehetősége a térben is. Az elkészült művekből fel lehet olvasni részeket, betűsorokat stb., valamit egyéb alkotói kísérletek végezhetőek.</p>	<p>A téma bevezetése. Inspirációs képanyag vetítése. (kalligrammák, kollázsok, montázsok stb.) Frontális munka.</p> <p>Minél több újság megtekintése, és olyan betűk, sorok vagy szövegrészek kivágása, melyek valamiért felkeltették a figyelmet. Gyűjtőmunka.</p>	<p>ceruza, filcek, radír, festék, olló, snitzer, magazinok, kartonok, ragasztók, festékek, ecsetek</p>	<p>Apollinaire, Nagy László: Kalligrammák http://slideplayer.hu/slide/2068432/</p> <p>Tandori Dezső: képversek és vers-képek http://www.irodalmiradio.hu/femis/dnagy/-kepvers/lapok/147.htm</p> <p>Victor Vasarely munkássága http://www.theluberon.com/activities/muse-ums-galleries/fondation-vasarely-vasarely-foundation</p> <p>http://www.famoushostels.com/vasarely-foundation-aix-en-provence/</p>
<p>Struktúra alkotása.</p> <p>A rész és egész viszonyának vizsgálata, tudatos irányítása.</p> <p>Az alkotói szándék körülhatárolása és követése.</p> <p>Tudatos tervezés és tudatos munka.</p>	<p>Az első órán a téma bevezetése, a feladat ismertetése és a kapcsolódó képanyag vetítése, néhány karakteres művészeti stílus bemutatása. A lettrizmus konstruktivizmus, dadaizmus, stb. fogalmak tisztázása.</p>	<p>A korábbi feladatban alkalmazott geometrikus formák mellett, néhány szabad forma kivágásra, és belőlük válogatva képalkotás egy várról. Korábban készült betűtornyok, kollázsok stb. közös megfigyelése. (frontális munka) Beszélgetés. Magazinok nézegetése. Ház feladat: formailag vagy tartalmilag izgalmas betűk és szövegek stb. gyűjtése és kivágása.</p>		<p>http://www.gettyimages.com/photos/victor-vasarely?excludenudity=true&sort=mostpopular&mediatype=photography&phrase=victor%20vasarely</p> <p>Piet Mondrian: DE STIJL http://architizer.com/blog/mondrian/</p> <p>Yves Saint Laurent: The Mondrian Collection, 1965. https://www.barnebys.co.uk/blog/article/2880/</p>

<p>Stílussegység megteremtése.</p> <p>Aranymetszés.</p> <p>A vizualitás, a verbalitás és az előadó művészet összekapcsolása.</p> <p>Az önkifejezés útjainak megtapasztalása.</p>	<p>A második órán a tervezett vár vázlatának elkészítése papíron ceruzával, az alkotói és kifejezési szándék meghatározása, majd a kivitelezés megkezdése a gyűjtött anyagból.</p> <p>A harmadik órán a mű kivitelezésének folytatása, lehetőség szerint befejezése.</p> <p>A negyedik órán körbe ülünk. Mindenki felolvas sorban a művéből egy szót, gondolatot vagy mondatot. (rögzítjük hang vagy videó felvételen). Párokba vagy csoportokba rendeződnek és kijelölök beszélgetési témákat. Csak a képek felületén szereplő betűkincset használhatják, vagy játszhatnak azzal, hogy csak számokat használunk a kommunikációban, de közben pl. elpanaszoljuk a sérelmeinket stb.</p> <p>Az ötödik és a hatodik órán az elkészült betűtornyok társítása, egymás mellé ragasztása, esetleg struktúra tovább fejlesztés, vagy rokonítás. Lehetőség szerint a térbe is ki lehet lépni, vagy betűkből szereplőket lehet létrehozni a várak stílusában stb.</p>	<p>Egyéni munka.</p> <p>Folyamatos korrektúra mellett alkotnak a diákok a terveik alapján. Kísérletezés.</p> <p>Egyéni korrektúra.</p> <p>A megfelelő formákat ragasszák fel egy papírra egymás mellé, vagy másolják le a kivágott képekből kirakott tervet ceruzával. Szándékaik szerint alakítsák az alkotást minél többféle fekete – fehér és/vagy színes, ragasztott és/vagy rajzolt betűtípus felhasználásával.</p> <p>Egyéni munka tanári korrekció mellett.</p> <p>A várban szereplő hangsorokkal lehet drámapedagógiai szituációs játékokat játszani. (Kísérletek az írásjelektől független jelentések közvetítésére metakommunikációval, gesztussal stb.) Közös előadás.</p> <p>Csoportmunka.</p> <p>egyéb kapcsolódó feladat lehet:</p> <p>Vágjanak ki kartonból egy szimpatikus formát és rajzolják át egy papír felületére. Aztán rajzolják körbe még egyszer, és még sokszor. Hozzanak létre formai – logikai kiindulópontból származtatással bővülő struktúrát.</p>	<p>épületek betűből:</p> <p>http://vivelacuisine.pl/artikul/126-kolacjana-wiezy</p> <p>http://irocimborak.blogspot.hu/-2013_07_01_archive.htm</p> <p>https://www.etsy.com/listing/240291121/lottery-winnercollagelottery-player</p>
--	--	---	--

Közös történet kitalálása.
Csoportos munka. A csoport tagjainak, a feladatainak a kiosztása. Az óra végén rövid bemutató, melyet rögzítünk.

Ezzel az eljárással tervezzenek épületeket.
Egyéni feladat.

Konkrét irodalmi vagy zenei műből ismert vár/épület megalkotása betűkből. Az irodalmi szöveg megjelenése képi elemként is. (pl: Babel tornya, Kékszakáll vára stb.)

FEJLESZTÉSI CÉLOK ISMERET, KÉPESSÉG, KÉSZSÉG, ATTITÚD	TÉMA TANANYAG (RÉSZTÉMÁK, TARTALMAK)	AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGFORMÁK MÓDSZERTANI JAVASLATOK (MUNKAFORMÁK, ÉTÉKELÉS)	JAVASOLT TANESZKÖZÖK (EGYÉB JAVASLATOK)	SZEMLÉLTETÉS ALKOTÓ ÉS MŰ
3. Téma: Hibrid lények városa – időigény 4-6 óra				
<p>1.1. Közvetlen tapasztalás útján szerzett élmények feldolgozása</p> <p>1.2. Ismeretszerzés, tanulás, térbeli tájékozódás</p> <p>1.3. Kommunikációs képességek</p> <p>2. Kreativitás</p> <p>2.2. Problémamegoldó képesség</p> <p>3. Önismeret, önértékelés, önszabályozás</p>	<p>Egy hibrid lényekből álló közösség megalkotása. A szürrealista alkotásokon biomorf (természeti formákból kialakított) és komplex lények (több élőlény keverékeként létrejött képzeletbeli teremtmények) megfigyelése.</p> <p>Ismeretek bővítése a képzőművészeti alkotások, művészeti alkotások, műfajok, technikák sajátos jellemzői terén. A korábbi és új ismeretek rendszerezésének és csoportosításának gyakorlása.</p>	<p>A téma bevezetése.</p> <p>Kapcsolódó képanyag vetítése.</p> <p>Frontális munka.</p> <p>Beszélgetés a fantasztikus irodalomról, az ember és állat kísérletekről, a génmanipulációban rejlő lehetőségekről és veszélyekről stb. Minden diák elmeséli, leírja, lerajzolja az általa megálmodott kompozit lény testfelépítését, képességeit, testi – szellemi – lelki adottságait és igényeit.</p>	<p>ceruza, filcek, radír, festék, olló, snitzer, kartonok, ragasztók, festékek, ecsetek,</p> <p>digitális fényképező</p>	<p>Pawel Althamer: A szomszédok /The Neighbours,2014. http://artobserved.com/2014/02/newyorkpawelalthamertheneighbors-at-the-new-museum-through-april-13th-20014/</p> <p>Lucy Glendinning: Feather Child,2012. http://www.lucyglendinning.co.uk/</p> <p>Borsi Flóra: Time travel képek, 2010-es évek eleje http://floraborsi.com/about</p> <p>Bryan Cristiansen: Őzborjú, 2013. http://stremmelgallery.com/the-animal-in-contemporary-art-ii/</p> <p>Pawel Althamer: A szomszédok /The Neighbours,2014. http://artobserved.com/2014/02/newyorkpawelalthamertheneighbors-at-the-new-museum-through-april-13th-20014/</p>
<p>A rugalmasság, a kombinációs készség és a nézőpontváltás képességének erősödése, kiterjedése.</p> <p>Az egységgé szervezés képességének kibontakoztatása.</p>	<p>Egyéni hibrid lény megtervezése és kivitelezése.</p> <p>Az önismeret fejlesztése, a személyes preferenciák felismerése, tudatosítása, megfogalmazása által.</p>	<p>Egyéni, személyes választások, önálló megfogalmazása.</p> <p>Asszociációk. Kreativitás, fantázia, tervezés és döntés. Kísérletezés.</p> <p>PI: Egy állat és egy ember fotójának véletlenszerű vagy tudatos szempontok alapján történő összecsoportosítása, és az élőlények</p>		<p>Lucy Glendinning: Feather Child,2012. http://www.lucyglendinning.co.uk/</p> <p>Borsi Flóra: Time travel képek, 2010-es évek eleje http://floraborsi.com/about</p> <p>Bryan Cristiansen: Őzborjú, 2013. http://stremmelgallery.com/the-animal-in-contemporary-art-ii/</p> <p>Kate Clark hibrid szobrai</p>

<p>A közreműködés képességének kibontakozása a másokkal való együtt gondolkodás és együttes tevékenység során.</p>	<p>Modalitás váltás, adott szempontok általi megfigyelés, kreatív eszközhasználat. (A véletlen helyzetek lehetőséget nyújtanak arra, hogy kipróbáljuk elrendező képességünket.)</p>	<p>felhasználásával egy megszemélyesített keverék lény tervezése.</p>	<p>https://beautifulbizarre.net/2015/01/27/human-animals-kate-clark/ Dinho Bento munkái https://streetsonart.com/theres-nothing-normal-about-dinho-bentos-street-art/a-consumerist-man-animal-hybrid-eats-macdonalds-in-this-fine-art-painting-by-street-artist-dinho-bento</p>
<p>Kapcsolat más műveltségi területtel. Kifejezés több csatornán.</p> <p>Ismeretek: művészet, művészeti ágak, műfajták, kompozit lények, hibridek, képzőművészeti technikák sajátos jellemzői, munkamódszerek</p>	<p>Egy kiválasztott 4-5 fős csoport elgondolja egy kisváros tervét, kitalálva hozzá a legfontosabb pozíciókat.</p> <p>A megalkotott hibrid lényeknek felvételizhetnek akár a polgármesteri, a bankigazgatói, a város szépe, a kaszinó tulajdonosi, a doktori stb. posztokra.</p> <p>Amikor mindenkinek meg van a helye és feladata a közösségben, akkor szervezhetnek egy közös fiktív ünnepséget, egy nyilvános eseményt, konkrét helyszínnel, menüvel, műsorokkal, estélyikkel stb.</p>	<p>Csoportmunka.</p> <p>A diákok osszák ki egymás között a feladatokat, és játsszák el a cselekmény forgatókönyvét.</p> <p>Egy közös képen, videón stb. jelenítsék meg az összes szereplőt.</p>	<p>Barry Flanagan: A gondolkodó, 1990. http://slideplayer.hu/slide/2217717/ Picasso állatszobrai http://maxileadmetals.co.uk/7-incredible-pieces-of-art-made-from-scrap-metal-and-junk/ http://www.nytimes.com/interactive/2016/01/18/arts/design/picasso-sculpture.html?_r=0 Max Ernst művészete https://artblart.com/tag/max-ernst-approaching-puberty/ Rene Magritte művészete https://kepzelmeszek.wordpress.com/rene-magritte/ Lamassu (ie.2000), Szfinx (ie.2500)</p> <p>Mezei Árpád (1984): Elméletek és művészek. (szürrealizmus fejezet), Gondolat Kiadó</p>

Szemléltetés:

FEJLESZTÉSI CÉLOK ISMERET, KÉPESSÉG, KÉSZSÉG, ATTITÚD	TÉMA TANANYAG	AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGFORMÁK MÓDSZERTANI JAVASLATOK (MUNKAFORMÁK, ÉTÉKELÉS)	JAVASOLT TANESZKÖZÖK	SZEMLÉLTETÉS ALKOTÓ ÉS MŰ
4. Téma: A tárgy, mint médium – időigény 4-6 óra				
<p>1. Megismerő- és befogadóképesség</p> <p>1.1. Közvetlen tapasztalás útján szerzett élmények feldolgozása</p> <p>2. Kreativitás</p> <p>2.2. Problémamegoldó képesség</p>	<p>Ismerkedés modern és kortárs műalkotásokkal.</p> <p>Szagrális és profán tárgyak megfigyelése, a művészeti és kulturális előzmények feltárása, megismerése.</p>	<p>A téma bevezetése.</p> <p>Kapcsolódó reprodukciók vetítése kevés ismeret, csak annyi, ami az adott látvány alaptartalmának felismeréséhez szükséges.</p> <p>Frontális munka.</p>	<p>ceruza, filcek, radír, festék, olló, snitzer, kartonok, ragasztók, festékek, ecsetek,</p> <p>digitális fényképező</p>	<p>Asztalos Zsolt: Kilőtték, de nem robbant fel (2013) http://www.viltin.hu/hirek/megnyiltaz55-velenceikepzomuveszetibiennale (2016-11-28)</p> <p>Eszterházy Marcell: Past in progress / Folyamatban lévő múlt című kiállítás (2012) https://www.youtube.com/watch?v=ytGg3O--fR3Y (2016-11-28)</p> <p>Igor Udushlivy: Magritte válfá (2011) http://liszteslada.blog.hu/2011/04/26/-magritte_fogas (2016-11-28)</p>
<p>A művészettörténeti ismeretek bővítése.</p> <p>A kortárs művészet témakörhöz kapcsolódó ismeretek bővítése: pop art, nouveau realisme, konceptualizmus, koncept art, ready made, objet trouve, collage, installáció, assamblage, combine painting, enviroment, akciótárgy.</p>	<p>Olyan alkotások vetítése, ahol a tárgyaké a főszerep, ahol az objektumokon keresztül fogalmazódnak meg a művészi tartalmak.</p> <p>Egy személyes hétköznapi tárgy kiválasztása: asztal, ajtó, ablak, mobil, cipő stb. Gyűjtő munka, a tárgy minél pontosabb általános („napszemüvegség”) és konkrét (napszemüveg) meghatározásához.</p>	<p>Előadással egybekötött vetítés.</p> <p>Válogatott művészek néhány munkájának bemutatása: fotók, videók, szobrok, installációk stb.</p> <p>Vélemény és asszociációs cserék.</p> <p>Beszélgetések.</p> <p>Megfigyelés, gyűjtés egyénileg vagy kiscsoportban.</p> <p>Élmények, észrevételek megosztása kis és nagycsoportban is.</p>	<p>gyűjtött tárgyak vagy tárgy töredékek</p>	<p>Ramin Bahrani: Plastic bag (2009) short film https://blackiswhiteblog.wordpress.com/2014/04/14/short-film-review-werner-herzog-makes-ramin-bahranis-plastic-bag-2009-come-to-life-through-his-iconic-voice/ (2016-11-28)</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=-GLgh9h2ePYw (2016-11-28)</p> <p>Várnai Gyula: Most már tudom (2008) installáció http://www.varnaigyula.hu/munkak/-most_mar_tudom.60.html?&pageid=7 (2016-11-28)</p> <p>Doris Salcedo: Untitled (2004-5) http://portrait.pulitzerarts.org/south-main-gallery/salcedo/ (2016-11-28)</p> <p>Tony Crag: Erodált tájkép (1999) http://slideplayer.hu/slide/2217717/ (2016-11-28)</p>
<p>Érzékenyítés a megfigyelésre és az értelezésre.</p>	<p>Hány szempontrendszer alapján tudjuk</p>	<p>egyéb kapcsolódó feladat lehet:</p>		<p>Szabó Ádám: Vasárnap reggel a parkban Duan Zahoranszk'yval (1995)</p>

<p>Látványfelismerés, értelmezés és feltárás. Vizuális elemzés.</p> <p>Objektív szubjektív elemek szétválasztása.</p> <p>Kifelé irányuló reflexió.</p>	<p>megközelíteni az általános tárgyat?</p> <p>Profán és szakrális jelentéstartalmak kutatása. Az információk csoportosítása.</p> <p>Asszociáció, döntés.</p>	<p>Piktogram tervezése a szimbólum felhasználásával. Üzenet a konkrét tárgy felhasználásával. A tárgy ideiglenes elhelyezése a térben úgy, hogy új, kódolható vizuális vagy tartalmi mondanivalót közvetítsen.</p>	<p>http://www.szaboadam.hu/portfolio_200095-vas01.html (2016-11-28)</p> <p>Erdélyi Miklós: Hűség (1979) akciótárgy http://arthist.elte.hu/Tanarok/SzoekA/fulltexts/-EM_Huseg_Lexikon_2008.htm (2016-11-28)</p> <p>Boglyas Erika: Ami marad (1973) http://kulter.hu/2015/08/ennel-is-kevesebb-ami-marad/ (2016-11-28)</p> <p>Joseph Kosuth: Egy szék (1965) https://muvtortenet.wordpress.com/2010/05/05/9-ora-60-as-70-es-evek/joseph-koszth-egy-es-harom-szek-1965/(2016-11-26)</p>
<p>Kreativitás.</p> <p>Koncepcióalkotás. Egyéni asszociációk és gondolatok felismerése, az elvont gondolkodásra nevelés.</p> <p>Műveltségi területek összekapcsolása.</p> <p>Tervezési és döntési folyamatok tudatosítása.</p>	<p>Objektív állítások megfogalmazásával a konkrét tárgy definiálása.</p> <p>Majd írjanak a diákok a tárgyhoz vagy róla szubjektív költeményt. (ódát, szerelmes verset vagy szabad verset stb.) A következő lépésben alakítsák át a tárgyat sűrített jelképpé, szimbólummá.</p> <p>Asszociáció, döntés.</p> <p>Önismeret, személyes preferenciák felismerése, érvényesítése.</p>	<p>Tárgyportrék készítése szabadon választott technikával.</p> <p>Kísérletezés. Egyéni munka.</p> <p>Az elkészült alkotások bemutatása és értékelése, a vizuális értékek keresése és megvitatása.</p> <p>Elemzés, vita, vélemény megosztása.</p>	<p>Rene Magritte: A képek árulása sorozat, Ez nem pipa (1929) http://tudasbazis.sulinet.hu/hu/muveszetek/-muveszettortenet/muveszettortenet-12-evfolyam/elemezési-modszerek/vizualis-es-fogalmi-megismeres (2016-11-28)</p> <p>Man Ray: Akadály (1920) https://sciart.eu/hu/2014-08-28-1008/998/lazadok-diszkret-baja-dada-es-szurrealizmus (2016-11-28)</p> <p>Marcel Duchamp: Bicziklikerek (1913) https://sciart.eu/hu/2014-08-28-1008/998/lazadok-diszkret-baja-dada-es-szurrealizmus (2016-11-28)</p> <p>Georg Simmel: Velence, Firenze, Róma könyvének Fogantyú és Keret fejezete /Atlantisz, Budapest, 1990/</p>

			<p>Francis Ponge: A szappan c. könyve és tárgyleírásai /Orpheusz, Budapest,2004/ Tersánszki Józsi Jenő: A félbolond/Egy ceruza története /Holnap, Budapest, 2000/</p>
--	--	--	--

Szemléltetés:

FEJLESZTÉSI CÉLOK ISMERET, KÉPESSÉG, KÉSZSÉG, ATTITÚD	TÉMA TANANYAG	AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGFORMÁK MÓDSZERTANI JAVASLATOK (MUNKAFORMÁK, ÉTÉKELÉS)	JAVASOLT TANESZKÖZÖK	SZEMLÉLTETÉS ALKOTÓ ÉS MŰ
5. Téma: Szakrális szereplők kortárs attribútumai – időigény 4-6 óra				
<p>1. Megismerő- és befogadóképesség</p> <p>1.2. Ismeretszerzés, tanulás, térbeli tájékozódás</p> <p>1.3. Kommunikációs képességek</p> <p>2. Kreativitás</p> <p>2.1. Alkotóképesség</p> <p>2.2. Problémamegoldó képesség</p> <p>3. Önismeret, önértékelés, önszabályozás.</p>	<p>Néhány szakrális szereplő életének és ábrázolásának beható tanulmányozása a művészettörténeti és kulturális emlékek megismerése által.</p> <p>Kapcsolódó kortárs műalkotások irányított feltárása.</p> <p>Profán és szakrális jelentéstartalmak kutatása az ismeretek bővítése céljából.</p>	<p>A téma bevezetése.</p> <p>Frontális oktatás.</p> <p>Vetítéssel egybekötött előadás.</p> <p>Kapcsolódó összeválogatott modern és kortárs műalkotások vetítése és a kinyomtatott fotók megfigyelése.</p> <p>Önálló jegyzetelés.</p> <p>Megfigyelés, gyűjtés egyénileg és kiscsoportban.</p>	<p>ceruza, filcek, radír, festék, olló, snitzer, kartonok, ragasztók, festékek, ecsetek, hulladékanyagok</p> <p>digitális fényképező</p> <p>gyűjtött tárgyak vagy tárgy töredékek</p>	<p>Sass Valéria: Hermész, a hírhozó (1998) http://www.ludwigmuseum.hu/site.php?inc=kepkereso&kepld=1559 (201-0-26)</p> <p>Bill Viola: <i>The Greeting</i> (1995) http://interartive.org/2008/10/bill_viola/ (2016-11-29)</p> <p>Arman: Vénusz babákkal (1969) http://catalogue.drouot.com/ref-drouot/lot-ventes-aux-encheres-drouot.jsp?id=503116 (2016-11-28)</p> <p>http://a4rizm.tumblr.com/post/9845449688/arman-v%C3%A9nus-aux-dollars-billets-de-1 (2016-11-28)</p> <p>Jean Shinoda Bolen: <i>Bennünk élő istennők</i> c. könyv /Stúdió Effektíve Kiadó, Budapest, 2008/</p>
<p>A kombinációs készség és a nézőpontváltás képességének erősödése, kiterjedése.</p> <p>A döntési folyamatok differenciálódása.</p> <p>Önismeret, személyes preferenciák tudatosítása.</p>	<p>Egy személyes hétköznapi tárgy kiválasztása: asztal, ajtó, ablak, mobil, cipő stb. Hozzá kapcsolódó irodalmi alkotások felkutatása.</p>	<p>Egyéni gyűjtőmunka.</p> <p>Házi feladat: egyéni gyűjtőmunka. Utána nézni a kultúrtörténeti háttérnek. Jegyzetelés és képanyag gyűjtése.</p>		

<p>A közreműködés képességének kibontakozása a másokkal való együttgondolkodás és együttes tevékenység során.</p> <p>Kapcsolat más műveltségi területtel. Kifejezés több csatornán.</p>	<p>Szempontrendszerek alapján megközelítjük az általános tárgyat, majd irányítottan közelítünk az egyéihez.</p> <p>Az információk csoportosítása.</p>	<p>Közös gondolattérkép készítése. Közös beszélgetés, elemzés. megfigyelés adott szempontok és irányított kérdések mentén. Közös elemzés, vita. Élményszerű csoportmunka.</p> <p>Beszélgetés az egyéni asszociációkról.</p>		
	<p>Szubjektív állítások megfogalmazásával egy konkrét szakrális személyez kapcsolható tárgy körvonalazása.</p>	<p>Az egyéni véleményalkotás felvállalása. Kísérletezés. Tudatos tervezés és egyéni alkotómunka.</p>		
	<p>A szereplő és a tárgy közös fogalmi, formai stb. kapcsolódási lehetőségeinek feltárása.</p> <p>Mit tud a kiválasztott személy és tárgy közöse szimbolizálni? Melyek a legfontosabb üzenethordozó tulajdonságaik, melyek a lényegtelenebbek?</p> <p>Műalkotások megtervezése és kivitelezése szabadon választott technikákkal.</p>	<p>Önálló, egyéni tervezés. Élmények, észrevételek megosztása.</p> <p><u>egyéb kapcsolódó feladat lehet:</u> Egy adott szakrális szereplő helyettesítése egy adott tárgyal, jelképpel vagy szóval/ fogalommal. Tárgyportrék készítése szabadon választott technikával. Kártyapakli vagy társasjáték tervezése szakrális szereplők kitalált attribútumainak felhasználásával. Attribútumok létrehozása hulladékból vagy talált tárgyakból stb.</p>		

Szemléltetés:

FEJLESZTÉSI CÉLOK ISMERET, KÉPESSÉG, KÉSZSÉG, ATTITÚD	TÉMA TANANYAG	AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGFORMÁK MÓDSZERTANI JAVASLATOK (MUNKAFORMÁK, ÉTÉKELÉS)	JAVASOLT TANESZKÖZÖK	SZEMLÉLTETÉS ALKOTÓ ÉS MŰ
5. Téma: Bezzeg a mi időnkben – időigény 4-6 óra				
<p>1. Megismerő- és befogadóképesség</p> <p>1.1. Közvetlen tapasztalás útján szerzett élmények feldolgozása</p> <p>1.2. Ismeretszerzés, tanulás, térbeli tájékozódás</p>	<p>Az új nemzedék üzenete a házfalakon. Az emberek által lakott nagyvárosok, kisvárosok, falvak, tanyák stb. utcaképeinek tanulmányozása.</p>	<p>A téma bevezetése.</p> <p>Frontális oktatás.</p> <p>Vetítéssel egybekötött előadás.</p> <p>Kapcsolódó összeválogatott modern és kortárs műalkotások vetítése és a kinyomtatott fotók megfigyelése.</p>	<p>ceruza, filcek, radír, festék, olló, snitzer, kartonok, ragasztók, festékek, ecsetek, hulladékanyagok</p>	<p>Banksy művészete http://www.lifehack.org/articles/communication/-15-life-lessons-from-banksy-street-art-that-will-leave-you-lost-for-words.html (2016-11-29) Street art alkotások http://urbanplayer.hu/utca/amikor-a-street-art-a-termeszettel-kokettel/ (2017-07-26)</p>
<p>1.3. Kommunikációs képességek</p> <p>2. Kreativitás</p> <p>2.1. Alkotóképesség</p> <p>2.2. Problémamegoldó képesség</p> <p>3. Önismeret, önértékelés, önszabályozás.</p>	<p>A különböző emberlakta területeket megfigyelése.</p> <p>Mennyire látszik az épületeken, köztereken a gazdagság vagy az igényesség? Milyen fontos üzenettel találkozta már a „házfalakon”?</p>	<p>Önálló jegyzetelés.</p> <p>Megfigyelés, gyűjtés egyénileg és kiscsoportban.</p> <p>Egyéni gyűjtőmunka.</p> <p>Vizsgáljunk meg néhány street art és public art alkotást, és beszéljünk a társadalmi üzenetükről!</p>	<p>digitális fényképező</p>	
<p>Az inspirálódás személyes forrásainak kibontakoztatása.</p> <p>A döntési folyamatok differenciálódása.</p>	<p>Van összefüggés a gazdagság és az ízlés között?</p> <p>Van összefüggés a növényzet, a parkok területei, a közbiztonság</p>	<p>Feladat kreatív eszközökkel megálmodni egy élhető mikrokozmoszt.</p> <p>Fogalmazzunk meg célokat, hogy a szűk közösségünkben (iskolai, lakótömbi, kerületi, városi stb.)</p>		

<p>A közreműködés képességének kibontakozása a másokkal való együttgondolkodás és együttes tevékenység során.</p>	<p>és az emberek felszabadultsága között?</p>	<p>milyen értékeket szeretnénk megőrizni, teremteni és támogatni. Írjuk össze őket!</p>		
<p>Irányított megfigyelések. Kifelé irányított reflexió – befelé irányuló reflexió (önreflexió). Önismeret. Személyes preferenciák felismerése.</p> <p>Kollektív értékrend felismerése, kialakítása és propagálása. Konceptióalkotás.</p>	<p>Mennyi időt töltenek az emberek az otthonaikban és mennyit a közterületen?</p> <p>Lehetőséget nyújt az embereknek az otthonuk a feltöltődésre?</p> <p>Te milyen otthon szeretnél most, és húsz év múlva?</p> <p>Felnőtként mit tehetnél a városodért, a világodért?</p>	<p>Találjanak ki maguknak szellemi, jótékonyági, gazdasági, művészeti, családi stb. feladatokat.</p> <p>Találjanak ki maguknak hasznos szokásokat, támogassák a komfortzónájukat aktív cselekvéssel.</p> <p>Otthon, családi környezetben is lehet egy új szokás kialakításával a többiek segítségére lenni. (21 nap folyamatos gyakorlat kell egy szokás beépüléséhez)</p>		

A Kőbányai Szent László Gimnázium diákjainak szociofotói:

A program tanításához javasolt, felhasználható szakirodalom

Tatai Erzsébet (2004): *Művészettörténeti ismeretek*. Enciklopédia Kiadó, Budapest.

Tatai Erzsébet (2007): *Neokonceptuális művészet. Magyarországon a kilencvenes években*. Budapest, Praesens Kiadó, 2005.

Tatai Erzsébet (2007): Akik a passzátszelet fűjják – vita a kortárs művészetről. *Műértő*, **10**. 5. sz. 8.

Pázmány Ágnes, Permay Éva (2002): *Látás és ábrázolás a rajz és vizuális kultúra tantárgyhoz a gimnázium I-III. osztálya számára*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.

Kárpáti Andrea (2011): Esztétikai nevelés az új képkorszakban: A gyermekrajztól a vizuális nyelvig. *Magyar Tudomány*, 2011/9, 1058-1064.

<http://www.matud.iif.hu/2011/09/05.htm>

Bodóczy István (2003): A vizuális nevelés megújítása, új paradigmája. *Új Pedagógiai Szemle*. 7–8. 35-43.

<http://epa.oszk.hu/00000/00035/00073/2003-07-ta-Bodoczky-Vizualis.html>

Bodóczy István (2012): *Kis könyv a vizuális művészeti nevelésről*. VKFA, Budapest.

Sebők Zoltán (1996): *Az új művészet fogalomtára 1945-től napjainkig*. Orpheusz Kiadó.

L. Menyhért László (2006): *Képzőművészeti irányzatok a XX. sz. második felében*. Urbis Könyvkiadó.

Horváth Katalin és Imrehné Sebestyén Margit (2015): *A képzelet világa 2. Rajz és vizuális kultúra középiskolások számára*. Apáczai Kiadó, Celldömölk.

Beke László (1996): *Műalkotások elemzése a gimnázium I-III. osztálya számára*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.

Georg Simmel (1990): Fogantyú és Keret. In: Georg Simmel: Velence, Firenze, Róma. Atlantisz, Budapest.

Francis Ponge (2004): *A szappan*. Orpheusz, Budapest.

Tersánszki Józsi Jenő (2000): *A félbolond - Egy ceruza története*. Holnap Kiadó Kft, Budapest.

Jean Shinoda Bolen (2008): *Bennünk élő istennők*. Stúdium Effektíve Kiadó, Budapest.